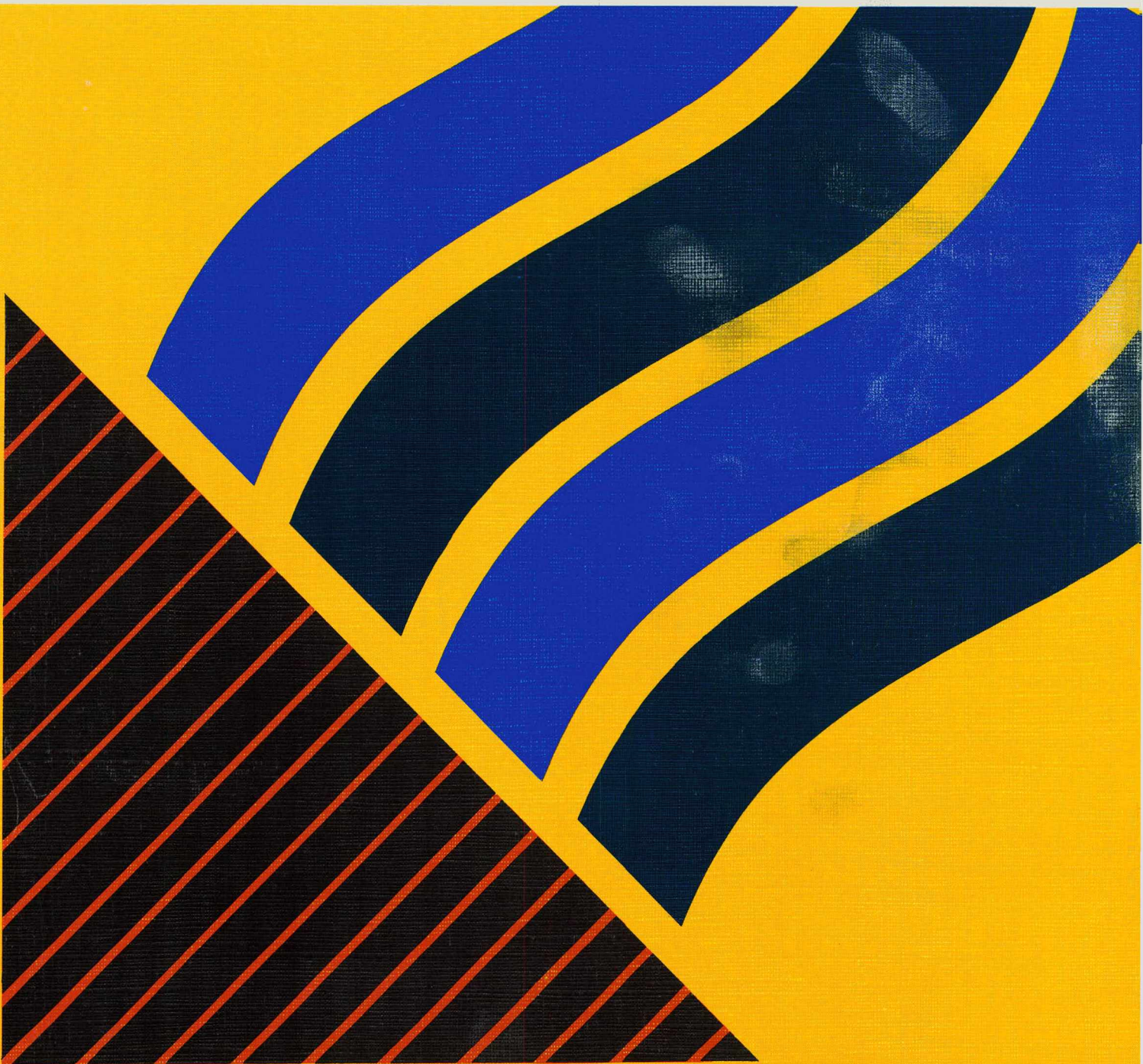

Joukkoviestintätilasto 1989

Joukkoviestintätilasto 1989

Tammikuu 1990

Tiedustelut - Förfrågningar:

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Rauli Kohvakka
Mirja Liikkanen
Tuomo Sauri
puh. (90) 17 341

Helsinki 1990

Kansikuva Ilkka Kärkkäinen

Taulukoissa käytetyt symbolit

Ei mitään ilmoitettavaa

Suure pienempi kuin puolet
käytetystä yksiköstä

Tietoa ei ole saatu tai se on
liian epäluotettava ilmoitettavaksi

Esipuhe

Tilastokeskus ja liikenneministeriö aloittivat vuonna 1985 yhteistyönä joukkoviestinnän tilastoinnin kehittämisen. Tavoitteena on joukkoviestintää kuvaavien tilastojen ja selvitysten tuottaminen. Työtä on tehty Tilastokeskuksen joukkoviestintä- ja kulttuuritilastoyksikössä. Nyt julkaistava joukkoviestintätilasto 1989 on viides hankkeen tuottama julkaisu. Julkaisu ei sisällä tietoja televiestinnästä, josta on ilmestynyt erillinen televiestintätilasto (Liikenneministeriö 1989).

Joukkoviestintätilasto 1989 suunnittelua varten perustettiin liikenneministeriön työryhmä. Työryhmä käsitteli myös joukkoviestintätilastoinnin kehittämistä yleensä. Työryhmään kuuluivat:

Ismo Kosonen	ylitarkastaja, Liikenneministeriö
René Tigerstedt	tutkija, Liikenneministeriö
Hilkka Vihavainen	toimistopäällikkö, Tilastokeskus
Pertti Tiihonen	apulaisprofessori, Helsingin yliopisto
Jyrki Jyrkiäinen	lehtori, Tampereen yliopisto
Martti Soramäki	viestinnän kehitysryhmän päällikkö, Oy Yleisradio Ab
Timo Siivonen	erikoistutkija, Valtion teknillinen-tutkimuskeskus

Työryhmän puheenjohtajana toimi ylitarkastaja Ismo Kosonen. Sihteereiksi työryhmä nimesi Mirja Liikkasen (erikoistutkija, Tilastokeskus) ja Rauli Kohvakan (yliaktuaari Tilastokeskus).

Joukkoviestintätilasto 1989 -julkaisun suunnittelun ja toteuttamisen päävastuu on ollut Rauli Kohvakalla. Artikkelien sisällöstä vastaavat kirjoittajat. Julkaisun suunnitteluun ja toimittamiseen ovat osallistuneet lisäksi Mirja Liikkanen ja erikoistutkija Tuomo Sauri. Taulukoiden konekirjoituksesta ovat vastanneet offset latojat Liisa Kotilainen ja Merja Rönkä. Tilastotaulukot on tehnyt ja artikkelit oikolukenuut valtiot.yo Markku Huttunen. Artikkeliosan taiton ja kuviot on tehnyt Harri Nygren. Julkaisun kannen on suunnitellut Ilkka Kärkkäinen.

Helsingissä marraskuussa 1989

Hilkka Vihavainen

Sisällys

Esipuhe	3
Kirjoittajat	5
Taulukkoluetelo	6
Kuvioluettelo	14
Artikkelit:	
Joukkoviestinten käyttö 1980-luvulla	
<i>Mirja Liikkanen</i>	15
Näkökulma joukkoviestinnän kansainväliseen kehitykseen	
<i>Martti Soramäki</i>	29
Mainonta joukkoviestinnän taloudessa 1980-luvulla	
<i>Rauli Kohvakka</i>	35
Yleisradiotoiminta 1980-luvun kehitys	
<i>Marina Österlund-Karinkanta</i>	39
Kaapelitelevisiotoiminta	
<i>Ismo Kosonen</i>	51
Paikallisradiotoiminta	
<i>Jorma Mäntylä</i>	59
Arkipäiväistyvä video	
<i>Juha Samola</i>	69
Äänitteet	
<i>Pekka Gronow</i>	77
Elokuvan murros	
<i>Kari Uusitalo</i>	81
Kirjojen kustantamisen rakenne Suomessa	
<i>Liisa Uusitalo</i>	89
Suomen sanomalehdistön keskittymispiirteitä 1980-luvulla	
<i>Jyrki Jyrkiäinen</i>	97
Lehdistön talous 1980-luvulla	
<i>Ismo Kosonen</i>	109
Tilastotaulukot	119
Asiahakemisto	240
Osoitehakemisto	248

Kirjoittajat

Pekka Gronow	äänilevystön päällikkö, Oy Yleisradio Ab
Jyrki Jyrkiäinen	lehtori, Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos
Rauli Kovahka	yliaktuaari, Tilastokeskus
Ismo Kosonen	ylitarkastaja, liikenneministeriö
Mirja Liikkanen	erikoistutkija, Tilastokeskus
Jorma Mäntylä	assistentti, Tampereen yliopisto tiedotusopin laitos
Juha Samola	pääsihteeri, Audiovisuaalisen viestintäkulttuurin edistämiskeskus
Martti Soramäki	viestinnän kehitysryhmän päällikkö, Oy Yleisradio Ab
Kari Uusitalo	tutkija, Suomen elokuva-arkisto
Liisa Uusitalo	apulaisprofessori, Helsingin kauppakorkeakoulu
Marina Österlund- Karinkanta	suunnittelija, Oy Yleisradio Ab

Taulukkoluetelo

1. Joukkoviestinnän talous ja joukkoviestinten käyttö

1.1 Joukkoviestinnän liikevaihto vuosina 1985-1988	120
1.2 Mainonnan kustannukset vuosina 1980-1988	121
1.3 Mainonnan kustannusten osuus bruttokansantuotteesta vuosina 1953-1988	123
1.4 Kotitalouksien kulutusmenot joukkoviestintään päämiehen sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 1985	124
1.5 Eräissä viestinnän ammateissa toimivat ammattiaseman ja sukupuolen mukaan vuosina 1980 ja 1985	126
1.6 Joukkoviestinnästä perityt tekijänoikeuskorvaukset vuosina 1985-1988	128
1.7 Työllisten joukkoviestimiin käyttämä aika sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 1979 ja 1987	129
1.8 10-64 -vuotiaiden joukkoviestimiin käyttämä aika sukupuolen mukaan vuosina 1979 ja 1987	132
1.9 10-64 vuotiaiden joukkoviestimiin käyttämä aika iän mukaan vuosina 1979 ja 1987	133
1.10 10-64 -vuotiaiden joukkoviestimiin käyttämä aika perhevaiheen ja lasten lukumäärän mukaan vuosina 1979 ja 1987	134

2. Sähköinen joukkoviestintä

2.1 Viihde-elektroniikan tuotteiden valmistuksen arvo Suomessa 1975-1987	136
2.2 Elektronisten viihdelaitteiden ja muiden tietoliikennevälineiden valmistuksessa ollut henkilökunta vuosina 1971-1987	137
2.3 Viihde-elektroniikan tuotteiden tuonti ja vienti vuosina 1975-87	138
2.4 Radiovastaanotinten kappalemääräinen tuonti ja vienti vuosina 1975-1987 sekä tuonnin ja viennin arvo 1987	139

2.5 Televisiovastaanotinten kappalemääräinen tuonti vuosina 1975-1988 sekä tuonnin arvo vuonna 1988	140
2.6 Televisiovastaanotinten kappalemääräinen vienti vuosina 1975-1988 sekä viennin arvo vuonna 1988	140
2.7 Viihde-elektroniikan laitteiden vähittäismyynti vuosina 1976-1988	141
2.8 Viihde-elektroniikan laitteiden keskihinnat ja myynnin arvo vuosina 1976-1988	142
2.9 Viihde-elektroniikan laitteiden omistus vuosina 1970-1988	143
2.10 Kotitalouksien elektronisten viihdelaitteiden omistus vuosina 1981 ja 1985 sosioekonomisen aseman mukaan	144
<i>2.1 Valtakunnallinen yleisradiotoiminta</i>	
2.1.1 Yleisradion tulot vuosina 1965-1988/89	145
2.1.2 MTV:n liikevaihto vuosina 1975-1988	146
2.1.3 Yleisradion henkilökunta tilikausina 1980/81-1988/89 ja henkilökunnan jakautuminen organisaatioyksiköittäin tilikaudella 1988/89	147
2.1.4 MTV:n henkilökunta vuosina 1975-1988	148
2.1.5 Yleisradion radiolähetysten tuntimäärät vuosina 1940-1988/89	151
2.1.6 Yleisradion ja MTV:n televisiolähetysten tuntimäärät kanavittain 1958-1988/89	152
2.1.7 Oy Kolmostelevisio Ab	153
2.1.8 Yleisradion valtakunnallisen radio-ohjelmiston jakautuminen eri ohjelmatyyppeihin vuosina 1976-1988	154
2.1.9 Yleisradion ja MTV:n televisio-ohjelmiston jakautuminen eri ohjelmatyyppeihin ohjelmayhtiöittäin vuosina 1975-1988/89	155
2.1.10 Yleisradion ja MTV:n televisio-ohjelmiston kotimaisuus ohjelmayhtiöittäin sekä kotimaisten ohjelmien osuus eri ohjelmatyypeistä toimintavuosina 1979/80-1988/89	156
2.1.11 Yleisradion ja MTV:n ulkomaisten televisio-ohjelmien jakautuminen eri ohjelmatyyppeihin vuosina 1979/80-1988/89	157

2.1.12 Yleisradion lähettämien ulkomaisten televisio-ohjelmien jakautuminen alkuperämaittain vuosina 1977-1988/89	158
2.1.13 MTV:n lähettämien ulkomaisten televisio-ohjelmien jakautuminen alkuperämaittain vuosina 1977-1988/89	159
2.1.14 Televisioluvat vuosina 1960-1988	160
2.1.15 Valtakunnallisten radiolähetysten tavoitavuus väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä vuosina 1976-1988	161
2.1.16 Valtakunnallisten radiolähetysten kuunteluun käytetty aika väestöryhmittäin vuosina 1976-1988	162
2.1.17 Eri ohjelmatyyppien kuuntelun osuus Yleisradion radio-ohjelmiston kuunteluun käytetystä kokonaisajasta keskimääräisenä päivänä	163
2.1.18 Valtakunnallisten televisiolähetysten (Yleisradio ja MTV) tavoitavuus väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä vuosina 1976-1986	164
2.1.19 Televisiolähetysten (Yleisradio, MTV, Kolmostelevisio) tavoitavuus väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä vuosina 1987/88 ja 1988/89	165
2.1.20 Valtakunnallisten televisio-ohjelmien (Yleisradio ja MTV) katseluun käytetty aika väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä vuosina 1976-1986	166
2.1.21 Televisiolähetysten (Yleisradio, MTV, Kolmostelevisio) katseluun käytetty aika väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä vuosina 1987/88 ja 1988/89	167
2.1.22 Eri ohjelmatyyppien katselun osuus television katseluun käytetystä kokonaisajasta keskimääräisenä päivänä vuosina 1976-1988/89	168

2.2 Kaapelitelevisio

2.2.1 Kaapeliverkossa välitetyjen satelliittikanavien, radiokanavien ja rajakatselun liittymät Suomessa 31.12.1988	169
2.2.2 Yleiseurooppalaisten satelliittikanavien liittymät kohdemaattain syksyllä 1989	170
2.2.3 Kaapeli- ja satelliittilähetysten tavoitavuus ja katseluun käytetty aika väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä vuosina 1987/88 ja 1988/89	171

2.3 Paikallisradio

2.3.1 Toiminnassa olleet paikallisradioasemat vuoden 1989 alussa	172
2.3.2 Valtioneuvoston 4.5.1989 myöntämät uudet paikallisradiotoimiluvat . .	174
2.3.3 Yksityisten paikallisradioiden tulot vuosina 1985-1988	175
2.3.4 Yksityisten paikallisradioiden käyttömenot vuosina 1985-88	175
2.3.5 Paikallisradioasemien henkilökunta vuonna 1988	176
2.3.6 Yksityisten paikallisradioasemien keskimääräinen viikottainen lähetysaika vuonna 1988	177
2.3.7 Vuonna 1985 toimintansa aloittaneiden yksityisten paikallisradio- asemien keskimääräisten viikottaisten lähetystuntimäärien kehitys	178
2.3.8 Yksityisten paikallisradioasemien kokonaislähetysajat sekä mainosten, ostettujen ohjelmien, myydyin lähetysajan ja sponso- roitujen ohjelmien osuudet vuonna 1988	179
2.3.9 Mainonnan kehitys vuonna 1985 toimintansa aloittaneilla yksityisillä paikallisradioasemilla	180
2.3.10 Yksityisten paikallisradioasemien ohjelmiston jakautuminen eri ohjelmatyyppeihin vuosina 1986 ja 1988	181
2.3.11 Yleisradion paikallisradiolähetykset vuosina 1974/75-1987/88 sekä Yleisradion paikallisradioasemat vuonna 1989	182
2.3.12 Yleisradion alue- ja paikallisradiolähetykset alueittain toimintavuonna 1988/89	182
2.3.13 Alueellisten ja paikallisradiolähetyksen tavoitavuus väestöryhmittäin keskimääräisenä päivänä vuonna 1988	183
2.3.14 Alueellisten ja paikallisradiolähetyksen kuunteluun käytetty aika väestöryhmittäin vuonna 1988	184

3. Tallenneviestintä

3.1 Video

3.1.1 Videotallenteiden tuonti, valmistus ja tallentamattomien videokasettien tuonti vuosina 1982-1988	185
---	-----

3.1.2 Videotallenteiden tuonti alkuperämaittain vuosina 1982-1987 ja tuonnin arvo vuonna 1987	185
3.1.3 Tallentamattomien videokasettien tuonti alkuperämaittain vuosina 1983-1988 ja tuonnin arvo vuosina 1987 ja 1988	186
3.1.4 Saatavilla olevat videotallenteet ohjelmatyypeittäin vuosina 1982-1988	187
3.1.5 Videonauhurin omistus kotitaloustyypeittäin syksyllä 1986 ja keväällä 1989	187
3.1.6 Videonauhurin pääasiallinen käyttötapa kotitaloustyypeittäin vuosina 1986 ja 1989	188
3.1.7 Video-ohjelmien katselu ja katselun useus väestöryhmittäin syksyllä 1986 ja keväällä 1989	189
3.1.8 Viimeksi katsotun video-ohjelman lähde väestöryhmittäin keväällä 1989	190
3.1.9 Viimeksi katsotun video-ohjelman aihe väestöryhmittäin syksyllä 1986 ja keväällä 1989	191
3.1.10 Viimeisin videotallenteen vuokrausajankohta väestöryhmittäin syksyllä 1986 ja keväällä 1989	192
3.1.11 Videotallenteiden käyttö kunnallisissa kirjastoissa vuosina 1985 ja 1987	193
3.1.12 Kunnallisten kirjastojen videotallenteet vuonna 1987 lääneittäin . . .	193

3.2. Äänite

3.2.1 Äänitteiden tuonti, valmistus ja tallentamattomien äänikasettien maahantuonti vuosina 1980-1988	194
3.2.2 Tärkeimmät äänilevyjen tuontimaat vuosina 1961-1988 ja kasettien tuontimaat vuosina 1976-1988	195
3.2.3 Äänitteiden kappalemääräinen tuonti alkuperämaittain vuosina 1976 ja 1980-1988 ja tuonnin arvo vuonna 1988	196
3.2.4 Levysoittimien ja nauhureiden kappalemääräinen tuonti alkuperämaittain vuosina 1975 ja 1980-1987 ja tuonnin arvo vuonna 1987	198
3.2.5 Äänittämättömien kasettien tuonti alkuperämaittain vuosina 1976-1988 ja tuonnin arvo 1988	199

3.2.6 Äänitteiden nimikkeittäinen tuotanto Suomessa vuosina 1983-1985200
3.2.7 Äänitteiden valmistus Suomessa vuosina 1981-1988200
3.2.8 Äänilevyjen, kasettien ja cd-levyjen myynti vuosina 1961-1988201
3.2.9 Äänilevyjen, kasettien ja cd-levyjen myynnin arvo vuosina 1971-1988202
3.2.10 Äänitteiden ja äänikirjojen käyttö kunnallisissa kirjastoissa vuosina 1985 ja 1987203
3.2.11 Kunnallisten kirjastojen ääniteaineisto vuonna 1987 lääneittäin203
3.2.12 Levyjen ja kasettien kuuntelu väestöryhmittäin helmikuussa 1989 .	.204

3.3 Elokuva

3.3.1 Elokvateattereiden lukumäärä, kaupunkiteattereiden osuus, istumapaikat, elokuvissakäynnit ja elokuvalipun keskihinta vuosina 1938-1988205
3.3.2 Elokvateatterit, katsojamäärät ja näytännöt kuntatyypeittäin vuonna 1988205
3.3.3 Valtion elokuvataarkastamon tarkastamat pitkät elokuvat vuosina 1938-1988206
3.3.4 Pitkien elokuvien ensi-illat vuosina 1938-1988206
3.3.5 Pitkien elokuvien ensi-illat elokuvatoimistoittain vuosina 1979-1988 .	.207
3.3.6 Pitkien elokuvien ensi-illat valmistusmaittain vuosina 1980-1988 . .	.208
3.3.7 Vuosina 1970-1988 tarkastetut kotimaiset elokuvat209
3.3.8 Kotimaisten elokuvien valmistus yrityksittäin vuosina 1979-1988 . .	.210
3.3.9 Kotimaiset uutuuselokuvat vuosina 1984-1988211
3.3.10 Eniten katsojia saaneet elokuvat vuosina 1972-1988212
3.3.11 Elokvien maahantuonti alkuperämaaryhmittäin vuosina 1930-1988212
3.3.12 Valtion elokuvataiteen määrärahat vuosina 1980-1989213

3.3.13 Valtion tuki elokuvajärjestöille vuosina 1982-1989213
3.3.14 Suomen elokuvakerhojen liiton jäsenmäärä vuosina 1963-1988214
3.3.15 Valtion tuki kunnalliseen elokuvatoimintaan vuosina 1980-1988 . .	.215
3.3.16 Suomen elokuvasäätiön tukitoiminta vuosina 1975-1988216

4. Graafinen joukkoviestintä

4.1 Graafisen tuotannon ja kustannustoiminnan henkilökunta vuosina 1970-1987 ja henkilökunnan jakautuminen toimialan eri ryhmiin vuosina 1984, 1986 ja 1987217
---	------

4.1 Kirjankustannus

4.1.1 Suomessa kustannettu kirjallisuus vuosina 1945-1988 (nimikkeiden kokonaismäärä)218
4.1.2 Tieto- ja kaunokirjallisuuden sekä koulukirjojen ja lastenkirjojen kokonaisnimiketuotanto vuosina 1950-1988219
4.1.3 Suomessa kustannettu kirjallisuus (nimikkeiden kokonaismäärä) lajeittain vuosina 1977-1988 ja vuodelta 1988 erikseen suomen-, ruotsin ja muunkieliset kirjat220
4.1.4 Suomenkielisten kirjojen nimiketuotanto kirjallisuuslajeittain vuosina 1985-1988221
4.1.5 Suomessa kustannettu käänöskirjallisuus alkuperäiskielen mukaan vuosina 1981-1988221
4.1.6 Kirjakauppojen ja Rautakirja Oy:n kioskien määrä vuosina 1950-1988 sekä antikvariaattien määrä vuosina 1974-1988222
4.1.7 Suomessa kustannetun kirjallisuuden myyntikanavat 1971-1988222
4.1.8 Kirjojen myynti kirjallisuusryhmittäin vuosina 1980-1988223
4.1.9 Pää-, sivu- ja laitoskirjastot sekä kirjastoautot vuosina 1961-1988 . .	.223
4.1.10 Kunnallisten kirjastojen lainaajat, kotilainat ja kirjavarat vuosina 1930-1987224
4.1.11 Kunnalliset kirjastot, sidokset, kotilainat ja lainaajat lääneittäin vuonna 1987224

4.2 Lehdistö

4.2.1 Sanomalehdistön lukumääräinen kehitys ilmestymistiheyden mukaan vuosina 1935-1988225
4.2.2 Sanomalehdistön rakenne lukumäärän, levikin ja volyymin suhteen vuosina 1973,1981,1983/85 ja 1988226
4.2.3 Varsinaisten sanomalehtien lukumäärä ja levikki puoluekannan mukaan vuonna 1988 sekä levikin jakauma puolueittain vuosina 1946-1988227
4.2.4 Sanomalehtien ilmestymistiheys, volyymi ja puoluekanta vuonna 1988 ja levikki vuosina 1985,1986 ja 1988228
4.2.5 Paikallislehtien ilmestymistiheydet ja levikit 1988230
4.2.6 Sanoma- ja paikallislehtien jakautuminen lääneittäin vuosina 1985 ja 1988231
4.2.7 Valtion tuki lehdistölle vuosina 1980-1990232
4.2.8 Sanomalehtien liikevaihto ja lehdistötuen osuus liikevaihdosta vuosina 1971-1988232
4.2.9 Valtion valikoivan lehdistötuen jakautuminen lehdittäin vuosina 1981-1987233
4.2.10 Aikakauslehdistön lukumääräinen kehitys ilmestymistiheyden mukaan vuosina 1938-1988235
4.2.11 Aikakauslehtien ilmestymistiheydet, levikit, volyymi ja kustantajat vuonna 1988237
4.2.12 Postin kuljettamat lehdet ja joukkolähettykset vuosina 1980-1988239

Kuvioluettelo

1. Televisiokanavien näkyvyysalueet	149
2. Yleisradion radiokanavien kuuluvuusalueet	150
3. Yksityisten paikallisradioiden kuuluvuusalueet	173

Joukkoviestimien käyttö 1980-luvulla

Mirja Liikkanen

Viestintäjärjestelmän murros

1980-luku on ollut murrosten aikaa sähköisen viestinnän kentässä niin kansainvälisesti kuin kansallisestikin. Tavaksi on tullut luonnehtia murrosta Umberto Econ (1985) käsitteillä siirtymiseksi paleotelevisiosta ns. uustelevisioon. Paleotelevision aikana yksi julkisesti valvottu lähetys oli tarkoitettu yhtä aikaa kaikkien katsottavaksi, ja sitä myös katsottiin yhtä aikaa. Uustelevisioon aikana ohjelmatarjonta on hajautunut ja yksityistynyt sekä yleisöt eriytyneet.

Käytännössä muutos on useimmissa Länsi-Euroopan maissa tarkoittanut, että julkisen yleisradioyhtiön rinnalle on perustettu yksityisiä kaapelitelevisioyhtiöitä, kaupallisia valtakunnallisia tai alueellisia televisioyhtiöitä ja yksityisiä paikallisradioyhtiöitä. Siirtymää ovat lisäksi edistäneet satelliittiohjelmat, videot ja kaukosäätimet.

Myös Suomessa Yleisradion rinnalle on perustettu yksityisiä paikallisradioita, kaapelitelevisiotoiminta on laajentunut ja siinä erityisesti satelliittiohjelmien välittäminen. Yleisradio on toisaalta lisännyt omaa ohjelmatarjontansa, toisaalta tiivistänyt yhteistyötä MTV:n kanssa perustamalla mainosrahoitteisen Kolmostelevisio Oy:n. Lisäksi on perustettu TV4, joka välittää Ruotsin television ohjelmaa osaan Etelä-Suomea. Valtaosa radio- ja televisiotoiminnan uusista yksiköistä perustaa toimintansa mainosrahoituksen varaan.

Katsojan kannalta murros on merkinnyt ainakin määrällisen tarjonnan ja valinnanmahdollisuuksien lisääntymistä. Murros on samalla muuttanut ohjelmatarjonnan kokonaisrakennetta viihteellisemmäksi.

Katsojien suvereenisuutta ja mahdollisuuksia valita katsomisajankohtansa ja katselu- ja kuuntelukanavansa on lisännyt videolaitteiden ja kaukosäätimien yleistäminen. Videoiden avulla katsomisen voi siirtää parhaaseen mahdolliseen hetkeen ja kaukosäätimellä voi vaivattomasti puikkelehtia kanavalta toiselle.

Samalla alueelliset erot tarjonnan määrässä ovat kasvaneet. Monilla haja-asutusalueilla kuuluvat ja näkyvät ainoastaan Yleisradion ja MTV:n ohjelmat, kun suurimpien kaupunkien kaapeloiduilla alueilla näkyy Kolmostelevisio, useita satelliittikanavia, paikallista kaapelitelevisio-ohjelmaa sekä naapurimaiden ohjelmia. Radion puolella on valittavana Yleisradion kolmen kanavan lisäksi jopa useita yksityisiä paikallisradioita.

Esimerkiksi Helsingin kaapeloiduilla alueilla televisio-ohjelmatarjonta oli 133 tuntia keskimääräisenä päivänä marraskuussa 1987. Tästä kaapelitelevision osuus oli 82 %, TV 1:n osuus kuusi prosenttia, TV 2:n osuus viisi prosenttia, Kolmostelevisioon osuus viisi prosenttia ja MTV:n osuus kaksi prosenttia (Tiihonen 1988). TV 4:n ohjelmat ovat tulleet tämän jälkeen. Pääkaupunkiseudulla on mahdollista tällä hetkellä kuunnella paikasta riippuen jopa seitsemää yksityistä paikallisradiota.

Myös Yleisradion ja MTV:n ohjelmatarjonnan varassa olevilla alueilla on ohjelmien määrä lisääntynyt, sillä erityisesti Yleisradio on 1980-luvun kilpailutilan-

teessa kasvattanut ohjelmatarjontansa. Eniten Yleisradio on lisännyt radion alueohjelmia. Niiden ohjelmatunnit ovat kahdeksassa vuodessa kähes kuusinkertaistuneet toimintavuoden 1980/81 vajaasta 4000 lähetystunnista toimintavuoden 1988/89 vajaaseen 22000 lähetystuntiin. Lyhytaaltolähetykset ovat lisääntyneet yli 40 prosentilla ja valtakunnalliset radiolähetykset noin neljänneksellä. Yleisradion televisio-ohjelmatunnit ovat lisääntyneet mainittuna ajanjaksona noin 30 prosentilla ja MTV:n lähetysajat 10 prosentilla. (Taulukot 2.1.5 ja 2.1.6.)

Erilaisia seuraamistietoja

Viestimien yleisötutkimuksia on Suomessa pääasiassa tehty joko eri viestintäyhtiöiden tutkimusosastoilla tai niiden tilauksesta. 1980-luvun viestintäkentän suuret muutokset ovat saaneet uudet ja vanhat viestintäyritykset tehostamaan omien ja kilpailijoiden yleisöjen tutkimista.

Kvantitatiiviset tutkimukset ovat tarkentuneet ja tiivistyneet. Yleisradio, MTV ja Mainostoimistojen liitto aloittivat televisioyleisön tutkimisessa ns. mittaritutkimuksen, jossa television katselua tutkitaan televisiovastaanottimeen liitetyn laitteen avulla. Tutkimus tuottaa seuraamistiedot vuoden kaikilta päiviltä ja kaikilta vuorokauden ajoilta. Yleisradion tutkimusosasto seuraa myös radion kuuntelua. Yksityiset paikallisradiot ja sanoma- ja aikakauslehdet teettävät omia tutkimuksiaan. Joillakin kaupallisilla tutkimuslaitoksilla on lisäksi omia viestimien seuraamista koskevia tutkimuksia.

Viestintäyritykset tekevät yleisötutkimuksia ohjelmapoliittista suunnittelua varten. Samalla ne ovat markkinatutkimuksia. Niiden avulla halutaan seurata kilpailutilanteen kehittymistä ja ne on tarkoitettu myös julkisuutta varten. Tutkimustulokset luovat kuvaa eri viestintäyhtiöistä, niiden ominaisuuksista ja asemasta kilpailun kentällä. Koska joukkoviestinnän kehitys on yhteiskunnallisesti kiinnostava asia ja viestintäyhtiöt ovat kiinnostuneita itsestään ja toisistaan, tutkimustulokset pääsevät helposti julkisuuteen. Kun tutkimukset tehdään varsin erilaisin menetelmin ja otannoin, on julkisuudessa viime vuosina ollut monenlaisia kilpailevia lukuja eri viestintäyritysten ja yritystyyppien suosituimmuuseroista.

Yhteistä edellä mainituille tutkimustyypeille on, että ne pyrkivät vastaamaan siihen, kuinka moni seuraa, mitä seurataan, kuka seuraa, kuinka kauan ja milloin seurataan. Niin viestintäjärjestelmän murros ja kilpailutilanteen monimutkaisuus kuin muutkin yhteiskunnan muuttumiseen liittyvät seikat ovat synnyttäneet tarpeen syventää viestinten käytön analyysiä. On haluttu kysyä myös miksi seurataan, miten viestimet liittyvät arkipäivän muihin rakenteisiin, mitä merkityksiä seuraamisella on ja sen avulla luodaan.

Vapaa-aika ja joukkoviestimet

Joukkoviestimien seuraaminen luetaan yleensä ns. vapaa-ajan toiminnaksi. Vapaa-aika voidaan määritellä eri näkökulmista varsin eri tavoin. Vapaa-aika voi olla ansiotyön ulkopuolista aikaa, vapautta perhevelvollisuuksista, ns. omaa aikaa tai se voi muodostua tietyistä vapaa-ajaksi määriteltävistä toiminnoista.

Vapaa-ajan määrän muuttumista on seurattu mm. Tilastokeskuksen ajankäyttötutkimuksen avulla. Siinä vapaa-aika on määriteltä ns. residuaali- eli jäännöskäsitteenä: vapaa-aika on se aika vuorokaudesta, joka jää jäljelle, kun nukkumiseen, ruokailuun ja muihin fyysisiin tarpeisiin, ansio- ja koityöhön sekä päätoimiseen opiskeluun käytetty aika on vähennetty (Niemi ja Pääkkönen 1989). Määrittely poikkeaa arkikielen määrittelyistä. Esimerkiksi ravintolassa ruokailu luetaan fyysisiin tarpeisiin, mutta pelkkä juominen vapaa-aikaan.

Joukkoviestimien seuraamiseen käytetty aika sisältyy vapaa-aikaan. Ajankäyttötutkimuksen lukuihin ei sisälly työaikana tapahtuva viestintävälineiden seuraaminen, kuten sanomalehtien ja kirjojen lukeminen, radion kuuntelu jne.

Ajankäyttötutkimuksen mukaan 10-64-vuotiaalla väestöllä oli vuonna 1987 viikossa keskimäärin 41 tuntia vapaa-aikaa. Miehillä vapaa-ajan määrä oli 43 tuntia viikossa ja naisilla kolme tuntia vähemmän, noin 40 tuntia viikossa. Miesten vapaa-aika on vuonna 1979 tehtyyn tutkimukseen verrattuna pysynyt muuttumattomana. Naisten vapaa-aika oli sen sijaan lisääntynyt noin kahdella tunnilla viikossa. Eniten vapaa-aikaa on alle 15-vuotiailla ja vähiten 25-44-vuotiailla. (Emt.42.)

Joukkoviestimien päätoimiseen seuraamiseen käytettiin vuonna 1987 vapaa-ajasta lähes puolet eli keskimäärin 2 tuntia ja 46 minuuttia vuorokaudessa. Joukkoviestimien seuraamiseen käytetty aika on lisääntynyt keskimäärin 25 minuutilla vuodesta 1979. (Taulukko 1.9.)

Television katsominen

Suurin osa joukkoviestimien seuraamiseen käytetyn ajan lisäyksestä johtuu siitä, että televisiota katsellaan entistä pitempään. Ajankäyttötutkimuksen mukaan television päätoimiseen katselemiseen käytettiin vuonna 1987 keskimäärin 1 tunti 51 minuuttia vuorokaudessa, joka on 23 minuuttia enemmän kuin 1970-luvun lopussa (taulukko 1.9). Yleisradion mittaritutkimuksen mukaan keskimääräinen television katseluun käytetty aika toimikaudella 1987/88 oli 1 tunti 48 minuuttia vuorokaudessa (Kalkkinen 1988,22). Ajankäyttötutkimuksen tieto perustuu loka/marraskuun ajankäyttöön, Yleisradion luku on koko vuoden keskiarvo.

Ajankäyttötutkimuksen mukaan keskimääräisenä päivänä 80 prosenttia väestöstä katselee televisiota.

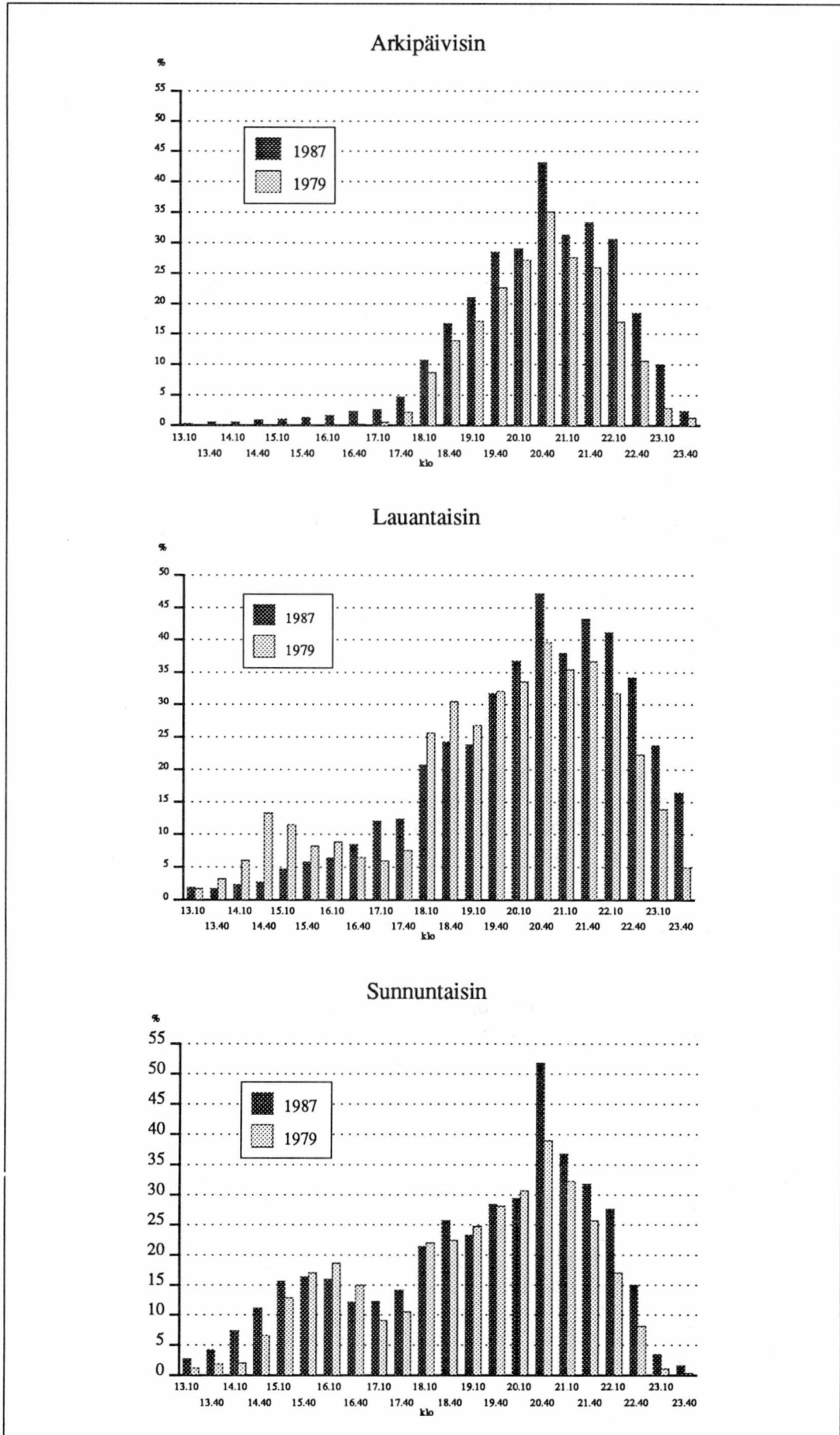
Television katseluun sisältyy tässä myös videon katselu. Nauhoitettua video-ohjelmaa katseli keskimääräisenä päivänä 7 prosenttia väestöstä ja vuokrakasettia 1,5 prosenttia. Viikonloppuisin videon katselun osuus television katselusta on arkipäiviä suurempi. (Ajankäyttötutkimus 1987, julkaisemattomat taulukot.)

Miehet katsovat edelleen enemmän televisiota kuin naiset. Miehet katsovat televisiota keskimäärin 1 t 51 minuuttia ja naiset 1 t 31 min. Miehet ovat lisänneet katsomistaan hiukan naisia enemmän. (Taulukko 1.9.)

Televiiota katsellaan viikonloppuisin selvästi pidempään kuin arkipäivinä. Viikonloppukatselua ovat lisänneet erityisesti miehet. Varsinkin sunnuntaisin he katselevat televisiota entistä enemmän, ero vuoteen 1979 on 34 minuuttia. Arkipäivisin naisten ja miesten katselu on lisääntynyt saman verran (23 minuuttia). (Ajankäyttötutkimus 1987, julkaisemattomat taulukot.)

Television katseleminen on vahvasti arjen järjestyksen strukturoimaa (Barwise & Ehrenberg 1988,17). Television katselu on keskittynyt tiettyihin illan tunteihin, ns. parhaaseen katseluaikaan. Hellman ja Sauri (1988,15) määrittelevät sen niiksi illan tunneiksi "jolloin työ on tehty ja yö ei ole vielä alkanut". On ennustettu, että ns. uustelevision tulemiseen liittyisi tämän TV:n katselun ajankäytöllisen perusrakenteen heikkeneminen ellei jopa murtuminen. Näin ei ainakaan suomalaisten television katselulle ole kuitenkaan käynyt. Päinvastoin paras katseluaika näyttää jopa vahvistuneen, eli televisio kerää aikaisempaa suuremman osan väestöstä äärelleen suunnilleen samaan aikaan illasta. Esimerkiksi Yleisradion pääuutislähettyksen aiheuttama yleisöhuippu oli vuonna 1987 vielä huomattavasti korkeampi kuin 1970-luvun lopussa.

Kuvio 1. Televisiota päätoimisesti katselevien osuus eri viikonpäivinä (%)

Lähde: Ajankäyttötutkimukset 1979 ja 1987

Joitakin muutoksia katselutottumuksissa on kuitenkin tapahtunut 1970-luvun loppuun verrattuna. Selvin muutos on, että televisiota katsellaan illalla pitempään kuin aikaisemmin. Tämä koskee niin arkipäiviä kuin viikonloppujakin. Arkipäivisin paras katseluaika alkaa edelleen illalla noin kello seitsemän, mutta jatkuu nyt lähes yhteentoista. Myös päiväsaikaan, erityisesti iltapäivisin tapahtuva katselu on jonkin verran lisääntynyt.

Kaikkein eniten myöhäisillan katselu on lisääntynyt lauantaisin. Silloin 16,5 prosenttia alle 64 vuotiaasta väestöstä on television ääressä vielä hiukan ennen puolta yötä.

Sunnuntaisin sen sijaan päiväkatseleminen on hiukan lisääntynyt. Alkuillan paras katseluaika on pysynyt suunnilleen ennallaan eli alkaa hiukan aikaisemmin kuin arkena, mutta loppuu jopa hiukan aikaisemmin kuin arki-iltoina keskimäärin.

Naisten ja miesten päivittäiset katselutottumukset poikkeavat jonkin verran toisistaan. Suurin osa eroista johtuu siitä, että naiset katselevat televisiota ylipäättään vähemmän kuin miehet. Parhaaseen katseluaikaan naisista on selvästi pienempi osa television ääressä kuin miehistä. Esimerkiksi television pääuutislähetyksen aikaan sunnuntaisin television ääressä on 65 prosenttia miehistä mutta 40 prosenttia naisista. Pääasiassa kotitöiden takia naiset aloittavat television katselun illalla keskimäärin jonkin verran myöhemmin kuin miehet ja he lopettavat katselun myös hiukan myöhemmin.

Television katselun muutokset eri ryhmissä

Eniten televisiota katsovat ne, joiden arki ei rakennu ansiotyön ja vapaa-ajan vuorottelulle. Tällaisia ryhmiä ovat mm. eläkeläiset ja työttömät, jotka käyttivät television katsomiseen selvästi muita enemmän aikaa, päivittäin reilusti yli kaksi tuntia keskimäärin. Heillä television katselu on myös lisääntynyt eniten. Nämä ryhmät käyttivät eniten aikaa myös keskittyneeseen radion kuunteluun. (Ajankäyttötutkimus 1987, julkaisemattomat taulukot.)

Työssä käyvässä väestössä naisten ja miesten television katsomisen sosiaaliryhmittäiset muutokset eroavat jonkin verran toisistaan.

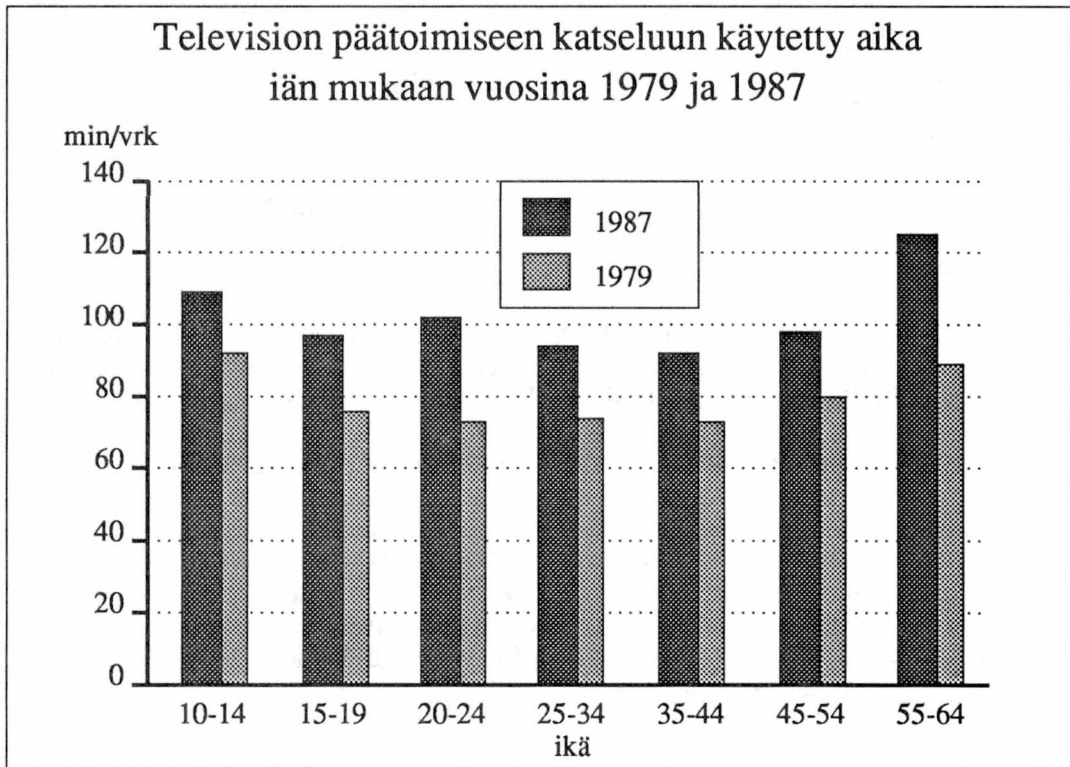
Työssä käyvät naiset ovat lisänneet television katsomistaan. Eniten sitä lisäsivät työntekijät ja ylemmät toimihenkilöt ja vähiten yrittäjät. Työssä käyvistä naisista ylemmät toimihenkilöt katsovat edelleenkin vähiten televisiota, vaikka ero muihin ryhmiin on pienentynyt. Eniten televisiota katsovat työntekijät ja alemmat toimihenkilöt. Naisilla sosiaaliryhmittäiset erot television katseluun käytetyssä ajassa näyttävät olevan pienemmät kuin työssä käyvillä miehillä. (Taulukko 1.7.)

Työssä käyvistä miehistä television katselua lisäsivät eniten ylemmät toimihenkilöt. Seuraavina olivat alemmat toimihenkilöt, työntekijät ja maatalousyrittäjät. Päinvastoin kuin muut miehet, yrittäjät vähensivät television katsomiseen käyttämänsä aikaa. Myös miehistä eniten televisiota katsovat ryhmät ovat työntekijät ja alemmat toimihenkilöt. (Taulukko 1.7.)

Kehitys näyttää antavan viitteitä siitä, että ylemmät toimihenkilöt ovat muuttamassa suhtautumistaan television katsomiseen. Ylemmän kandidaattitutkinnon suorittaneet käyttivät 1980-luvulla selvästi muita enemmän myös rahaa sähköisen viestinnän laitteiden kuten väritelevisioiden ja videolaitteiden ostamiseen (taulukko 1.4).

Iän mukaan vähiten televisiota katsovat 35-44-vuotiaat, eniten taas katsovat yli 55-vuotiaat. Suurin lisäys television katselussa oli yli 55-vuotiailla ja 20-24-vuotiailla. (Taulukko 1.9.)

Kuvio 2

Uustelevisio?

Erääksi keskeiseksi ns. uustelevisiön piirteeksi on esitetty yleisön hajautumista yhden julkisesti valvotun kanavan/kanavien yleisöstä lukuisten erilaisten ja eri periaatteilla toimivien kanavien eriytyneiksi yleisöiksi. Kovin tarkkaa kuvaa Suomen kehityksestä tässä suhteessa ei vielä ole, mutta joitakin selvityksiä on kuitenkin tehty.

Tiihonen (1988) on selvittänyt television katselua Helsingissä syksyllä 1987. Tutkimuksessa vertailtiin neljää ohjelmatarjonnan mukaan muodostettua ryhmää. Ns. yleisradioväestöön kuuluivat toisaalta ne, (a) jotka voivat seurata vain valtakunnallisia Yleisradion ja MTV:n ohjelmia sekä toisaalta ne, (b) jotka näiden lisäksi näkivät myös Kolmostelevisiön ohjelmat. Ns. kaapeliväestöön kuuluivat taas ne, jotka edellisten lisäksi saattoivat seurata myös Helsinki-Televisio Oy:n ohjelmia. Kaapeliväestö jaettiin kahtia sen mukaan olivatko katsojat (c) ainoastaan maksuttomien kaapelipalvelujen piirissä vai (d) myös maksullisten palvelujen tilaajia.

Tulokset osoittavat, että katseluaika oli selvästi alhaisin sillä ns. yleisradioväestön osalla, joka ei nähnyt TV3:n ohjelmia. Sen sijaan TV3:n piirissä olleella yleisradioväestön osalla ja koko ns. kaapeliväestöllä keskimääräinen katseluaika oli suunnilleen samalla tasolla.

Tutkimuksessa havaittiin, että uusien kanavien tullessa vanhojen katselu vähenee. Vähentyminen riippuu kuitenkin uuden tarjonnan luonteesta. Kolmostelevisiön katselu on esimerkiksi vähentänyt valtakunnallisten kanavien katselua. Samalla kokonaiskatseluaika on jonkin verran noussut.

Kaapelitelevisiön maksuttomien palvelujen saatavuus sen sijaan vähensi suhteellisen vähän muiden kanavien katselua. Kaikkein pisin kokonaiskatseluaika olikin vain maksuttomien palvelujen piirissä olleella kaapeliväestön osalla.

Maksullisten palvelujen tilaaminen näyttää vaikuttavan eniten muiden kanavien katseluun. Näiden piirissä olleiden kokonaiskatseluaika ei ollut sen pidempi kuin muillakaan, vaan maksullisten kanavia katseltiin muiden kanavien kustannuksella. He katsovat selvästi vähiten sekä valtakunnallisia kanavia että TV3:n ohjelmia.

Tiihosen mukaan kaapelitelevision yleisöstä miehiä on enemmän kuin naisia, nuoria ja keski-ikäisiä enemmän kuin vanhoja, työläisiä sekä opiskelijoita ja koululaisia enemmän kuin keskiluokkaan kuuluvia tai eläkeläisiä. Tutkimuksessa todetaan kuitenkin, että vaikka kaapeliteleviosta katsellaankin joissakin ryhmissä selvästi muiden kanavien kustannuksella ja kaapelitelevisio on näissä ryhmissä katsotuin "kanava", jää kaapelitelevision osuus kokonaiskatseluaikasta parhaimmillaankin vain runsaaseen kolmannekseen. Näyttäisi siis, että mitään kovin pitkälle edennyttä fragmentoitumista kaapeliyleisöksi ja yleisradioyleisöksi ei ainakaan tutkimusvuoteen mennessä olisi tapahtunut.

Uusradio?

Radiotoiminnassa tapahtunut kehitys on 1980-luvulla ollut saman tyyppinen kuin televisiotoiminnassakin. Perustellusti voidaan puhua myös "uusradion" synnystä. Yksityinen paikallisradiotoiminta on varsin nopeasti vakiinnuttanut paikkansa ja uusia toimilupia myönnetään jatkuvasti.

Radiota kuunnellaan useimmiten muiden töiden tai toimien ohella. Tästä syystä ajankäyttötutkimus, joka mittaa vain päätoimista ja vapaa-ajalla tapahtuvaa kuuntelua, ei kuvaa radion kuuntelua kovin kiinnostavasti. Seuraavassa radion kuuntelua tarkastellaankin pääasiassa Yleisradion päiväkirjatutkimusten pohjalta.

Valtakunnallisten radiolähetysten tavoittama väestö on 1980-luvulla selvästi pienentynyt. Kun 1980-luvun alussa valtakunnallisia radiolähetyksiä kuunteli keskimääräisenä päivänä lähes 80 % väestöstä, tavoittivat ne vuonna 1988 enää runsaat 60% väestöstä (taulukko 2.1.15). Eniten on vähentynyt radion 1-verkon kuuntelijamäärä (Erholm 1989).

Valtakunnallisten radiolähetysten kuunteluun käytetty aika ei Yleisradion tutkimusten mukaan ole kuitenkaan kovin paljon muuttunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Valtakunnallisia radiolähetyksiä kuunnellaan keskimäärin jonkin verran yli 2 tuntia vuorokaudessa. Eniten valtakunnallisia radiolähetyksiä kuuntelevat maanviljelijät, perheenemännät ja eläkeläiset, ja vähiten koululaiset ja opiskelijat. Viimeksi mainitut ja yleensä nuoret kuuntelevat valtakunnallisia radio-ohjelmia nykyään selvästi aikaisempaa vähemmän. (Taulukko 2.1.18.)

Yleisradion paikallisverkkoa kuunneltiin vuonna 1988 keskimäärin 13 minuuttia päivässä. Sitä kuuntelevat eniten maatalousyrittäjät ja alemmat toimihenkilöt. Parhaiten se tavoittaa keski-ikäiset 25-44-vuotiaat ihmiset. (Taulukko 2.3.13.)

Yksityisiä paikallisradioita puolestaan kuunneltiin keskimäärin 26 min päivässä. Ne tavoittavat parhaiten 15 ja 35 ikävuoden välillä olevan väestön. Ammatin mukaan niitä kuuntelevat eniten yrittäjät ja alemmat toimihenkilöt. Vähiten yksityisiä paikallisradioita kuuntelevat eläkeläiset. (Taulukko 2.3.13.)

Yleisradion seurantatiedot koskevat koko väestöä. Yksityisten paikallisradioiden omilla kuuluvuusalueillaan teettämän tutkimuksen mukaan (Radio facts 89) ne tavoittavat näillä alueilla yleisön varsin hyvin. Tutkimuksen mukaan yksityisiä paikallisradioita kuunnellaan pääasiassa arkipäivisin, jolloin niiden tavoitavuus on jopa suurempi kuin Yleisradion suosituimman kanavan. Tutkimuksen mukaan yksityisten paikallisradioiden ohjelmia kuunnellaan arkisin keskimäärin 135 minuuttia.

Voi sanoa, että radion kuuntelu on kokenut jonkinlaisen renessanssin 1980-luvulla, samalla kun radion kenttä on muuttunut. Ohjelmatarjonta on lisääntynyt ja kokonaiskuuntelu-aika on kasvanut. Erityisesti nuoret ovat löytäneet yksityiset paikallisradiot, joiden ohjelmisto suurimmaksi osaksi koostuu nuorten suosimasta musiikista. Se, että musiikin kuuntelu on erityisesti nuorten harrastus näkyy siinäkin, että valtaosa heistä kuuntelee musiikkia aktiivisesti myös äänitteiltä. Äänitteitä oli kuunnellut 72 prosenttia 15-24-vuotiaista tutkimusviikon aikana keväällä 1989. Alle 15-vuotiaista äänitteitä oli kuunnellut kolmannes. Muissa ikäryhmissä kuunteluprosentit vaihtelivat 3:n ja 17:n välillä. (Taulukko 3.2.12.)

Elokuviissa käyminen

Elokuvateatterit ja elokuvissa käyminen ovat kokeneet varsin syvän kriisin 1980-luvulla. Koko vuosikymmenen alun elokuvissa käyntien määrä laski ja oli alimmillaan vuonna 1986. Sen jälkeen käyntimäärät ovat kääntyneet hienoiseen nousuun. Käyntimäärien laskuun on ollut varmasti moniakin syitä. Koko viestintäjärjestelmän murros on ollut keskeinen vaikuttaja. Television elokuvatarjonta on moninkertaistunut 1980-luvun aikana. Väritelevisioiden läpimurto on ehkä vielä lisännyt sen houkuttelevuutta. Selvä elokuvateatterielokuvien kilpailija ovat lisäksi videot ja videovuokraustoiminnan laajeneminen. (Videon käytöstä tarkemmin Samolan artikkeli tässä julkaisussa.)

Elokuvateattereissa käyvä väestö näyttää pienentyneen 1980-luvulla. Vuoden 1981 Kulttuuriharrastustutkimuksen mukaan elokuvissa oli vuoden aikana käynyt lähes puolet väestöstä kun osuus vuonna 1986 oli Elinolotutkimuksen mukaan runsaat 40 prosenttia. Miehistä elokuvissa käy edelleen hieman suurempi osa kuin naisista.

Kaikissa ikäryhmissä ja kummankin sukupuolen keskuudessa on niiden osuus lisääntynyt, jotka eivät kertaakaan vuoden aikana ole käyneet elokuvissa. Suhteellisesti eniten elokuvissa käyneiden osuus on pienentynyt kuitenkin niissä ikäryhmissä jotka perinteisesti ovat käyneet paljon elokuvissa, eli nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa. (Kulttuuritilasto 1981, Kulttuuriharrastus- ja vapaa-aikautkimus 1981 sekä Elinolotutkimus 1986, julkaisemattomat taulukot.)

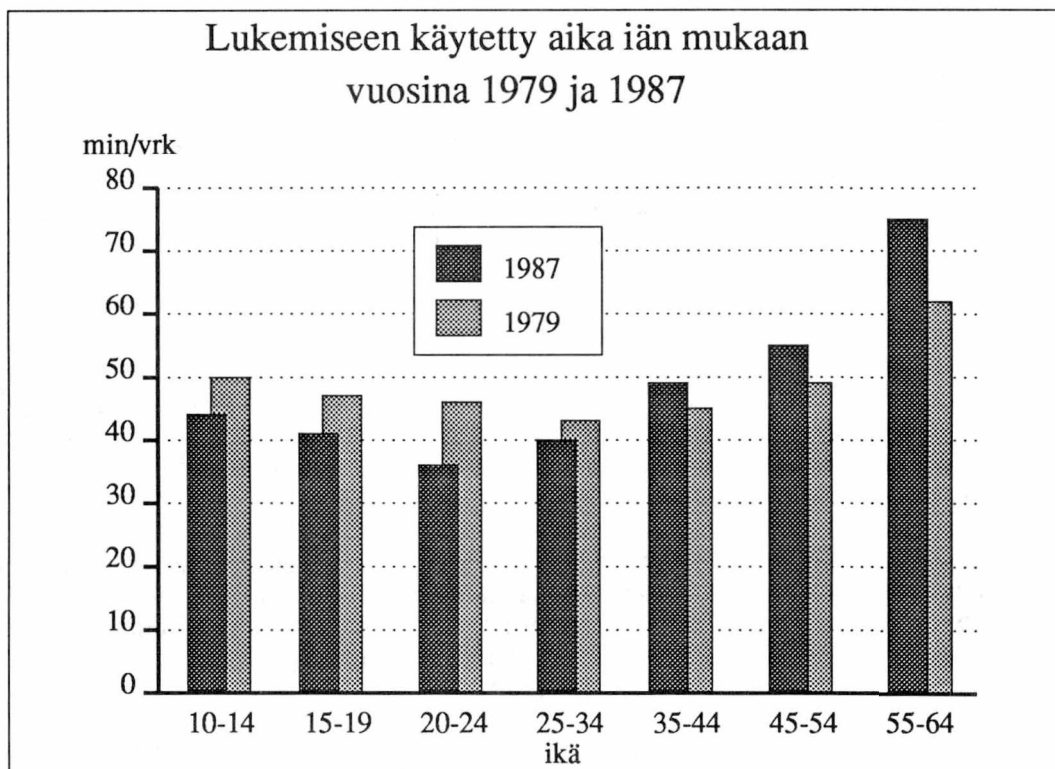
Miten lukemiselle käy

Television katsominen ja lukeminen asetetaan kulttuuripoliittisessa keskustelussa edelleenkin usein vastakkain. Perinteisesti lukeminen edustaa hyvää, sivistystä, aktiivisuutta ja korkeakulttuuria. Television katsominen taas mielletään helposti passiiviseksi viihteen kuluttamiseksi. Pelätään lukemiselle käyvän huonosti kun kuvallinen kulttuuri etenee. Suomalaisilla on maine eräänä maailman lukijakansoista. Harvoin tällaisissa yhteyksissä kuitenkaan puhutaan lukemisen sisällöistä, lukutavoista tai lukemisen saamista merkityksistä.

Koko 10-64-vuotiaassa väestössä lukemiseen käytetty keskimääräinen aika on pysynyt samana 1970-luvun lopusta vuoteen 1987. Lukemiseen käytetään keskimäärin 49 minuuttia vuorokaudessa, josta lehtien lukemiseen noin kaksi kolmasosaa ja kirjojen lukemiseen yksi kolmasosa.

Miehet ja naiset käyttävät lukemiseen suunnilleen yhtä paljon aikaa. Se jakautuu kuitenkin miehillä ja naisilla eri tavoin. Naiset käyttävät kirjojen lukemiseen enemmän aikaa kuin miehet ja ovat lisänneet jonkin verran sekä sanomalehtien että kirjojen lukemista. Miehet taas lukevat enemmän sanomalehtiä kuin naiset. Vuoteen 1979 verrattuna miehet ovat lisänneet sanomalehtien lukemista ja samalla vähentäneet kirjojen lukemista. (Taulukko 1.9.)

Kuvio 3

Lähde: Ajankäyttötutkimukset 1979 ja 1987

Nuoret käyttävät ajankäyttötutkimuksen mukaan selvästi vähemmän aikaa lukemiseen kuin aikaisemmin. Kaiken kaikkiaan alle 35-vuotiaat ovat vähentäneet lukemistaan. Suurin väheneminen on tapahtunut 20-24-vuotiaiden ryhmässä. (Niemi ja Pääkkönen, 49.)

Se on myös ainoa ikäryhmä, jossa kirjojen lukeminen on selvästi vähentynyt. Muuten lukemiseen käytetyn ajan väheneminen on merkinnyt kautta linjan lehtien lukemisen vähentymistä. Kun asiaa tarkennetaan sukupuolen mukaan, näyttää siltä että kirjojen lukemista olisivat vähentäneet nimenomaan nuoret miehet.

Toisaalta yli 35-vuotiaat käyttävät lukemiseen entistä enemmän aikaa. Suurin lisäys on vanhimmissa eli 55-64-vuotiaiden ryhmässä. Varhaisessa keski-ikässä olevat, 35-44 vuotiaat, ovat lisänneet kirjojen lukemista, tätä vanhemmat puolestaan erityisesti lehtien lukemista.

Vaikka lukeminen kuuluukin valtaosan arkipäivään, ylläpitävät Suomessa lukemiskulttuuria naisten lisäksi kuitenkin erityisesti korkeasti koulutetut väestöryhmittä. Tämä näkyy erityisen hyvin, kun tarkastellaan kirjojen ostamiseen käytettyä rahaa. Ylemmän kandidaattitutkinnon suorittaneet käyttivät kirjojen hankintaan absoluuttisesti ja suhteellisesti selvästi muita enemmän rahaa vuonna 1985 (taulukko 1.4).

Joukkoviestimet, niiden käyttötavat ja arkielämä

Edellä esitetty joukkoviestimien kulutuksen tarkastelu jättää monia kysymyksiä auki. Siinä ohitettiin sisällöt, käyttötavat, kulutuksen merkitys käyttäjälleen, joukkoviestinten liittyminen arkipäivään ja sosiaalisiin suhteisiin jne. Joukkoviestin-

ten käytön tutkimuksessa on viime vuosina herännyt tarve laajentaa ja syventää tutkimustapoja.

Suomessa yksi kiinnostavimmista yrityksistä syventää analyysiä tämän tyyppisten kysymysten tarkasteluun on tapahtunut Yleisradion aloitteesta. Suomalaisessa yhteiskuntatutkimuksessa virinnyttä elämäntapa- ja elämäkertatutkimusta haluttiin soveltaa television käyttötapojen ymmärtämiseksi uudessa kilpailutilanteessa. Hankkeen tuotoksena on tähän mennessä ilmestynyt kaksi julkaisua (Kymmenen esseettä elämäntavasta 1986, Elämää kuvavirrassa 1989).

J.P. Roosin, joka on yksi projektiin osallistuneista tutkijoista, mukaan viestintävälineiden käyttö on elämäntavan osana merkityksellinen erityisesti elämäntapojen erottelun välineenä (1989,37). Roos on tutkinut teemahaastatteluin perheitä, jotka kuuluivat yhteen suomalaiseen, ns. suuren murroksen sukupolveen. Haastateltavien yhteiset ominaisuudet olivat: ikä noin 30-40 vuotta, naimisissa/avoliitossa, 1-2 lasta, "moderneissa" ammateissa toimiminen. Erottavia piirteitä olivat koulutus, luokka-asema ja asuinpaikka.

Roos löysi kolme television katselutapaa, jotka hänen mukaansa määrittelevät luokkien välisen makuhierarkian samaan tapaan kuin ranskalaisen Pierre Bourdieun jaottelu "välttämättömän valitsemiseen", "hyvään kulttuuritahtoon" ja "erottelun tajuun" (Roos 1989,89, Bourdieu 1979). Hän kuitenkin korostaa, että television katselun "maut" eivät ole puhtaita.

Roos (emt.88) ankkuroi löytämänsä television katselutavat yhteiskunnan kerrostumajakoon seuraavasti:

1) Työväenluokalle tyypillinen "television hyväksyminen sellaisena kuin se meil le tarjotaan: viihteenä, ajankuluna, elämysten ja jopa tiedon tarjoajana". Hänen mukaansa tällainen mutkaton, kriittisestä etäisyydestä ja tulkinnoista vapaa tapa suhtautua televisioon edellyttää riippumattomuutta kulttuurisesta pääomasta, sitä ettei millään tavalla koeta yhteenkuuluvaisuutta kulttuurin kenttään.

2) Keskiluokille ominainen televisioon liittyvä "huolestuneisuus, ahdistus, pelko". Televisio koetaan uhkaksi monella tavalla: omalle elämänhallinnalle, pelätään että televisio passivoi - sen sijaan että tehtäisiin paljon hyödyllisempiä asioita. Televisio on verrattavissa "huonoon seuraan".

3) Yhteiskunnan tarkastelu ja erottelu television kautta, tulkinnallisten pelisääntöjen muodostaminen televisiolle ja sen katselulle. "Televisio koetaan mielenkiintoiseksi ja vaarattomaksi välineeksi". Tällaisen ajattelutavan piirteitä Roos löytää ns. uuden kulttuurisen keskiluokan ja kulttuurisesti hallitsevan luokan piiristä.

Roos tiivistää tärkeimmän tuloksensa: "suomalaisessa yhteiskunnassa on yhä harvinaisempaa naiivi, välitön television katselu eli kaiken sen katsominen mitä tarjotaan parhaana katseluaikana" (emt.89). Hänen mukaansa yhä useammat valikoivat tarkasti katsomiaan televisio-ohjelmia. Valinnat perustetaan elämänhallinnan nimellä luonnehdittaviin kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin säännönmukaisuuksiin. Tämän elämänhallinnan pahin uhka on rajoitukseton ja eriytymätön television katselu. Roosin oletus on, että yhä useampi perhe on siirtymässä tilanteeseen, jossa televisio sekä hallitsee elämää että koetaan uhkaksi ja sitä käytetään erottelemiseen.

Toinen tapa laajentaa viestinnän kulutuksen tutkimusta on ollut pyrkimys nivoa viestimien käyttö muihin arkielämän toimintoihin ja perheeseen. Suomessa perheen ja television vuorovaikutusta on tutkinut mm. Juhani Ihanus (1989). Kansainvälisesti tällaista suuntausta on ollut erityisesti naistutkimuksen ja kvalitatiivisesti suuntautuneiden tutkijoiden piirissä.

Tunnetuimpia perheen ja television tutkijoita on David Morley (1986, 1988). Television katselun tutkimiseen on hänen mukaansa kehitettävä "kaksoiskatse" (double focus) niin, että katselua voidaan samanaikaisesti tarkastella esimerkiksi sekä arkipäivää strukturoivana rituaalina että aktiivisena kuluttamisen ja tuottamisen tapana (Morley 1988,25). Hänen mukaansa television katselun tutkimista ei voi erottaa kaikesta siitä mitä sen ympärillä tapahtuu. Television käyttö liittyy niin perheen sisäisiin kommunikaatio- ja valtasuhteisiin kuin yksityisen ja julkisen kohtaamiseen.

Keskustelua

Joukkoviestintäteknikassa ja joukkoviestintäjärjestelmässä on tapahtunut melko suuria muutoksia 1980-luvulla ja yhä suurempia mullistuksia ennustetaan tulevaisuudessa. Mutta näkyvätkö nämä mullistukset arjessamme? Ehkä paljon vähemmän kuin puhe viestintävallankumouksesta antaisi ymmärtää. Arkipäivä muuttuu hitaasti. Arkipäivän rakennetta määrittävät suuressa määrin elämän ulkoiset olosuhteet, työajat, palkkatyön organisointi, lasten päivähoitojärjestelyt, työmatkat jne. Väestön valtaosalla arjen ulkoinen järjestys on hyvin samankaltainen.

Arkipäivän järjestystä pitävät yllä myös rituaalit, joista osa liittyy joukkoviestimien käyttöön. Ne jäsentävät päiväjärjestystä ja luovat yhteistä kellonaikaa. On vaikea rikkoa suomalaisten tapaa lukea sanomalehti aamulla tai töistä palatessa, varmistaa turvallisuuden tunne aamulla radion uutislähetyksen ja illalla television uutislähetyksen äärellä tai avata televisio kun on rentoutumisen vuoro. Aikakauslehtien, kirjojen ja elokuvien suhde arkipäivään on väljempi. Radio, ja varsinkin paikallisradioiden ohjelmavirta, joka valtaosaltaan sisältää musiikkia, löytää arjesta hyvin paikkansa. Siihen ei tarvitse keskittyä, sitä voidaan kuunnella työmatkoilla, työtä tehdessä, kotitöiden lomassa.

Edellä esiteltujen tutkimustulosten perusteella on uskaliaasta esittää kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä televisiokulttuurin, lukemisen tai yleensä viestimien käyttöön liittyvien tapojen muuttumisesta. Joitakin kehityssuuntia on kuitenkin havaittavissa.

Vaikka viestintäjärjestelmä onkin 1980-luvulla hajautunut, ei mitään kovin draamaattista katoa ole perinteistenkään viestimien ja kanavien ääreltä tapahtunut. Televisiota katsellaan kuitenkin enemmän kuin aikaisemmin.

Suomessa televisiota katsovat edelleen miehet enemmän kuin naiset. Monissa muissa maissa, esim. Englannissa tilanne on päinvastainen (Barwise & Ehrenberg 1988). Osaksi tämä saattaa liittyä siihen, että Suomessa poikkeuksellisen suuri osa naisista on kokopäivätyössä. Voidaan olettaa, että erityisesti naisten joukkoviestimien käyttö on sidoksissa muihin arkipäivän rakennetta määrittäviin seikkoihin kuten palkkatyöhön, kotityöhön, perheen sosiaalisiin suhteisiin ja valtarakenteisiin. Lisäksi Suomessa naiset ovat kirjallisemmin ja korkeakulttuurisemmin suuntautuneita kuin miehet (ks. esim. Liikkanen 1984), ja toimivat ainakin Roosin mukaan perheessä myös miehen ja lasten television katsomisen kontrolloijina (Roos 1989,89).

Korkeasti koulutettujen väestöryhmien suhde kulttuuriin on Suomessa perinteisesti ollut kirjallinen ja korkeakulttuurinen. He ovat suhtautuneet torjuvasti esimerkiksi televisioon ja katsoneet sitä muuta väestöä vähemmän. Nyt näyttää siltä, että sivistyneistön piirissä suhtautuminen kuvalliseen ja sähköiseen viestintään on muuttumassa avoimemmaksi ja vähemmän moralistiseksi. Ylemmät toimihenkilöt ovat lisänneet television katsomistaan selvästi ja käyttävät eniten rahaa audiovisuaalisten välineiden hankintaan. Toisaalta he eivät ole luopumassa myöskään kirjallisesta kulttuurista, vaan lukevat kirjoja eniten ja käyttävät niiden hankintaan eniten rahaa.

Suurimmat muutokset suhtautumisissa eri viestimiin ja niiden kulutukseen on odotettavissa nuorimmissa ikäluokissa. He ovat jo kasvaneet viestinnän hajautumisen oloissa ja oppineet hallitsemaan ja käyttämään uutta viestintäteknologiaa. Heillä ei todennäköisesti ole samanlaisia sitoumuksia vanhojen viestimien suhteen kuin vanhemmilla ikäpolvilla.

Joitakin muutoksen oireita onkin jo havaittavissa. Nuoret lukevat vähemmän kuin aikaisemmin. Yleensä väheneminen on tapahtunut lehtien lukemisessa, mutta 20-24-vuotiailla myös kirjojen lukemisessa. Nuoret ovat siirtyneet valtakunnallisilta radiokanavilta yksityisten paikallisradioiden kuuntelijoiksi. He ovat vähentäneet elokuvateattereissa käyntejä, lisänneet eniten television katsomista ja ovat aktiivisia videon käyttäjiä. Nuoret katsovat myös kaapelitelevisiota, jos tarjontaa vain on.

Lähteet:

Barwise, Patrick & Ehrenberg, Andrew: Television and its Audience. Sage Publications. London 1988.

Eco, Umberto: Matka arkipäivän epätodellisuuteen. WSOY. Juva 1985.

Erholm, Erja: Radionkuuntelu syksyllä 1988. Oy Yleisradio Ab. Suunnittelu- ja tutkimusosasto. Sarja D 1/1989.

Bourdieu, Pierre: Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste. Harvard 1984.

Heikkinen, Kalle (toim.): Elämää kuvavirrassa. Yleisradion suunnittelu- ja koulutustoiminnan julkaisusarja numero 3. Oy Yleisradio Ab, Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki 1989.

Heikkinen, Kalle (toim.): Kymmenen esseetä elämäntavasta. Yleisradion suunnittelu- ja koulutustoiminnan julkaisusarja numero 1. Oy Yleisradio Ab. Helsinki 1986.

Hellman, Heikki ja Sauri, Tuomo: Suomalainen prime-time. Jyväskylän yliopisto. Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisuja 10. Jyväskylä 1988.

Ihanus, Juhani: "Siruna kuvien virrassa. Televisio ja perheen vuorovaikutus" teoksessa Heikkinen, Kalle (toim.): Elämää kuvavirrassa. Yleisradion suunnittelu- ja koulutustoiminnan julkaisusarja numero 3. Oy Yleisradio Ab, Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki 1989.

Kalkkinen, Marja-Leena: TV-ohjelmien seuraaminen 1987-1988. TV-mittaritutkimuksen vuosiyhteenveto. Oy Yleisradio Ab. Suunnittelu- ja tutkimusosasto. Sarja D 12/1988.

Kulttuuriharrastus- ja vapaa-aikatutkimus 1981. Teoksessa Kulttuuritilasto 1981. Tilastokeskus. Tilastollisia tiedonantoja Nro 73. Helsinki 1984.

Liikkanen, Mirja: Cultural Activities among the Finnish Women. Sivulaudaturtyö tiedotusopissa. Helsingin yliopisto 1984.

Morley, David and Silverstone, Roger: Domestic Communication - Technologies and Meanings. Esitelmä IAMCR:n konferenssissa Barcelonassa 24. - 29.7.1988.

Morley, David: Family Television: Cultural Power and Domestic Leisure. Comedia Series No 37. London 1986.

Niemi, Iiris - Kiiski, Salme - Liikkanen, Mirja: Ajankäyttötutkimus. Tilastokeskuksen tutkimuksia 65. Helsinki 1981.

Niemi, Iiris - Pääkkönen, Hannu: Ajankäytön muutokset 1980-luvulla. Tilastokeskuksen tutkimuksia 153. Helsinki 1989.

Radio Facts 89. Suuri radiokuuntelututkimus 89. Finnpanel Oy - Gallup Yhtiöt.

Roos, J.P.: Suomalainen televisio: Arkielämää, uhkaa ja vapautumista. Teoksessa Heikkinen, Kalle (toim.): Elämää kuvavirrassa. Yleisradion suunnittelu- ja koulutustoiminnan julkaisusarja numero 3. Helsinki 1989.

Tiihonen, Pertti: Televisioyleisön käyttäytyminen uudessa välineympäristössä. Tutkimus helsinkiläisten televisionkatselusta. Oy Yleisradio Ab. Suunnittelu- ja tutkimusosasto. Sarja C 4/1988.

Näkökulmia joukkoviestinnän kansainväliseen kehitykseen¹

Martti Soramäki

Markkinoiden ja kansainvälisen kaupan rakenne

Joukkoviestinnän maailmanmarkkinoista ja kansainvälisestä kaupasta ei ole systemaattisia esityksiä. Olen toisessa yhteydessä pyrkinyt luomaan kokonaiskuvaa tästä Länsi-Euroopassa viestintä- ja kulttuuripolitiikan kohteeksi yhä enenevästi tulevasta alueesta².

Joukkoviestinnän maailmanmarkkinat muodostuvat ensisijaisesti yksittäisten maiden kansallisista markkinoista. Tämä johtuu siitä, että suurimmat joukkoviestinnän osamarkkinat - radio- ja televisiotoiminta sekä lehdistö - ovat luonteeltaan kansallisia. Myös kirjallisuudella ja siten myös kirjankustannustoiminnalla on voimakas kansallinen luonne.

Elokuva- ja äänilevyteollisuudessa kansainvälisillä markkinoilla on suuri merkitys. Koska elokuvat ovat videoohjelmakaupan ensisijainen tuote, on kansainvälinen vaikutus myös tällä alalla suuri.

Kaapelitelevisiotoiminta on Länsi-Euroopassa ensisijaisesti satelliittivälitteisten ohjelmien edelleenjakelua. Pienissä maissa välitetyt ohjelmat ovat enimmäkseen ulkomaisia. Aiemmin kaapelitelevisio nähtiin paikallisen kulttuurin välineenä, mutta käytännössä siitä on tullut kansallisen tai kansainvälisen ohjelmiston paikallinen jakelujärjestelmä.

Pienissä ja keskisuurissa maissa televisiotoiminnassa vain fiktio-ohjelmistosta (elokuvat, tv-sarjat) huomattava osa hankitaan kansainvälisiltä markkinoilta. Muu ohjelmisto on ensisijaisesti kansallista. Suuret maat ovat varsin omavaraisia myös fiktio-ohjelmistossaan. Niissä maissa, joissa toimintamahdollisuuksia rajoittavan tiukan lainsäädännön purkamisen eli deregulaatioprosessin myötä kansallinen kilpailu on voimakkaasti kasvanut, televisio-ohjelmiston kotimaisuusaste on laskeutunut erityisesti fiktio-ohjelmistossa. Näin on käynyt mm. Italiassa ja Ranskassa.

Edelläsanoitu ei merkitse sitä, etteikö monikansallisilla joukkoviestintäyrityksillä olisi ominaispainoa kansallisilla markkinoilla. Esimerkiksi monikansalliset lehtiyritykset voivat toimia useilla kansallisilla markkinoilla.

1 Tässä esityksessä tarkastellaan sellaisia joukkoviestinnän aloja, joiden tuotteita jaetaan suoraan kuluttajille. Tarkastelun ulkopuolelle jäävät mm. uutistoimistot, uutisfilmitoimistot ja mainostoimistot.

2 Martti Soramäki: Kansainvälinen viestintäkulttuuri. Näkökulmia joukkoviestinteen tuotantoon, jakeluun ja kulutukseen (työnimi), Gaudeamus, ilmestyy 1990. Ulkomaisista teoksista kattavin on Andre Langen ja Jean-Luc Renaudin teos *The future of the European Audiovisual Industry*, The European Institute for the Media, 1989.

Keskeiset joukkoviestinnän kansainvälisiä operaatiota harjoittavat yritykset voidaan jakaa seuraaviin yritystyyppeihin

- monikansalliset yritykset;

- suuret vientitoimintaa harjoittavat, mutta perusluonteeltaan kansalliset yritykset, jotka ovat potentiaalisia monikansallisia yrityksiä;

- independent-yritykset, jotka harjoittavat kansainvälistä kauppaa ilman monikansallisille yrityksille tyypillistä maailmanlaajuisia tuotanto- ja markkinointitytäryritysten verkostoa.

Joukkoviestinnän eri aloilla kansainvälisen kaupan rakenteet poikkeavat toisistaan. Tämä johtuu vietävien tuotteiden ominaisuuksista, kaupan luonteesta ja markkinoiden kypsyydestä. Esimerkiksi tv-ohjelmien kaupassa ei ole juurikaan monikansallisia yrityksiä. Kansainvälinen elokuvakauppa sen sijaan on lähes kokonaan tällaisten yritysten hallussa.

Lehti- ja kirjankustantamisen alueilla toimii useita monikansallisia yrityksiä. Lehdistöissä niiden toiminta nojaa enemmän kansallisiin markkinoihin.

Elokuviin, video-ohjelmien, äänitteiden ja tv-ohjelmien kansainvälisessä kaupassa on kymmenkunta keskeistä monikansallista yritystä. Nämä ovat yhdysvaltalaiset ns. Hollywood-yhtiöt (aakkosjärjestyksessä Columbia Pictures Entertainment, MCA/Universal, MGM/UA, News Corporation/20th Century Fox, Paramount, Walt Disney ja Time Warner), länsisaksalainen Bertelsmann, hollantilainen Philips/Polygram, japanilainen Sony (Columbia Pictures:n pääomistaja ja äänilevy-yhtiö CBS:n omistaja) ja englantilainen Thorn EMI.

Suurista monikansallisista sanomalehtiyrityksistä tyypillisin on News Corporation ja aikakauslehtiyrityksistä Time Warner. Kirjankustannustoiminnassa tärkeimmät monikansalliset yritykset jo mainittujen Bertelsmannin, Paramountin ja News Corporationin lisäksi ovat kanadalainen International Thomson, englantilainen Maxwell Communications, yhdysvaltalainen Newhouse ja englantilainen Pearson.

Suuria kansallisia, mutta potentiaalisia monikansallisia yrityksiä on erityisesti televisiotoiminnan alueella. Tällaisia yrityksiä ovat yhdysvaltojen suuret yleisradioyhtiöt CBS, Capital Cities/ABC ja RCA/NBC. Länsi-Euroopassa tällaisia ovat 1980-luvulla kehittyneet kaupalliset tv-yhtiöt Ranskan TF 1 ja Canal Plus sekä Italian Fininvest (Silvio Berlusconi).

Eurooppalaiset yhtiöt ovat nousseet tähän televisioyhtiöiden ryhmään vasta 1980-luvulla. Tämä johtuu ensisijaisesti siitä, että vasta 1980-luvulla deregulaatiopolitiikka salli yksityisten yritysten osallistumisen mainosrahoitteeseen televisiotoimintaan. Eurooppalaista yleisradiokenttää ovat perinteisesti hallinneet julkiset yleisradioyhtiöt, joista suurimmat (Saksan liittotasavallan ARD ja ZDF, Englannin BBC, Italian RAI, Espanjan RTVE) kuuluvat samalla Länsi-Euroopan suurimpien viestintäyritysten joukkoon. Myös Japanin julkinen yleisradioyhtiö NHK on maailman suuria viestintäyrityksiä.

Independent-sektorille on kansainvälisessä kaupassa ominaista voimakas keskeisten yritysten vaihtuminen, vaikka sektori sinänsä on pysyvä. Sektorilla on tärkeitä tehtäviä, kuten uusien ilmaisumuotojen kehittäminen ja markkinoiden kehittämisen aistiminen.

Tilanne Suomessa

Suomi on kehittyneenä teollisuusvaltiona kyennyt useilla joukkoviestinnän aloilla ylläpitämään merkittävää kansallista tuotantoa, eikä näillä aloilla riippuvuus tuonnista ole muodostunut hallitsevaksi.

Kotimaisuusasteet eri aloilla ovat seuraavat

ala	kotimaisuusaste (%)	laskentaperuste (vuosi)
kirjallisuus	68	kotimaisen kirjallisuuden osuus kustannetuista nimikkeistä 1988
äänitteet	48	Suomessa valmistettujen äänitteiden osuus tuonnin ja valmistuksen yhteismäärästä 1988 ³
elokuva	11	kotimaisten elokuvien katsojaosuus 1988
televisio, josta		
- Yleisradio	55	ohjelma-ajasta 1988/89
- MTV	49	lähetysajasta 1988
- Kolmostelevisio	23	ohjelma-ajasta 1988/89 (17kk)

Kokonaisuutena Suomi on joukkoviestinnän tuotteiden tuojamaa. Elokuvien, äänitteiden, video-ohjelmien, kaapelitelevision ja television fiktio-ohjelmiston osalta Suomi on keskeisesti riippuvainen tuonnista. Itse asiassa näitä aloja ei juuri olisi olemassa ilman tuontia. Elokuvateatterilaitokselle, videokaupalle ja tv-yhtiö MTV:lle on tuonti Yhdysvalloista erittäin tärkeää. Tuonnin kokonaisarvosta ei ole olemassa luotettavia laskelmia.

Joukkoviestintätuotteiden vienti on vähäistä ja se perustuu tosiasiallisesti tukeen. Esimerkkinä viennin mahdollisuuksista voidaan tuoda esiin, että elokuvien ja tv-ohjelmien vientitulot ovat nykyisin vain 3-4 milj. markkaa vuodessa. Elokuvien ja ohjelmien vienti on tuettua kulttuurivientiä, koska siitä koituvat kustannukset ylittävät selvästi vientitulot. Yksi syy tällaiseen tilanteeseen on kielimuuri. Suomi on Euroopan oudoimpia, vähiten puhutuimpia kieliä.

Toinen syy on se, etteivät pienten maiden ohjelmat juurikaan kiinnosta suurten maiden yleisöä. Osa nykyistä trendiä on kansallisten markkinoiden sisäisen kilpailun korostuminen. Tämä suuntaa useiden maiden tv-yritysten kiinnostuksen kohti houkutusvoimaista ohjelmistoa, joka usein on yhdysvaltalaista tuotantoa. Tällainen kehitys on itse asiassa omiaan vähentämään kiinnostusta pienten maiden tuotantoa kohtaan.

Kustannustoiminnassa ei Suomessa toimi lainkaan monikansallisia yrityksiä. Kirjankustannustoiminnassa ulkomaisten kirjojen kustannusoikeuksien ostoilla on suuri merkitys.

Monikansallisten yritysten suomalaiset markkinointitytäryritykset ovat keskeisiä elokuvien maahantuonnissa. Myös äänilevymarkkinoilla toimii tällaisia yrityksiä.

³ Kotimaisuusaste tarkoittaa tässä kotimaista valmistetta olevien äänitteiden osuutta. Kotimaista valmistetta olevan äänitteen ja kotimaisen äänitteen eroa on käsitelty Pekka Gronowin artikkelissa.

Tuonnin lisäksi niillä on myös Suomen markkinoille tarkoitettua kansallista tuotantoa. Suomen video-ohjelmakaupassa toimii vain yksi monikansallinen yritys (ruotsalainen Esselte). Muilta osin alaa hallitsevat suomalaiset jakeluyritykset.

Tuotantokustannusten suuruuden ja luovien resurssien puutteen vuoksi kotimaisen tuotannon lisäämisen mahdollisuudet ovat rajoitetut erityisesti kuvaohjelmien ja fiktiivisen tuotannon alueella. Voimakkaasti kasvavilla aloilla ulkomaisella tuotannolla on taipumus lisätä markkinaosuuttaan. Tämä ilmiö on pienille maille yleensä ominainen.

Esimerkin tällaisesta kehityksestä tarjoaa kaapelitelevisiotoiminta, jossa kotimaisuusasteet ovat kaikista aloista matalimmat. Markkinoiden suppeus ja kuvaohjelmiston tuotantokustannusten suuruus ovat aiheuttaneet sen, että kaapelitelevisiojärjestelmien kokonaisuohjelmistosta vain murto-osa on kotimaista. Koska kotimaisen tuotannon lähettäminen kaapeliteleviiossa on nähty viestintäpoliittisesti tärkeäksi, on lainsäädännössä päädytty kotimaisuusasteen laskemiseen vain osasta lähetettyä ohjelmaa (jotta yleensä saataisiin järkeviä prosenttilukuja). Kotimaisuusaste lasketaan siten vain kansallisesti lähetetystä ohjelmistosta ja osasta lähetettyä teksti-informaatiota. Valtakunnallisen televisio-ohjelmiston kotimaisuusaste lasketaan sen sijaan kokonaisuohjelmistosta. Samanlaisella laskentatavalla kaapelitelevisiotoiminnan kotimaisuusaste on prosentin murto-osia.

Toisen esimerkin kotimaisen tuotannon lisäämisen vaikeuksista tarjoaa televisio-toiminta Suomessa, vaikka tällä alueella on olemassa merkittäviä resursseja. Kun 1980-luvulla tuli tarpeelliseksi lisätä ohjelmatarjontaa, kotimaisuusaste jonkin verran laski, vaikka ala kykeni sinänsä tuottamaan merkittävästi lisää kotimaisia ohjelmia. Vuonna 1993 toteutettava televisio-kanavauudistus tulee lisäämään määrällisesti kotimaista tuotantoa, mutta samalla laskemaan edelleen jonkin verran alan kotimaisuusastetta. Tämä aste jää kuitenkin edelleen varsin korkeaksi, 45-50 prosentin tuntumaan.

Kotimaisen tuotannon edellytyksiin vaikuttaa myös yritys rakenne. Avoimessa kilpailussa ulkomaisen tuonnin kanssa ei ole mahdollisuuksia menestyä pirstoutuneella, pienistä yrityksistä koostuvalla yritys rakenteella. Esimerkki tällaisesta tilanteesta löytyy elokuvatuotannosta, joka Suomessa perustuu pieniin yrityksiin. Kotimaisuusaste alueella on joukkoviestinnän pienimpiä, viime vuosina noin 10-20 prosenttia. Kotimaisuusasteen alhaisuuden muita syitä ovat olleet elokuvien tuotantokustannusten suuruus ja tukitoimien rajoittuneisuus.

On selvää, että tv-ohjelmiston korkea kotimaisuusaste perustuu keskeisesti siihen, että alaa hallitsevat Suomessa tätä nykyä vain kaksi suurta yritystä, Yleisradio ja MTV.

Ilman julkisia järjestelyjä ei Suomessa voida ylläpitää merkittävää kansallista kuvaohjelmien tuotantoa. Television alueella erityisen suuri merkitys on lupamaksuilla, joilla ylläpidetään myös julkista radiotoimintaa. Suomessa television rajalliset mainosmarkkinat voivat ylläpitää vain yhden sellaisen valtakunnallisen televisiokanavan, joka kykenee kohtuulliseen kotimaisuusasteeseen.

Kehitystrendejä

Joukkoviestinnän alueista erityisesti kaapelitelevisio (Yhdysvalloissa), video ja televisio ovat olleet kasvualoja 1980-luvulla. Kasvu ei kuitenkaan ole olennaisesti muuttanut sähköisen ja graafisen joukkoviestinnän sektoreiden keskinäisiä suhteita, koska myös jälkimmäinen on tasaisesti kasvanut.

Arvioiden mukaan 1990-luvulla erityisesti televisiotoiminta kasvaa Länsi-Euroopassa, kun uusia maanpäällisiä ja mainosrahoitteisia tv-kanavia otetaan edel-

leen käyttöön. Länsi-Euroopassa ainoa selvästi supistuva ala on 1980-luvulla ollut elokuvateatteritoiminta ja ainakin eräissä maissa (ei kuitenkaan Suomessa) laskun odotetaan edelleen jatkuvan.

Satelliitti/kaapelitelevisiotoimintaan asetettiin suuria odotuksia 1980-luvulla Länsi-Euroopassa. Toistaiseksi kuitenkin alan kasvu on ollut hidasta ja ala on jäänyt kooltaan pieneksi. Maanpäällisten tv-kanavien kasvunäkymät 1990-luvulla antavat aiheen olettaa, että satelliitti/kaapelitelevision läpimurto vaikeutuu. Satelliittivälitteisiä kanavia tulee sekä kansalliseen että kansainväliseen jakeluun useita, mutta ne eivät saa huomattavaa asemaa television katselussa. Uusien kanavien tulo markkinoille merkitsee erityisesti Länsi-Euroopan suurissa maissa kovaa kilpailua, jonka seurauksena vain osa kanavista säilyy. Maksutelevisio tulee myös yhä yleisemmäksi tavaksi rahoittaa ohjelmatuotantoa, koska tv-mainonta keskittyy maanpäällisille kanaville.

Monikansallisten yritysten hallitseva asema kansainvälisillä markkinoilla on pysyvä ilmiö. Eräillä alueilla tämä rakenne on kehittynyt asiallisesti nykyiseen muotoonsa jo ennen toista maailmansotaa. Sanomalehtien kustantamisessa nykyinen rakenne on kehittynyt kuitenkin vasta toisen maailmansodan jälkeen. Suuria rakenteellisia muutoksia aiheutti viimeksi nuorisokulttuurin synty 1950-luvulla, joka muutti joukkoviestinnän luonnetta erityisesti elokuvan ja äänitteiden alueella ja mahdollisti uusien yritysten nousun.

Eurooppalaiset ja japanilaiset yritykset (lähinnä Sony) ovat 1980-luvulla vahvistaneet jonkin verran asemiaan kansainvälisessä kaupassa amerikkalaisten yritysten kustannuksella. Kysymys on ollut keskeisten monikansallisten joukkoviestintäyritysten omistajavaihdoksista, ei siitä, että jokin yritys olisi pelkän markkinoiden valtaamisen avulla kasvanut monikansalliseksi yritykseksi.

Eri joukkoviestinnän alat ovat myös integroituneet 1980-luvulla aiempaa enemmän, kun monikansalliset graafisen joukkoviestinnän yhtiöt ovat laajentaneet toimintaansa myös sähköisille viestintäaloille (esimerkiksi News Corporation ja Bertelsmann). Elektroniikka-alan yrityksillä on aina ollut ominaispainoa sähköisessä joukkoviestinnässä.

Sähköisen joukkoviihteen kasvunäkymät ja liittymät radio- ja tv-laiteteollisuuteen ovat saaneet monikansalliset yritykset kehittämään strategioitaan markkinaosuksiensa kasvattamiseksi. Yhdysvaltalaisen, eurooppalaisten ja japanilaisten yritysten strategioissa on havaittavissa eroja. Japanilaiset ja eurooppalaiset yritykset ovat nojanneet toiminnassaan strategiaan yritysostoihin erityisesti Yhdysvalloissa. Yhdysvaltalaiset yritykset ovat taas enemmän pyrkineet laajentamaan markkinaosuuksiaan. Keskittyminen on muodostunut viime aikoina monikansallisten yritysten keskeiseksi kasvustrategiaksi. Tästä syystä 1990-luvulla joukkoviihteen markkinoilla toimii yhä suurempia monikansallisia yrityksiä.

Kuvaohjelmien alueella eurooppalaiset valtiot pyrkivät myös kehittämään erilaisia tukitoimia ja yhteistoiminnan muotoja erityisesti vuonna 1989 perustetun ja käytännössä Ranskan johtaman "Audiovisual Eureka"-projektin muodossa. Yhdysvaltojen viestintäyritysten toiminta ei perustu tukeen vaan kokonaan markkinoihin. Tämä antaa niille selvän etulyöntiaseman alan kansainvälisessä kaupassa.

Mainonta joukkoviestinnän taloudessa 1980-luvulla

Rauli Kohvakka

Joukkoviestintäjärjestelmän laajentuminen

Joukkoviestintäteollisuus rahoittaa itsensä eri tavoilla; mainos- ja ilmoitustuloilla, tuotteiden myynnillä käyttäjille tai julkisella tuella. Joukkoviestintä voi myös olla tavallaan toissijaista toimintaa kuten esimerkiksi asiakaslehdet suurille yrityksille tai ei-kaupalliset paikallisradioasemat järjestöille. Tällöin joukkoviestintä rahoitetaan varsinaisella toiminnalla. Rahoitusmuoto ei determinoi joukkoviestintäyrityksen tai -laitoksen toimintaa, mutta se luo tilanteen, jossa toimintastrategia on valittava. Rahoitusmuoto rajoittaa taloudellisesti mahdollisten toimintavaihtoehtojen määrää.

Mainosrahoitteisuus asettaa joukkoviestintäteollisuuden tilanteeseen, jossa se toimii samanaikaisesti kaksilla markkinoilla. Toisilla markkinoilla tuotetta tarjotaan yleisölle ja toisilla markkinoilla kaupataan tuotetta (eli hankittua yleisöä) mainostajille. Yleisemmällä tasolla mainosrahoitteisuus liittyy joukkoviestintäteollisuuden muuhun taloudelliseen toimintaan, ei pelkästään talouden tilaan vaan myös mainonnan aseman muuttumisen kautta taloudellisen toiminnan sisällöllisiin muutoksiin.

Suomalainen joukkoviestintäjärjestelmä on laajentunut 1980-luvulla. Järjestelmään on syntynyt kokonaan uusia aloja. Osa näistä uusista joukkoviestintäteollisuuden aloista on kokonaan tai osittain mainosrahoitteisia. Vuoden 1989 keväällä toimineista 40 yksityisestä paikallisradioasemasta 36 oli mainosrahoitteisia. Kaapelitelevisiotoiminta on lähtenyt laajemmin liikkeelle 1980-luvulla. Liittymä ja ohjelmamaksujen lisäksi kaupalliset kaapeliyritykset ovat pyrkineet rahoittamaan toimintaansa myös mainostuloilla. Kaupallisen ja ei-kaupallisen kaapelitelevisiotoiminnan laajetessa on ulkomaisten satelliittikanavien katselumahdollisuus yleistynyt. Osa näistä kanavista rahoitetaan mainosmyynnillä.

Valtakunnallisessa televisiojärjestelmässä tapahtuneet muutokset ovat lisänneet mainosrahoituksen merkitystä. Vuoden 1987 syksyllä aloitti toimintansa yleisradiojärjestelmän kolmas televisioyhtiö Oy Kolmostelevisio. Sen perustamisella pyrittiin lisäämään odotettua huomattavasti kehittyneitä mainostuloja. Myös Oy Yleisradio Ab:n talous liitettiin 1980-luvulla selvemmin mainosmarkkinoiden kehitykseen. Vuonna 1987 Oy MTV:n Yleisradiolle maksaman lähetyssaikakorvauksen peruste muutettiin riippuvaiseksi MTV:n mainosmyyntituloista. Aiemmin korvaus oli erikseen neuvoteltu kiinteä summa.

Joukkoviestintäjärjestelmän laajentuminen mainosrahoitteisena on ollut osa valtion joukkoviestintäpolitiikkaa. Yksityisen paikallisradiotoiminnan alkaessa valtio ei kehittänyt taloudellista tukijärjestelmää, jolla olisi luotu ei-kaupallisille paikallisradioasemille toimintaedellytykset. Edellä kuvatut mainosrahoitteiset joukkoviestintäjärjestelmän uudet osat eivät välttämättä ole pysyviä siinä muodossa, jossa ne 1980-luvulla ovat aloittaneet. Niiden osuus mainosrahoista ei ole vielä asetunut pysyväälle tasolle.

Koko joukkoviestintäjärjestelmän laajentuminen ei ole perustunut mainosrahoitukseen. Se, että Ruotsin television ohjelmia alettiin välittää Etelä-Suomessa

vuoden 1988 lopussa, ei perustunut mainosrahoituksen lisäykseen. Samoin video-ohjelmien vuokraus yleistyi 1980-luvulla. Kirjastojen video-ohjelmien lainaus alkoi kokeiluna, mutta myöhemmin muutettiin vakinaiseksi. Satelliittiohjelmien epäkallinen jakelu suuryhteisantennijärjestelmissä yleistyi.

Mainostulojen kehitys 1980-luvulla

Joukkoviestintäjärjestelmän laajentuminen uusien mainosrahoitteisten alojen ja yritysten muodossa on osunut sopivaan aikaan. Uudet tulokkaat ovat saapuneet jakamaan kakkua, jonka mainostajat ovat leiponeet vuosi vuodelta suuremmaksi. Vuonna 1988 mainontaan käytettiin jo kolme kertaa niin suuri summa kuin vuosikymmenen alussa.¹

Mainosrahoitteiselle joukkoviestintäteollisuudelle toimialana on 1980-luku ollut hyvää aikaa. Se pystynyt säilyttämään osuutensa koko mainontaan käytetystä summasta 85 prosentissa. Suoramainonnan ja joukkoviestinmainonnan suhde ei ole siis muuttunut. Vuonna 1988 joukkoviestinmainontaan käytettiin 6,3 miljardia markkaa (ks. liitetaulukko 1.2). Mainostilaa ja -aikaa ostettiin 5,4 miljardilla markalla ja mainonnan tuotantokustannuksiin käytettiin 0,9 miljardia markkaa. Mainostajien liiton esittämän laskentatavan mukaan vuonna 1988 joukkoviestinmainontaan käytettiin 4,7 miljardia markkaa, josta tila- ja aikamaksuja oli 4,3 miljardia ja tuotantokustannuksia 0,4 miljardia markkaa.

Joukkoviestintäjärjestelmän laajentuminen aikana, jolloin mainontaan käytetään yhä enemmän rahaa ei kuitenkaan ole merkinnyt sitä, että uudet itsensä mainonnalla rahoittamaan pyrkivät alat ja yritykset välittömästi vakiinnuttaisivat asemansa. Kaupallisen kaapelitelevisiotoiminnan talous ei ainakaan vielä perustu mainostuloihin vaan liittymä- ja ohjelmamaksuihin. Toistaiseksi ei ole perusteita olettaa, että niiden mainostulot alkaisivat nousta. Yksityinen paikallisradiotoiminta on sen sijaan vakiinnuttamassa asemansa mainosrahoitteisena joukkoviestintäteollisuuden osana. Vuonna 1988 paikallisradiomainontaan käytettiin 130 miljoonaa markkaa. Summan odotetaan edelleen kasvavan. Kaikkien paikallisradioasemien talous ei ole kuitenkaan kehittynyt yhtä hyvin. Vain suuret ja keskisuuret asemat ovat vakiinnuttaneet asemansa taloudellisesti.

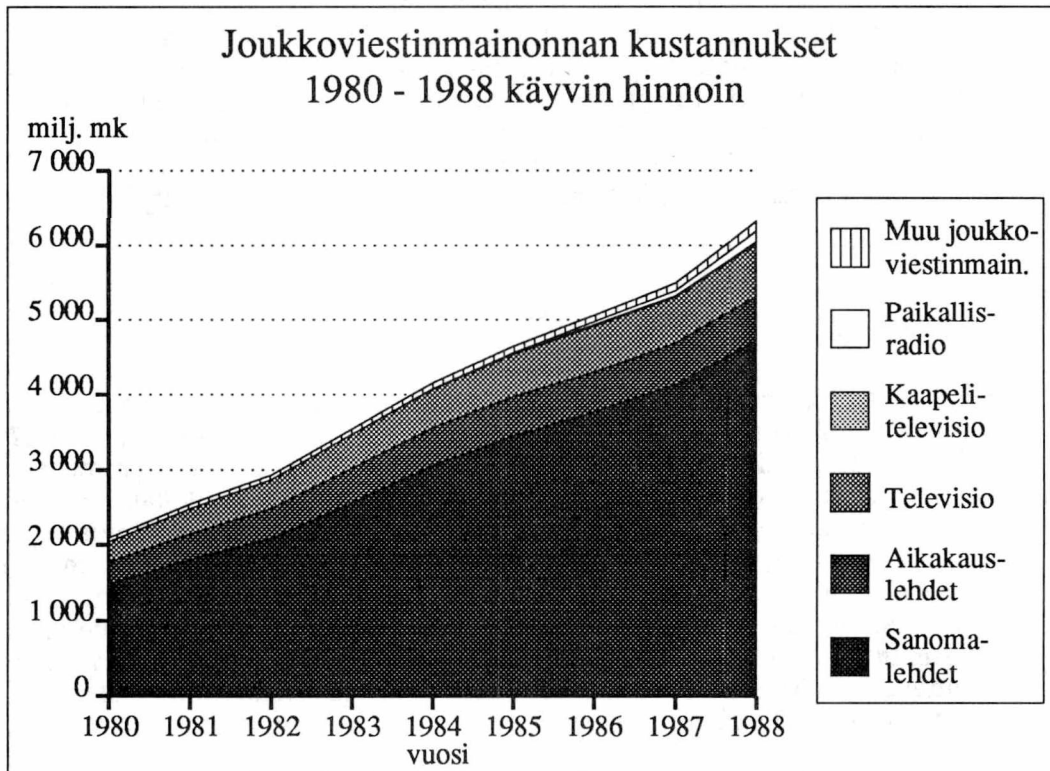
Mainosraha ei ole vakiinnuttanut myöskään yleiseurooppalaisten satelliittikanavien asemaa. Niiden talous ei ole kehittynyt 1980-luvun lopulla odotetulla tavalla. Euroopasta ei ole löytenyt riittävästi mainostajia, jotka olisivat kiinnostuneita

¹ Suomen Gallup selvittää vuosittain joukkoviestinnän ja mainonnan toimialajärjestöjen ja yritysten toimeksiannosta, kuinka paljon Suomessa käytetään mainontaan rahaa. Tulokset julkaistaan Mainonnan kustannukset Suomessa -raportissa. Mainontaan käytetty tila ja aika mitataan joukkoviestimistä. Mainostilaan ja aikaan käytettyä rahamäärää laskettaessa käytetään nettohintaa, joka saadaan vähentämällä listahinnoista toimialajärjestöjen ilmoittama alennus, joka on joukkoviestinmainonnassa 15 %. Mainonnan tuotantokustannuksiksi on arvioitu 15 % tilan ja ajan hinnasta.

Tutkimusta on arvosteltu alennusprosentin arvioimisesta liian pieneksi. Mainostajien liiton tekemän selvityksen mukaan mainostajat saavat joukkoviestinmainonnassa keskimäärin 32 % alennuksen. Saman selvityksen mukaan mainonnan tuotantokustannukset ovat 10 % maksetuista tila- ja aikakustannuksista.

Mainonnan kustannukset Suomessa -selvityksen tiedot mainontaan käytetystä rahamäärästä ovat todennäköisesti tasoltaan liian korkeat, mutta selvitys antaa kuitenkin kohtuullisen luotettavan kuvan mainosrahan jakautumisesta eri viestimille ja pidemmän ajan kehityksestä.

Kuvio 1

useista eri maista ja kielialueista muodostuvasta kohdealueesta. Esimerkiksi Sky Channel on siirtynyt alueelliseksi kanavaksi.

Elokuvamainontaa lukuunottamatta kaikkeen joukkoviestinmainontaan käytetty rahamäärä on kasvanut 1980-luvulla.² Eri alojen välillä kasvun suuruudessa on kuitenkin suuria eroja. Sanomalehtimainontaan käytetty raha on lisääntynyt 220 prosenttia vuodesta 1980 vuoteen 1988. Eri sanomalehtiryhmät ovat menestyneet kuitenkin eri lailla. Pääkaupungin sanomalehtiin käytetty rahamäärä on lisääntynyt 237 prosentilla ja paikallislehtimainontaan käytetty 120 prosentilla. Ilmaisjakkellehtiin käytetty mainosraha on kasvanut lähes 400 prosentilla.

Aikakauslehtimainonta ei ole kasvanut yhtä paljon kuin sanomalehtimainonta. Vuonna 1988 aikakauslehtimainontaan käytettiin 103 prosenttia enemmän rahaa kuin vuonna 1980. Aikakauslehdistä ovat parhaiten tässä suhteessa menestyneet ammattilehdet. Ainoina joukkoviestinnän alueina on eräisiin aikakauslehtiryhmiin käytetty mainosraha joinain vuosina vähentynyt.

Televisiomainontaan käytetty rahamäärä on kasvanut hitaammin kuin sanomalehtimainontaan käytetty. Televisiomainontaraha on kasvanut 158 prosenttia vuosina 1980-1988. Kasvusta suurin osa on tuloja Kolmostelevisiön mainosmyynnistä.

² Tässä esitetyt kasvuprosentit koskevat sekä mainostilan ja ajan ostamiseen käytettyä rahamäärää että mainonnan tuotantokustannuksia.

Edellä esitetty joukkoviestintäjärjestelmän laajeneminen ja mainontaa käytetyn rahamäärän kasvu ei ole muuttanut suuresti mainosrahakakun jakoa. Graafisen ja sähköisen joukkoviestinnän suhde on säilynyt entisellään. Vuonna 1988 lehdimainontaan käytettiin 84 prosenttia mainonnan kokonaiskustannuksista ja sähköiseen mainontaan 14 prosenttia. Graafisen joukkoviestinnän sisällä aikakauslehdet ovat menettäneet osuuttaan noin viisi prosenttia ja sanomalehtien osuus on kasvanut lähes yhtä paljon. Televisiomainonta taas on menettänyt osuudestaan pari prosenttia. Paikallisradiomainonnan osuus on lisääntynyt saman verran.

Mainonta taloudessa 1980-luvulla

Mainontaan käytetty rahamäärä on kasvanut nopeammin kuin talous yleensä. Vuonna 1988 mainonnan kustannusten osuus bruttokansantuotteesta oli 1,70 %, mikä on noin neljä prosentin kymmenystä enemmän kuin vuosikymmenen alussa. 1970-luvun alkuun verraten mainonnan kustannusten bruttokansantuoteosuus on yli kaksinkertaistunut (ks liitetaul. 1.3). Näin nopea kasvu ei ole ollut pelkästään seuraus yleisestä talouskasvusta vaan myös seuraus siitä, että mainonnan asema taloudessa on muuttunut. Tuotannossa ja kaupassa ollaan valmiita käyttämään mainontaan ja markkinointiin suhteellisesti enemmän rahaa kuin aiemmin. Varsinkin 1970 alkuun verraten muutos on suuri. Mainonta on mahdollisesti muuttunut myös suunnitelmallisemmaksi. Tuotteen markkinoinnista on tullut enemmän osa itse tuotteen suunnittelua.

Samaan aikaan kun mainontaan käytetään yhä enemmän rahaa, tästä rahasta myös kilpaillaan yhä kovemmin. Tämä näkyy mainosmyynnin ketjuuntumisena ja markkinoinnin aktivoitumisena. Mainostilan ja -ajan myynnissä asiakkaita pyritään vakuuttamaan yleisötutkimuksilla. Kilpailussa uudet yritykset yrittävät valata mainosmarkkinoita ja vanhat pyrkivät säilyttämään osuutensa.

Mainosalan kasvu 1980-luvulla näkyy myös mainonnan ammattiteissa toimivien henkilöiden määrän nopeana kasvuna 1980-luvulla (Liikkanen 1988, s.44-47). Myös mainos- ja markkinointiyritysten määrä on lisääntynyt (Luukinen 1989).

Lähteet:

Liikkanen Mirja (1988), Kulttuurin ja joukkoviestinnän ammattiteissa toimivat 1970, 1980 ja 1985. Tilastokeskus, Kulttuuri ja viestintä 1988:1. Helsinki.

Luukinen Ari, (1989), Markkinointipalvelutoiminta 1970-1980 luvulla. Tilastokeskus. Tutkimuksia 162. Hki.

Mainonnan kustannukset Suomessa, Suomen Gallup

Yleisradiotoiminta - 1980-luvun kehitys

Marina Österlund-Karinkanta

Johdanto

Yleisradiotoiminnalla tai yleisradiolähetystoiminnalla teknisessä mielessä tarkoitetaan ohjelmatoimintaa, joka tapahtuu radioaalloilla maanpäällisiä lähettimiä käyttäen ja tälle toiminnalle kansainvälisesti jaetuilla taajuuksilla eli kanavilla. Tekniikan kehityksen myötä maanpäällisten lähettimien rinnalla voidaan käyttää myös satelliitissa sijaitsevaa lähetintä, jolloin puhutaan yleisradiosatelliittitoiminnasta.

Toimilupia yleisradiotoimintaan on myönnetty Yleisradiolle radio- ja televisiotoimintaan sekä yksityisille paikallisradioille paikallisradiotoiminnan harjoittamiseen.

Yleisradion toimiluvassa määrätään mm., että "yleisradio-ohjelmien tulee olla vaihtelevia, sisällöltään ja esitykseltään arvokkaita, asiallisia ja tasapuolisia sekä myös sopivaa ajanvietettä tarjoavia. Niiden järjestämisessä on pyrittävä kansansivistyksen edistämiseen ja hyödyllisten tietojen ja uutisten toimittamiseen ottamalla samalla huomioon, ettei kenenkään oikeutta loukata". Lähetyskiä on toimitettava suomen ja ruotsin kielellä sekä saamen kielellä. Yleisradiolla on oikeus televisiotoiminnassa käyttää apunaan MTV Oy:tä.

Yleisradiojärjestelmä

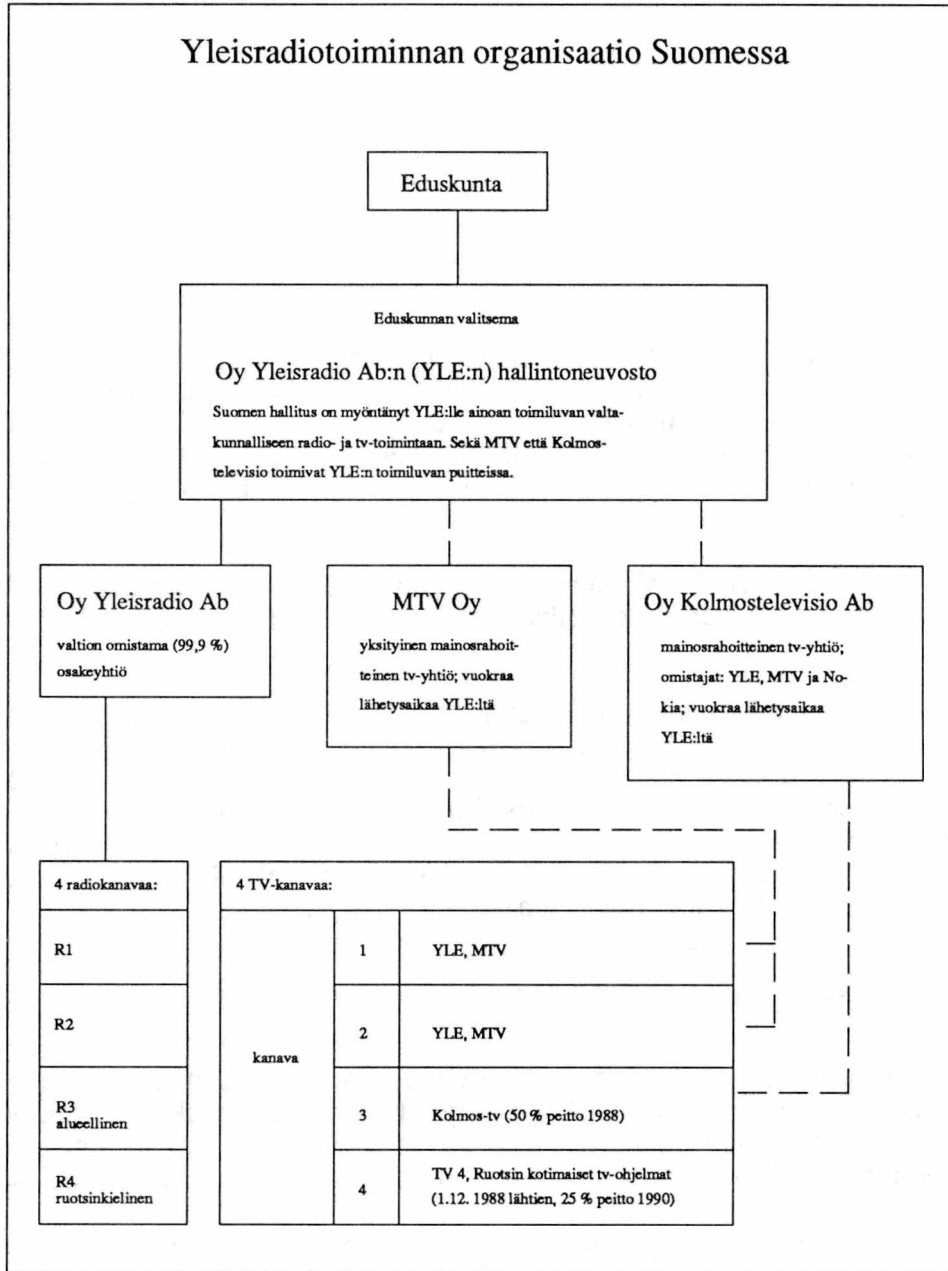
Televisiotoiminnassa yleisradiojärjestelmä on kaikista viestinnän alueella tapahtuneista muuttoksista huolimatta säilynyt yhtenäisenä - kaikki valtakunnallinen televisiotoiminta tapahtuu Yleisradion toimiluvan puitteissa. Radiotoimintaa harjoitti Yleisradion lisäksi vuoden 1989 alussa 40 yksityistä paikallisradioasemaa.

Oy Kolmostelevisio Ab perustettiin lokakuussa 1985. Yleisradio omisti 50%, MTV 35% ja Nokia 15% Kolmostelevisiion osakkeista, kunnes Kolmostelevisiota tuli 1.1.1990 alkaen MTV:n tytäryhtiö ja omistusrakenteeksi tuli MTV 65%, YLE 20% ja Nokia 15%.

Kolmostelevisiion perustamisen syynä oli lähinnä pyrkimys vastata kaapeli- ja satelliitti-tv-ohjelmien ja videon kilpailun haasteeseen. Kolmostelevisiolle asetettiin tiettyjä velvoitteita mm. kotimaisuusasteen osalta. Kolmostelevisiion erityispiirteitä ovat alueellisen mainonnan käyttäminen televisiotoiminnan rahoituskeinona ja ulkopuolisten tuottajien varaan rakennettu kotimainen ohjelmisto.

Yleisradion toimiluvan puitteissa toimiva yleisradiojärjestelmä muovautui 1980-luvulla kuvion 1 mukaiseksi. Rakenne kuitenkin muuttui 1.1.1990 alkaen, kun Kolmostelevisiosta tuli MTV:n tytäryhtiö, ja jo joulukuussa 1989 MTV aloitti aamulähetykset kolmannessa televisioverkossa.

Kuvio 1

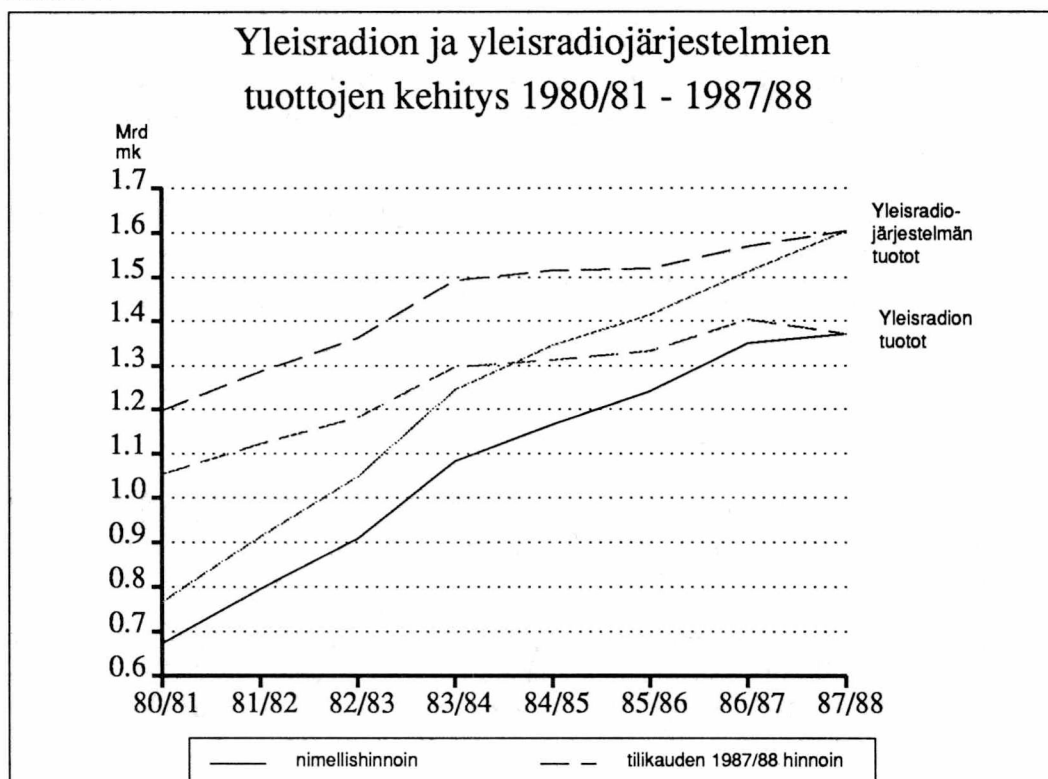

Yleisradiotoiminnan talous1

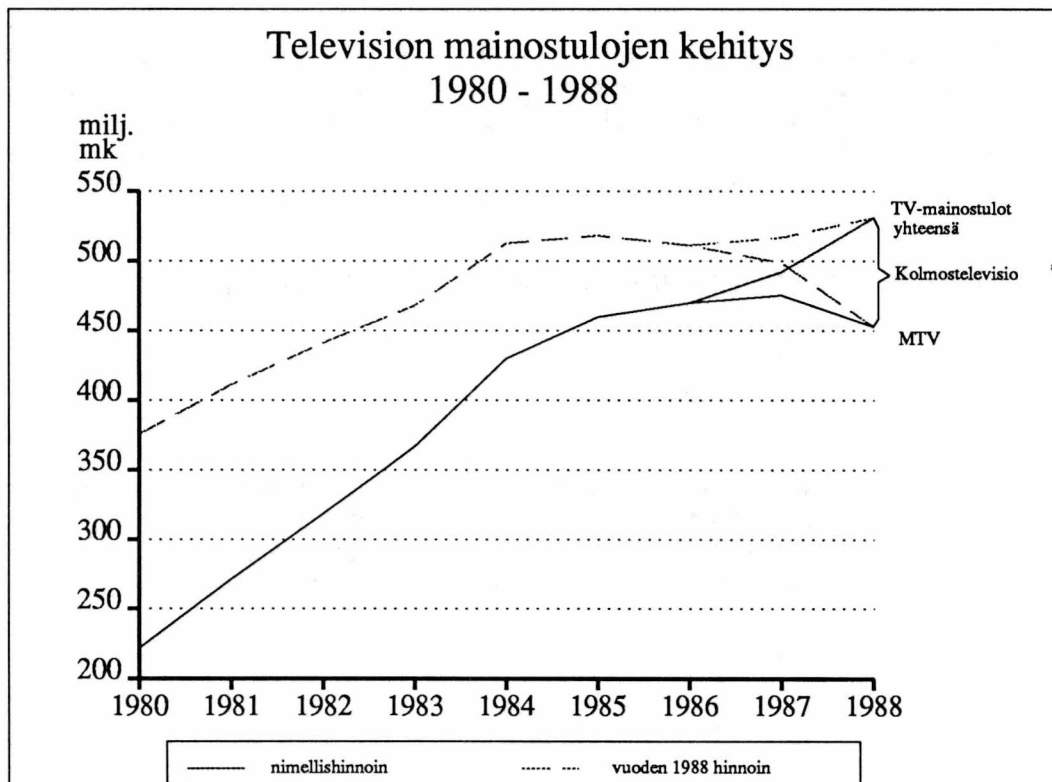
Lupamaksujen reaalihintana on laskenut. Yleisradion lupamaksutulot ovat kuitenkin reaaliarvoltaan nousseet 1980-luvulla, sillä väritelevision leviäminen on mahdollistanut lupatulojen automaattisen kasvun. Tässä suhteessa tie on kohta kuljettu loppuun, koska väritelevisioluvat vuoden 1988 lopussa muodostivat jo 89 prosenttia luvista.

1 Lähetystunteja ja tulokehitystä kuvaavissa jaksoissa vuosikymmenen loppupuolen vertailuajankohtana on ollut Yleisradion tilikausi 1987/88 eikä 1988/89. Joulukuussa 1988 sattunut Yleisradion toimittajien neljän viikon mittainen lakko teki nimittäin viimeksi mainitun tilikauden varsin poikkeukselliseksi ja olisi vääristänyt kuvaa kehityksen kulusta. Ohjelmatarjonnan ja kulutuksen rakenteen osalta on kuitenkin käytetty tilikautta 1988/89 jättäen lakkoviikot huomiotta.

Kuvio 2

Kuvio 3

Yleisradion tuotot ovat reaaliarvoltaan kasvaneet 30 prosenttia tilikaudesta 1980/81 tilikauteen 1987/88. Koko yleisradiojärjestelmän reaalitytuotot ovat samaan aikaan kasvaneet 35 prosenttia.

MTV:n mainostulojen reaaliikasvu vuosina 1980-1988 oli 21 prosenttia. MTV:n Yleisradiolle suorittamien lähetysaikakorvausten reaaliikasvu samana aikajaksona oli 16 prosenttia.

MTV:n mainosaika on viime vuosina vähentynyt ja on nyt neljä prosenttia pienempi kuin vuosikymmenen alussa: 121 tuntia vuonna 1980 ja 116 tuntia 1988. Kolmostelevisio on kuitenkin lisännyt televisiomainonnan kokonaistuntimäärää merkittävästi. Kolmostelevisiön mainosaika vuonna 1988 oli noin 230 tuntia alueellista mainontaa.

Henkilökunnan määrän kehitys

Henkilöstön määrä kasvoi edelleen sekä Yleisradiossa että MTV:ssä 1980-luvun alussa mutta kääntyi laskuun 1980-luvun puolivälin jälkeen molempien yhtiöiden tehostamispyrkimysten myötä.

Yleisradiossa henkilöstön määrä (sisältäen sekä vakinaiset että määräaikaiset) on tilikaudesta 1980/81 kasvanut 8,3 prosenttia tilikauteen 1987/88 ja 7,6 prosenttia tilikauteen 1988/89, jolloin palkansaajia oli keskimäärin 4768 (ks. liitetaulukko 2.1.3.).

MTV:n henkilökunnan määrä kalenterivuoden lopussa on kasvanut 3,4 prosenttia vuodesta 1980 vuoteen 1988, jolloin henkilökunnan määrä oli 586 (ks. liitetaulukko 2.1.4.).

Uuden tulokkaan Kolmostelevisiön henkilökunnan määrä oli vuonna 1987 keskimäärin 13,5 henkilöä, vuoden 1987 lopussa 30 ja tilikaudella 1.1.1988-31.5.1989 keskimäärin 40 vakituista työntekijää.

Ulkopuolisia tuottajia alettiin Kolmostelevisiön myötä käyttää televisiotuotannossa Suomessa huomattavasti aikaisempaa suuremmassa mittakaavassa. Miten mittavaksi televisiotuotannon osaksi tämä kenttä muodostuu, jää nähtäväksi 1990-luvulla, jolloin televisiolähetysten määrä kasvaa entisestään vuonna 1993 toteutettavan televisiokanavien uudelleenjaon yhteydessä.

Televisiotoiminta (Yleisradio, MTV ja Kolmostelevisio)

Lähetystuntien lisääntyminen

Koko televisiosektori on Suomessa 1980-luvulla kasvanut voimakkaasti. Taulukosta 1 käy ilmi tv-järjestelmän kasvu vuosikymmenen alusta sen loppupuolelle. Television lähetystuntien kasvu oli Yleisradiolla 30 prosenttia, MTV:llä 10 prosenttia ja koko järjestelmällä (YLE, MTV, 3TV) 71 prosenttia.

Taulukko 1. Television lähetystunnit 1980/81 ja 1987/88

	1980/81	1987/88	Lisäys	
YLE	3 575 t	4 663 t	1 088 t	+ 30 %
MTV	919 t	1 011 t	92 t	+ 10 %
Kolmostelevisio		2 000 t (1988)	2 000 t	
Yhteensä	4 494 t	7 674 t	3 180 t	+ 71 %
(YLE + MTV)	(4 494 t)	(5 674 t)	(1 180 t)	(+26%)
Yleisradion ruotsinkielinen ohjelmatarjonta	538 t *)	730 t *)	192 t	+36%

*) Ruotsinkielisen tv-yksikön ohjelmisto.

Lähde: Liitetaulukko 2.1.6.

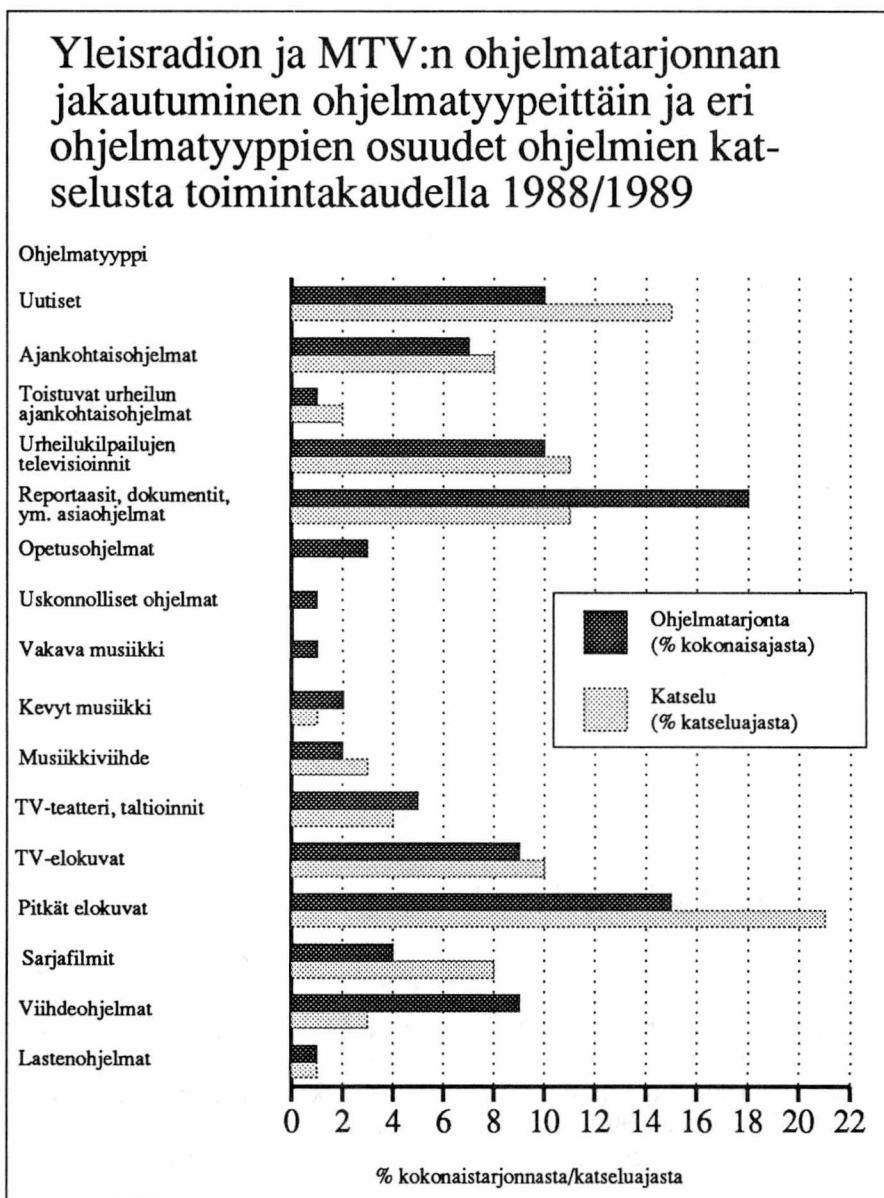
Ohjelmiston tarjonnan ja kulutuksen rakenne

Yleisradion ja MTV:n ohjelmistojen rakenteet ovat pääpiirteissään 1980-luvulla säilyneet varsin samankaltaisina kuin 1970-luvulla. Keskeisin yksittäinen muutos on ollut MTV:n uutistoiminnan aloittaminen syksyllä 1981 ja vakinaistaminen tammikuussa 1984. Uutistoiminta muutti jonkin verran MTV:n ohjelmistorakennetta uutisten osuuden noustessa yli kymmeneen prosenttiin ohjelmista. 1980-luvulla on tv-ohjelmiston pääluokkien sisällä havaittavissa keskittymistä uutisiin, ajankohtaisohjelmiin, sarjafilmeihin ja viihdeohjelmiin (ks. liitetaulukko 2.1.9.).

Yleisradion kotimaisuusaste on vuosikymmenen puolestavälillä ollut noin 55 prosentin tasolla. MTV:n kotimaisuusaste nousi viitisen prosenttiyksikköä uutistoiminnan aloittamisen myötä, eli noin 50 prosenttiin (liitetaulukko 2.1.10.). Kolmostelevisio-ohjelmiston kotimaisuusaste on ollut alhaisempi (noin 25-30 %). Televisio-ohjelmiston kotimaisuusaste kokonaisuudessaan on siten 1980-luvun lopussa noin 50 prosenttia.

Television katseluun käytetty keskimääräinen aika on 1980-luvulla yleensä ollut parin tunnin luokkaa (ks. taulukot 2.1.20-21.). Aikaisemmin tiedot perustuivat eri ajankohtina suoritettuihin kahden viikon pituisiin päiväkirjatutkimuksiin. Niin kutsuttuun mittaritutkimukseen siirtyminen vuonna 1987 mahdollisti jatkuvan seurannan. Television katselussa esiintyvä voimakas kausivaihtelu voidaan nyt oikeilla painotuksilla ottaa huomioon vuosikeskiarvoja laskettaessa. Samalla ovat edellytykset parantuneet monien muidenkin tarkastelujen tekemiseen, kuten esimerkiksi eri ohjelmatyypin osuutta katselusta koskevien vuosi- ja vuosikeskiarvojen laskemiseen. Kuviossa 4 esitetään Yleisradion ja MTV:n ohjelmatarjonnan ja -katselun jakautuminen ohjelmatyypeittäin toimintakaudella 1988/89.

Kuvio 4

Lähde: Kasari 1989

Television katseluun käytetyn ajan jakautuminen sektoreittain

Vuosikymmenen alussa televisiotoimintaa harjoittivat Oy Yleisradio Ab ja Oy Mainos-Tv-Reklam Ab. Lisäksi Helsinki Televisio Oy (HTV) harjoitti kaapeliteleviotoimintaa Helsingissä. Television katseluun käytetystä ajasta Yleisradion ohjelmiin kului noin 60 prosenttia ja MTV:n ohjelmiin noin 40 prosenttia (Kalkinen 1986).

Kolmostelevisiion ohjelmatoiminta alkoi täydessä laajuudessa 1.9.1987 ja käsitti 37 lähetystuntia viikossa. Oulun lähettimen valmistuttua joulukuussa 1988 Kolmostelevisiion näkyvyysalue kattoi jo yli 50 prosenttia kotitalouksista.

Vuoden 1988 lopussa yli 20 prosenttia kotitalouksista oli kaapeli- ja/tai satelliittiohjelmien tarjonnan piirissä. Kaapeliteleviotoiminnan leviäminen Helsingin lisäksi muualle maahan lähti varsinaisesti liikkeelle satelliittilähetysten tarjonnan

kasvaessa 1980-luvun alkupuolella. Satelliittiohjelmakanavien määrän lisääntyessä niiden pelättiin jopa syrjäyttävän kansallisen ohjelmatoiminnan ainakin osittain. Näin ei kuitenkaan käynyt. Tosin kaapeli- ja satelliittiohjelmien katse-
luosuuksiksi kaapeliverkkoon liittyneiden keskuudessa on ajoittain saatu korkei-
takin lukemia. Jatkuvan seurannan mahdollistavan mittaritutkimuksen mukaan
kaapeli- ja satelliittiohjelmien sekä rajakatselun osuus television katseluun käyte-
tystä ajasta kaapeliverkkoon liittyneiden keskuudessa on kuitenkin vuonna 1988
kääntynyt laskuun. Lasku näyttää selittyvän Kolmostelevisio- katseluosuuden
kasvulla.

Taulukossa 2 tarkastellaan television katseluun käytetyn ajan jakautumista eri yh-
tiöille tarjolla olevien ohjelmalvelujen mukaisissa väestöryhmissä.

**Taulukko 2. Television katseluun1) käytetty aika keväällä 1989
(tammi-toukokuu)**

	Koko väestö	TV3:n alueen väestö	Kaapeliverkkoon kuuluva väestö
Yleisradio	59 %	54 %	50 %
MTV	27 %	26 %	24 %
Kolmostelevisio	10 %	17 %	10 %
Kaapeli-tv-verkot	4 %	3 %	16 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %
Katseluun käytetty aika	111 min	106 min	115 min

1) Ei sisällä videoiden katselua

Lähde: Mittaritutkimus.

TV3:n alueen ja kaapeliverkkoon kuuluvan väestön osalta luvut ovat suuntaa antavia.

Ohjelmien tai elokuvien katselu videonauhurin avulla ei ole mukana yllä olevas-
sa taulukossa. Videon tärkein käyttötapa on 1980-luvun lopussa entistäkin sel-
vemmin televisio-ohjelmien nauhoittaminen. Vuokrattujen video-ohjelmien mer-
kitys ajankäytössä on Suomessa suhteellisen pieni muihin maihin verrattuna.
Myös videovuokrauksen taloudellinen merkitys on suhteellisen pieni.

Radiotoiminta

1980-luku merkitsi myös radiotoiminnan huomattavaa laajenemista. Vuosikym-
menen aikana rakennettiin kolmas suomenkielinen radioverkko koko maan katta-
vaksi Yleisradion paikallisradioasemien muodostaman rungon pohjalta. Myös

ruotsinkielistä radioverkkoa laajennettiin. Vuonna 1985 radioverkot profiloitiin organisaatiouudistuksen yhteydessä uudelleen ja kesällä 1987 alkoivat säännölliset yöradiolähetykset.

Taulukko 3. Ääniradiotoiminnan lähetysajan muutokset 1980/81-1987/88

Yhtiö	Lähetys- aika 1980/81	Lähetys- aika 1987/88	Lisäys tuntia	Kasvu %
<u>Yleisradio</u>				
Ohjelma-aika *)				
- suomenkielisissä verkoissa	11 986	14 463	2 477	+ 21
- ruotsinkielisessä verkossa	5 169	6 044	875	+ 17
Suomenkieliset alue- ja paikallisohjelmat **)	2 722	10 929	8 207	+ 302
Ruotsinkieliset alue- ja paikallisohjelmat	865	2 993	2 128	+ 246
Saamenkieliset lähetykset	101	303	202	+ 200
Yleisradio yhteensä	20 843	34 732	13 889	+ 67
<u>Yksityinen paikallis- radiotoiminta (1987)</u>	-	54 337		

*)ei sisällä kanavalainoja

**)oli vuonna 1989 jo toiminnassa koko maassa. Tilikaudella 1987/88 lukuihin sisältyy vähän päällekkäisyyttä kahden tai useamman alueen yhteislähetysten vuoksi. Yhteislähetystiä oli suomenkielisillä alueilla 390 t ja kalottialueilla 111 t.

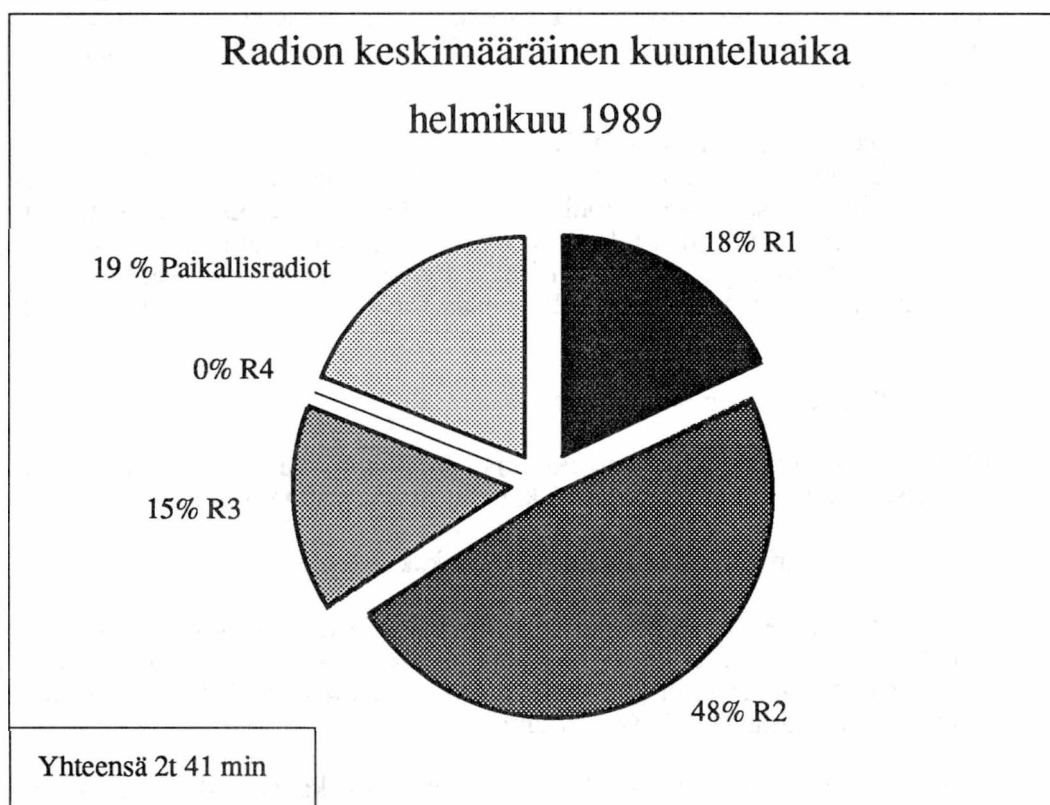
Lähteet: Yleisradion toimintakertomukset.
Paikallisradiokatsaus 1988.

Yksityisten paikallisradioiden toiminnan aloittamisen (1985-) ja Yleisradion kanavilla toteutettujen profiloitintarkeisujen seurauksena radion ohjelmatarjonta ja kuuntelun rakenteet ovat muuttuneet. Verrattuna vuosikymmenen alkuun radion kuuntelu on kokonaisuudessaan lisääntynyt runsaasta kahdesta tunnista noin kolmeen tuntiin.

Yleisradion koko maan kuuntelua koskevan tutkimuksen (Erholm 1989) mukaan helmikuussa 1989 kuuntelu jakaantui kuvion 5 mukaisesti.

Kokonaiskuvan antavia tutkimuksia Yleisradion ja yksityisten paikallisradio-
asemien kuuntelusta varsinaisilla "kilpailualueilla" ei toistaiseksi ole.

Kuvio 5.

Johtopäätöksiä ja kehityssuuntia

Johtopäätökset 1980-luvun kehityksestä

Radio- ja televisiotoiminnan kannalta 1980-luku muodostui varsin toisenlaiseksi kuin vuosikymmenen alussa arvioitiin. Keskeisiä kehityspiirteitä ovat olleet seuraavat.

-Video-, kaapeli- ja satelliittiteknologioiden tulo on merkinnyt pääasiassa teknologian leviämistä ja ohjelmatoiminnan merkitys on jäänyt odotettua vaatimattommaksi.

-Ylikansalliset ohjelmat ovat saaneet suhteellisen pienen osuuden tv-katselusta; kansainvälistyminen näkyy lievästi lisääntyvänä ulkomaisen ohjelmiston osuutena maanpäällisillä kanavilla.

-Maanpäällinen yleisradiotoiminta on vahvistunut (Kolmostelevisio; yleisradiosatelliittihankeet muuttuivat Suomen ja Ruotsin väliseksi yhteistyöksi maanpäällisten verkkojen puitteissa: Nacka-lähetys Ruotsissa, Pyhävuori-lähetys ja TV4 Suomessa).

-Syntyi yksityinen paikallisradiotoiminta ja radion asema vahvistui yleensäkin.

-Säädettiin kaapelitelevisiolaki, telolaki ja tekninen radiolaki. Varsinainen yleisradio-lainsäädäntö näyttää kuitenkin syntyvän vasta kansainvälisten sopimusten kautta (mikäli Suomi liittyy Euroopan neuvoston tv-yleissopimukseen).

Yleisradiosatelliittitoimintaa koskevaa suunnittelutyötä tehtiin laajasti koko vuosikymmenen ajan pohjoismaisella tasolla, eri ministeriöissä ja Yleisradiossa. Lopulta sekä Nordsat- että Tele-X-hankkeista luovuttiin lähinnä niiden korkeiden kustannusten takia.

Ruotsin ja Suomen välistä televisioyhteistyötä kehitettiin maanpäällisillä kanavilla. Yleisradion tv-ohjelmien lähetys Tukholman alueella (Nacka-lähetykset) aloitettiin heinäkuussa 1986 ja joulukuussa 1988 alkoi Ruotsin tv-ohjelmien välittäminen Etelä-Suomeen. Molemmat ovat etupäässä omatuotantoisista ohjelmista koostuvia toimitettuja kanavia. Lisäksi Pyhävuoren aseman kautta on lähetetty Ruotsin molemmat tv-kanavat sellaisinaan Etelä-Pohjanmaalla alkusyksystä 1986 lähtien.

Muita 1980-luvun hankkeita olivat:

-TV 2-verkko rakennettiin vuosikymmenen aikana valmiiksi. Näkyvyysalue kattoi vuosikymmenen alussa 94,6 % katselijoista ja kattaa nyt yli 99 % väestöstä.

-Teksti-tv-toiminta alkoi lokakuussa 1981 kaksikielisenä.

-Yleisradion tallennepalvelu perustettiin radio- ja televisio-ohjelmien saatavuutta parantamaan. Toiminta alkoi kokeiluna ja jatkuu vuoden 1987 alusta lähtien vakinaisena toimintamuotona. Tallennepalvelu välittää ohjelmia kirjastoihin ja eri laitoksille lainaamista ja katselua/kuuntelua varten.

-Vuonna 1989 aloitettiin ns. Nicam-lähetykset eli kaksiaänilähetykset eräillä tv-aseilla.

1990-luvun kehitysnäkymiä

1980-luvun lopussa tehtiin varsin merkittävät päätökset yleisradiojärjestelmän kehittämiseksi 1990-luvulla. Radion puolella päätettiin kolmen suomenkielisen radioverkon uudesta profiloinnista ja television puolella uudesta kanavajaosta.

Radion 1-verkko varataan syksystä 1990 lähtien ns. kulttuuriohjelmille ja radion 2-verkko viihteelliselle nuoria ja nuorta aikuisväestöä puhuttelevalle ohjelmistolle. Radion 3-verkon ohjelmisto koostuu alueellisista ohjelmista, valtakunnallisista uutis- ja ajankohtaisohjelmista, yöradiosta sekä kevyistä viihteellisistä musiikkiohjelmista. Myös 1- ja 2-verkoissa lähetetään uutisia.

Television uusi kanavajako toteutetaan vuoden 1993 alussa, jolloin kaupallinen televisiotoiminta kokonaisuudessaan siirtyy kolmannelle koko maan kattavaksi laajentuvalla televisiokanavalle ja nykyiset valtakunnalliset televisiokanavat jäävät kokonaan Yleisradion käyttöön. Kolmas verkko kattaa tällöin 96 prosenttia Suomen kotitalouksista.

Uudella televisionkanavajaolla pyritään luomaan paremmat edellytykset ylläpitää Suomessa televisiojärjestelmää, joka perustuu julkisen palvelun viestintä- ja kulttuuripoliittisiin tavoitteisiin. Samalla luodaan paremmat edellytykset kaupalliselle televisiotoiminnalle, joka osana suomalaista yleisradiojärjestelmää myös tukee taloudellisesti lupamaksuvaroin rahoitettua julkista televisiotoimintaa.

Lähteet:

Erja Erholm: Radion kuuntelu helmikuussa 1989. Oy. Yleisradio Ab. Suunnittelu- ja tutkimusosasto. Sarja D 14/1989.

Marja-Leena Kalkkinen: Televisio-ohjelmien seuraaminen 1976-1985. Yhteenve-to television seuraamistutkimuksista. Oy. Yleisradio Ab. Suunnittelu- ja tutkimusosasto. Sarja B6/1986

Heikki Kasari: Tv-ohjelmien seuraaminen 1988-89. Tv-mittaritutkimuksen vuosiyhteenve-to. Oy Yleisradio Ab. Suunnittelu- ja tutkimusosasto. Sarja D 16/1989.

MTV:n toimintakertomukset.

Paikallisradiokatsaus 1988. Liikenneministeriön julkaisuja 12/88.

Martti Soramäki: Yleisradiotoiminnan kehitys Suomessa. IX Nordiska konferensen för masskommunikationsforskning. Oy. Yleisradio Ab. Viestinnän kehitysryhmä. Kesä 1989.

TV-mittaritutkimus. (Yleisradion, MTV:n ja Mainostoimistojen Liiton tilaama ja Finnpanel Oy:n suorittama tutkimus).

Yleisradion toimintakertomukset.

Kaapelitelevisiotoiminta

Ismo Kosonen

Historia

Kaapelitelevisiotoiminta Suomessa käynnistyi 1970-luvun puolivälissä, jolloin Helsingissä ja nykyisin koko pääkaupunkiseudulla toimiva Helsinki Televisio OY aloitti toimintansa. Yhtiön paikallinen ohjelmatuotanto oli alkuvuosina melko laajaa, mutta toiminnan osoittauduttua kannattamattomaksi sitä vähennettiin voimakkaasti. Nykyisin yhtiöllä ei ole juuri lainkaan omaa ohjelmatuotantoa. HTV käynnisti vuonna 1978 myös maksullisen Viihdekanavan, joka oli tietävästi ensimmäinen maksu-tv palvelu Yhdysvaltojen ulkopuolella. HTV:n ajaututtua taloudellisiin vaikeuksiin sen osake-enemmistö siirtyi vuonna 1981 Sanoma Oy:lle.

Muulla Suomessa kaapelitelevisiotoiminta käynnistyi laajemmassa määrin 1980-luvulla, kun satelliittiohjelmien tarjonta alkoi lisääntyä. Erityisen nopeaa kehitys oli Länsi-Suomen ruotsinkielisillä alueilla, missä Ruotsin television lähetyksiä varten rakennetut suuryhteis antenniverkot on voitu helposti muuttaa satelliittiohjelmiä ja paikallisia lähetyksiä välittäviksi kaapeliverkoiksi.

Lainsäädäntö

Laki kaapelilähetystoiminnasta tuli voimaan 1.6.1987. Lain mukaan oikeus kaapelilähetystoiminnan harjoittamiseen on Suomen kansalaisella tai suomalaisella yhteisöllä, jolle on myönnetty toimilupa. Luvan myöntää valtioneuvosto, jolla kuitenkin ei ole oikeutta niin sanottuun tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Lupa on myönnettävä, jos hakija on vakavarainen ja jos on ilmeistä, että hakija kykenee säännölliseen lähetystoimintaan sekä noudattaa lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Liikenneministeriön antaman päätöksen mukaan asunto- ja kiinteistöyhtiöt eivät tarvitse toimilupaa ohjelmien välittämiseen omistamissaan verkoissa. Lupaa ei myöskään tarvita, jos verkossa on alle 200 liittymää.

Kaapelitelevisiolain säätämisen yhtenä tarkoituksena oli vähentää päällekkäisten verkkoinvestointien tarvetta. Johtoverkon omistaja on lain mukaan velvollinen luovuttamaan verkon vapaana olevan osan jokaisen kaapelilähetystoimintaan oikeutetun käytettäväksi. Lisäksi kaapelilähetystoiminnan harjoittajan on luovutettava omasta ohjelmatoiminnasta ja yleisradio-ohjelmien jakeluvelvoitteesta vapaaksi jäävä ohjelmakanava ja ohjelma-aika muiden ohjelmatoiminnan harjoittajien käyttöön, jos nämä sitä haluavat.

Lainsäätäjä on asettanut kaapelilähetystoiminnalle myös eräitä viestintä- ja kulttuuripoliittisia velvoitteita. Lain 9 §:n mukaan kaapelilähetystoiminnassa on edistettävä sananvapauden periaatteita ja nojaututtava kansanvaltaisiin arvoihin, tuettava kansallista, alueellista ja paikallista kulttuuria, tarjottava tietoja ja mielipiteitä toimialueen asioista, edistettävä kansalaisten avointa keskustelua sekä noudatettava hyviä tapoja.

Mahdollisuus paikalliseen ohjelmatoimintaan on laissa turvattu siten, että kaapelilähetystoiminnan harjoittajan on varattava yksi ohjelmakanava tai ohjelma-aikaa siinä paikalliseen ohjelmatoimintaan. Lisäksi edellä mainittua ohjelma-ajan luovutusvelvollisuutta on täsmennetty niin, että paikallisten, alueellisten tai muiden

suomalaista alkuperää olevien ohjelmien lähettäminen on asetettava etusijalle. Merkille pantavaa kuitenkin on, että kaapelilähetystoiminnan harjoittajaa ei laissa ole velvoitettu lähettämään paikallista ohjelmaa eikä luovuttamaan sellaista var-ten ohjelma-aikaa korvauksetta.

Kaapelilähetystoiminnalle on pyritty asettamaan viestintä- ja kulttuuripoliittisia tavoitteita myös siten, että ohjelmatoiminnalle on asetettu kotimaisuusvaatimus. Lain 10 §:n nojalla toimiluvassa määrätään, kuinka suuren osan ohjelmista vähintään tulee olla suomalaista alkuperää. Valtioneuvosto on toimilupapäätösten yhteydessä määrännyt, että yli 10 000 liittymän verkoissa suomalaista alkuperää olevien ohjelmien osuuden tulee olla 20 % ja nousta toimilupakautena - viisi vuotta - 25 %:iin. Alle 10 000 liittymän verkoissa vastaavat osuudet ovat 15 % ja 20 %. Kotimaisuusmääräykset eivät kuitenkaan koske satelliittien kautta välitetyjä ulkomaisia ohjelmakanavia, mikäli ohjelmat lähetetään edelleen samanaikaisesti ja muuttamattomina erikseen niille varatuilla ohjelmakanavilla.

Lain mukaan tekstiutiset voidaan eräin edellytyksin laskea suomalaista alkuperää oleviksi ohjelmiksi. Useilla kaapelilähetystoiminnan harjoittajilla tekstiutisten osuus ohjelmatarjonnasta onkin huomattava.

Nykytilanne

Valtioneuvosto oli 1.7.1989 mennessä myöntänyt 187 toimilupaa 206 paikkakunnalle. Toimiluvista 71 on myönnetty posti- ja telelaitokselle, 41 alueelliselle telelaitokselle, 25 antenniosuuskunnalle tai vastaavalle, 21 pääasiassa kaapelilähetystoimintaa harjoittavalle yhtiölle ja 29 muun tyyppiselle yhteisölle.

Valtaosa kaapelitelevisioverkoista on pieniä alle tuhannen liittymän verkkoja. Maksutelevisiopalvelun käynnistämisen kannalta kriittisenä rajana pidetyn 5000 liittymän ylittävissä verkoissa oli vuodenvaihteessa 1988 kuitenkin noin 71 % liittymistä.

Kaapelilähetystoiminnan harjoittajien liikenneministeriölle toimittamien puoli-vuotisilmoitusten mukaan Suomessa oli vuoden 1988 lopussa 463 700 kaapelitelevisioliittymää. Näin ollen kaapelitelevisiotoiminnan piirissä oli noin 24 % kotitalouksista.

Kaapelitelevisioliittymien määrä on kasvanut viime vuosina noin 25-30 % vuodessa. Myös muissa Pohjoismaissa ja Saksan Liitotasavallassa kaapelitelevisio on levinnyt nopeasti. Tiheimmät kaapelitelevisioverkot löytyvät kuitenkin edelleen Belgiasta, Hollannista ja Luxemburgista, missä kaapeliverkot on aikoinaan rakennettu helpottamaan naapurimaiden ohjelmien katsomista.

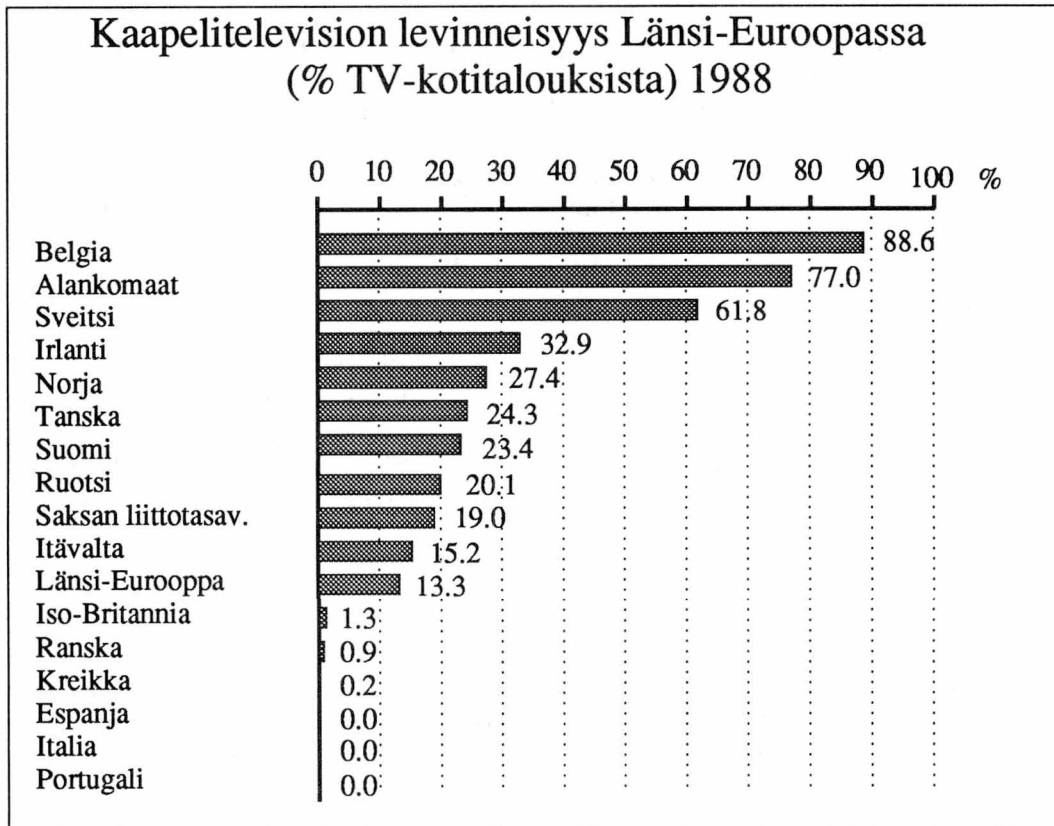
Satelliittiohjelmien tarjonnan kannalta merkittävää on, että Englannissa ja Ranskassa kaapelitelevisiotoiminta on käynnistynyt hyvin hitaasti eikä siitä ole tullut varteenotettavaa kilpailijaa tavanomaiselle yleisradiotoiminnalle.

Ohjelmapalvelut

Satelliittiohjelmat ja rajakatselu

Vuoden 1989 alussa välitettiin eurooppalaisille katsojille 13 satelliitin kautta televisio-ohjelmia 56 kanavalla. 21 kanavalla lähetyškieli oli englanti, yhdeksällä saksa, kahdeksalla ranska, kahdeksalla skandinaavinen kieli, neljällä espanja, kolmella flaami (Hollanti), kahdella italia ja yhdellä venäjä (Mediaweek 17.3.1989).

Kuvio 1

Lähes kaikissa Suomen kaapelitelesioverkoissa tarjotaan ilmaispalveluna yhtä tai useampaa välityssatelliittiohjelmaa. HTV:n verkossa kaikki satelliittiohjelmat on jouduttu sijoittamaan ns. S-kanaville, mistä syystä näitä ohjelmia ei voida vastaanottaa sellaisissa rakennuksissa, joiden taloverkko mahdollistaa ainoastaan kahdeksan kanavan jakelun.

Liikenneministeriöön toimitettujen puolivuotisilmoitusten mukaan vuoden 1988 lopussa voitiin englantilaisen Sky Channelin lähetyksiä seurata 354 900 taloudessa ja sen kilpailijan, niin ikään englantilaisen Super Channelin lähetyksiä 346 800 taloudessa. Neuvostoliittolaisen Ghorizont -kanavan lähetykset välitettiin 238 500:een, ranskalaisen TV 5:n 185 100:aan ja amerikkalais-englantilaisen MTV European 129 300 talouteen.

Rajakatseluna voitiin vuoden 1988 lopussa seurata kahden Ruotsin television kanavan lähetyksiä kaapeliverkon kautta 153 900:ssä ja Tallinnan Television lähetyksiä 143 300 taloudessa. Lisäksi PTL välitti Leningradin television lähetykset Kaakkois-Suomessa 7 500 asuntoon.

Oma ohjelmatarjonta

Vuoden 1988 loppupuolella välitettiin 57 kaapeliverkossa satelliitti- ja tekstiohjelmien lisäksi paikallisesti koottuja ohjelmia omalla kanavalla. Useissa tapauksissa toiminta oli vielä satunnaista ja koeluontoista, mutta eräillä paikkakunnilla - ei kuitenkaan pääkaupunkiseudulla - kaapelitelesio on jo vakiinnuttanut asemansa paikallisena tiedonvälittäjänä. Seuraavassa on lyhyesti kuvattu säännöllisesti omalla kanavalla ohjelmaa lähettävien kaapelitelesioyhtiöiden tarjontaa:

Jyväskylän Yhteisradio Oy

Yhtiö lähetti Kylän kanava -nimisellä kanavalla ohjelmaa tiistai-iltaisain noin viisi tuntia. Elokuvien ja sarjafilmiin lisäksi kanavalla lähetettiin säännöllisesti itse tuotettu ajankohtaisohjelma "Jyvälaari". Lisäksi kanavalla lähetettiin satunnaisesti vaihto-ohjelmia muilta kaapelitelevisioyhtiöiltä sekä yhteistyönä paikallisten videotuottajien kanssa tehtyjä ohjelmia urheilu- yms. tapahtumista. Osa kaupunginvaltuuston kokouksista ja kunnallisvaalien tulospalvelu välitettiin suorina lähetysinä.

Tampereen Tietoverkko Oy

Osittain maksullisella Ohjelmakanavallaan yhtiö lähetti arki-iltaisain paikallisuutiset. Lisäksi kanavalla lähetettiin mm. kunnallisia tiedotusohjelmia ja muita paikallisojelmia. Valtaosa kanavan ohjelmista koostui kuitenkin ulkomaisista elokuvista ja sarjaohjelmista. Yhtiö tuotti ja lähetti vuonna 1988 yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa 20-osaisen kotimaisen kirjallisuuden opetusohjelmasarjan.

Turun Kaapelitelevisio Oy

Yhtiö lähetti ohjelmaa maksuttomalla Turku-kanavalla ja maksullisella Viihdekanavalla. Turku-kanava lähetettiin arkisin paikallisuutiset, tekstiuutiset ja satunnaisesti muita paikallisia ohjelmia. Lisäksi kanavalla lähetettiin ulkomaisia elokuvia ja sarjaohjelmia. Viihdekanavan ohjelmisto koostui Eurocable Oy:n toimittamista sarjafilmeistä ja elokuvista.

Päijät-Visio Oy

Yhtiö lähetti maksuttomalla Ohjelmakanavalla ulkomaisia sarjafilmejä, satunnaisesti paikallisia ohjelmia, henkilöhaastatteluja ja muun muassa Ruututieto Oy:n ns. mainosluonteisia ohjelmia. Silloin kun kanavalla ei ollut muuta ohjelmaa, sillä näytettiin tekstiuutisia ja -ilmoituksia. Vuoden 1988 loppupuolella kanavalla lähetettiin yhteensä 52 tuntia paikallisia ohjelmia. Maksullisen Viihdekanavan ohjelmisto koostui Eurocable Oy:n toimittamista elokuvista ja sarjafilmeistä.

Oulun Puhelin Oy

Vuoden 1988 loppupuolella paikalliskanavalla lähetettiin kahtena iltana viikossa etupäässä paikallisen voimin tuotettuja ajankohtais- yms ohjelmia. Vuoden 1989 alusta kanavalla on lähetetty arkisin paikallisuutiset ja melko usein paikallisten tapahtumien taltiointeja. Muu ohjelmisto koostui sarjafilmeistä, elokuvista ja tekstiohjelmista. Ohjelmatoiminnan harjoittajana toimii nykyisin Oulu-TV Oy, jolla on myös oma toimilupa.

Vaasan Puhelin Oy

Kanavalla lähetettiin neljänä arki-iltana pelkästään yhtiön itsensä ja paikallisten yrittäjien tuottamia paikallisia ajankohtaisohjelmia, henkilöhaastatteluja ja paikallisten tapahtumien, erityisesti urheilutilaisuuksien taltiointeja. Vuoden 1988 syyskaudella kotimaisia ohjelmia lähetettiin yhteensä 155 tuntia.

Karhuvisio Oy

Omalla Karhukanavalla lähetettiin vuoden 1988 loppupuolella paikallisesti tuotettuja ohjelmia yhteensä 74 tuntia. Ohjelmisto koostui mm. jääkiekko-ottelujen televisioinneista, uskonnollisten yhteisöjen lähetyksistä ja paikallisista ajankohtaisohjelmista. Muuna aikana kanavalla lähetettiin tekstiohjelmia.

Kuopion Kaapelitelevisio Oy

Kuopio-TV:n ohjelmisto koostui pääasiassa Eurocable Oy:n toimittamista sarjafilmeistä ja elokuvista. Lisäksi kanavalla lähetettiin satunnaisesti mm. Ruututieto Oy:n ja muiden kotimaisten tuottajien ohjelmia.

Huittisten Puhelin Oy

Vuoden 1988 loppupuolella paikalliskanavalla lähetettiin 1-2 kertaa viikossa pääasiassa talkoovoimilla tuotettuja taltiointeja mm. kaupunginvaltuuston kokouksista, urheilukilpailuista ja juhlatilaisuuksista. Lisäksi mm. Helluntaiseurakunta lähetti kanavalla ohjelmaa.

Hämeen Puhelin Oy

Yhtiön HÄM-TV kanavalla lähetettiin kolmena iltana viikossa etupäässä paikallisista asioista kertovia ohjelmia. Lisäksi kanavalla lähetettiin mm. Ruututieto Oy:n ohjelmia ja sunnuntaisin jumalanpalveluksia. Yhteensä kotimaista tuotantoa lähetettiin vuoden 1988 loppupuolella n.77 tuntia.

Oy Kajaani TV

Kanavalla lähetettiin syyskaudella ohjelmaa kolmena iltana viikossa. Ohjelmisto koostui koti- ja ulkomaisista elokuvista ja amerikkalaisista sarjafilmeistä sekä viikottaisesta ajankohtaisohjelmasta Kajaanissa täällä viikolla ja satunnaisista muista kotimaisista ohjelmista.

Forssavisio Oy

Kanavalla lähetettiin ohjelmaa kahtena iltana viikossa. Syyskauden 1988 ohjelmisto koostui pääasiassa ulkomaisista sarjafilmeistä ja elokuvista sekä satunnaisista paikallisten tapahtumien taltioinneista.

Kokkolan Puhelin Oy

Ohjelmatoiminnan harjoittajana toimi Oy Kokkola TV, joka paikalliskanavallaan lähetti syyskaudella 1988 ohjelmaa yhteensä 110 tuntia. Neljänä iltana viikossa lähetetty ohjelmisto koostui lähes täysin paikallisista ajankohtaisohjelmista, tapahtumien tallennuksista ja henkilöhaastatteluista.

Pietarsaaren Seudun Puhelin Oy

Ohjelmatoiminnan harjoittajana toimii Pietarsaaren ATV, joka tuotti NÄR-TV-nimiselle kanavalle syyskaudella ohjelmaa yhteensä 78 tuntia. Ohjelmaa lähetettiin kolmena iltana viikossa. Tiistaisin ohjelmat olivat suomenkielisiä ja torstaisin ruotsinkielisiä. Sunnuntaiohjelmisto koostui uusintoista. Ohjelmat olivat lähes täysin ns. paikallisia ohjelmia.

När-TV

Närpiöläiset alan pioneerit lähettivät syyskaudella 1988 paikallisia ohjelmia yhteensä 35 tuntia. Ohjelmat oli tuotettu talkoovoimin.

Helsinki Televisio Oy

Yhtiö lähetti omia ohjelmia maksuttomalla Helsinki-kanavalla ja maksullisella Viihdekanavalla. Helsinki-kanavan ohjelmisto koostuu pääasiassa ulkomaisista sarjafilmeistä - vuonna 1988 Disney-tuotantojen osuus oli huomattava - ja satunnaisista ulkopuolisten ohjelmatoiminnan harjoittajien ohjelmista. Viihdekanavan

ohjelmisto koostui pääasiassa ulkomaisista elokuvista ja sarjafilmeistä. Toimiluvassa asetetut ohjelmiston kotimaisuusvaatimukset yhtiö täyttää tekstiutisten avulla, joita se lähettää Helsinki-kanavalla silloin kun sillä ei ole muuta ohjelmaa.

PTL-Rovaniemi

Paikalliskanavan ohjelmatoiminnan harjoittajana toimi Lapin Maakuntakanava Oy, joka syyskaudella 1988 lähetti yhteensä 61 tuntia paikallisista ohjelmaa.

PTL-Kouvola ja Kuusankoski

Paikalliskanavan ohjelmatoiminnan harjoittajana toimi Kymenlaakson Videokuvaus Ky, joka tuotti kanavalle syyskaudella 1988 yhteensä 32 tuntia ohjelmaa.

PTL-Tammisaari

Paikallinen ohjelmatoiminnan harjoittaja Ekenäs-TV tuotti syyskaudella 1988 ohjelmaa yhteensä 23 tuntia.

Kotkan Tietoruutu Oy

Kotka-kanavalla lähetettiin iltaisin Eurocable Oy:n ulkomaisia sarjafilmejä ja yleensä kahtena iltana viikossa etupäässä Kymenlaakson Videokuvaus Ky:n tuottamia paikallisohjelmia tai Ruututieto OY:n tuottamia mainoslouhteisia ohjelmia.

Riihimäen Puhelin Oy

Ohjelmatoiminnan harjoittajina toimivat Riihimäki-Visio Oy ja Citynet, jotka tuottivat paikalliskanavalle syyskaudella 1988 ohjelmaa yhteensä 38 tuntia.

Etelä-Pohjanmaan Puhelin Oy

Syyskaudella 1988 paikalliskanavalla lähetettiin ohjelmia yhteensä 60 tuntia. Eurocable Oy:n toimittamien ohjelmien lisäksi kanavalla lähetettiin lähinnä paikallisten tuottajien paikallisia tai alueellisia ohjelmia.

Vakka-Suomen Puhelin Oy

Vakkavisio-kanavalla lähetettiin syyskaudella 1988 yhteensä 145 tuntia paikallisia, harrastelijavoimin tuotettuja ohjelmia. Ohjelmisto koostui mm. kaupunginvaltuuston kokousten, jumalanpalvelusten, urheilukilpailujen ja muiden vastaavien tilaisuuksien taltiointeista. Ohjelmia lähetettiin säännöllisesti kahtena arki-ilta ja sunnuntaisin.

Rauman Seudun Puhelin Oy

Ohjelmatoiminnan harjoittaja Westmedia Oy lähetti Ysikanavalla paikallisten tapahtumien, urheilukilpailujen yms. tallenteita, henkilöhaastatteluja ja keskusteluohjelmia syyskaudella 1988 yhteensä 49 tuntia viikossa.

Muu ohjelmatoiminta

Maksullisten kaapeliohjelmien levinneisyys on Suomessa HTV:n verkkoa lukuunottamatta toistaiseksi vielä melko vähäinen. Maksullisia palveluja välitettiin vuoden 1988 lopussa ainoastaan 12 verkossa. Suosituin maksullinen kanava oli

Eurocable OY:n kokoama viihdekanava, jolla oli 21 600 tilaajaa. Satelliitin kautta välitettävällä, pitkiä elokuvia tarjoavalla Filmnetillä oli noin 10 800 tilaajaa.

Uutena kaapelitelevisiopalveluna eräissä kaapelitelevisioverkoissa käynnistettiin vuonna 1988 satelliittien kautta välitettyjen radio-ohjelmien edelleenjakelu. Vuoden lopussa Sky Radion ohjelmia välitettiin noin 35 800 talouteen. Sky Radion lähetyksiä alettaneen välittää vuoden 1989 aikana myös eräissä suurissa kaapelitelevisioverkoissa.

Länsirannikon kaapelitelevisiopalveluihin kuuluu poikkeuksetta myös Ruotsin Radion lähetysten jakelu. Joissakin kaapelitelevisioverkoissa välitetään lisäksi paikallisradiolähetyksiä näiden normaalin kuuluvuusalueen ulkopuolella.

Talous

Vuonna 1988 kaapelitelevisiotoiminnan liikevaihto liittymismaksutulot mukaanlukien oli 223,9 miljoonaa markkaa. Kasvua edellisestä vuodesta oli peräti 39 prosenttia.

Kaapelitelevisiotoiminnan taloutta tarkasteltaessa on syytä huomata, että useiden toimiluvanhaltijoiden toiminnan tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen vaan - esimerkiksi antenniosuuskuntien kohdalla - pelkästään ohjelmapalvelujen välittäminen omakustannushintaan. Myös huomattava osa varsinkin pienempien paikkakuntien paikallisista ohjelmista tuotetaan harrastelijavoimin talkootyönä.

Liikevaihdoltaan suurimmat kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajat vuonna 1988 olivat Helsinki Televisio Oy, jonka liikevaihto liittymismaksutulot mukaanlukien oli 60,7 milj.mk ja Tampereen Tietoverkko Oy, jonka liikevaihto oli 31,3 milj.mk. Posti- ja telelaitoksen tulot kaapelitelevisiotoiminnasta olivat 51,6 milj.mk

Suurin osa kaapelitelevisioyhtiöiden liikevaihdosta kertyi liittymismaksuista, joiden osuus tuloista oli 56 %. Suurimpien kaapelitelevisioyhtiöiden Helsinki Televisio Oy:n ja Tampereen Tietoverkko Oy:n tuloista pääosa tuli kuitenkin jo vuosimaksuista ja maksutelevisiopalveluista. Koko alan vuosimaksutulot olivat 42,4 milj. mk ja maksutelevisiotulot 31,1 milj. mk.

Kaapelitelevision asema mainosvälineenä oli vielä vuonna 1988 lähes olematon, sillä toimiluvanhaltijoiden mainostulot jäivät 7,1 miljoonaan markkaan. Vaikka mukaan laskettaisiin vielä suoraan ohjelmatoiminnan harjoittajille menneet mainostulot, kaapelitelevision osuus mainonnan kokonaiskustannuksista jäi promille-tasolle.

Paikallisradiotoiminta

Jorma Mäntylä

Paikallisradioasemat

Myönnetyt toimiluvat

Ensimmäiset kokeilutoimiluvat paikallisen ääniyleisradiotoiminnan harjoittamiseen myönnettiin tammikuussa 1985. Tuolloin kaksivuotisia lupia myönnettiin 22, joista osa oli usealle hakijalle yhteisesti myönnettyjä. Kaikkiaan 19 asemaa aloitti lähetyksensä.

Sittemmin valtioneuvosto on myöntänyt lisää toimilupia. Keväällä 1989 toiminnassa oli 40 paikallisradioasemaa, joista 36 oli mainosrahoitteista ja 4 mainoksetonta, ei-kaupallista asemaa.

Toukokuussa 1989 valtioneuvosto myönsi entisten toimivien asemien lisäksi 25 kokonaan uutta toimilupaa, joista viisi ei-kaupallista. Yhteensä toimiluvan haltijoita on tämän jälkeen 65, joista kahdeksan ei-kaupallista. Samalla valtioneuvoston päätöksellä paikallisradiotoiminta vakinaistettiin. Tällöin siirryttiin kaksivuotisista kokeiluluvista viisivuotisiin toimilupakausiin.

Seuraavassa on lueteltu toimiluvan saajista lähetystoiminnan aloittaneet tai aloittamisesta ilmoittaneet 1.8.1989 taustayhteisöjen mukaan. Lehtikustantajien kohdalla on käytetty niiden julkaiseman päätuotteen nimeä:

1. Sanomalehdet

Taustayhteisö

Helsinki /Radio Ykkönen	Helsingin Sanomat, Uusi Suomi/Aamulehti, Hufvudstadsbladet, Kansan Uutiset, Suomen Sosialidemokraatti, Suomenmaa
Huittinen /Radio Länsituuli	Satakunnan Kansa
Hämeenlinna /Radio Janne	Hämeen Kansa, Hämeen Sanomat, Suomen Viestintärahoitus Oy
Iisalmi /Radio Salminen	Iisalmen Sanomat
Joensuu /Radio Jokinen	Karjalainen, Pohjois-Karjala
Kotka /Radio Lokki	Eteenpäin, Etelä-Suomi/Kouvolan Sanomat, Kymen Sanomat
Pieksämäki /Radio Pieksämäki	Pieksämäen Lehti
Rauma /Radio Ramona	Länsi-Suomi
Tampere /Radio Tampere	Aamulehti, Kansan Lehti
Vaasa /Radio Vaasa	Pohjanmaan Kansa

2. Muut lehdet

Ikaalinen /Radio Satahäme	Pohjois-Satakunta, paikallislehti
Jyväskylä /Radio Jyväskylä	Vastin, poliittinen viikkolehti
Jämsä /Radio Jämsä	Jämsän Lehti Oy/Aamulehti-yhtymä, Vastin
Kurikka /Radio Paitapiiska	Kurikka-lehti, paikallislehti
Lapua /Simpsiö 969	Lapua-lehti
Savonlinna /Radio Savonmaa	Savonmaa, ilmaisjakelulehti

3. Järjestöt ja yhdistykset

Helsinki /Radio City	Elävän musiikin yhdistys ELMU ry
Kerava /Radio Etelän Ääni	Keravan Kokoomus, Keravan Työväenyhdistys, Koskenmäen Työväenyhdistys, SKDL:n Keravan aluejärjestö
Kuopio /Oikea Asema	TVK ry
Lappeenranta /Saimaan Aallot	SAK ry
Pori /Radio Pori	Teknisten Liitto TL ry
Tampere /Radio 957	Tampereen yliopiston ylioppilaskunta

4. Muut viestintäalan yritykset

Helsinki /Radio Syke	Audiomedia Oy
Hyvinkää /Radio Pikkupäkä	Arolammin Radio Oy, Hyvinkään Viestintä Oy
Kouvola /SBC Radio	Saksa Brothers Company Oy
Mikkeli /Radio Matvek	Matvek Ky
Pietarsaari /Radio Botnia	Pietarsaaren Audiovisuaalinen Tuotanto ja Viestintä Oy
Turku /Radio Auran Aallot	Turun Kaapelitelevisio Oy
Uusikaupunki /Radio UBC	Vakka-Suomen Paikallisradio Oy
Velkua /Meriradio	Boletus Oy
Äänekoski /Radio Nelostie	Viestintä- ja Mainostoimisto Äänekosken Viiskulma Oy

5. Yksityishenkilöt

Alajärvi/Järviradio
Kokkola/Radio Kokkola
Lahti/Rytmiradio
Nurmijärvi/Radio Kolme
Oulu/Radio Kaiku
Ruoves/Radio Pirkka
Turku/Radio Sata
Vantaa/Radio Lohi

6. Muut

Kaustinen /Avainasema	Kaustisen Musiikin Tuki ry, Kansanmusiikkisäätiö, paikallislehti Perhonjokilaakso = sanomalehti Keskipohjanmaan tytäryhtiö
Oulu /Radio Mega	sanomalehti Pohjolan Työ, Cenecon Oy, Radio Jyväskylä, Liiga-Kärpät ry
Ähtäri /	Radio Ostola Oy = Ähtäri-seura ry., Suomenselän Radioamatöörit ry., yksityishenkilöitä

7. Ei-kaupalliset asemat

Haapavesi /Turvetuutti	Haapaveden opisto
Helsinki /Lähiradio	Folkhälsan rf, Kansan Sivistystyön Liitto ry, Kansan Radioliitto ry, TSL:n Helsingin piirijärjestö ry
Inari /Radio Inari	Inarin opisto
Iniö /Radio Iniö	Iniön kunta ¹
Tampere /Yliopistoradio	Tampereen yliopisto

8. Lyhytaikaiset toimiluvat

Edellä mainittujen, pääsääntöisesti viisivuotisten toimilupien lisäksi valtioneuvosto on myöntänyt tilapäisiä toimilupia, joiden kesto on vaihdellut viikosta muutamaan kuukauteen. Tällaisia lupia ovat saaneet mm. erilaisten kesätapahtumien järjestäjät, kuten Suomen Vapaakirkon Nuoret ry, joka ylläpiti Radio Äänekoski -nimistä asemaa 21-28.5.1989 Äänekoskella. Muita tilapäisen luvan saajia ovat mm. Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry, Jehovan todistajat, Suomen Demokratian Pioneerien Liitto ry, Kalajoen kunta ym. Toiminnan epäsäännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden takia näitä paikallisradioita ei käsitellä tässä tarkemmin.

¹ Kaupallinen lupa, mutta ei käytännössä mainosta

Muutokset toimilupaehtoissa

Kuten edellä mainittiin, toimiluvat paikallisen ääniyleisradiotoiminnan harjoittamiseen ovat nykyään viisivuotisia. Luvat sallivat nyt myös kolmen aseman yhteislähetykset (ennen kahden). Samalla kuitenkin edellytetään, että asemien ohjelmista 75% on omatuotteista.

Uutta ovat myös ns. ei-kaupalliset paikallisradiot. Tällaisia asemia oli neljä keväällä 1989 (tai viisi, mikäli kunnan omistama Radio Iniö luetaan tähän kategoriaan). Näistä kaksi muuttui kaupalliseksi kevään 1989 toimilupien jaossa (Radio Ruovedestä tuli Radio Pirkka ja Viitasaaren Radio Polaris sai kaupallisen luvan). Vastaavasti taas kaupallisena aloittanut Inarin kansanopiston omistama Radio Inari muuttui ei-kaupalliseksi.

Vararikot

Paikallisradioiden nelivuotisen historian aikana on neljä kaupallista asemaa tehnyt vararikon tai muutoin lopettanut toimintansa taloudellisten vaikeuksien takia:

Radio 951, Toijala, lopetus helmikuussa 1986,

Radio Ruka, Kuusamo, lopetus kesäkuussa 1986,

Radio West, Karkkila, lopetus elokuussa 1987,

Radio Lakeus, Nivala, lopetus toukokuussa 1989.

Lisäksi yksi asema fuusioitui toiseen, kun Kouvolan Ääni muuttui osaksi SBC-Radiota. Kaksi ei-kaupallista asemaa (Radio Polaris ja Radio Ruovesi) on saanut kaupallisen luvan. Perusteluksi muutokselle asemat ilmoittivat taloudelliset vaikeudet.

Suunnitellun aseman perustamisesta luopuminen on ollut vararikkoja yleisempää. Kymmenkunta toimiluvan saajaa on jättänyt lupansa käyttämättä. Tavallisesti syynä on ollut liian pieneksi arvioitu väestöpohja kannattavan toiminnan takaimiseksi (esim. MSL Studio, Kihniö, ilmoitti kesällä 1989 ettei aloita paikallisradioasemaa).

Muutokset omistuksessa

Paikallisradioiden kokeilukaudella pyrittiin välttämään toimilupien myöntämistä maakunnallisille ja valtakunnallisille suurlehdille. Poikkeuksena oli kuitenkin Sanoma Oy, joka sai yhdessä muiden pääkaupungin lehtien kanssa luvan Radio Ykköseen jo vuonna 1985. Sittenkin sanomalehtien merkitys paikallisradioiden omistajina on kasvanut. Tampereen yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan keväällä 1989 toimineesta 36:sta kaupallisesta asemasta 16 oli lehtien omistuksessa. Toukokuussa 1989 lehdille myönnettiin lisää paikallisradiolupia. Kesään 1989 mennessä lehdet olivat pää- tai merkittäviä osakkaita 20:ssa paikallisradioissa. Eniten paikallisradioissa on mukana Aamulehti-yhtymä, jolla on merkittävät tai dominoivat osakkuudet Radio Ykkösesä, Radio Jämsässä ja Radio Tampereessa. Sanoma Oy on mukana Radio Ykkösesä, Radio 957:ssä ja Radio Savonmaassa. Jälkimmäiset osuudet Sanoma Oy sai, kun sen hallitsema Pro Lehdistö Oy osti sijoitusyhtiö Viestintäkehitys Oy:n. Viestintäkehitys Oy puolestaan oli yksi viestintäalan sijoitusyhtiöistä, joka hankki osuuksia paikallisradioista. Merkittäviä osuuksia paikallisradioissa on myös Viestintärahoitus Oy:llä, joka on mukana Saimaan Aalloissa, Radio Vaasassa, Radio Lokissa ja Radio Jannessa.

Alan kasvu

Neljässä vuodessa paikallisradioista on kasvanut pieniä työllistäjiä. Tampereen yliopiston Liikenneministeriön toimeksiannosta tekemän tutkimuksen mukaan radioissa oli keväällä 1989 kaikkiaan 400 työntekijää, joista 168 oli toimittajia. Tilapäiset ja free-lancer-suhteet huomioon ottaen asemilla on 800 työntekijää. Keskimääräisellä suomalaisella paikallisradioasemalla on kymmenen työntekijää, joista neljä toimittajia. Kaikista 400 kokopäiväisestä työntekijästä 42% oli toimittajia, 28% markkinointihenkilökuntaa, 22% talous- ja hallintohenkilökuntaa ja 8% teknistä henkilökuntaa (ei-kaupallisia ei laskettu mukaan). Seuraavassa taulukossa on esitetty asemat suuruusjärjestyksessä työntekijämäärän mukaan:

Taulukko 1. Paikallisradiot työntekijämäärän mukaan

Aseman nimi	Työntekijöitä	Aseman nimi	Työntekijöitä
Radio City	27	Meriradio	9
Auran Aallot	24	Radio Botnia	9
Radio Ykkönen	22	Radio Kolme	9
Oikea Asema	20	Radio Pikkupäkä	8,5
Radio 957	20	Simpso 969	7,5
Rytmiradio	18	Radio Paitapiiska	6,5
Radio Syke	16	Radio Lakeus	6,5
Saimaan Aallot	15	Radio Ramona	5
Radio Pori	15	Radio Kokkola	5
Radio Jyväskylä	14,5	Radio Salminen	5
Radio Kaiku	14	Radio Satahäme	5
Radio Mega	14	Radio Länsituuli	4
Radio Lohi	13	Järviradio	4
Radio Matvek	13	Avainasema	3,5
SBC Radio	12	Radio Pieksämäki	3
Etelän Ääni	12	Radio Inari	-
Radio Jokinen	11	Lähiradio	-
Radio Savonmaa	10,5	Radio Polaris	-
Radio Lokki	9	Radio Ruovesi	-
Radio Vaasa	9	Radio Iniö	-
		Yhteensä	399,5

Lähde: Liitetaulukko 2.3.4.

Paikallisradioiden ohjelmat

Tampereen yliopisto on tutkinut paikallisradioiden ohjelmistoa kahdesti liikenneministeriön toimeksiannosta. Paikallisradiotutkimus I tehtiin maaliskuussa 1986 ja Paikallisradiotutkimus II syyskuussa 1988 asemien referenssinauhoja kuuntelemalla.

Yleistä

Merkittävä muutos on ollut asemien lähetyssaikojen lisääntyminen. Vuonna 1985 toimintansa aloittaneet asemat lähettivät keväällä 1986 ohjelmaa keskimäärin 42 tuntia viikossa/asema. Vuonna 1988 kaikkien toiminnassa olleiden asemien keskimääräinen lähetyssaika oli 70 tuntia viikossa/asema. Asemien välillä on kuitenkin suuria eroja sekä ohjelma-ajan määrässä että ohjelmien sisällössä. (Ks. liitetaulukot 2.3.5 & 2.3.6)

Ohjelma-ajan, liikevaihdon, työntekijämäärän sekä ohjelmatyyppin perusteella asemat voidaan jakaa neljään ryhmään:

1. Suuret asemat (Radio City, Radio Ykkönen, Radio 957, Auran Aallot)
2. Keski-suuret asemat (suurin osa maakuntakeskusten asemista, mm. Oikea Asema, Radio Jyväskylä, Radio Pori, Radio Jokinen jne.)
3. Pienet asemat (pääasiassa maaseudun asemat, mm. Radio Pieksämäki, Radio Satahäme, Avainasema, Järviradio jne.)
4. Ei-kaupalliset asemat (Lähiradio, Radio Iniö, Radio Inari, Yliopistoradio jne.)

Paikallisradioiden ohjelmisto on Tampereen yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan kehittynyt kuvioiden 1. ja 2. esittämällä tavalla.

Musiikki

Kaikkein tärkein paikallisradioiden ohjelmatyyppejä on musiikki. Se on myös selvimmän lisääntynyt ohjelmatyyppejä maaliskuusta 1986 syyskuuhun 1988 (50,1% - 57,8%). Vuonna 1986 paikallisradiot soittivat suunnilleen yhtä paljon musiikkia kuin Yleisradio, mutta vuoteen 1988 mennessä ne olivat musiikin prosenttiosuudessa kokonaislähetysajassa ohittaneet Yleisradion. Paikallisradioiden musiikista n. 96% on kevyttä viihdemusiikkia (rock, pop, tanssi- ja iskelmämusiikki), kun jazzin, klassisen ja muun ns. vakavan musiikin osuus jää neljään prosenttiin. Yleisradion musiikkiohjelmista vuonna 1985 oli 61,9% kevyttä musiikkia ja 38,1% klassista, jazzia ja muuta taidemusiikkia.

Musiikin osuutta ovat kasvattaneet erityisesti suuret asemat, jotka mm. Helsingissä ovat siirtyneet 24-tuntisiin lähetyksiin. Muutoinkin asemien välillä on suuria eroja. Pääkaupunkiseudun asemat suosivat anglo-amerikkalaista musiikkia, kun maaseutuasemilla kotimaisen musiikin osuus on suurempi. Yhdessä musiikin kanssa ovat lisääntyneet myös välijuonto-osuudet, mistä voi päätellä asemien täyttävän lähetyisaikaa nimenomaan äänitemusiikilla.

Vähiten musiikkia soittavat ei-kaupalliset radiot.

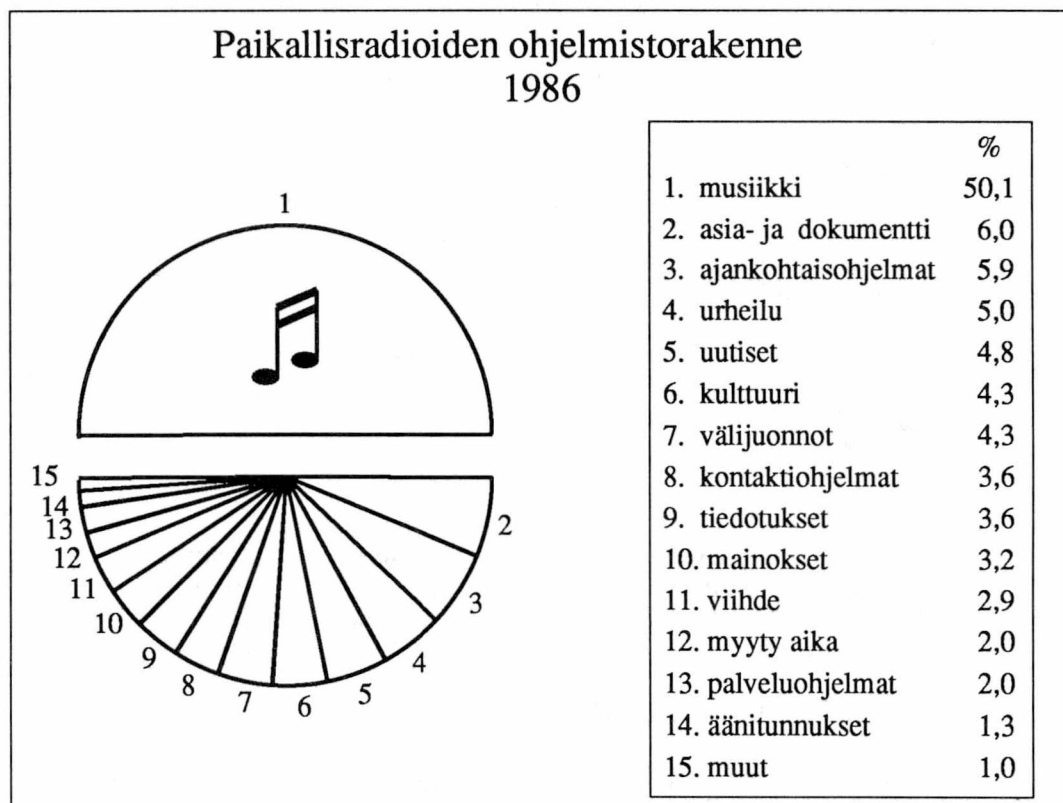
Uutiset

Tampereen yliopiston paikallisradiotutkimuksen mukaan 19 asemaa ilmoitti käyttävänsä uutistensa perusaineistona Suomen Tietotoimiston eli STT:n palvelua. Aamulehden sähköisten viestimien palveluja käytti 12 asemaa. Yleensä suuret asemat käyttivät STT:oa ja pienet Aamulehteä. Viisi asemaa ilmoitti, ettei käytä lainkaan ulkopuolisia palveluja uutistoiminnassaan tai että uutisia ei lähetetä.

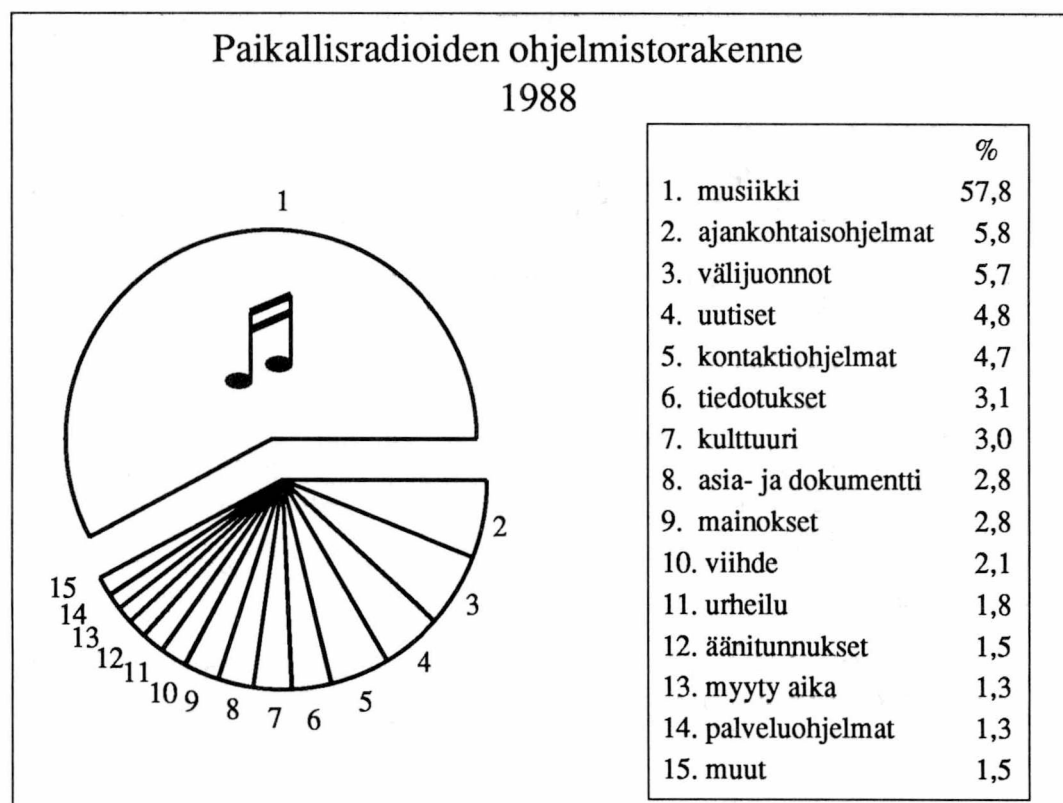
Uutisten osuus kokonaislähetysajasta on pysynyt suunnilleen ennallaan vuodesta 1986 vuoteen 1988, joskin ulkomaan uutisten osuus kasvoi ja kotimaan- ja paikallisuutisten määrä laski hieman. Suurimmalla osalla asemista uutiset ovat lyhyitä sähköuutislähetyksiä äänitemusiikin lomassa, vaikkakin asemakohtaiset erot ovat suuria. Eräillä asemilla on myös laajempia uutiskatsauksia. Paikallisuutiset perustuvat yleensä kuntien ja valtion viranomaisten sekä yritysten ja järjestöjen toimittamaan materiaaliin. Aktiivinen uutis- ja juttuhankinta on harvinaista.

Melko monet paikallisradiot ovat turvautuneet uutistoiminnassaan ulkomaisten radioasemien apuun. Tällöin asemat välittävät satelliitin kautta saatua ohjelmaa paikallisilla ääniradioaalloilla. Voice of American ohjelmia välittävät SBC Radio ja Järviradio. BBC:n ohjelmia, pääasiassa suomenkielisen uutis- ja ajankohtaislähetysten, välittävät Radio Ykkönen, Radio Auran Aallot, Oikea Asema, Radio Matvek, Radio Savonmaa, Radio Tampere, Radio Kokkola, Saimaan Aallot, Radio Mega ja Radio Pori.

Kuvio 1

Kuvio 2

Ajankohtaisohjelmat ja paikalliset ohjelmat

Ajankohtaisohjelmien osuus on kahden vuoden ajan pysynyt melko tarkkaan ennallaan (5,9% - 5,8%). Asemakohtaiset vaihtelut ovat kuitenkin suuria. Eniten ajankohtaisohjelmia oli vuonna 1988 Radio Lakeudella (25,5%) ja Lähiradiolla (12,2%). Vähiten ajankohtaisohjelmia oli Radio Satahämeellä (0,6%).

Samoin ajankohtaisohjelmien paikallisuudessa oli suuria eroja asemien välillä, kuten muidenkin paikallisohjelmien määrässä. Suhteessa paljon paikallista ohjelmaa oli Radio Inarilla, Avainasemalla, Radio Jyväskylällä, Radio 957:llä ja Lähiradiolla. Vähiten paikallista ohjelmaa oli lehtien omistamilla Radio Satahämeellä ja Radio Ramonalla.

Keskimäärin paikallisen ohjelmiston osuus laski kahdessa vuodessa 22,3%:sta 17,2%:iin. Selityksenä tälle ilmiölle on paikallisladioiden pyrkimys täyttää lähesaikaan äänitemusiikilla.

Dokumenttiohjelmat

Dokumentaarisilla esityksillä tarkoitetaan yleensä kaikkia muita tosiasioihin perustuvia ohjelmia kuin uutisia. Niiden osuus vuonna 1986 oli 0,7% ja vuonna 1988 vain 0,4%. Mikäli dokumentin määritelmää tulkitaan laajemmin saadaan hieman suurempi prosenttiluku, mutta laskua on silti 6%:sta 2,8%:iin.

Kulttuuria käsittelevät ohjelmat ja esittävä taide

Kulttuuriohjelmia oli keskimäärin 3% vuonna 1988, kun vastaava luku kaksi vuotta aiemmin oli 4,3%. Suosituin kulttuuriohjelmien aihe oli musiikki. Kuunnelmat ovat käytännössä kadonneet paikallisladiosta, vaikka vuonna 1986 niitä oli vielä eräillä asemilla.

Asemakohtaiset erot ovat suuria. Selvästi eniten kulttuuriohjelmia oli Lähiradiolla (20,4%) ja Radio 957:llä (8,5%). Eräiltä asemilta ei Tampereen yliopiston ja liikenneministeriön tutkimuksessa löydetty lainkaan kulttuuriohjelmia (mm. Saimaan Aallot).

Kontaktiohjelmat

Puhelinkontaktiohjelmat ovat musiikin ohella niitä harvoja ohjelmia, joiden määrä lisääntyi vuosina 1986-88 (3,6% - 4,7%). Samalla kuitenkin kontaktiohjelmat ovat muuttuneet luonteeltaan viihteellisemmiksi ja niiden sisältönä ovat pääasiallisesti terveiset, onnittelut ja toivelevyt. Keskustelutyyppeiden ja journalistisesti vaativampien kontaktiohjelmien määrä on laskenut.

Palveluohjelmat

Palveluohjelmien yleisimpiä aiheita ovat avoimet työ- ja koulutuspaikat sekä rakentamiseen ja erilaisiin harrasteisiin liittyvät asiat. Tällaisten ohjelmien osuus laski hieman (2,1% v. 1986 ja 1,4% v. 1988). Määrällisesti ne pysyivät suunnilleen ennallaan.

Viihdeohjelmat

Viihdeohjelmilla on tarkoitettu tässä erilaisia hupailuja ja sketsejä sekä erilaisia kuuntelijakilpailuja. Viihdeohjelmien osuus on pysynyt suunnilleen ennallaan, vajaan kolmessa prosentissa asemien kokonaislähetysajasta.

Lastenohjelmat

Lastenohjelmia paikallisradioilla on alusta lähtien ollut vähän. Suurin osa lastenohjelmista on paikallisradioissa yleensä juonnettuja tai juontamattomia lastenmusiikin toivekonsertteja. Niiden osuus kokonaislähetysajasta on alle yhden prosentin. Melko monilla asemilla ei ole lainkaan lastenohjelmia.

Uskonnolliset ja hartausohjelmat

Uskonnollisten ohjelmien määrä on kahden tutkimuksen välisenä aikana pysynyt suunnilleen ennallaan, noin yhdessä prosentissa. Eräät radioasemat vuokraavat lähetysaikaa uskonnollisille järjestöille. Nämä ohjelmat on kuitenkin luokiteltu eri kategoriaan (ks. järjestöille ja muille ulkopuolisille myyty lähetysaika).

Urheiluohjelmat

Urheiluohjelmien määrä on pysynyt paikallisradioissa suunnilleen ennallaan. Kuvioista 2. ilmenevä lasku selittyy otantatutkimuksella, johon ei sattunut liigapäivä torstaita. Urheiluohjelmien määrässä on asemien välillä suuria eroja. Osuus on suuri, jos asemalla on sopimukset jalkapallon tai jääkiekon liigaotteluiden selostuksista. Eräillä pienemmillä asemilla ei ole lainkaan urheiluselostuksia.

Järjestöille ja muille ulkopuolisille myyty lähetysaika

Paikallisradiotutkimus I:n mukaan vuokratun lähetysajan osuus oli 2% ja Paikallisradiotutkimus II:n mukaan 1,3%. Prosenttiluvun lasku ei tarkoita, että olisi tapahtunut määrällistä laskua, vaan selitys on asemien kokonaislähetysaikojen kasvun ohella luokitusongelmassa. Eräät asemat eivät nimittäin ilmoita ovatko uskonnolliset tai sponsoroidut ohjelmat vuokrattua lähetysaikaa vai aseman omaa tuotantoa. Lisäksi rajan vetäminen kaupallisen sponsoroinnin ja muun vuokratun lähetysajan välille on ongelmallista. Millä kriteerillä tahansa arvioituna ylivoimaisesti eniten vuokrattua lähetysaikaa on kuitenkin Helsingin Lähiradiolla.

Selvästi aatteellisia lähetysajan vuokraajia ovat esim. Evankelinen karisma- ja rukouslähetys ry., Seta ry., Hare Krishna, Suomen Keskusta rp., Deva rp., Kansallinen Kokoomus rp., Helsingin kristillinen keskus ry., SAK ry. ja Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta.

Kaupalliseen sponsorointiin taas viittaavat esim. Helsingin Lääkärikeskus Oy, Huoneistokeskus Oy tai Osuuspankki.

Kaupallinen sponsorointi paikallisradioissa ja muissa uusissa sähköisissä viestimissä on aiheuttanut keskustelua journalistien keskuudessa ja mm. Julkisen Sanan Neuvosto JSN on ottanut asiaan kriittisen kannan.

Mainokset ja asemien talous

Mainosten prosenttiosuus paikallisradioiden ohjelmissa pysyi suunnilleen ennallaan (3,2% v. 1986 ja 2,8% v. 1988). Vain harvat asemat ovat päässeet edes lähelle kymmenen prosentin mainosrajaa, joka on asetettu toimilupaehdoissa. Asemakohtaiset erot ovat kuitenkin erittäin suuria (ks. liitetaulukko 2.3.7) ja kokonaisuudessaan radiomainonta on kasvanut määrällisesti paljon. Mainonnan osuus radioiden tulonmuodostuksesta on yli 90%. Vuonna 1988 radiomainontaan käytettiin n. 130 miljoonaa markkaa. Summan arvioidaan nousevan 150-200 miljoonaan markkaan v. 1989, mikä olisi noin kaksi prosenttia kaikesta mainontaan käytetystä rahasta Suomessa. Mainonta jakautuu kuitenkin hyvin epätasaisesti asemien kesken. Taulukko 2. kuvaa mainonnan jakautumista asemien itsensä ilmoittamien tietojen mukaan vuonna 1988.

Taulukko 2. Radiomainonta vuonna 1988

Asema	Miljoonaa mk	Asema	Miljoonaa mk
Radio City	18,5	Radio Paitapiiska	1,3
Radio Ykkönen	17,5	Simpsiö 969	1,3
Radio 957	11,6	Etelän Ääni	1,2
Radio Auran Aallot	11,5	Radio Lakeus	0,8
Oikea Asema	7,0	Radio Ramona	0,75
Radio Jyväskylä	6,8	Radio Länsituuli	0,7
Rytmiradio Lahti	6,0	Radio Satahäme	0,7
Radio Pori	5,7	Järviradio	0,6
SBC Radio	3,5	Radio Pieksämäki	0,6
Radio Mega	3,1	Meriradio	0,6
Radio Syke	3,1	Radio Salminen	0,6
Radio Kolme	3,0	Radio Kaiku	0,5
Saimaan Aallot	2,5	Radio Kokkola	0,5
Radio Jokinen	2,5	Avainasema	0,4
Radio Lokki	2,4	Radio Pikkupäkä	0,4
Radio Matvek	2,3	Radio Lohi	ei ilm.
Radio Savonmaa	2,1	Radio Botnia	ei ilm.
Radio Vaasa	1,9	Radio Inari	-

Lähde: Aalloilla 2/1989

Taulukosta käy ilmi, että neljä suurinta asemaa sai lähes puolet kaikista mainosrahoista ja kahdeksan suurimman osuus on kaksi kolmasosaa. Tampereen yliopiston ja liikenneministeriön Paikallisradiotutkimus II:n loppuyhteenvedossa todetaan, että suuret ja keski-suuret asemat ovat vakiinnuttaneet asemansa taloudellisesti. Ne ovat saavuttaneet stabiilin tai kasvavan osuuden mainosmarkkinoista. Sen sijaan pienillä asemilla on vakavia taloudellisia ongelmia, jotka johtuvat mainoshankinnan vaikeuksista.

Arkipäiväistyvä video

Juha Samola

Yleistä

Video on 1980-luvun aikana vakiinnuttanut asemansa suomalaisessa viestintäkulttuurissa. Videonauhurit ovat yleistyneet kotitalouksissa varsin nopeaan tahtiin; 1990-luvun alussa jo joka toisella kotitaloudella lienee videonauhuri. Videon käyttö yleistyy yhä enemmän myös ammattimaisessa ohjelmanteossa.

Kuvanauhoituksen tekniikka kehitettiin alun perin televisioyhtiöiden tarpeisiin. Aikaisemmin tv-yhtiöt olivat sidottuja suoriin studiolähetyksiin tai filmillä olevaan materiaaliin. Ensimmäinen kuvanauhuri valmistettiin Yhdysvalloissa 1950-luvun alussa. Videotekniikka otettiin käyttöön saman vuosikymmenen puolessa välissä ensin Yhdysvalloissa (tv-yhtiö CBS) ja sitten varsin nopeasti myös Euroopassa.

Ensimmäiset videonauhurit olivat kooltaan ja hinnaltaan sopimattomia kotikäyttöön. 1960-luvun loppupuolella yritettiin videonauhuria ensimmäistä kertaa markkinoida kotitalouksille. Järjestelmä oli kuitenkin vielä teknisesti kömpelö, sillä ei esimerkiksi voinut itse nauhoittaa. Videon käyttöön ei ollut myöskään varsinaisia "syitä". Valmiiksi nauhoitettuja video-ohjelmia oli saatavilla vähän, eikä televisio-ohjelmien päällekkäisyydestä ollut vielä suuresti harmia.

1970-luvun puolessa välissä Japanissa kehitettiin nykyisin käytössä olevat kotivideojärjestelmät Betamax (Sony) ja VHS (JVC). Philips kehitti Euroopassa oman järjestelmänsä, joka 1980-luvun puolivälin jälkeen on jäämässä pois käytöstä. Kun myös Sony siirtyi valmistamaan VHS -standardin mukaisia videoita, on eri nauhoitusjärjestelmien välinen "taistelu" käytännössä päättynyt. Eurooppaan kotivideo tuli 1970-luvun lopussa, mutta varsinainen nopean kehityksen kausi on ollut 1980-luku.

Nopean teknisen kehityksen ohella on 1980-luvun kehitystä leimannut myös kiihkeä ja usein tunneperäinen keskustelu videon käytön oletetuista haitoista. Keskustelu on kohdistunut erityisesti video-ohjelmistoon. Keskustelua käytiin vuosikymmenen alussa mm. Englannissa, Ruotsissa ja Suomessa. Keskustelun seurauksena säädettiin Suomessa vuonna 1987 video-ohjelmien ennakkotarkastuslaki toisena valtiona Euroopassa. Englannissa videotarkastuslaki säädettiin pari vuotta aikaisemmin.

Laki video- ja muiden kuvaohjelmien ennakkotarkastuksesta (697/89) tuli täysimääräisesti voimaan vuoden 1989 alusta. Lain pääsisältönä on, että elinkeinotoimintana ei saa levittää tarkastamattomia video-ohjelmia. Laissa mainitut kieltoerusteet ovat pääosin samat kuin elokuvien julkista esittämistä säätelevässä ennakkotarkastuslaissa. Lain kiistanalaisin kohta ja ehkä viimeinen "videopuberteetin" ilmenemismuoto on lain säädös, joka kieltää alle 18-vuotiailta kiellettyjen ohjelmien kaupallisen levittämisen videoina.

Oheisessa katsauksessa tarkastellaan kehitystä Suomessa 1980-luvulla. Tarkastelu rajoittuu kotivideon taloudelliseen merkitykseen sekä eri käyttötapoihin.

Videon yleisyyttä kotitalouksissa on seurattu useissa tutkimuksissa ja selvityksissä. Opetusministeriön asettama videotuotantakeskus on tehnyt Tilastokeskuksen, Liikenneministeriön, Posti- ja telehallituksen, Yleisradion, MTV:n ja tekijänoikeusjärjestöjen kanssa kolme maanlaajuista tutkimusta, joissa selvitettiin videonauhurin levinneisyyden ohella mm. videon käyttötapoja ja vaikutuksia eräiden muiden viestintävälineiden käyttöön. Tutkimukset suoritettiin syksyllä 1984 (OPM 1986:36) ja 1986 (OPM 1987:5) sekä keväällä 1989. Seuraavassa esitetyt videon käyttöä koskevat tiedot perustuvat mainittuihin tutkimuksiin.

Kotivideon omistuksen yleistyminen

Videonauhureiden myynnin läpimurtovuotena Suomessa on totuttu pitämään vuotta 1982. Tällöin myytiin videonauhureita yli kolminkertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Myynnin kasvu on jatkunut voimakkaana koko 1980-luvun. Vuonna 1984 myytiin ensimmäistä kertaa yli 100 000 videonauhuria ja vuonna 1988 niitä myytiin ennätykselliset 180 000 (taulukko 2.7).

Syksyllä 1984 videonauhuri oli 11 prosentilla kotitalouksista. Kahden vuoden kuluttua oli nauhuri lähes neljäsosalla kotitalouksista ja keväällä 1989 nauhurin omisti jo runsaat 40 prosenttia kotitalouksista. Käytännössä siis noin puolet 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista asui talouksissa, joissa on videonauhuri.

Kotitalouden koko ja käytettävissä olevat tulot vaikuttavat varsin paljon videonauhurin omistukseen. Vuonna 1986 videonauhurin omisti vähintään kolmihenkisistä talouksista runsas kolmannes, kun esimerkiksi kahden hengen talouksista omisti nauhurin vain joka viides. Vastaavasti vuonna 1989 vähintään kolmen hengen talouksista omisti videonauhurin runsas 60 prosenttia, kun kahden hengen talouksista nauhuri oli vain alle 40 prosentilla ja yhden hengen talouksista vain viidenneksellä. Kotitalouden käytettävissä olevat tulot vaikuttivat myös videonauhurin omistukseen: suurituloisilla talouksilla oli nauhureita enemmän kuin pienituloisilla.

Kotivideon taloudellinen merkitys

Kotivideon taloudellinen merkitys jakautuu kahteen merkittävään osa-alueeseen: laitekauppaan, joka sisältää videonauhureiden, videokameroiden, kameranauhureiden sekä tyhjiä videokasettien myynnin, sekä ohjelmatalenteiden vuokraus- ja ostomarkkinoihin. Yhteensä voidaan kotivideomarkkinoiden arvo vuonna 1989 arvioida runsaaksi 900 miljoonaksi markaksi.

Laitteiden myynti

Videonauhureiden vähittäismyynnin arvo on 1980-luvun puolivälistä lähtien ollut yli 400 mmk vuodessa, vuonna 1988 yli 500 miljoonaa markkaa (taulukko 2.8).

Videokameroiden myynti on ollut huomattavasti vähäisempää. 1980-luvun alkupuolella videokameroita myytiin vain muutamia tuhansia vuodessa. Vasta 1988 näytti videokameroiden myynti piristyneen, mikä johtunee kameranauhuriyhdistelmien tulosta markkinoille. Kyseisen vuoden myynti oli 12 000 kameranauhuria, arvoltaan noin 100 miljoonaa markkaa (Radioliikkeiden Liitto ry:n tilastot).

Vuonna 1983, jolloin video oli juuri murtautunut suomalaiseen viestintämaisemaan, tuotiin tyhjiä videokasetteja maahan noin kaksi miljoonaa kappaletta ja maahantuonnin arvo oli noin 60 miljoonaa markkaa. Vuonna 1988 tuotiin tyh-

jiä videokasetteja yli neljä miljoonaa kappaletta 70 miljoonalla markalla (taulukko 3.1.1).

Maahantuoduista tyhjästä kaseteista peritään ns. tyhjäkasettimaksua. Maksu perustuu tekijänoikeuslain muutokseen (442/84), joka tuli voimaan vuonna 1984. Maksun suuruus on vuosina 1987 ja 1988 ollut kuusi penniä minuutti videokaseteilta ja kolme penniä minuutti äänikaseteilta. Vuonna 1988 tyhjäkasettimaksun tuotto oli 56,5 miljoonaa markkaa (taulukko 1.6).

Kolmasosa tyhjäkasettimaksun tuotosta jaetaan suorina korvauksina radiossa ja televisiossa lähetettyjen teosten tekijöille ja kaksi kolmasosaa jaetaan välillisinä korvauksina tekijöiden yhteisiin tarkoituksiin, muun muassa jatkokoulutukseen ja uusien ohjelmien tuotantoon. Välilliset korvaukset kanavoidaan pääosin Audiovisuaalisen viestintäkulttuurin edistämiskeskuksen (AVEK), Esittävän säveltaiteen edistämiskeskuksen (ESEK) ja Suomen elokuvasäätien kautta.

Ohjelmien vuokraus ja myynti

Video-ohjelmien vuokraustoiminnan liikevaihto kasvoi 1980-luvun alussa varsin nopeasti kaksin- tai kolminkertaistuen vuosittain. Vuonna 1984 liikevaihto arvioitiin lähes 150 miljoonaksi markaksi, mutta tämän jälkeen liikevaihdon kasvu on hidastunut. Vuonna 1988 ohjelmakaupan arvioitu liikevaihto oli suuruudeltaan 220-230 miljoonaa markkaa. Alan kasvu on viime vuosina muodostunut lähes yksinomaan ohjelmakasettien myynnistä. Myyntikasettien osuus liikevaihdosta oli vuonna 1988 jo noin 10 prosenttia (Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry:n tilastot).

Valmiiksi nauhoitettuja video-ohjelmia on Suomessa ollut saatavilla 1970-luvun lopusta saakka. Ensimmäisinä vuosina markkinat muodostuivat lähinnä pornokaseteista ja epämääräisistä toimintaelokuvista. 1980-luvun alussa tarjolla oleva ohjelmisto parani, kun suuret amerikkalaiset elokuvatuotantoyhtiöt huomasivat kotivideomarkkinoiden kaupalliset mahdollisuudet.

Vuonna 1982 Suomessa oli tarjolla runsaat 500 nimikettä. Kolmen seuraavan vuoden aikana ohjelmatarjontaa kasvoi noin 1 000 ohjelman vuosivauhtia, joka esimerkiksi elokuvateattereiden uutuustarjontaan verrattuna oli nelin- tai viisinkertainen. Kiihkein ohjelmatarjonnan kasvuvauhti hiljeni 1980-luvun puolenvälin jälkeen. Vuonna 1988 tarjolla oli arviolta noin 5 200 erilaista ohjelmaa, suurimmat videovuokraamot pystyvät pitämään tarjolla ehkä noin puolet tästä.

Videovuokraamojen ohjelmisto on koko ajan painottunut seikkailu-, jännitys- ja toimintaelokuviin. Näiden osuus tarjonnasta oli aluksi yli 60 prosenttia. Tarjonnan monipuolistuessa on draaman ja viihteen osuus kasvanut. Toimintaelokuvien osuus on kuitenkin edelleen yli puolet nimikkeistä, komedian ja kevyen viihteen osuus on noin neljäsosa (taulukko 3.1.4).

1980-luvun alussa oli Suomessa vielä yli 30 video-ohjelmien maahantuojaa. Vuosikymmenen kuluessa on maahantuojien määrä koko ajan vähentynyt: niitä on nyt 15. Alaa hallitsee neljä tai viisi suurinta, joilla on suurten amerikkalaisten elokuvatuotantoyhtiöiden edustukset.

Varsinaisia video-ohjelmien vuokraukseen ja myyntiin erikoistuneita liikkeitä on Suomessa noin 150. Näiden ohella on lähes 500 R-kioskia sekä noin 300 muuta vuokraus- tai myyntipistettä (esimerkiksi huoltoasemia). Näiden noin 900 vuokraus- tai myyntipisteen ohella, joiden ohjelmavalikoimat ovat kohtalaisen suuret, on vielä vaikeasti arvioitava määrä muita kauppiaita, kioskeja tai huoltoasemia, joiden tuotevalikoimaan kuuluu myös jonkin verran videokasetteja. Eräiden arvioiden mukaan näitä vuokrauspisteitä olisi noin 1 000.

Videovuokraamojen tarjontaa on leimannut kotimaisten ohjelmien vähäisyys ja anglo-amerikkalaisen ohjelmiston hallitsevuus. Kotimaisten ohjelmien huonoa saatavuutta tasapainottaa jonkin verran kirjastojen aloittama video-ohjelmien lainaustoiminta. Toiminta alkoi parivuotisena kokeiluna 1980-luvun puolessa välissä. Kokeilukirjastoja oli kuusi.

Vuonna 1988 video-ohjelmia lainaavia kirjastoja oli jo 70 kappaletta huolimatta siitä, että tarjolla olevan ohjelmiston määrä oli pieni. Toiminnan leviämistä on myös hidastanut se, että tekijänoikeuskorvausten hoitamisesta oli vallalla erilaisia käsityksiä. Kirjastojen valikoima painottuu kotimaiseen ohjelmistoon, kuten Yleisradion välittämiin vanhoihin kotimaisiin elokuviin, lastenohjelmiin ja näytelmiin. Lisäksi tarjolla on jonkin verran ulkomaisia klassikkoelokuvia. Myös uudempi kotimainen elokuva on tehtyjen sopimusten kautta kirjastojen saatavilla (taulukot 3.1.11 ja 3.1.12).

Kotivideon käyttö

Videonauhurin pääasiallinen käyttömuoto on alusta saakka ollut selvästi televisio-ohjelmien nauhoittaminen myöhempää katselua varten. Ajansiirron merkitys on koko ajan kasvanut, mikä osittain selittynee tv-kanavien kasvaneella määrällä. Vuonna 1984 piti 71 prosenttia vastaajista nauhoitusmahdollisuutta videon pääasiallisena käyttömuotona. Vuonna 1989 oli nauhoitusmahdollisuutta korostavien osuus kasvanut 78 prosenttiin. Vielä vuonna 1984 piti joka neljäs videotalous vuokrattujen video-ohjelmien katsomista nauhurin pääasiallisena käyttömuotona, kun viisi vuotta myöhemmin vastaava osuus oli enää 14 prosenttia.

Videokameralla kuvaamista ja itse kuvattujen nauhojen katsomista korostavien osuus on pysynyt samana koko tutkitun ajan. Vain pari prosenttia videotalouksista harrastaa videokuvausta ja vain pari prosenttia talouksista omistaa videokameran.

Vuonna 1989 kysyttiin erikseen videokirjaston keräämisen merkitystä. Video-ohjelmien nauhoittaminen pysyvään käyttöön oli videon pääasiallisena käytötapa vähämerkityksellinen: vain kolme prosenttia nauhurin omistajista piti sitä tärkeimpänä käyttömuotona (taulukko 3.1.6).

Video-ohjelmien katsominen

Video-ohjelmien katselussa on näkyvissä joitakin selviä kehityssuuntia. Ensimmäiseksi video-ohjelmia katsovien ihmisten määrä on huomattavasti kasvanut. Vuonna 1984 kolmasosa 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista ei ollut koskaan katsonut video-ohjelmia. Vuonna 1986 enää viidesosa ja vuonna 1989 hiukan alle kymmenen prosenttia ei ollut katsonut video-ohjelmia (taulukko 3.1.7).

Toiseksi videota käytetään useammin kuin aikaisemmin. Muutos ei ole kovin suuri, mutta varsin selkeä. Vuonna 1986 joskus video-ohjelmia katsoneista oli viidesosa katsonut niitä parin päivän sisällä. Vuonna 1989 näitä usein katsovia oli neljäsosa.

Katsomisen yleistyminen ilmenee myös harvoin video-ohjelmia katsovien vähenemisenä. Yli puoli vuotta sitten katselleita oli vuonna 1986 kolmasosa, kolme vuotta myöhemmin neljäsosa. Päivittäin videota katsovien määrä ei kuitenkaan ole lisääntynyt, vaan heidän osuutensa on edelleen noin neljä prosenttia videon omistajista.

Kolmanneksi videon katseluun käytetty aika on lyhentynyt. Vuonna 1989 katsoi puolet vastaajista video-ohjelmia kerrallaan korkeintaan tunnin, 45 prosenttia vuonna 1986 ja 40 prosenttia vuonna 1984. Katseluaikojen muutos näkyy myös kerralla kaksi tuntia katselleiden osuuden pienenemisenä. Vuonna 1984 näitä oli 17 prosenttia, 12 prosenttia vuonna 1986 ja kolme vuotta myöhemmin enää 8 prosenttia.

Muutos katseluajoissakaan ei ole suuri, mutta se tukee "yleisintä" videon käytön trendiä, jota ehkä parhaiten voidaan kuvata käytön arkipäiväistymiseksi. Arkipäiväistyminen tarkoittaa tässä sitä, ettei videon käyttö erotu muiden sähköisten viestimien käytöstä, eikä videolla yleensä enää mielletä olevan vaikutusta vapaa-ajan käyttöön.

Neljäs muutos videon käytössä on katselun yksityistyminen, yksin tai perheen kanssa katselun yleistyminen. Vuodesta 1984 on yksin katselu lisääntynyt huomattavasti. Tällöin katsoi yksin vain viisi prosenttia video-ohjelmia katsovista, kun vuonna 1989 yksin katsoi joka neljäs. Sama muutos on tapahtunut myös videonostajien keskuudessa. Vuonna 1984 katsoi 13 prosenttia videotalouksissa asuvista yksin, vuonna 1989 jo runsas kolmannes.

Videon katselu on myös entistä enemmän muuttunut perheen sisäiseksi. Vuonna 1986 katsoi 42 prosenttia katsojista video-ohjelmaa yhdessä jonkun perheenjäsenen kanssa, kolme vuotta myöhemmin jo runsas puolet (53 %). Valtaosa katsojista päättää perheen kesken mitä katsoo. Kolme neljäsosaa (alle puoli vuotta sitten) video-ohjelmaa katsoneista ilmoitti, että aloitteen katselulle oli tehnyt joku perheenjäsen.

Videon muutosta henkilö- tai perhekohtaiseksi välineeksi kuvaa vielä se, että lähes kolme neljäsosaa video-ohjelman katselijoista oli myös itse päättänyt ohjelman nauhoittamisesta. Perheen ulkopuolisella päätöksellä oli ohjelman viimeksi nauhoittanut vain pari prosenttia ohjelmia yleensä nauhoittavista.

Viides videon käytössä tapahtunut selkeä muutos koskee television ensisijaisuutta ohjelmälähteenä. Televisio on ensisijainen ohjelmälähde 84 prosentilla videonauhurin omistajista. (Kysymystä selvitettiin viimeksi tapahtuneen katselun avulla, taulukko 3.1.8.) Vuonna 1984 oli kaikista joskus video-ohjelmia katsoneista 38 prosenttia katsonut televisiosta nauhoitetun lähetyksen. Kolme vuotta myöhemmin näin oli tehnyt lähes puolet vastaajista, mutta vuonna 1989 jo lähes kaksi kolmasosaa.

Television osuus videolta katsottujen ohjelmien lähteenä on kasvanut; taustalla on selvästi ainakin kaksi asiaan vaikuttavaa tekijää. Ensimmäiseksi voidaan karkeasti esittää, että kiinnostus vuokraohjelmiin vähenee sen mukaan, kauanko videonauhurin on omistanut. Kiinnostus vuokraohjelmiin on suurin videonauhurin ollessa vastahankittu. Toinen tekijä, joka vaikuttaa television ensisijaisuuteen ohjelmälähteenä on television ohjelmiston kiinnostavuuden lisääntyminen videon käyttäjän kannalta. Suosituin nauhoitettava ohjelmatyyppi on pitkä elokuva, joiden lähettäminen televisiossa on Kolmostelevisio aloittamisen jälkeen voimakkaasti lisääntynyt.

Pitkät elokuvat ovat olleet alusta saakka suosituin videolta katsottava ohjelmatyyppi. Tosin ohjelmatyyppin suosio on vähentynyt. Vuonna 1984 oli runsas puolet viimeksi katsotuista ohjelmista elokuvia, vuonna 1989 enää 40 prosenttia. Kiinnostavaa on, että kotimaisen elokuvan osuus on kuitenkin samaan aikaan jonkin verran vahvistunut, parista prosentista kuuteen prosenttiin (taulukko 3.1.9).

Toiseksi suosituin ohjelmatyyppi on sarjafilmi. Sarjafilmiä katsominen on tutkitun viiden vuoden aikana selvästi lisääntynyt. Vuonna 1984 oli sarjafilmejä vii-

meksi katsonut vain 8 prosenttia videokatselijoista, vuonna 1989 jo lähes neljäsosa. Sarjafilmiin suosiota saattaa osittain selittää lisääntynyt minisarjojen esittäminen televisiossa.

Kolmas omaksi ryhmäkseen selvästi erottuva ohjelmatyyppi on viihde. Viihdeohjelmien osuus viimeksi katsotuista ohjelmista on ollut koko tutkitun ajanjakson varsin vakaa eli noin kymmenen prosentin luokkaa.

Viimeinen tässä yhteydessä käsiteltävä muutos on viihdepainotteisuuden lisääntyminen videon käytössä. Edellä mainitut kolme ohjelmatyyppiä vastasivat yhteensä kolmesta neljäsosasta viimeksi katsotuista ohjelmista vuonna 1989. Vuonna 1984 viihdeohjelmien osuus oli "vain" 68 prosenttia.

Video-ohjelmien nauhoittaminen

Televisio-ohjelmien nauhoittaminen on selvästi videon tärkein käyttötapa. Niinpä lähes kaikki videotalouksissa asuvat ilmoittavat joskus nauhoittaneensa jonkun ohjelman. Sekä vuonna 1986 että vuonna 1989 vain kolme prosenttia ei ollut nauhoittanut ohjelmia televisiosta.

Noin 70 prosenttia videotalouksissa asuvista nauhoittaa vähintään kerran viikossa ohjelmia. Päivittäin nauhoitettavien osuus on kasvanut aikaisempien tutkimusten viidestä prosentista yhdeksään prosenttiin. "Satunnaisten" nauhoittajien (so. harvemmin kuin kerran viikossa) osuus näyttää vakiintuneen neljänneksen ja viidenneksen välille videotalouksissa asuvista.

Mitä ihmiset nauhoittavat? Nauhoitettavien ohjelmatyyppien järjestys on sama kuin katsottavien tv-ohjelmien järjestys. Eniten nauhoitetaan pitkiä elokuvia ja toiseksi eniten sarjafilmejä. Viihdeohjelmien osuus sekä katsotuista että nauhoitettavista tv-ohjelmista on noin 12 prosenttia (taulukot 2.1.22 ja 3.1.9).

Elokuvien ja sarjafilmiin välinen ero on eniten nauhoitettavissa ohjelmissa pienempi kuin eniten katsotuissa ohjelmissa. Vuonna 1989 elokuvia nauhoitti eniten joka kolmas nauhurin omistaja, sarjafilmejä joka neljäs. Sarjafilmiin suosiota näkyy myös siinä, että vielä vuonna 1986 nauhurin omistajista 40 prosenttia nauhoitti eniten elokuvia ja sarjafilmejä joka viides. Paradoksaalista on, että elokuvien suosio on laskenut samaan aikaan kuin elokuvien tarjonta on huomattavasti lisääntynyt televisiossa.

Televisio-ohjelmien lisäksi nauhoitetaan omaan käyttöön jonkin verran myös vuokrattuja videoelokuvia. Asiaa kysyttiin ensimmäistä kertaa vuoden 1989 tutkimuksessa. Tulosten perusteella ei vuokraohjelmien nauhoittaminen näyttäisi kuitenkaan olevan kovin laajaa: vain kahdeksan prosenttia yleensä video-ohjelmia nauhoittavista ilmoitti joskus nauhoittaneensa vuokratun videoelokuvan omalle nauhalle. Viimeksi katsottuna ohjelmana ei vuokravideosta itse nauhoitettua elokuvaa mainittu lähteenä lainkaan.

Nauhoitettujen ohjelmien säilyttäminen

Nauhoitettujen ohjelmien pitkäaikainen säilyttäminen on jonkin verran vähentynyt. Vuonna 1984 runsas kolmasosa vastaajista säilytti ainakin puolet nauhoitustaan vähintään kolme kuukautta, vuonna 1989 enää 28 prosenttia. Niiden osuus, jotka nauhoittavat vain ajansiirtoa varten, on kasvanut viidesosasta 27 prosenttiin.

Muutos on pieni, mutta vahvistaa osaltaan videonkäytön arkipäiväistymisen trendiä. Video on television jatke ja sen päätehtävä on helpottaa ihmisten ajankäyttöä mahdollistaen - joko sopimattamana ajankohtana tai päällekkäin toisen kiinnostavan ohjelman kanssa lähetettävän - ohjelman katsomisen itselle parhaiten sopivana aikana. Videota käytetään edelleen myös ohjelmien säilyttämiseen, mutta se tapahtunee entistä valikoidummin. Vuonna 1989 ilmoitti yhdeksän prosenttia yleensä nauhoittavista säilyttävänsä lähes kaikki nauhoittavansa ohjelmat.

Ohjelmien säilyttämiseen vaikuttanee rajoittavasti myös sellainen triviaalilta tuntuva seikka kuin kasettien määrän kasvu ja siihen liittyvät kokoelmien hallintaongelmat. Videotalouksissa keskimäärin olevien tyhjen kasettien määrä ei näytä nousseen lainkaan vuodesta 1984. Tällöin tyhjiä tai itsenauhoitettuja kasetteja oli keskimäärin kymmenen videotaloutta kohti, viisi vuotta myöhemmin lukumäärä oli edelleen sama. (Kysymys on mediaanista, joka antaa kasettien määrästä keskiarvoa paremman kuvan. Kasettien lukumäärän keskiarvo on korkeampi eli noin 15. Keskiarvoa kasvattavat harvinaiset usean sadan kasetin suuruiset kokoelmat.)

Video-ohjelmien vuokraaminen

Vuonna 1986 vielä lähes puolet vastaajista oli vuokrannut videotallenteen kuukauden sisällä, mutta vuonna 1989 enää runsas kolmannes (taulukko 3.1.10). 1980-luvun kehityksen valossa näyttää ilmeiseltä, ettei video-ohjelmien vuokraaminen tule Suomessa lisääntymään kovin huomattavasti nykyisestä tasosta. Video-ohjelmien vuokrauksen liikevaihto on 1980-luvun puolesta välistä ollut noin 200 miljoonaa markkaa vuodessa. Koko alan liikevaihtoa on viime vuosina jonkin verran kasvattanut video-ohjelmien lisääntynyt myynti, joka vuonna 1988 arvioitiin jo 10 prosentiksi koko videotallennemarkkinoiden arvosta (noin 220 mmk).

Videotallennemarkkinoiden liikevaihdon volyyymi on pysynyt samansuuruisena vuokrausaktiiviteetin laskusta huolimatta. Tämä johtunee siitä, että vuokraamista kokeilevien määrä kuitenkin kasvaa. Vuonna 1986 38 prosenttia niistä, jotka joskus olivat katsoneet video-ohjelmia, oli vuokrannut videotallenteen, vuonna 1989 jo lähes puolet.

Vuoden 1989 tutkimuksessa ei enää kysytty syitä vuokraamattomuuteen. Vuonna 1986, jolloin asiaa selvitettiin, oli selvästi yleisin syy joko kiinnostavien vuokraohjelmien puute tai yksinkertaisesti haluttomuus vuokrata videotallenteita. Näin ilmoitti runsas puolet vastaajista. Kolmas huomattava syy oli se, että muiden (perheenjäsenten tai ystävien) vuokraaminen riittää (17%). Vuokraamisen kalleus oli selvästi vähämerkityksellinen (4 % vastaajista) ja esimerkiksi vuokraohjelmien saatavuutta ei mainittu erikseen.

Vuoden 1989 tutkimuksessa ei myöskään kysytty, mitä ohjelmia ihmiset eniten vuokraavat. Koska video-ohjelmien tarjonnassa ei ole tapahtunut suuria muutoksia, voinee olettaa, että myös ohjelmien kysyntä noudattelee aikaisempia linjoja. Vuonna 1986 lähes 60 prosenttia vastaajista ilmoitti vuokranneensa eniten jännitys- ja seikkailuelokuvia. Näiden tarjonta myös oli yli puolet (54 %) vuonna 1986 saatavilla olleista noin 4 000 nimikkeestä. Vuodesta 1984 oli jännitys- ja seikkailuelokuvien osuus eniten vuokratuista ohjelmista jonkin verran pienentynyt. Kysynnän muutos heijastellee tarjonnassa tapahtunutta muutosta. Ns. draaman osuus on hitaasti kasvanut toimintaelokuvien kustannuksella. Vuonna 1988 draamoja oli lähes viidennes ohjelmiston noin 5 200 nimikkeestä (taulukko 3.1.4).

Videokuvaus

Videokuvaus ei ole 1980-luvulla kehittynyt odotetulla tavalla. Vuonna 1986 asui 15 vuotta täyttäneistä vain yksi prosentti sellaisessa taloudessa, jossa on videokamera, vuonna 1989 oli videokamera kolmessa prosentissa talouksista. Mahdollisuus käyttää videokameraa oli jonkin verran yleisempää kuin kameran omistaminen, vuonna 1989 oli yhdeksällä prosentilla väestöstä videokamera käytössään. Käyttömahdollisuus on kasvanut kolmessa vuodessa noin kolme prosenttiyksikköä.

Videokuvaamisesta tuskin koskaan muodostuu laajaa harrastusta. Sen sijaa videokuvaaminen kehittyi ja yleistyi videopajoissa, koulujen videokerhoissa ja muissa vastaavissa paikoissa ohjattuna harrastustoimintana. Esimerkiksi videopajoja oli syksyllä 1989 toiminnassa 12 kappaletta ja uusia oli perusteilla pariinkymmentä kuntaan.

Kotivideon vaikutukset

Videon vaikutusta ihmisten ajankäyttöön on hankala selvittää täsmällisesti. Vuosina 1984-1989 tehdyissä videon käyttöä selvittävässä tutkimuksessa mitattiin vaikutuksia vastaajien omilla arvioilla. Kysyttiin esimerkiksi onko video vaikuttanut muiden viestintävälineiden käyttöön tai joihinkin harrastuksiin. Lähinnä oltiin kiinnostuneita sellaisista välineistä ja harrastuksista, joihin videolla voitiin kuvitella olevan suoraa vaikutusta, kuten television katseluun tai elokuvissa käymiseen.

Videon vaikutukset ovat enimmäkseen olleet muuta toimintaa vähentäviä. Elokuvissa käymisen ja television katselun lisäksi on videolla ollut vaikutusta kirjojen lukemiseen sekä äänitteiden ja radion kuuntelemiseen. Kahden viimeksi mainitun kohdalla kysymys on kuitenkin ollut alle kymmenen prosentin luokkaa olevista jotakuinkin yhtä suurista vähennyksistä ja lisäyksistä.

Video näyttää edelleen selvimmin vaikuttavan elokuvissa käymiseen. Viidesosa vastaajista ilmoitti vähentäneensä elokuvissa käyntejään videon hankkimisen jälkeen. Videon arkipäiväistymistä ja vaikutusten vähenemistä kuvastaa hyvin se, että vielä 1984 lähes 40 prosenttia vastaajista ilmoitti videon vähentäneen elokuvissa käymistä.

Lievä trendi näkyy myös videon vaikutuksessa television katseluun. Vuonna 1984 ilmoitti 15 prosenttia vastaajista videon vähentäneen television katselua, vuonna 1989 11 prosenttia. Niiden osuus, joiden mielestä video on lisännyt television katselua, on pysynyt muuttumattomana (8-9 %).

Video vaikuttaa myös lukemiseen. Vuonna 1989 12 prosenttia ilmoitti videon vähentäneen lukemista. Vuonna 1984 video oli vähentänyt kirjojen lukemista 14 prosentin mielestä. Viiden prosentin mielestä videon hankkiminen on kuitenkin lisännyt lukemista. Osuus on pysynyt vakiona koko tutkitun jakson.

Äänitteet

Pekka Gronow

Alan historia ja rakenne

Äänitteiden tuotanto ja jakelu käsittää kaksi itsenäistä yritystoiminnan alaa, jotka ovat osittain päällekkäisiä. Toisaalta maassamme toimii kasvava joukko äänitystudioita, jotka palvelevat musiikkiäänitteiden tuotannon lisäksi mainontaa, elokuvatuotantoa ja muita asiakkaita. Toisaalta on olemassa pienempi joukko yrityksiä, joiden toimialana on äänitteiden kustantaminen, maahantuonti ja jakelu. Suurimmat äänitetuottajat omistavat yleensä omat studiosensa, mutta maassamme toimii myös useita merkittäviä yrityksiä, jotka ovat erikoistuneet ulkomaisten äänitteiden maahantuontiin eivätkä siten tarvitse lainkaan studioitten palveluja.

Muiden sähköisen viestinnän muotojen tavoin äänitteiden tuotanto on kasvanut nopeasti viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana. Vielä 1960-luvulla Suomessa myytiin vuosittain vain noin miljoona äänitettä, pääasiassa single-levyjä. 1980-luvulla maassamme on myyty joka vuosi vähintään kymmenen miljoonaa äänitettä, pääasiassa LP-levyjä ja kasetteja (mutta kasvavassa määrin myös CD-levyjä) (ks. liitetaulukko 3.2.1). Useimmissa talouksissa on nykyisin joko kasettinauhuri tai levysoitin, usein molemmat. Äänitteiden myynnissä on tietysti ilmennyt suhdannevaihteluja, eikä ala ole kasvanut kaikkina vuosina, mutta trendi on ollut nouseva.

Kasvu näkyy myös yritysten määrässä. Kuusikymmenluvulla maassamme oli alle kymmenen levy-yhtiötä ja saman verran alan palveluyrityksiä (itsenäisiä äänitystudioita, levyprässäämöjä jne). Alan kasvaessa sekä levy-yhtiöiden (äänitteiden kustantajien) että äänitystudioiden määrä on nopeasti lisääntynyt. Vuonna 1986 Suomessa oli 155 yritysten toimipaikkaa, joiden alana oli "levytytys ja nauhoitus" (Tilastokeskus 1989). Vuodesta 1984 lukumäärä oli kasvanut 26:lla. Suurin osa näistä yrityksistä oli tosin pieniä, keskimääräinen henkilökunta toimipaikkaa kohhti oli kaksi henkeä.

Studioiden joukossa on parikymmentä sellaista, jotka ovat erikoistuneet vaativiin musiikkiäänityksiin, mutta muuten alan yritykset suorittavat kaikkea mahdollista äänitystyötä mainoksista yksityisiin toimeksiantoihin. Usein samat yritykset suorittavat myös kasettien monistusta, vaikka tätä varten onkin olemassa myös erikoistuneita yrityksiä. Kasettien monistus on teknisesti verraten yksinkertaista ja sitä voidaan harjoittaa vaatimattomissa puitteissakin. Äänilevyjen puristus edellyttää huomattavasti suurempia investointeja ja ammattitaitoa, ja sitä harjoittaa Suomessa tietyvästi vain kaksi yritystä. CD-levyjä ei toistaiseksi ole Suomessa valmistettu lainkaan, vaan kotimaisten taiteilijoiden CD-levyt valmistetaan ulkomailla.

Kuusikymmenluvulla lähes kaikki Suomessa myydyt levyt olivat alan tuottajajärjestön jäsenyritysten kustantamia tai maahantuomia (nykyiseltä nimeltään AKT/Ääni- ja kuvatalennetuottajat ry; alan kansainvälisen tuottajaliiton IFPI:n jäsenjärjestö). Alan kehityksestä oli helppo saada tilastotietoja. Alan kasvaessa järjestäytymättömien tuottajien markkinaosuus on kasvanut lähes puoleen. Tällä hetkellä AKT:n osuuden äänitteiden kokonaismyynnin arvosta arvioidaan olevan noin 60 prosenttia (ks. esim. liitetaulukko 3.2.8).

Järjestäytymättömät äänitetuottajat edustavat pääasiassa kahta selvästi toisistaan poikkeavaa tyyppiä. Toisaalta joukossa on ulkomaisten äänitteiden maahantuontiin keskittyviä yrityksiä, jotka tuovat äänitteitä maahan ohi merkkikohtaisten edustajien. Osa "villeistä" maahantuojista on eri musiikin alojen erikoisliikkeitä, osa tuo maahan suuria, edullisia massaeriä alennustavarataloille. Tietomme tällaisesta tuonnista perustuvat pääasiassa ulkomaankauppatilastoihin.

Toisaalta järjestäytymättömiin tuottajiin kuuluu suuri määrä pientuottajia, jotka julkaisevat pääasiassa kaseteilla itse kustantamiaan äänitteitä. Monet pientuottajista julkaisevat vain muutamia äänitteitä vuosittain, mutta yhteensä tällainen tuotanto on huomattavan laajaa. Ymmärrettävästi tilastotietojen kerääminen sadoilta pientuottajilta on vaikeaa; se olisi tuskin lainkaan mahdollista, ellei Teosto saisi tekijänoikeuslain perusteella tiedot kaikista maassamme valmistetuista musiikkiäänitteistä. Nämä tiedot täydentävät Ääni- ja kuvatalennetuottajien keräämiä tilastoja (ks. liitetaulukko 3.2.7).

Äänitteiden kokonaismyynnistä Suomessa ei siis ole olemassa täysin luotettavia tilastoja. Vain järjestäytyneiden tuottajien kokonaismyynti tilastoidaan sekä kapalemäärän että arvon mukaan. Järjestäytymättömien tuottajien osalta meidän on tyydyttävä arvioimaan, että tuonti ja valmistus yhteenlaskettuina vastaavat suunnitteen kokonaismyyntiä. Näinhän asia pääsääntöisesti on, mutta kaikkia vuoden aikana tuotuja tai valmistettuja äänitteitä ei myydä samana vuonna. Luvut eivät siis ole yhteismitallisia.

Hyvä esimerkki äänitetilastoinnin ongelmista on kotimaista valmistetta oleva äänite ja kotimainen äänite -käsitteiden sekaantuvuus. Kotimaista valmistetta oleva äänite on valmistettu fyysisesti Suomessa, esimerkiksi äänilevy prässätty. Kotimainen äänite sen sijaan on Suomessa äänitetty ja sillä esiintyy suomalainen taiteilija. Kotimaisuus ei kuitenkaan merkitse sitä, että äänite on kotimaista valmistetta. Esimerkiksi kaikki kotimaiset CD-levyt ovat ulkomaista valmistetta. Ulkomaankauppatilastossa ne ovat siten ulkomailta tuotuja äänitteitä, mutta Ääni- ja kuvatalennetuottajien tilastoissa kotimaisia. Vastaavasti Suomessa valmistetaan (lisenssillä tai tekijänoikeuksien vanhennuttua) huomattavia määriä ulkomaisia äänitteitä, jotka kuitenkin ovat kotimaista valmistetta.

Samasta syystä ulkomaankauppatilastoista saadut tiedot äänitteiden tuontimaista eivät kerro mitään äänitteen varsinaisesta alkuperämaasta. Suomeen tuodaan esimerkiksi Kanadasta ja Alankomaista paljon äänitteitä, koska näissä maissa on suuria alan yrityksiä. Kuitenkaan meille ei tuoda juuri lainkaan alkuperäisiä kanadalaisia tai alankomaalaisia äänitteitä, vaan kyseessä saattavat olla esimerkiksi Yhdysvalloissa tehdyt äänitteet (ks. liitetaulukko 3.2.2).

Voiko äänitetuotanto tilastojen valossa hyvin vai huonosti?

Yritystoiminnan luonteeseen kuuluu, ettei yrittäjä koskaan ole tyytyväinen yrityksensä taloudelliseen tulokseen. Joukkotiedotusvälineissä kerrotaan usein, että jollakin tietyllä alalla menee huonosti. Lisäksi on muistettava, että pitkän tähtäimen kehitystrendit tai kuluttajan näkökulma voivat antaa aivan eri tuloksia kuin yksittäisen yrityksen tilinpäätös. Yrityksen pitäisi joka vuosi kasvattaa tulostaan. Kuluttajan kannalta on pelkästään myönteistä, jos hinnat laskevat ja hän saa rahoiltaan enemmän levyjä.

Viime vuosina olemme usein saaneet lukea lehdistä, että kotimainen äänitetuotanto on vaikeuksissa. Myynti ei ole kasvanut toivotulla tavalla, ja ulkomaiset äänitteet ovat vallanneet liian suuren osan markkinoista. Tilastot kertovat kuitenkin päinvastaista. Pitkällä aikavälillä äänitetuotannolle on kiistatta ollut ominaista voimakas kasvu. Suomessa myytiin vuonna 1988 lähes kaksikymmentä kertaa niin paljon äänitteitä kuin vuonna 1968 (1968 myynti 0,7 miljoonaa, vuonna

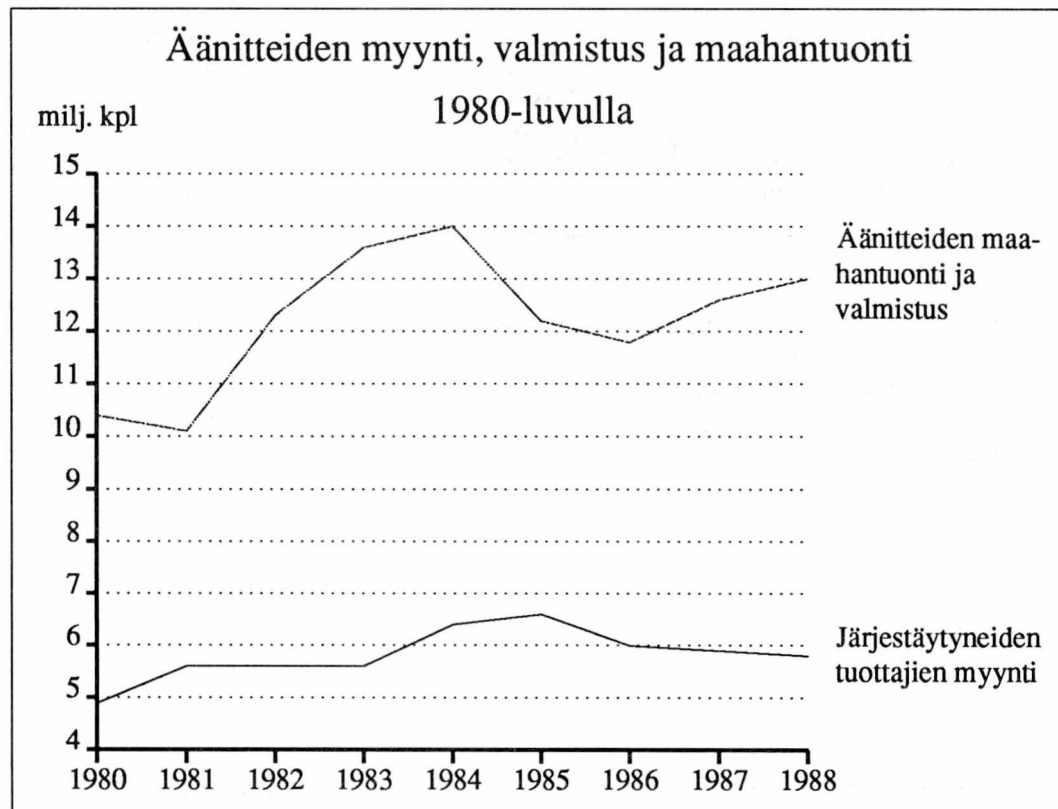
1988 tuonti + valmistus 13 miljoonaa kappaletta, liitetaulukko 3.2.1). Kasvu oli kuitenkin voimakkainta 1970-luvulla, 1980-luvulla se on tasaantunut. Kiinteistä ohjehinnoista on siirrytty joustavampaan hinnoitteluun; kuluttajan äänitteestä maksama reaalihintaa laski, kunnes uudet, kalliimmat CD-levyt korjasivat (tuottajan näkökulmasta katsottuna) tilanteen.

Tilastoista näkyy myös, että alan kasvaessa järjestäytymättömien tuottajien markkinaosuus on kasvanut suhteellisesti nopeammin. Esimerkiksi vuonna 1978 Äänite- ja kuvatalennetuottajien jäsenyritysten kokonaismyynti laski ja yritykset ilmoittivat aivan aiheellisesti olevansa vaikeuksissa. (liitetaulukot 3.2.8 ja 3.2.9) Kuitenkin ala kokonaisuudessaan kasvoi: kokonaistuonti ja valmistus nousivat järjestäytymättömien ansiosta. Vuonna 1986 molemmissa luvuissa tapahtui pientä laskua. Joka tapauksessa alan 70-luvulla alkanut kasvu on 80-luvulla jatkunut, vaikkakin hitaampana. Mitattiinpa kehitystä millä lailla tahansa, vuoden 1988 luvut ovat selvästi suurempia kuin vuoden 1980 vastaavat.

Äänitemarkkinoiden kehityksen suunta riippuu siis siitä, kenen näkökulmasta asiaa katsotaan. Yhtä vaikea on arvioida koti- ja ulkomaisten äänitteiden suosion vaihteluita. Järjestäytyneet tuottajat ovat 1950-luvun lopulta lähtien myyneet suunnilleen yhtä paljon kumpiakin. Osuudet ovat vaihdelleet 40 ja 60 prosentin välillä, koti- ja ulkomaiset äänitteet ovat olleet vuorotellen voitolla (ks. liitetaulukko 3.2.8). Vaihtelut ovat ilmeisesti johtuneet musiikkityylien ja jopa yksittäisten taiteilijoiden (Beatles, Topi Sorsakoski jne.) suosion heilahtelusta.

Järjestäytymättömien tuottajien myynnistä ei vastaavia tietoja ole saatavissa. Jos kuitenkin arvioimme, että tuonti koostuu pääasiassa ulkomaisista äänitteistä ja kotimainen valmistus pääasiassa kotimaisista (mikä ei välttämättä pidä joka suhteessa paikkaansa), kotimaisten äänitteiden markkinaosuudessa ei ole tapahtunut mitään mullistavia muutoksia.

Kuvio 1

Myös kotimaisten äänitenimikkeiden määrä, joka kertoo meille jotakin siitä, kuinka ahkerasti tuottajat julkaisevat uusia kotimaisia äänitteitä, on pysynyt huomattavan korkeana. Vuonna 1981 voimaan tulleen vapaakapitelin mukaan Jyväskylän yliopiston kirjasto saa näytekappaleet kaikista Suomessa julkaistuista äänitteistä; lukumäärä on pysytellyt kahdentuhannen nimikkeen tuntumassa (liitetaulukko 3.2.6). Luvussa ovat kuitenkin mukana myös vanhempien äänitteiden uusintapainokset; varsinaisen uuden tuotannon erittely vaatisi aineiston yksityiskohtaisen läpikäymisen. Aikaisemmilta vuosilta ei ole vertailukelpoisia tilastoja.

Jos katsomme musiikkilehdissä julkaistuja listoja Suomen eniten myydyistä äänitteistä, joudumme kuitenkin toteamaan, että kymmenen tai kahdenkymmenen eniten myydyin levyn joukossa on vain vähän kotimaista tuotantoa. Kokonaisy-myynnissä tämä lasku ei vielä näy, ei myöskään julkaistujen nimikkeiden määrässä. Listan kärjessä olevat levyt edustavat äänitetuotannon kannattavinta osaa, joiden turvin julkaistaan muita, epävarmempia tuotteita. Jos tämä suuntaus jatkuu, pitkällä tähtäimellä se ennustaa vaikeuksia suomalaiselle äänitetuotannolle.

Uusia kanavia

Äänitteiden tärkein jakelukanava on vähittäiskauppa. Äänitteiden myynnillä ensisijaisesti rahoitetaan uusien äänitteiden tuotantoa. On kuitenkin muistettava, että äänitetty musiikki kantautuu korviimme muitakin teitä.

Noin puolet radionasemien ohjelmistosta on musiikkia (ks. liitetaulukko 2.3.10). Siitä suurin osa on äänilevyiltä peräisin, joskin Yleisradio tuottaa myös itse huomattavia määriä musiikkia. Vuoden 1985 jälkeen Suomeen on perustettu lukuisia uusia radioasemia, ja myös Yleisradio on lisännyt ohjelmatuntiansa määrää. Uusien paikallisradioiden ohjelmistossa äänilevyjen suhteellinen osuus on vielä suurempi kuin Yleisradiossa. Tämä merkitsee sitä, että keskivertosuomalainen kuulee päivittäin radion välityksellä entistä enemmän äänilevymusiikkia.

Radioasemat maksavat levytuottajille, säveltäjille ja esiintyville taiteilijoille korvauksia soittamastaan musiikista. Tällä tavoin radion kasvu parantaa myös äänitetuotannon taloudellista tulosta (tästä ei ole käytettävissä yksityiskohtaisia tilastoja). Toisaalta on väitetty, että runsas musiikin soittaminen radiossa voisi vähentää yleisön kiinnostusta äänitteiden ostamiseen tai edistää ulkomaisten äänitteiden suosiota kotimaisten kustannuksella. Kuten edellisen jakson perusteella voidaan todeta, tästä ei ole mitään selvää näyttöä, mutta kehitystä on epäilemättä syytä seurata tarkoin.

Myös kirjastoista on tullut tärkeä kanava äänitteiden levitykselle, vaikka kirjoihin verrattuna äänitteiden määrä kirjastoissa onkin vielä vaatimaton. Vuoden 1985 jälkeen äänitteiden lainaus kirjastoista on kasvanut huomattavasti, kun aikaisemmin suosittiin kirjastossa paikan päällä tapahtuvaa kuuntelua (ks. liitetaulukko 3.2.10).

Lähteet:

Tilastokeskus (1989), Kulttuurin ja joukkoviestinnän toimipaikkarakenne 1984 ja 1986. Kulttuuri ja viestintä 1989:1. Helsinki

Elokuvan murros

Kari Uusitalo

Suomen elokuva-alalle on koko 1980-luku merkinnyt syvällistä ja osin hallitsematontakin rakennemuutoksen aikaa. Kotivideoiden mairinnousu 1980-luvun alussa ja laitteiden erittäin nopea yleistyminen kymmenluvun mittaan ovat saattaneet perinteisen elokuvateatterilaitoksemme jälleen kerran uudenlaiseen kilpailutilanteeseen, jota ei suinkaan ole ollut omiansa helpottamaan kotivastaanottimien ulottuvilla olevien paikallisten kaapelitelevisiokanavien ja satelliittikanavien tuntuva lisääntyminen. Kun televisiolupien määrän vuotuinen kasvu näyttää asettuneen jonnekin 20 000 kappaleen tuntumaan, lisääntyy kotivideoiden määrä edelleenkin vuosittain noin 150 000:llä.

Elokuvateatterit

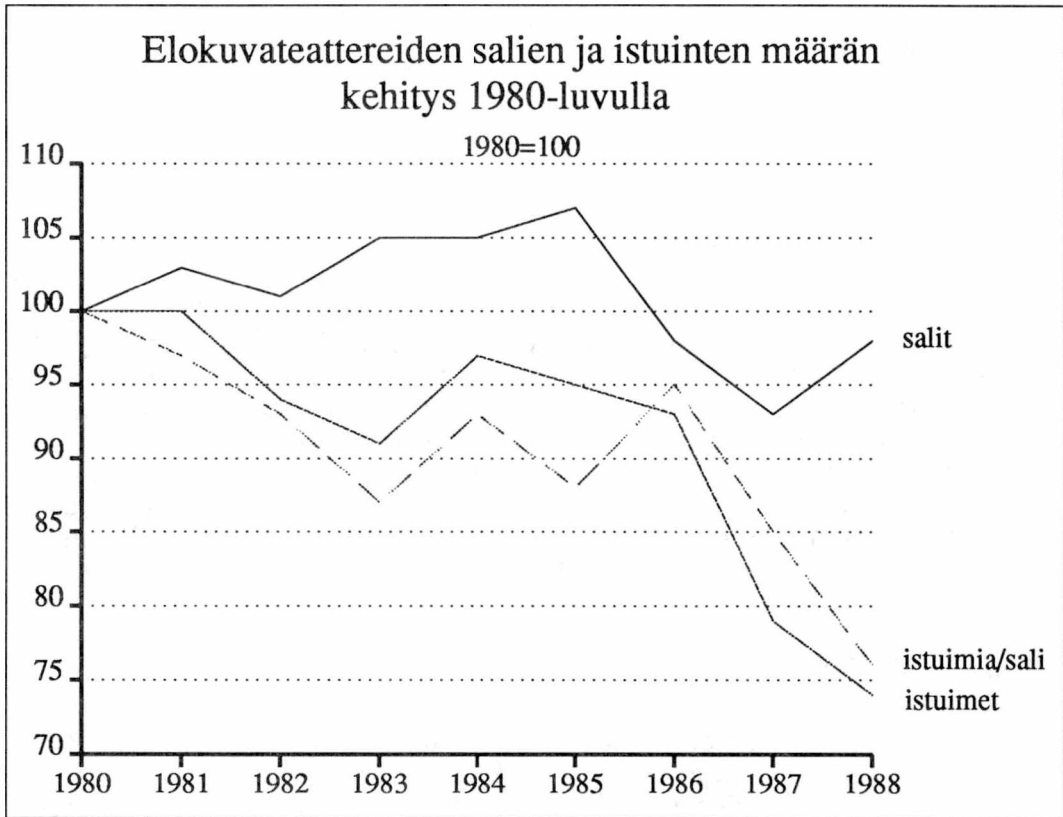
Vuosina 1980-88 on elokuvateatterisalien määrä ollut suurimmillaan 378 kappaletta vuonna 1985 ja alimmillaan 328 kappaletta vuonna 1987(ks. liitetaulukko 3.3.1). Vähentymistä on tapahtunut vuosina 1982, 1986 ja 1987, lisääntymistä vuosina 1980-81, 1983-85 ja 1988. Vuoden 1982 vähentymisen aiheutti 37 teatterisalia omistaneen Oy Kamras Film Agency Ab:n konkurssi. Vuosien 1986-87 kaikkiaan 50 salin katoamisen aiheutti uuden Finnkino Oy -yhtymän syntyminen syyskuussa 1986. Kolmen aikaisemman elokuvateatterien suuromistajan, Oy Kinoston, Adams Filmi Oy:n ja Oy Savoy Filmi Ab:n raunioille perustettu Finnkino Oy saneerasi uudesta ketjustaan kannattamattomiksi taikka liikevaihdoltaan vähäisiksi osoittautuneet teatterit. Toimintafilosofiansa mukaisesti Finnkino on pyrkinyt pitämään hallussaan vain menestyvät teatterit väestöpohjaltaan riittävän laajoiksi katsotuissa kaupungeissa.

Vaikka elokuvasalien lukumäärä olikin vuoden 1988 lopussa täsmälleen yhtä suuri kuin kaksi vuotta aikaisemmin, tapahtui teatterituolien lukumäärässä samaan aikaan peräti 17 371 kappaleen vähennys, mikä merkitsi sitä, että istuimien määrä 69 773 vuoden 1988 lopussa oli viidenneksen pienempi kuin kaksi vuotta aikaisemmin (ks. liitetaulukko 3.3.1). Keskimääräinen paikkaluku teatterisalia kohti oli vuonna 1986 vielä 253, mutta kaksi vuotta myöhemmin enää 203 kappaletta. Yli 500-paikkaisia teatterisaleja oli vuonna 1980 koko maassa vielä 19 kappaletta, mutta vuoden 1988 lopussa enää kymmenen, niistä suurimmat olivat Helsingin Rex (800 paikkaa) ja Bristol 1 (673 paikkaa) sekä Tampereen Kino-Palatsi (710 paikkaa).

Samalla kun teatterisalien koko on pienentynyt, suuntaus on ollut yhä selvemmin kohti rypäleteattereita. Maan ensimmäiset kaksi kaksoisteatteria syntyivät vuosina 1971-72, ensimmäiset kolmoisteatterit 1978 ja ensimmäinen neljän salin kompleksiksi 1983. Useamman kuin yhden salin teatterikomplekseja oli koko maassa vuoden 1988 päättyessä 49; suurimmat niistä Helsingin Forum 1-7 (avattu 1985) ja Formia 1-4 (1983), Turun Julia 1-5 (1987), Tampereen Nordia 1-4 (1984) ja Bio Bio 1-4 (1988), Lahden Ilves 1-4 (1987) sekä Oulun Formia 1-4 (1988).

Vuoden 1988 mittaan elokuvateattereita toimi kaikkiaan 92 kaupungissa ja 91 muussa kunnassa. Elokuvateattereita vailla oli vain kaksi kaupunkia (Oulainen ja Raisio), mutta peräti 276 muuta kuntaa. Helsingin osuus maan elokuvateatte-

Kuvio 1

risaleista oli 11,3 %, mutta liikevaihdosta kokonaista 38,2 %. Turun ja Tampereen osuus oli kummankin noin neljä prosenttia teatterikannasta ja runsaat seitsemän prosenttia liikevaihdosta. Näiden kolmen kaupungin yhteenlaskettu osuus teattereiden kokonaisliikevaihdosta olikin vuonna 1988 kaikkiaan 52,8 prosenttia. Liikevaihdoltaan 15:ksi sijoittuvan Kotkan osuus oli enää vain yksi prosentti.

Perustamishetkestään alkaen Finnkino Oy on ollut maan ylivoimaisesti suurimman ja laajimman teatteriketjun omistaja. Kesäkuussa 1989 yhtiöllä oli yhteensä 86 teatterisalia 11 eri kaupungissa. Yhtiön hallussa oli näin 29 prosenttia maan koko elokuvateatterikannasta ja 28 prosenttia teatterituolien määrästä. Välimatka järjestyksessä seuraavaksi suurimpaan teatteriketjuun (Reijo Aho Ky) on todella huomattava: viimeksimainittuun ketjuun kuuluu vain yhdeksän teatterisalia kahdessa kaupungissa (Hämeenlinna ja Seinäjoki).

Helsingissä Finnkino Oy:n hallussa oli vuoden 1988 päättyessä 28 teatterisalia eli 57 % kaupungin kaikista näytäntöpaikoista, Porissa, Kouvolassa, Kotkassa, Joensuussa, Imatralla ja Rovaniemellä kaikki elokuvateatterit, Tampereella ja Lahdessa 86 %, Turussa 85 %, Kuopiossa 83 %, Jyväskylässä 71 % sekä Oulussa ja Lappeenrannassa 60 % paikkakunnan teattereista. Kymmenen liikevaihdoltaan suurimman elokuvateatterikaupungin joukossa ainoastaan Vaasassa yhtiöllä ei ollut yhtään teatteria. Vuoden 1989 alkupuoliskon aikana Finnkino on toisaalta luopunut Imatran, Kotkan ja Lappeenrannan teattereistaan, toisaalta hankkinut omistukseensa lisää teattereita sekä Helsingistä että Turusta.

Elokuvateatteritoiminnan ylläpitämiseksi varsinkin syrjäisemmillä seuduilla on kunnallisen kulttuuripalvelun osuus vähitellen kasvanut varsin merkittäviin mitoihin. Maan ensimmäinen kunnallinen elokuvateatteri aloitti toimintansa vuonna 1972 Jämsänkoskella. Vuoden 1989 keväällä erityyppistä kunnallista elokuvateatteritoimintaa harjoitettiin jo lähes 50 kunnassa; varsinaisia kunnallisia elokuvateattereita niissä oli 33 kappaletta.

Elokuvateatterituki

Suomen elokuväsäätiö aloitti syksyllä 1986 kaksivuotisen projektin, jonka tehtävänä oli pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereiden olemassaolon jatkuvuuden turvaaminen. Säätiö keskitti projektin käyttöön elokuvateattereiden tukemiseen ja elokuvien esitystoimintaan varatut tukivaransa. Projektin toimintavarat myönsi opetusministeriö tyhjäkasettimaksuista. Tukitoimien tuloksena voitiin todeta noin sadan lakkautusuhan alaisena olleen elokuvateatterin jatkavan edelleen toimintaansa - teatterien lukumäärää sen sijaan ei projektin puitteissa pystytty kasvattamaan. Elokuvasäätiö otti heinäkuun alusta 1988 käyttöön uuden esitystuen aikaisemman minimiesityskorvausten kompensointikäytännön tilalle. Vastedes elokuvateatteri saattoi pitää kokonaan alle 1 100 markan suuruisen pääsylipputuoton esitettyä elokuvaa kohti ja säätiö maksoi suoraan 300 markan suuruisen esityskorvauksen elokuvan levitysoikeuksien omistajalle. Tuen tarkoituksena oli taata elokuvien jatkuva saatavuus pienten paikkakuntien teattereille. Muun muassa lastenelokuvien levitykseen uusi tukikäytäntö vaikutti välittömästi esittämistä lisäävästi.

Elokuvasäätiö on vuodesta 1985 alkaen myöntänyt varoja myös lisäkopioiden teettämiseksi koti- ja ulkomaisista menestyselokuvista pienten paikkakuntien elokuvateattereiden käyttöön, jotta elokuvien ensi-iltakerros voitaisiin näilläkin paikkakunnilla aloittaa yhtaikaa suurten asutuskeskusten kanssa ja ennen videokasettien ilmestymistä vuokrauspisteisiin.

Elokvissakäynnit

Vuonna 1988 lisääntyi elokuvissakäyntien määrä Suomessa jo toisena perättäisenä vuonna. Maksullisia pääsylippuja lunastettiin kaikkiaan 6,7 miljoonaa kappaletta, mikä edelliseen vuoteen verrattuna merkitsi 2,2 prosentin suuruisia kasvua (ks. liitetaulukko 3.3.1). Vuonna 1987 vastaava lisäys oli 210 000 henkeä eli 3,3 prosenttia. Alhaisimmillaan toisen maailmansodan jälkeen kävijämäärät olivat vuonna 1986: vain 6,3 miljoonaa henkeä. Vuodet 1980-86 merkitsivätkin lähes yhtämittaista laskusuuntausta - vuonna 1979 kävijöitä oli vielä 10,1 miljoonaa. Lipunhintojen korotuksista huolimatta elokuvateatterien yhteenlaskettu liikevaihto pieneni 1984-87 vuosittain aina edelliseen vuoteen verrattuna - bruttoliikeyvaihto vuonna 1983 oli vielä 172,5 miljoonaa markkaa, mutta vuonna 1987 enää 138,1 miljoonaa markkaa.

Kävijämäärien laskun syihin 1980-luvulla on viitattu jo edellä. Lisäksi on todettava elokuvalipun keskihinnan kaksinkertaistuminen: vuonna 1979 pääsylippu maksoi keskimäärin 12,21 markkaa, vuonna 1986 jo 24,72 markkaa. Vuoden 1986 alusta poistettiin myös varusmiesten, invalidien ja eläkeläisten perinteiset erikoisalennukset, samoin lastenlippujen halvemmat hinnat muista kuin nimenomaisista lastennäytännöistä. Käytäntö oli näin johtanut siihen, että vuokratun videokasetin katselu kotona oli halvempaa kuin kahden hengen elokuvissakäynti. Lisäksi uutuuselokuvien karenssiaika teatteriensi-illan jälkeen oli lyhentynyt niin, että syrjäisemmissä asutuskeskuksissa saattoi menestyselokuva ehtiä paikalliseen videovuokraamoon ennen elokuvateatteria. Elokuva-ala oli hinnoitellut itsensä ulos kilpailussa videokasettien kanssa.

Jatkuvasti pienentyvien kävijämäärien kääntämiseksi uuteen nousuun Finnkino kokeili kesästä 1987 alkaen uutta keinoa: se alensi omissa teattereissaan pääsylippujen hintoja 5-10 markkaa vetäen luonnollisesti useimmat muut alan yrittäjät peräänsä. Houkutin osoittautuikin oikeaan osuneeksi sikäli, että vuoden 1988 kävijämäärät olivat 6,2 prosenttia suuremmat kuin kaksi vuotta aikaisemmin. Mutta menetelmällä oli myös kääntöpuolensa: kun vuonna 1987 elokuvalipun keskihinta (20,89 mk) oli 15,5 % alhaisempi kuin edellisenä vuonna, myös teattereiden

yhteenlaskettu liikevaihto pieneni 13,0 % (n. 20 milj. mk.) ja oli vielä vuonna 1988 jonkin verran vuotta 1986 alhaisempi. Vuoden 1989 mittaan onkin lippujen hinnoissa palattu jälleen suunnilleen samalle tasolle kuin ennen alennuskampanjan alkamista kesällä 1987. Toisaalta yleisömäärien lisääntyminen on jatkunut myös vuoden 1989 alkukuukausina jopa niin, että seitsemän miljoonan kävijän rajan odotetaan jälleen ylittyvän ensimmäistä kertaa viiteen vuoteen. "Loiva ylämäki on kääntynyt selvään nousuun." (Uusi Suomi 11.6.1989).

Uutuusohjelmisto

Vertailtaessa elokuvateattereiden uutuusohjelmiston jakautumista alkuperämaittain vuonna 1988 ja viisi vuotta aikaisemmin voidaan todeta seuraavaa:

Taulukko 1. Ensi-iltaelokuvat maittain 1983 ja 1986

maa	osuus ensi-illoista			
	vuonna 1988		vuonna 1983	
	%	sijaluku	%	sijaluku
Yhdysvallat	58.51	1.	44.59	1.
Suomi	7.98	2.	6.06	4.
Ranska	5.32	3.	3.46	6.
Englanti	4.79	4.	7.79	2.
Neuvostoliitto	3.72	5.	7.36	3.
Ruotsi	2.12	6.	2.60	8.
Italia	1.60	7.	4.33	5.
Australia	1.60	7.	1.16	9.
Tanska	1.60	7.	1.73	11.
Espanja	1.60	7.	1.73	11.
Saksan Itv	1.06	11.	2.16	9.
muut maat	10.09		16.03	

Entuudestaankin vahvan yhdysvaltalaisen ohjelmiston osuus on siis entisestään lisääntynyt, peräti 14 prosenttiyksiköllä. Lisäystä on sen ohella tapahtunut ainoastaan suomalaisten ja ranskalaisten elokuvien kohdalla - kaikkien muiden tärkeimpien tuotantomaiden osuus on jonkin verran pienentynyt. Niin ikään on muiden, marginaalisten tuontimaiden osuus aikaisempaan verrattuna selvästi pienentynyt.

Selvitysten mukaan noin kolmannes pääsylipputuloista kertyy vuosittain kymmenestä parhaasta uutuuselokuvasta ja loput kaksi kolmannesta muista, noin 180-190 nimikkeestä. Elokuvissakäyntien vuotuisen kokonaismäärän putoaminen alle seitsemän miljoonan on luonnollisesti heijastunut myös ulkomaisten ensi-iltojen kävijälukuihin. Yksikään ulkomainen elokuva ei ole enää kuuteen vuoteen kyennyt elokuvateatterikierröksellään uhkaamaan 500 000 katsojan rajaa - viimeisenä tuon rajan ylitti elokuussa 1983 ensi-iltansa saanut James Bond elokuva *Octopussy - Mustekala*. Syynä tähän on tietenkin se, että menestyselokuvatkin ovat nykyisin jo muutama kuukausi Suomen ensi-iltansa jälkeen vuokrattavissa videoina ja useimmat niistä tulevat myös television kuvaruutuun parin kolmen vuoden sisällä.

Myös elokuvatoimistona on Finnkino Oy nykyisin selvästi suurin. Sen välittämänä sijoittui teattereihin vuoden 1988 ensi-illoista (188 kpl) 31,9 prosenttia. Seuraavaksi suurimmat levitystoimistot olivat yhdysvaltalaiset Warner Bros Oy (16,0 %) ja United Pictures Oy (11,7 %) sekä nykyisin Rautakirja Oy:n omistama Europa Vision Oy (9,6 %). Jokaisen muun 17 elokuvatoimiston osuus oli alle 5 prosenttia.

Kotimaiset elokuvat

Suomalaisten uutuuselokuvien katsojamäärät jäivät näytäntökaudella 1988-89 hälyttävän alhaisiksi - kotimainen elokuva, joka särkee 30 000 katsojan rajan, on nykyoloissa yleisömäärältään jo hyvä saavutus. Kauden paras yleisömenestys, kolmastoista Turhapuro elokuva *Tupla-Uuno* keräsi sekin vain 245 064 katsojaa, kun 1980-luvun muiden seitsemän Turhapuro-elokuvan keskimääräinen yleisölu-ku oli 510 048.

Taulukko 2. Suomalaisen uutuuselokuvien katsojamäärät¹ näytäntökaudella 1988/89

Elokuva / Ohjaaja	Katsoja kaudella 1988/89
Tupla-Uuno / Hannu Seikkula	245064
Nuoruuteni savotat / Mikko Niskanen	158474
Onks Viljoo näkyny / Hannu Seikkula	73850
Ihmiselon ihanuus ja kurjuus / Matti Kassila	39376
Kuutamasonaatti / Olli Soinio	35698
Ariel / Aki Kaurismäki	34732
Insiders / Lauri Törhönen	25084
Leningrad Cowboys Go America / Aki Kaurismäki	22514
Cha Cha Cha / Mika Kaurismäki	18515
Kotia päin / Ilkka Järvilaturi	13050
Anni tahtoo äidin / Anssi Mänttari	10745
Hyvästi ennen aamua / Jorma Kalliokoski	946
Ruuvit löysällä / Visa Mäkinen	717

1) Kevätkauden 1989 ensi-iltojen osalta eivät katsojamäärät ole vielä aivan lopullisia, mutta mistään kovin suurista lisäyksistä kesän ja syksyn 1989 aikana ei enää ole kysymys.

Kun kauden 1988/89 kotimaisten näytelmäelokuvien yhteinen kävijäluku 678 765 jaetaan ensi-iltojen määrällä, saadaan keskimääräiseksi katsojaluvuksi uutuutta kohti 52 213 henkeä. Kymmenen vuotta aikaisemmin vastaava keskiarvo oli 146 870 ja näytäntökaudella 1983-84 vielä 82 630 katsojaa. Vain harvat kotimaisista uutuuksista kiinnostavat nykyisin todella suurta yleisöä, eikä tuottajien julkisen rahoitustuen lisääntyessä enää välttämättä tarvitse kiinnittää elokuvien yleisömääriin samanlaista huomiota kuin aikaisemmin.

Television kuvaruutuun tuotaessa kotimaiset elokuvat - vanhatkin - sen sijaan keräävät valtakunnanverkossa jopa toiselle miljoonalle nousevia katsojamääriä. Vuosien 1987-88 aikana esitetyistä kotimaisista elokuvista ovat kuvaruudussa olleet katsotuimpia sarjaohjelmana tammi-helmikuussa 1988 nähty Edvin Laineen *Täällä Pohjantähden alla* vuodelta 1968 (katsojia keskimäärin 1,6 miljoonaa), Rauni Mollbergin *Tuntematon sotilas* vuodelta 1985 (esitetty 12.12.1987; katsojia 1,6 milj.), Visa Mäkisen *Yön saalistajat* vuodelta 1984 (esitetty 10.8.1987; katsojia 1,4 milj. - elokuvateatterikerroksella vain 1 670 henkeä !!) sekä Ere Kokkosen *Uuno Epsanjassa* vuodelta 1985 (esitetty 1.5.1988; katsojia 1,3 milj.).

Suomen elokuvasäätiön käyttövaroista ohjattiin vuonna 1988 kokoillan elokuvien tuotannon tukemiseen noin 14 miljoonaa markkaa, minkä lisäksi elokuvasäätiö myönsi Yleisradion ns. tv-rahaston muodossa elokuvasäätiölle asettamia varoja samaan tarkoitukseen seitsemän miljoonaa markkaa. Elokuväsäätiön osuus tuotannon jatkuvuuden turvaamisessa on nykyisin keskeinen. Vuoden 1988 kaikki-

aan 16 ensi-illasta - mukaanluettuina myös Helsingissä matineanäytäntöinä esitetyt viisi pitkää ja keskipitkää elokuvaa - vain kaksi oli kokonaan ilman elokuvasäätiön tukea valmistettuja. Vuoden 1989 alusta on säätiössä sovellettu uutta tukikäytäntöä myös siten, että 400 000 markan suuruisen automaattisen tuotantotuen saa jokainen uusi pitkä elokuva, jonka rahoitus on muilta osin kunnossa. Elokuvan kalleusasteesta riippuen tämä perustuki voi parhaimmillaan nousta noin viidennekseen koko valmistuskustannuksista.

Taulukko 3. Kotimaisten näytelmäelokuvauutuuksien kävijämäärät näytäntökausittain 1.6.1979 - 31.5.1989

Kausi	Elokuvia	Kävijöitä yhteensä	Per elokuva
1978-79	7	1 028 087	146 870
1979-80	9	1 787 585	198 627
1980-81	8	981 242	122 655
1981-82	11	1 421 326	129 211
1982-83	15	1 187 102	79 140
1983-84	15	1 239 445	82 630
1984-85	15	1 380 095	92 006
1985-86	14	1 447 487	103 392
1986-87	21	1 412 590	67 266
1987-88	11	706 467	64 224
1988-89	13	678 765	52 213

Kokoillan näytelmäelokuvan keskimääräiset tuotantokustannukset ovat meillä nykyisin noin neljä miljoonaa markkaa. Toistaiseksi kallein suomalainen näytelmäelokuva on ollut edellä mainittu Rauni Mollbergin ohjaama ja tuottama *Tunte maton sotilas*: sen valmistuskustannukset olivat 14 miljoonaa markkaa. Samaan suuruusluokkaan nousee 30.11.1989 ensi-iltansa saava Pekka Parikan ohjaama *Talvisota*, joka perustuu Antti Tuurin samannimiseen romaaniin. Elokuvan tuottaa Mikko Niskasén vuonna 1978 perustama ja omistama tuotantoyhtiö National-Filmi Oy, josta siitäkin tuli vuonna 1987 Finnkino Oy:n tytäryhtiö. Television osarahoituksen ja Suomen elokuvasäätiön tuen turvin yhtiön on onnistunut 1980-luvun jälkipuoliskolla tuottaa useita suurimuotoisia elokuvia, kuten Mikko Niskasén ohjaamat Kalle Päätalo -filmatisoinnit *Elämän vonkamies* (1986) ja *Nuoruuteni savotat* (1988) sekä Pekka Parikan esikoisohjaus *Pohjanmaa* (1988), joka sekä perustui Antti Tuurin romaaniin.

1980-luvun jälkipuoliskon tärkeimmät pitkien elokuvien tuotantoyhtiöt ovat National-Filmin ohella olleet Mika ja Aki Kaurismäen Villealfa Filmproductions Oy (perustettu 1981; 12 elokuvaa), Filmituotanto Spede Pasanen Oy (per. 1967, v:sta 1983 MTV:n tytäryhtiö; 7 elokuvaa), Anssi Mänttärin Reppufilmi Oy (per. 1978, 6 elokuvaa) ja vuonna 1987 konkurssiin mennyt Kaj Holmbergin Skandia Filmi Oy (per. 1984; 6 elokuvaa). Marraskuussa 1988 solmi Villealfa Filmproductions sopimuksen viiden elokuvan tuottamisesta yhteistyössä Ruotsin elokuvainstituutin sekä ruotsinmaalaisen Esselte Video Ab:n kanssa. Ruotsalainen rahoitusosuus projektissa on noin viidennes.

Mielenkiinto vanhaa kotimaista elokuvaa kohtaan on lisääntynyt tuntuvasti 1980-luvun aikana. Kun Suomi-Filmi Oy vuoden 1988 lopussa laski liikkeelle 24 videokasetin sarjan vuosien 1920-1978 omatuotannostaan, kasettien myynti ylitti kaikki ennakoarviot. Nuori kriitikko- ja elokuvaentusiastipolvi arvostaa myös esim. Teuvo Tulion 1940-luvun melodraamoja - ei banaalin juonenkerronnan takia, vaan visuaalisesti loistokkaina töinä. Suomen elokuva-arkiston ja Valtion Painatuskeskuksen yhteistyönä syntyvän kymmenosaisen Suomen kansallisfilmografia -teossarjan talvella 1989 ensimmäisenä ilmestyneen viidennen osan ensimmä-

mäinen painos myytiin kaikkien ennakko-odotusten vastaisesti loppuun kahdessa kuukaudessa. Kotimaista elokuvaa arvostetaan enemmän kuin ehkä koskaan sitten äänielokuvan alkuaikojen 1930-luvulla, mutta elokuvateattereissa sitä katsotaan vähemmän kuin milloinkaan ennen. Tämä on paradoksi, mutta myös totuus.

Lähteet:

Suomen elokuvasäätiön elokuvatilastot 1982-1988

Oy MTV Ab:n tilastot

Suomen elokuvasäätiön elokuvateatteriraportti 1.11.1986 - 31.12.1988

Suomen elokuvasäätiön toimintakertomus 1988

US 11.6.1989: Elokuvateattereilla hyvä vuosi. Kesä ei enää hiljennä elokuvateattereita

KTM Juha Mäkelän puhelinhaastattelu 15.6.1989

Kirjojen kustantamisen rakenne Suomessa

Liisa Uusitalo

Johdanto

Toimialan rakenne on keskeinen alan suorituskykyyn vaikuttava tekijä. Toimialateorian (industrial economics) mukaan toimialan rakenne määräytyy sekä kysyntä että tarjontapuolen tekijöiden perusteella. Kysyntätekijöistä merkittävin on se, miten erilaistunutta kysyntä on, toisin sanoen miten paljon markkinoilla on tilaa erikoistuneille kustannusyriyksille. Kysynnän erilaistuminen ja erilaisten kuluttajasegmenttien erottautuminen heijastuu myös yritysten sisäisen organisaatiotekenteen muutoksina, tiettyyn kirjallisuuden lajiin erikoistuneina osastoina tai tytäryrityksinä.

Kustannusten rakenne ja teknologian hyväksikäyttö ovat vuorostaan tärkeitä tarjontapuolen muuttajia, jotka määräävät toimialarakennetta. Viime aikoina on lisäksi korostettu sitä, miten yritykset ja yritysjohto itse valintojensa kautta voivat vaikuttaa toimialan rakenteeseen ja kannattavuuteen. Omalla toiminnallaan yritykset pystyvät luomaan kilpailuetuja ja asettamaan esteitä uusien yritysten alalle tulolle tai tiettyyn yritysryhmään siirtymiselle.

Organisaatioteorian avulla, joka käyttää analogioita populaatioekologiasta, voidaan vuorostaan ymmärtää, miksi organisaatiot näyttävät parhaiten sopeutuvan ympäristöönsä toimimalla joko generalisteina tai spesialisteina. Samoin on helppo ymmärtää, miksi juuri keskisuurilla yrityksillä on usein vaikeinta säilyä yrityspopulaatiossa. Ne tavoittelevat yhtä laajoja kuluttajasegmenttejä kuin resursseiltaan vahvemmat suuret yritykset yrittäen samalla kilpailla erikoistuneiden periferian pienyritysten kanssa.

Toimialan muutoksia ja kannattavuutta tarkasteltaessa on siten mielekästä tutkia koko alan keskiarvojen lisäksi myös eri yritysryhmiä, jotka sekä strategioidensa että toimintaedellytystensä puolesta eroavat toisistaan.

Kuten monet muutkin kulttuurituotannon alat, myös kirjankustantamisen toimialarakenne on selkeän dualistinen. Se jakautuu kahteen ns. strategiseen yritysryhmään: Niitä ovat suuret *yleiskustantajat*, jotka muodostavat alan "ytimen", harvojen oligopolin, ja erikoistuneet *pienkustantajat*, jotka muodostavat keskenään kilpailevien pienten yritysten "periferian" (ks. esim. liitetaulukko 4.1.8).

Oligopoliryhmän kustantajat ovat pääomavaltaisia ja niiden tuotanto kattaa monien kuluttajasegmenttien kysynnän. Ne käyttävät hyväksi suurtuotannon ja teknologian etuja. Lisäksi ne ovat voimakkaasti integroituneet vertikaalisesti sekä painoteollisuuden että kirjojen jakelun kanssa, ja ne käyttävät hyväksi massamarkkinointia esim. mainontaa. Nämä edut tuotannossa ja jakelussa takaavat sen, että pääsy pienkustantajien ryhmästä yleiskustantajien oligopoliryhmään on hankalaa, vaikka kustannusalalle tulo pienten kustantajien ryhmään onkin suhteellisen helppoa.

Pienkustantajat ovat yleensä pitkälle erikoistuneita ja työvoimavaltaisia. Niiden kilpailuetuina ovat pienet yleiskustannukset sekä keskittyminen pienehköihin kuluttajasegmentteihin, joille tuottaminen ei ole kannattavaa oligopoliryityksissä. Myös kirjojen toimitustyön erikoisasiantuntemus, joustavuus ja ennen kaikkea

nopeus voivat muodostaa niille tärkeän kilpailuedun. Yleiskustantajilla on kuitenkin eniten kilpailuetuja, ja ne voivat paremmin korvata ja synkronisoida tuotantoon kysynnän vaihteluiden mukaan. Siten on oletettavaa, että niiden kannattavuus on myös parempi kuin pienkustantajilla.

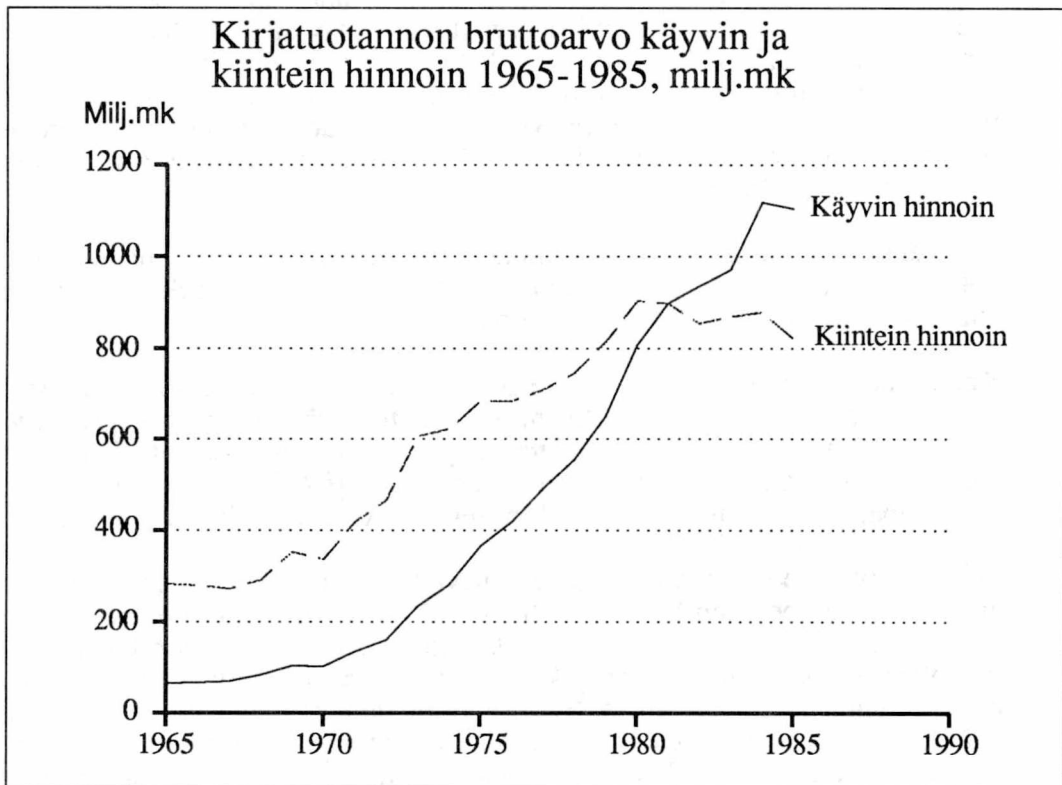
Seuraavassa tarkastellaan eräin esimerkein kirjankustannusalan rakenteen kehitystä Suomessa ja edellä mainittujen yritysryhmien strategisia eroja.¹ Tilastolähteenä on käytetty Teollisuustilastoa ja Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkyselyn perusteella kerättyjä tilastoja.

Tuotannon kasvu ja alan keskittyminen

Vaikka julkaistujen nimikkeiden määrä on pieni verrattuna suuriin kirjantuottajamaihin, kuuluu Suomi maihin, joissa väestöpohjaan nähden tuotetaan erittäin runsaasti nimikkeitä. Etenkin yleiskustantajat käyttävät tietyn tyyppisten kirjojen ylituotantoa strategiana, jolla pyritään vastaamaan kysynnän epävarmuuteen. Kirjojen tuotannon ja kulutuksen kasvu on ollut voimakasta aina 1980-luvulle asti, jolloin reaalin kasvu ainakin toistaiseksi näyttää saavuttaneen saturaatiotason (Kuvio 1). Kasvun voimakkuudesta kertoo se, että kirjankustannustoiminnan sekä jalostus- että bruttoarvo on 1980-luvulla ollut vähintään kolmenkertainen verrattuna vuoteen 1965. Jalostusarvon osuus bruttoarvosta on myös kohonnut voimakkaasti.

Kirjojen kulutus on samoin lisääntynyt viimeisen parinkymmenen vuoden aikana. Selvin poikkeus tästä trendistä oli 1970-luvun puolessa välissä, jolloin kirjojen

Kuvio 1

¹ Tiedot on poimittu laajemmasta tutkimusraportista (Brunila ja Uusitalo 1989). Alan kehitystä koskevaa teoriaa on myös tarkasteltu julkaisuissa Brunila (1989 a ja b), sekä Uusitalo ja Oksanen (1989).

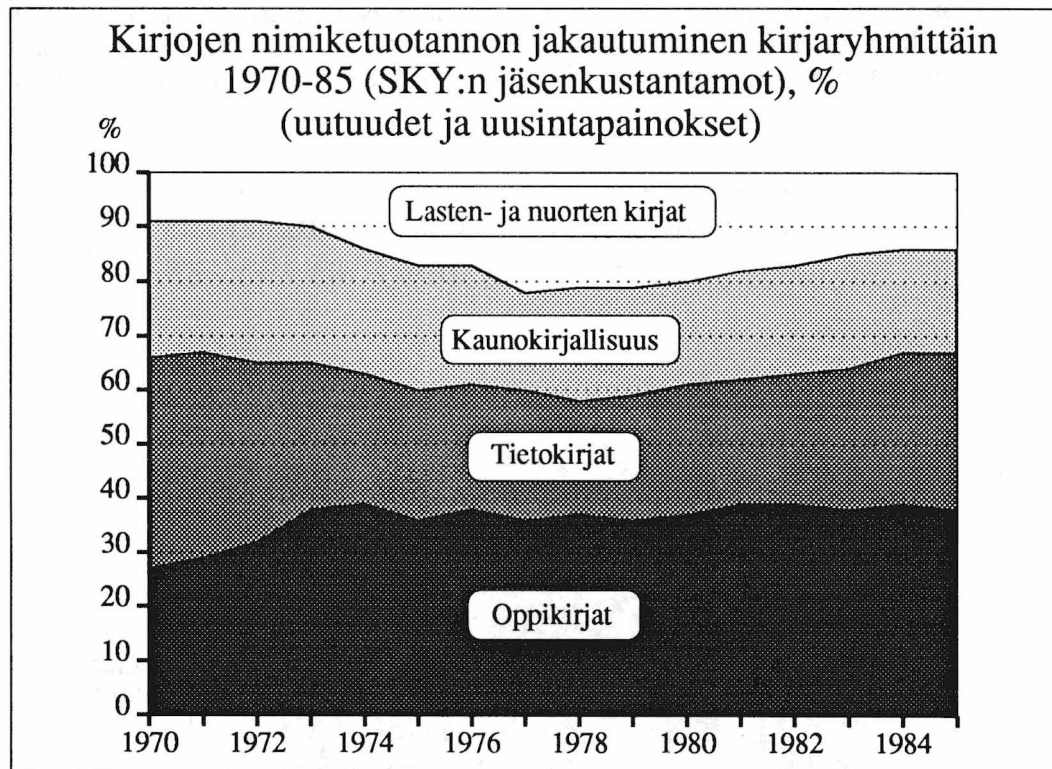
kulutuksen kasvu taantui kirjojen hintojen noustessa voimakkaasti mm. öljykriisin ja paperin hinnannousun vuoksi. Kirjojen kysynnän tasaista kasvua voidaan selittää kirjamarkkinoiden vapautumisella 1971, peruskoulu-uudistuksen oppikirjakysynnällä sekä yleisellä koulutustason nousulla, joka on vaikuttanut myös kirjastojen kirjahankintoihin. Tällä vuosikymmenellä tapahtunut kulutuksen saturoituminen taas liitetään usein kilpailevien kulttuurimuotojen, lähinnä audiovisuaalisen viestinnän kasvuun.

Kirjamarkkinoiden tuotannosta ja kulutuksesta yli puolet on oppikirjoja. Kirjojen nimiketuotanto jakautuu siten, että ne muodostavat 1970-luvulta lähtien suurimman kirjaryhmän. Yhdessä tietokirjojen kanssa oppikirjat kattavat 2/3 kaikista kirjanimikkeistä (Kuvio 2). Suuruusjärjestyksessä seuraavana ovat tietokirjat, sitten kaunokirjallisuus ja pienimpänä ryhmänä lasten- ja nuorten kirjallisuus. (Nimiketuotannosta liitetaulukot 4.1.1 - 4.1.5)

1970-luvun peruskoulu-uudistuksen jälkeen oppikirjojen kappalemyynti on hieman laskenut, ja kaunokirjallisuuden kappalemyynti taas tasaisesti hieman noussut (Kuvio 3. ja liitetaulukko 4.1.8) Tieteellisten kirjojen kaupallinen tuotanto on Suomessa vähäistä. Yliopistojen ja tieteellisten seurojen sarjat vastaavat pääosin niiden tuotannosta. Tämän vuoksi tieteellisten kirjojen markkinointi on myös kehittymätöntä.

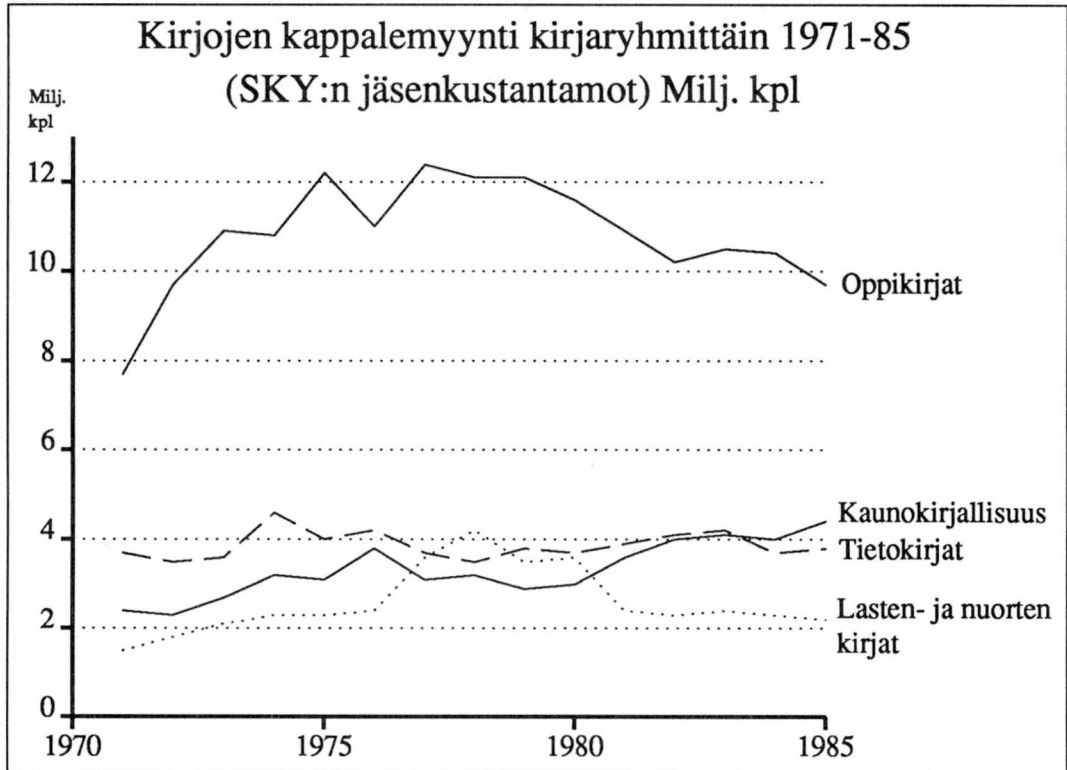
Koko alalle tunnusomaista on myös kustannuskehitys: kustannusten rakenne on muuttunut voimakkaasti siten, että 1970- ja 80-luvuilla tuotantokustannusten osuus on alentunut teknologisen kehityksen ansiosta, ja vastaavasti muiden, esim. markkinointikustannusten osuus on noussut. Työvoimakustannusten osuus on pysynyt ennallaan.

Kuvio 2

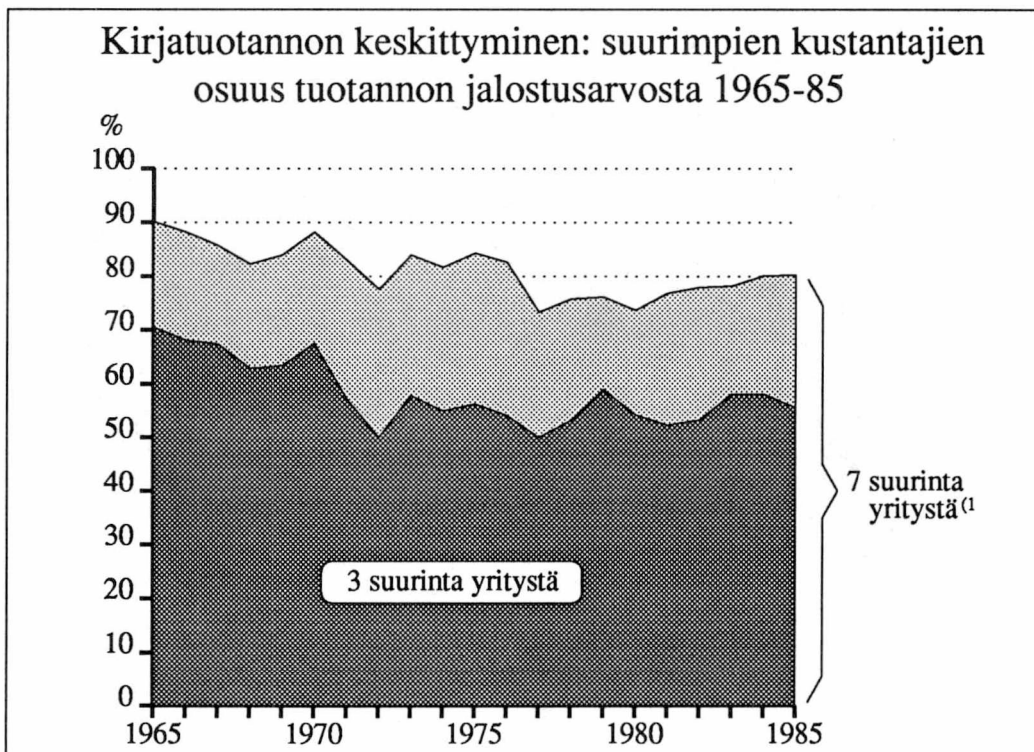
Lähde: Suomen Kustannusyhdistys

Kuvio 3

Toimialan keskittymisaste kuvaa alan oligopoliryhtymien markkinavoimaa. Oligopoliryhmään mukaan lasketut seitsemän kustantajaa (WSOY, Otava, Weilin & Göös (Amer), Tammi, Kirjayhtymä, Gummerus ja Karisto) vastaavat yhteensä noin 80 prosentin markkinaosuudesta mitattuna koko toimialan tuottamasta arvonnalisästä. Kolmen suurimman yhteinen markkinaosuus on yli 50 prosenttia (Kuvio 4).

Kuvio 4

Myynnin keskittyminen yleiskustantajille korostuu edelleen, jos tarkastelemme pelkästään Suomen Kustannusyhdistyksen jäseniä koskevia tietoja.

Ala on siten hyvin keskittynyttä Suomessa, vaikka keskittymisaste kokonaisuudessaan on viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana hieman laskenut, kun uusia pienkustantajia on tullut markkinoille. Silti keskittyminen edelleen kasvaa oligopoliryhmän sisällä keskisuurten joko yhdistäessä voimiaan tai sulautuessa suurimpiin yhtiöihin. (Esimerkiksi vuonna 1979 Amerin Weilin & Göös osti keskisuuren Valistuksen, myöhemmin keskisuuret Tammi, Kirjayhtymä ja Karisto yhdistivät markkinointiorganisaatiotaan (LIBRI), ja vuonna 1988 Kirjayhtymä siirtyi kokonaan Tammen omistukseen. Samana vuonna Weilin & Göös möi kaunokirjallisuutensa julkaisuoikeudet Gummerukselle.)

Pienkustantajien ryhmässä yritysten lukumäärä on vaihdellut melko voimakkaasti. Esimerkiksi vuodesta 1965 vuoteen 1980 pienkustantajien lukumäärä kolminkertaistui (Taulukko 1). Kysynnän erilaistumisen ja uusien markkinasegmenttien syntymisen ohella myös kirjamarckkinoiden vapautuminen vuonna 1971 kiihdytti yritysten lukumäärän kasvua. Kirjakauppamyyni, joka on perinteisesti toiminut yleiskustantajien myyntikanavana, ei enää ollut ainoa jakelutie (ks. liitetaulukot 4.1.6 ja 4.1.7). 1980-luvulla pienkustantajien lukumäärä taas väheni. Uusia yrityksiä syntyy runsaasti, mutta yrityksiä myös poistuu markkinoilta lähinnä siksi, että markkinat eivät ole riittävät kovin monelle erikoiskustantajalle.

Taulukko 1. Pienkustantajien lukumäärä ja markkinaosuus 1965-85

Vuosi	Lkm ¹	Lkm ²	Markkina- ² osuus %	Vuosi	Lkm ¹	Lkm ²	Markkina- ² osuus %
1965	14	19	10	1976	32	30	17
1966	14	19	12	1977	38	33	27
1967	15	19	14	1978	38	32	24
1968	38	21	18	1979	39	33	24
1969	37	.	16	1980	44	35	26
1970	22	21	12	1981	42	37	23
1971	26	25	17	1982	36	37	22
1972	25	23	22	1983	31	39	22
1973	27	28	16	1984	30	37	20
1974	26	28	18	1985	29	41	20
1975	27	28	16				

1 Lähde: Teollisuustilasto (mukana vain vähintään 5 työntekijän kustantajat, joilla jatkuvaa tuotantoa)

2 Lähde: SKY:n jäsentietojen mukaan (mukana jäsenkustantajat)

Kaikkein vaikeinta on pienkustantajien selvittää sellaisen kirjallisuuden alueella, jota yleiskustantajat hallitsevat (esim. kaunokirjallisuus, oppikirjat). Vakaimmalta näyttää niiden asema tietokirjallisuuden kustantajina (10-20%). 1970-luvulla pienkustantajat esiintyivät myös huomattavina lasten- ja nuorten kirjallisuuden kustantajina, mutta myöhemmin suuret ovat valloittaneet nämä markkinat takaisin itselleen.

Eroja yleis- ja pienkustantajien toiminnassa

Suurtuotannon etuja heijastaa mm. se, että yleiskustantajien painoskoot ovat suurempia kuin pienkustantajilla (esimerkiksi 1980-luvulla keskimääräinen painoskoko oli yleiskustantajilla noin 6000 ja pienkustantajilla 3000). Kiinteiden kustannusten (ml.investoinnit, suurten toimitustöiden ennakkomaksut, varainvestoinnit jne.) suuruudesta johtuen yleiskustantajien pääoman tarve on moninkertainen verrattuna pienkustantajiin. Yleiskustantajilla on kuitenkin huomattavia kustannusetuja rahoituksen saannissa ja pitkäaikaisissa sopimuksissa kirjailijoiden kanssa.

Työvoimakustannukset aiheuttavat erittäin huomattavan kustannuserän pienkustantajilla. Yleiskustantajilla niiden osuus on 8-10 prosenttia, kun taas pienkustantajilla ne ovat vaihdelleet 15-69 prosentin välillä, ollen keskimäärin noin 30 prosenttia kokonaiskustannuksista. Pienkustantajat näyttävät olevan merkittävämpi työllistäjä, koska ne vastaavat yli puolesta alan työvoimakustannuksista, vaikka osuus tuotannosta on ollut keskimäärin vain noin 15 prosenttia. Pienissä kustannusyhtiöissä on työvoiman käyttö pakostakin tehottomampaa. Työvoimakustannusten osuus tulee sitäpaitsi korkeaksi, kun esimerkiksi markkinointiin ja mainontaan ei uhrata paljontaan varoja.

Markkinoinnin suurin ero yleis- ja pienkustantajien välillä näkyy jakelukanavien käytössä. Oligopoliryhmän pääjakelukanavana ovat kirjakaupat, kun taas pienkustantajien kirjoista suurin osa myydään suoramyyntin kautta. Kirjojen jakelun myyntikate on melko korkea, kirjakaupalle myönnettävine alennuksineen se muodostaa noin 40 prosenttia kirjan hinnasta. Myös kirjakerhomyynti on täysin yleiskustantajien hallussa. Mainonnan osuus markkinoinnista on molemmissa yritysyhmissä kasvanut, mutta sen absoluuttinen määrä on pienkustantajilla mitätön verrattuna yleiskustantajiin.

Tuottajan mainonta samoin kuin myyntityö kohdistuvat vähittäiskaupan porttaaseen yhtä paljon kuin lopullisiin kuluttajiinkin. Niiden käyttö lisää siten oligopoliryhtysten valtaa. Lisäksi markkinointitoimet kohdistetaan yleensä suuren kysynnän joukkohyödykkeisiin. Näin mainonta vahvistaa myös kirjojen kysynnän keskittymistä yleiskustantajien tuottamiin bestsellereihin. Pienkustantajien yhteisiä markkinointiponnistuksia vaikeuttaa vuorostaan se, että ne kilpailevat voimakkaasti keskenään tai että niiden erikoistumisprofiilit poikkeavat niin paljon toisistaan, että yhteismarkkinointi ei aina ole mahdollista.

Kirjojen hintakehitys on vuosina 1974-85 ollut nouseva (Kuva 5). Yleiskustantajien kirjojen hintataso on (suuremmasta painoskoosta huolimatta) ollut korkeampi kuin pienkustantajien taso. Osittain tämä johtunee julkaistavien nimikkeiden laajuus- ja laatueroista (esim. kirjojen kovakantisuus yleiskustantajilla).

Kannattavuuserot

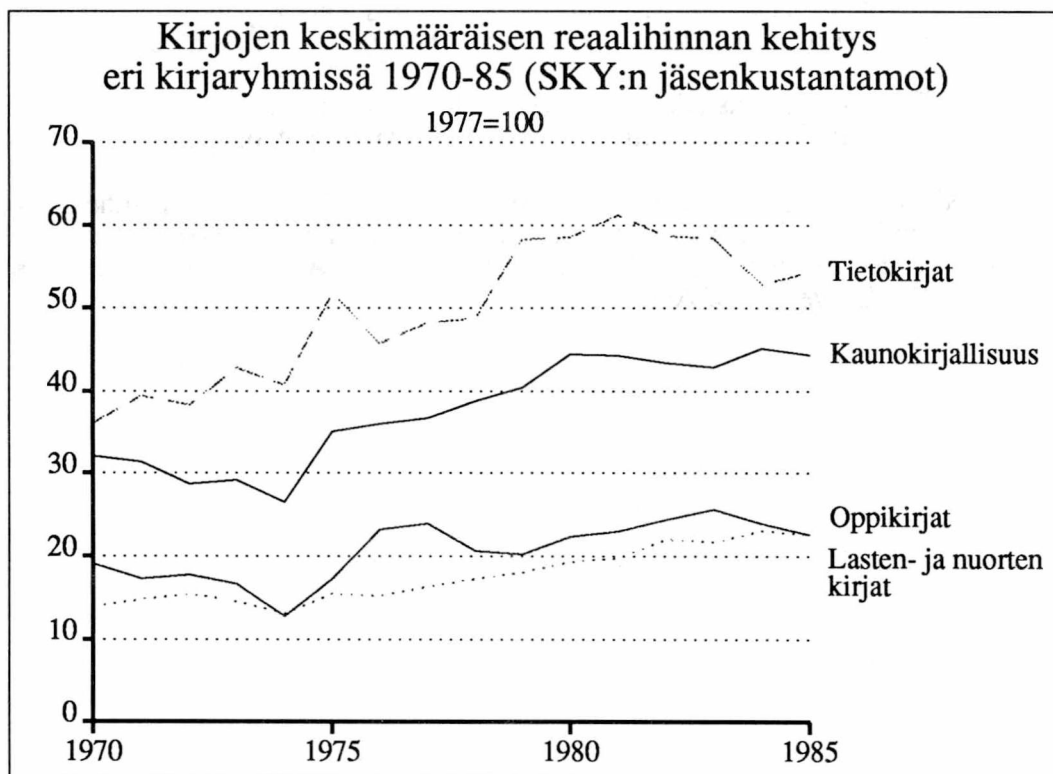
Edellä kuvatut kustannus- ja strategiaerot heijastuvat myös kahden tarkastelemamme yritysyhmissä kannattavuuseroina. Hinta-kustannusmarginaalilla mitattuna yleiskustantajien ja erikoistuneiden pienkustantajien kannattavuudessa on selvä ero. Pienkustantajien kannattavuus on ollut yleiskustantajien kannattavuutta alhaisempi koko tarkasteluajanjakson 1965-85 ajan. Ainoastaan parina vuonna (1965 ja 1977) ovat pienkustantajat päässeet samoihin lukemiin. 1970-luvun alkupuolelta lähtien yleiskustantajien kannattavuus on jatkuvasti parantunut.

Pienkustantajien kannattavuus on 1970-luvun puoleen väliin saakka parantunut, joskin se on vaihdellut voimakkaasti eri vuosina. 1970-luvun lopulla tapahtui

käänte: pienkustantajien kannattavuus alkoi huonontua lisääntyneen kilpailun vaikutuksesta.

Erikoistuneiden pienten yritysten muodostama "periferia" ja sen säilyminen olisi kuitenkin merkittävää ennen kaikkea kirjallisen kulttuurin monipuolisuuden ja innovatiivisuuden lisäämiseksi. Nykyisen toimialarakenteen pysyvyys, jossa rinnakkain toimivat kaksi yritysryhmää (pelkän oligopolin asemesta), onkin tulevaisuudessa sekä todennäköistä että toivottavaa.

Kuvio 5

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys

Lähteet

Brunila, Anne (1989a), Formation and maintenance of market structure. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisu B:89.

Brunila, Anne (1989b), Structure of the Finnish book publishing industry and performance of firms. Helsingin kauppakorkeakoulun julkaisu D:114

Brunila, Anne ja Uusitalo, Liisa (1989), Kirjatuotannon rakenne ja strategiat. Jyväskylän yliopisto, Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisu.

Uusitalo, Liisa ja Oksanen, Anne (1989), The dual structure hypothesis and the book industry. Teoksessa: Waits, C.Richard, William S. Hendon and J. Mark Davidson Schuster (eds.), Cultural economics 88: A European perspective. Akron: The University of Akron, 21-30

Suomen sanomalehdistön keskittymispiirteitä 1980-luvulla

Jyrki Jyrkiäinen

Seuraavassa tarkastellaan Suomen joukkotiedotuksen keskittymistä lähinnä sanomalehdistön osalta. Kohteena on keskeisten kehityskulkujen ja piirteiden kuvaus. Näkökulma on lähettäjakeskeinen eli lehtitalo- ja kustantajapainotteinen, joten keskittymisen vaikutukset sananvapauden ja vastaanottajien tasolla jäävät käsitteilyn ulkopuolelle.

Toisen maailmansodan jälkeisistä ajoista aina nykypäiviin asti Suomen sanomalehtien lukumäärä on ollut varsin vakaa. Vuonna 1946 ilmestyi 94 varsinaista (vähintään kolme kertaa viikossa ilmestyvää) sanomalehteä ja 1.5.1989 sanomalehtiä oli 102, joista ruotsinkielisiä 12.

Kaupungeittain eniten sanomalehtiä ilmestyy vuonna 1989 Helsingissä, yhteensä 13 lehteä. Neljän sanomalehden kaupunkeja on kaksi: Oulu ja Vaasa. Kolmen lehden kaupunkeja ovat Joensuu, Pori, Tampere ja Turku. Kahden lehden kaupunkeja on yhdeksän: Hämeenlinna, Kokkola, Kuopio, Loviisa, Maarianhamina, Pietarsaari, Porvoo, Seinäjoki ja Uusikaupunki. Kaupunkeja, joissa ilmestyy vähintään yksi suomen- ja yksi ruotsinkielinen lehti on seitsemän: Helsinki, Kokkola, Loviisa, Pietarsaari, Porvoo, Turku ja Vaasa. Paikkakuntia, joissa ilmestyy pääsisällöltään vain ruotsinkielinen lehti on neljä: Hanko, Maarianhamina (2), Närpiö ja Tammisaari.

Määrällinen lehtitarjonta

Vuosina 1948-89 on toimintansa lopettanut nelisenkymmentä sanomalehteä. Lopettaneista kuusi oli perustettu viime vuosisadalla ja 14 vuoden 1940 jälkeen. Sanomalehtien nimikemäärä oli alimmillaan 1970-luvun alkuvuosina, jolloin ilmestyi 88 lehteä. Tämän jälkeen muutokset ovat olleet pieniä ja nimikemäärä on kasvanut 1980-luvulla. Ilmestymisensä lopettaneet tai fuusioituneet lehdet ovat olleet pääasiassa puolueisiin sitoutuneita kakkoslehtiä. Kokoomus, skdl ja sdp ovat menettäneet huomattavan osan maakunnallisista äänenkannattajistaan.

Suomessa on runsaat 200 kaupunkia tai kuntaa, joissa julkaistaan sanoma- tai paikallislehtiä. Varsinaisia sanomalehtiä vuonna 1989 ilmestyy 67 paikkakunnalla, 16 paikkakunnalla kaksi tai useampia lehtiä ja 51 paikkakunnalla vain yksi lehti (taulukko 1).

Kahden lehden paikkakuntien määrä on pysynyt samana neljänkymmenen vuoden aikana. Sellaisten paikkakuntien määrä, joilla on ilmestynyt kolme tai useampia sanomalehtiä, on vähentynyt selvästi sodan jälkeen. Sellaisia paikkakuntia, joilla oli lehtikilpailua eli ilmestyi vähintään kaksi lehteä, oli vuonna 1950 kaikkiaan 24 ja vuonna 1989 vastaavasti 16. Useamman kuin kahden lehden paikkakuntia oli vuonna 1950 kaikkiaan 15 ja vuonna 1989 vastaavasti seitsemän. Yhden lehden paikkakuntien määrä on kasvanut huomattavasti. Vuonna 1950 yhden sanomalehden paikkakuntia oli 19, vuonna 1980 niitä oli 40 ja vuonna 1989 vastaavasti 51. **Ilmestymispaikkakunnilla lehtitarjonta on nimekemäärältään**

kaventunut ja yksilehtisten paikkakuntien määrä on kasvanut samalla kun lehtiä ilmestyy useammalla paikkakunnalla kuin koskaan aikaisemmin.

Taulukko 1. Sanomalehtien ilmestymispaikkakuntien lukumäärä vuosina 1950-1989

Lehtiä kpl	Paikkakuntia			
	1950	1965	1980	1989
1 lehti	19	34	40	51
2 lehteä	9	9	9	9
3 lehteä	7	6	4	4
4 lehteä tai enemmän	8	4	3	3
Yhteensä	43	53	56	67

Lähteet: Löyttyniemi, V. Sanomalehdistön rakenne ja talous 1940-luvulta 1980-luvulle. Suomen lehdistön historia 3. Kuopio 1988, 307-482; Suomen Lehdistö 7-8/1989; Jyrkiäinen, J. Joukkotiedotuksen keskittymistutkimus. Osaraportti III. Liikenneministeriön julkaisuja 2/1989.

Absoluuttinen ja suhteellinen keskittyminen kasvaneet

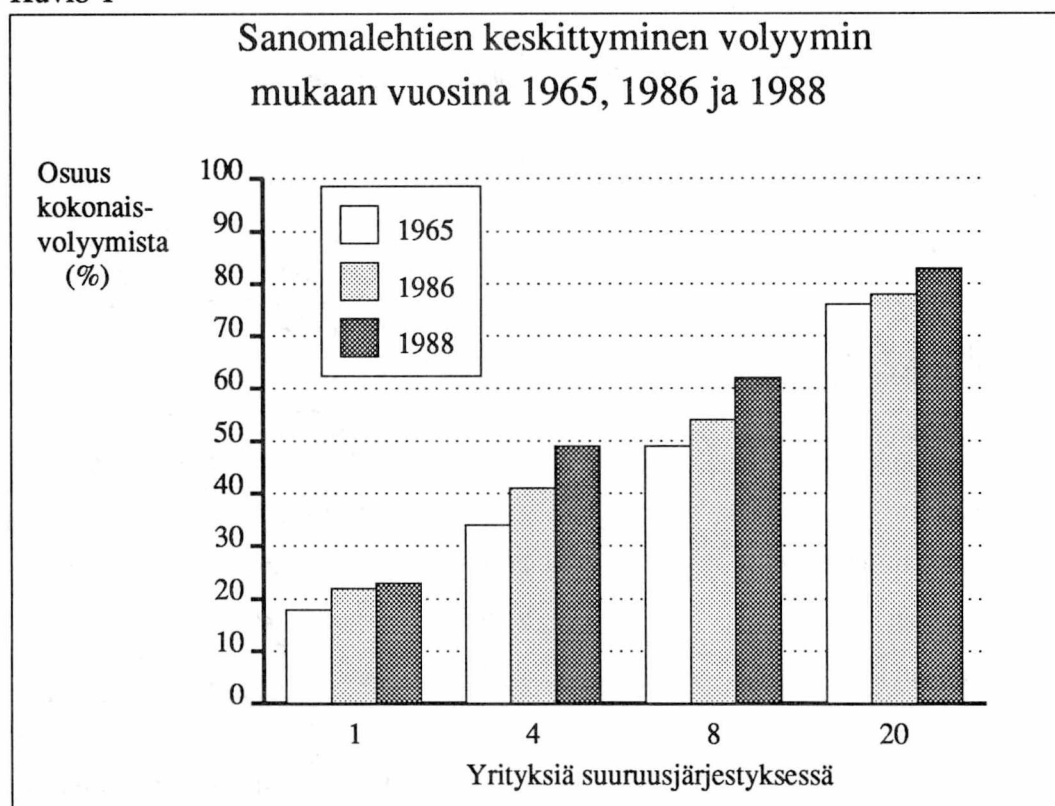
Absoluuttista keskittymistä voidaan tarkastella esim. 14820:n suurimman yrityksen osuudella kokonaislevikistä tai kokonaisvolyymista (levikki kerrottuna vuotuisilla ilmestymiskerroilla). Keskittymisen näkökulmasta viimeaikaiset muutokset näkyvät selvästi (kuvio 1). Kun suurimman yhtiön, Sanoma Oy:n kahden lehdien, osuus kokonaisvolyymista vuonna 1965 oli vajaa viidennes (18%), niin 1988 se oli lähes neljännes (23%). Neljän suurimman yrityksen osuus on kasvanut nopeimmin: vuonna 1965 se oli runsas kolmannes (34%), vuonna 1986 se oli noussut 41 prosenttiin ja viime vuonna lähes puoleen (49%). Kahdeksan suurimman lehtiyhtiön osuus oli vuonna 1965 puolet (49%), vuonna 1986 runsaat puolet (54%) ja vuonna 1988 yli kolme viidesosaa (62%). Kahdenkymmenen suurimman yrityksen osuuden kasvu on ollut hitaampaa; vuonna 1965 niiden osuus oli kolme neljäsosaa (76%), vuonna 1986 runsaat kolme neljäsosaa (78%) ja vuonna 1988 runsaat neljä viidesosaa (83%). Volyymitaulukossa Savon Sanomain Kirjapainon osuudet on jaettu Pro Lehdistön omistajien kesken tasan, mutta Pro Lehdistön muita omistusosuuksia ei ole otettu huomioon.

Suhteellista keskittymistä mitataan yksiköiden suuruudella suhteessa toisiin yksiköihin. Otetaan huomioon yritysten määrä kumulatiivisena prosenttilukuna ja osuus esimerkiksi koko lehtimarkkinoiden volyymista tai levikistä. Vuonna 1988 hallitsi 25 prosenttia yrityksistä (16) sanomalehtien volyymista 78 prosenttia. Puolet yrityksistä hallitsee vastaavasti 93 prosenttia ja kolme neljäsosaa yrityksistä hallitsee 98 prosenttia kokonaisvolyymista vuonna 1988.

Lehtikaupat vilkastuvat 80-luvulla

Ennen 1970-luvun loppua lehtikaupat olivat harvinaisia. Varhaisemmista sodanjälkeisistä kaupoista merkittävimmät olivat heinolalaisen Itä-Hämeen siirtyminen

Kuvio 1

lahtelaiselle Etelä-Suomen Sanomille vuonna 1945, imatralaisen Ylä-Vuoksen siirtyminen lappeenrantalaiselle Etelä-Saimaalle vuonna 1947 sekä Kauppalehden myynti Uudelle Suomelle 1958. Ainoa eräänlainen sanomalehtiketju oli pitkään sosialidemokraattisten sanomalehtien yhteisomistus. Vuonna 1949 perustettiin Työväenlehdistön kannatusyhdistys ry. tukemaan sosialidemokraattisia sanomalehtiä. Se hankki jo 1950-luvulla omistuosuuksia useista lehdistä. Myöhemmin siitä tuli pääomistaja kaikissa sosialidemokraattisissa sanomalehdissä yhtä lukuunottamatta (Uusi Aika). Tällä hetkellä Työväenlehdistön kannatusyhdistyksen hallussa on kuusi sosialidemokraattista lehteä.

1980-luvun puolivälin jälkeen lehtikauppa on ollut vilkasta. Vuoden 1986 jälkeen koko lehdistön alalla on tehty kaikkiaan viitisenkymmentä lehtikauppaa. Vuonna 1988 graafisella alalla tehtiin 36 sellaista yrityskauppaa, jossa uuden omistajan osuus nousi vähintään 40 prosenttiin ja ostetun kohteen liikevaihto oli yli kolme miljoonaa markkaa. Suurimpia kauppia liikevaihdolla mitattuna olivat Uusi Suomi Oy:n myynti Aamulehti-yhtymälle ja Lehtimiehet Oy:n myynti Yhtyneet Kuvalehdet Oy:lle, jonka WSOY omistaa yhdessä kilpailijansa ja yhteistyökumppaninsa Otavan kanssa.

Lehtikauppojen seurauksena sanomalehtien omistusrakenteessa tapahtui eräitä muutoksia vuoden 1988 aikana. Ehkä merkittävin lehdistön omistusrakenteen muutos 1980-luvun alusta lähtien on ollut **paikallislehtien omistuksen siirtymisen isompien maakuntalehtien käsiin**. Eniten paikallislehtiä ovat hankkineet Aamulehti, Iisalmen Sanomat, Ilkka, Karjalainen, Keskisuomalainen, Liitto, Piekämäen Lehti, Pohjolan Sanomat, Satakunnan Kansa ja Savon Sanomat. Näillä kaikilla on hallussaan vähintään neljä paikallislehteä (taulukko 2).

Taulukko 2. Sanomalehtien omistuksessa olevia paikallislehtiä vuonna 1989

	Lehtiä kpl	Paikallis- lehtien yhteis- levikki	Lehdet
Aamulehti:	7	54.900	Pyhäjokiseutu*, Koillis-Häme*, Raahen Seutu*, Nokian Uutiset*, Koillis-Lappi*, Suur-Keuruu*, Kurun Sanomat
Etelä-Saimaa:	2	19.400	Ylä-Vuoksi*, Joutseno
Etelä-Suomen Sanomat:	2	19.500	Itä-Häme*, Kuusankosken Sanomat*
Helsingin Sanomat:	1	15.800	Hyvinkään Sanomat*
Hämeen Sanomat:	1	3.900	Hämeenkulma
Iisalmen Sanomat:	4	24.900	Salmetar, Matti ja Liisa, Miilu, Pielavesi-Keitele
Ilkka:	4	19.200	Härmät, Luoteis-Satakunta, Suupohjan Sanomat, Viiskunta
Kainuun Sanomat:	3	20.100	Kuhmolainen, Sotkamon Lehti, Yläkainuu
Karjalainen:	4	27.800	Lieksan Lehti*, Ylä-Karjala*, Parikkalan Sanomat, Pogostan Sanomat
Karjalan Maa:	1	6.100	Outokummun Seutu
Keskisuomalainen:	7	45.300	Kuorevesi-Mänttä-Vilppula*, Sisä-Suomen Lehti*, Hankasalmen Sanomat, Jyväskylän Maalaiskuntauutiset, Viitasaaren Seutu, Laukaa-Konnevesi, Viiden Kunnan Sanomat
Keskipohjanmaa:	2	15.800	Kalajokilaakso*, Perhonjokilaakso
Keski-Uusimaa:	2	13.200	Vantaan Seutu, Sipoon Sanomat
Lapin Kansa:	1	4.300	Länsiraja
Liitto:	4	27.400	Koillissanomat*, Rantalakeus, Kalajoki-lehti, Iijokiseutu
Luoteis-Uusimaa:	2	8.700	Karkkilan Tienoo*, Karjaan Seutu
Pieksämäen Lehti:	5	26.900	Länsi-Saimaa, Kangasniemen Kunnallislehti, Sisä-Savon Lehti, Pitäjänuutiset, Päijät-Häme
Pohjolan Sanomat:	4	12.000	Siepakka, Pohjan Tornio, Lapin Kuriiri, Pohjoiskaira
Satakunnan Kansa:	4	22.300	Kankaanpään Seutu, Kokemäen Sanomat, Luoteiskunnat, Merikarvia
Savon Sanomat:	7	55.100	Soisalon Seutu, Uutis-Jousi, Puruvesi, Koillis-Savo, Pitäjäläinen, Karttulan-Tervon-Vesannon Sanomat, Warkauden Lehti
Turun Sanomat:	1	5.700	Somero
Tyrvään Sanomat:	1	5.600	Paikallissanomat
Åbo Underrättelser	1	5.100	Pargas Kungrörelser Paraisten Kuulutukset
Yhteensä	67	460.100	

* Luokitellaan ilmestymistiheyden perusteella myös varsinaiseksi sanomalehdeksi. Levikkitiedot Suomen Lehdistä 7-8/89 ja Aamulehti 14.9.1989.

Suomessa vuonna 1989 ilmestyvistä paikallislehdistä on 67 eli noin 38 prosenttia sanomalehdeksi luokitellun lehden hallussa. Sanomalehtien hallussa olevien paikallislehtien yhteislevikki on noin 46 prosenttia paikallislehtien kokonaislevikistä.

Paikallislehtien liiton piirissä on haastateltu omistajaa vaihtaneiden lehtien päätoimittajia ja toimittajia omistuskeskittymisen seurauksista. Selvitysten mukaan toimittajat eivät kokeneet, että heidän työtään olisi rajoitettu lehdessä omistajanvaihdoksen jälkeen. Työskentelyedellytykset ovat usein parantuneet uusien resurssien myötä. Lehtiä ei ole myöskään lopetettu omistajanvaihdosten yhteydessä.

1980-luvulla eräät maakuntalehdet ovat alkaneet ostaa myös lähikunnista aluelehtiä. Vuonna 1983 Keski-Uusimaa hankki Uusimaa-lehden, vuonna 1984 Kouvolan Sanomat osti Etelä-Suomen ja vuonna 1986 Savon Sanomat osti Warkauden Lehden.

Turun Sanomat hankki vuonna 1988 Salon Seudun Sanomat (49 prosenttia suoraan omistukseensa ja Agrotuote Oy:n kautta 35,5 prosenttia Salon Seudun Sanomalehti Oy:stä) ja Uudenkaupungin Sanomat.

Helsingin Sanomat lähti alkuvuodesta 1989 pääkaupunkiseudun ulkopuoliseen lehtifuusioon (20% Kotkan Sanomia julkaisevasta Kymen Viestintä Oy:stä). Linjan muutoksena voidaan pitää sitä, että Sanoma Oy osti kesäkuussa 1989 Hyvinkään Sanomia kustantavan Hyvinkään Sanomalehti Oy:n ja sen sisaryhtiön Hyvinkään Kirjapaino Oy:n. Sanoma Yhtymä ei ole aikaisemmin ostanut muita sanomalehtiä.

Ruotsinkielisen sanomalehdistön suurin lehti Hufvudstadsbladet on hankkinut omistukseensa muita ruotsinkielisiä lehtiä. Jo aiemmin sillä on ollut osuus loviisalaisesta Östra Nylandista ja maaliskuussa 1988 se hankki itselleen enemmistön lehdestä. Joulukuussa 1988 Hufvudstadsbladet hankki 20 prosentin osuuden kokkolalaisesta Österbottningenista. Alkuvuodesta 1989 Hufvudstadsbladet osti Borgåbladetin ja se jatkaa lehtiyhtiön tytäryhtiönä.

Monen maakunnallisen tai paikallisen lehden omistus on siirtynyt näin ilmestymispaikkakuntansa ulkopuolelle.

Voimakkaimmin laajentunut ja toimialaltaan monipuolistunut sanomalehtiyhtymä on 1980-luvulla ollut Aamulehti-yhtymä. 1980-luvun alussa Aamulehti hankki useita paikallislehtiä. Yhtymää edeltäneen Tampereen Kirjapaino Oy:n kasvu alkoi vuoden 1985 lopulla, kun se hankki tytäryhtiökseen Tampereen Arpatehdas Oy:n ja Oy PG-Yhtiöt Ab, joka tuottaa lomakkeita ja atk-palveluja. Vuoden 1988 helmikuussa se hankki osake-enemmistön Vaasa Oy:stä (Pohjalainen sekä 48 prosenttia Etelä-Pohjanmaasta) ja vuoden lopulla osakevaihdon kautta 93 prosenttia Uusi Suomi Oy:n osakkeista (Uusi Suomi, Iltalehti, Kauppalehti). Yhtymän liikevaihto on kasvanut muutamassa vuodessa moninkertaiseksi. Kun liikevaihto vuonna 1983 oli 214 mmk, niin vuonna 1986 se oli 650 mmk ja 1988 liikevaihto oli 856 mmk. Vuonna 1989 liikevaihto noussee 1,4 miljardiin Uuden Suomen ja Vaasan tullessa mukaan koko vuodelta. **Aamulehti-yhtymä on nykyisin suurin sanomalehtilehtiketju Suomessa 12 sanomalehdellään** (joista seitsemän luonteeltaan lähinnä paikallislehtiä). Yhtymä on Suomen toiseksi suurin lehdenkustantaja.

Toinen merkittävä muutos sanomalehdistön valtakunnallisessa rakenteessa oli vuonna 1988 Kymenlaakson sanomalehtien omistuksen uudelleenjärjestely. Kotkalaiset sosialidemokraattinen Eteenpäin ja sitoutumaton Etelä-Suomi (Kouvolan Sanomien tytäryhtiö) fuusioitiin vuoden 1989 alusta Kotkan Sanomiksi. Samalla alueen lehtien omistussuhteita muutettiin perustamalla Kymen Viestintä Oy, jon-

ka omistavat Eteenpäin Oy (30%), Kymmene Oy (30%), Kouvolan Sanomat (20%) ja Sanoma Oy (20%). Kymen Viestintä Oy julkaisee Kouvolan Sanomia sekä hallitsee merkittävää vähemmistöosuutta (40%) Kotkan Sanomista, jonka muut omistajat ovat sosialidemokraattisten lehtien hallussa oleva Viestintärahoitus Oy (10%), Ojamari Oy (10%) ja Eteenpäin Oy (40%). Eteenpäin lehti jatkaa viikkolehtenä Viikko-Eteenpäin.

Vuoden 1989 alussa on 33 sanomalehteä eli kolmasosa kaikista sanomalehdistä suoraan tai välillisesti jonkun toisen sanomalehden omistuksessa tai niillä on käytännössä samat omistajat. Näiden lehtien yhteislevikki on 23 prosenttia varsinaisten sanomalehtien kokonaislevikistä, jos vähemmistöosakkuuksia ei oteta huomioon. Esimerkiksi vuonna 1975, jolloin ilmestyi 89 sanomalehteä, oli jonkun toisen sanomalehden omistuksessa 14 sanomalehteä eli noin 16%. Näistä kahdeksan oli sosialidemokraattisia aluelehtiä. Tällöin Suomen Sosialidemokraatti on laskettu ketjun päälehdeksi, eikä sitä ole huomioitu laskelmissa (taulukko 3).

Viimeisen parin vuoden aikana tapahtuneet lehtikaupat ovat nostaneet volyymin keskittymistä enemmän kuin parinkymmenen edellisen vuoden tapahtumat. Pääosa selittyy Uusi Suomi Oy:n (Uusi Suomi, Iltalehti, Kauppalehti) siirtymisestä Aamulehti-yhtymälle. Muutaman suurimman sanomalehtiyrityksen levikkiylyvoima on ollut jo pitkään tyypillistä Suomen sanomalehdistön rakenteelle. Yhteislevikiltään 20 suurimman sanomalehtiyrityksen osuus lehtien nimekemäärästä oli puolet ja sanomalehdistön kokonaislevikistä lähes 80 prosenttia vuoden 1989 alussa (taulukko 3).

Suomen viestintäteollisuudessa alkoi vuoden 1988 loppupuolella rakennemuutos, jossa toi uusia piirteitä sanomalehdistön omisturakenteeseen. Ensinnäkin Suomen **kolme suurinta lehtitaloa ovat olleet keskeisesti osallisina lehtikaupoissa.** Aamulehden toimintastrategiaan lehtien ostaminen on kuulunut jo 80-luvun alkuvuosista, mutta TS-Yhtymä ja Sanoma Oy suhtautuivat aiemmin julkisuudessa pidättyvästi lehtiostoihin, mutta ovat 1980-luvun lopulla muuttaneet tai "tarkistaneet" linjaansa.

Toinen keskeinen piirre on ollut **ammattimaisten sijoittajien ilmaantuminen alalle.** Aluksi liikkeellä olivat lähinnä yksityishenkilöt, sittemmin kehitysyritykset. Maakunnalliset lehtitalot ovat olleet otollisia sijoituskohteita, koska niiden osakeiden hinta on pitkään pysynyt suhteellisen alhaisena ja osakepääomat ovat olleet pieniä suhteessa lehtiyritysten omaisuuteen. Lisäksi eräiden keskustalaisten ja kokoomuslaisten maakuntalehtien omistus on ollut hajautunut, joten niiden osakeita on ollut mahdollista hankkia suhteellisen helposti. Eräät keskustalaiset lehdet (esim. Itä-Savo, Etelä-Saimaa, Karjalan Maa) ovat yhden tai kahden suvun hallussa, kokoomuslaisten taas erilaisten instituutioiden hallussa. Ammatilaisomistajien kautta osa maakunnallisesta omistuksesta on ainakin toistaiseksi siirtynyt maakunnan ulkopuolelle.

Selvimmän tätä tilannetta käytti hyväkseen kehitysyritys Panostaja Oy:n heinäkuussa 1988 muodostama tytäryhtiö Suomen Viestintäkehitys Oy. Se pyrki vähemmistöosakkuuksiin keskisuurissa ja suurissa, vakiintuneissa ja kannattavissa viestintäyrityksissä. Se hankki omistukseensa merkittäviä vähemmistöosuuksia (10-25%) neljästä sanomalehtiyrityksestä: Aamulehti-yhtymästä, Satakunnan Kirjateollisuudesta, Savon Sanomien Kirjapainosta (33%) ja Ilkasta, kahdesta paikallisradioyhtiöstä: Savon Mediat ja Tampereen Ääni (20% Radio 957:stä) ja pienempiä vähemmistöosakkuuksia noin 15 viestintäalan yrityksestä.

Viestintäkehitys Oy:n vastapooliksi Sanoma Osakeyhtiö, Turun Sanomat ja 10 lähinnä maakuntalehteä perustivat lokakuussa 1988 Pro Lehdistön torjumaan ulkopuolelta tulevia "maakuntalehtien vihamielisiä kaappauksia". Pro Lehdistö on jaettu 12 lehtitalon kesken siten, että kymmenellä yrityksellä on kullakin 8,88

Taulukko 3. 20 suurinta omistusryhmää sanomalehdistössä levikinmukaisessa suuruusjärjestyksessä ja kasautuva osuus kokonaislevikistä (%) vuonna 1989

Kustantaja	Lehtiä	Levikki*	Kokonais-	Lehtiryhmän lehdet
	kpl	1000 kpl levikistä (%)		
Sanoma Oy	3	687	20.6	Helsingin Sanomat, Iltasanomat, Hyvinkään Sanomat
Aamulehti-yhtymä	12	521	36.2	Aamulehti, Uusi Suomi, Kauppalehti, Iltalehti, Pohjalainen, Etelä-Pohjanmaa, Koillis-Häme, Koillis-Lappi, Nokian Uutiset, Raahen Seutu, Suur-Keuruu, Pyhäjokiseutu
TS-yhtymä	3	166	41.2	Turun Sanomat, Salon Seudun Sanomat, Uudenkaupungin Sanomat
Maataloustuottajain Palvelu Oy	1	127	45.0	Maaseudun Tulevaisuus
Savon Sanomain Kirjapaino Oy	2	103	48.1	Savon Sanomat, Warkauden Lehti
Keskisuomalainen Oy	3	98	51.0	Keskisuomalainen, Sisä-Suomen Lehti, Kuorevesi-Mänttä-Vilppula
Kirjapaino Oy Kaleva	1	94	53.8	Kaleva
Esan Kirjapaino Oy	3	88	56.5	Etelä-Suomen Sanomat, Itä-Häme, Kuusan-kosken Sanomat
Insinöörilehdet Oy	1	85	59.0	Tekniikka & Talous
Hufvudstadsbladet	3	83	61.5	Hufvudstadsbladet, Östra Nyland, Borgåbladet
Työväenlehdistön kannatusyhdistys ry.	6	77	63.8	Demari, Pohjois-Karjala, Turun Päivälehti, Pohjolan Työ, Kansan Lehti, Pohjanmaan Kansa
Kustannus Oy Kotimaa	1	73	66.0	Kotimaa
Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oy	3	71	67.7	Karjalainen, Lieksan Lehti, Ylä-Karjala
Satakunnan Kirjateollisuus Oy	1	63	69.8	Satakunnan Kansa
Kymen Viestintä Oy	2	58	71.7	Kouvolan Sanomat, Kotkan Sanomat
Ilkka Oy	1	55	73.3	Ilkka
Etelä-Saimaan Kustannus Oy	2	51	74.9	Etelä-Saimaa, Ylä-Vuoksi
Kansan Uutiset	1	44	76.2	Kansan Uutiset
Keskipojanmaan	2	43	77.5	Keskipojanmaa, Kalajokilaakso
Kirjapaino Oy Lapin Kansa Oy	1	42	78.7	Lapin Kansa
20 Yhteensä	52	2628	78.7	
Kaikki sanomalehdet yhteensä	102	3337	100.0	

* Levikkiedot Suomen Lehdistö 7-8/89 ja Aamulehti 14.9.1989.

prosenttia äänivallasta ja kahdella pienimmällä hieman vähemmän. Osakkaita ovat Esan Kirjapaino, Hufvudstadsbladet (4,44%), Hämeen Sanomat, Ilkka, Kainuun Sanomien Kirjapaino, Keski-Pohjanmaan Kirjapaino (6,66%), Keski-suomalainen, Kirjapaino Osakeyhtiö Kaleva, Sanoma Osakeyhtiö, Satakunnan Kirjateollisuus, Savon Sanomien Kirjapaino ja Turun Sanomat. Osakkaat kuuluvat 20 suurimman lehtiyrityksen joukkoon.

Oy Pro Lehdistö Pro Pressen Ab osti toukokuussa 1989 Panostajan hallussa olleet Viestintäkehityksen osakkeet ja sai 59 prosenttia yhtiön äänivallasta ja 11 prosenttia sen osakekannasta. Viestintäkehityksen B-osakkeet on noteerattu otc-listalle. Pro Lehdistöllä on nyt tytäryhtiönsä Viestintäkehityksen kautta yli 50 (äänivallasta noin 10) prosentin osuus Savon Sanomien Kirjapainosta, yli 28 prosenttia Satakunnan Kirjateollisuudesta, yli 13 (äänistä 19,7) prosenttia Ilkasta, yli 20 prosenttia Vaasasta (joka julkaisee Pohjalaista ja on Aamulehden tytäryhtiö) ja yli 9 (äänistä 11,25) prosenttia Aamulehdestä. Aamulehti-yhtymään kauppa ei vaikuttanut, koska Viestintäkehitys myi keväällä 1989 viiden vuoden vaihtovelkakirjalla 10 prosentin osuuden tuntemattomalle ostajalle. Lainalla saa hallintaansa viiden vuoden kuluessa Aamulehden ja Viestintäkehityksen osakkeita. Ollaan kehäomistuksen tilanteessa, jossa ala omistaa itse itseään; lehdistö omistaa yhtiön, joka omistaa lehdistöä. Kauppojen seurauksena **kynnys lehtitalojen valtaamiseksi on noussut.**

Vuoden 1988 lopussa keskustalaiset sanomalehdet perustivat Savon Sanomien Kirjapainon ja Keski-suomalaisen johdolla kehitysyhtiö Maakuntien Viestintä Oy:n. Se on hankkinut suuren osuuden mm. Keski-Pohjanmaan Kirjapainosta. Kehitysyhtiön runkona on neljätoista keskustalaista sanomalehteä ja lisäksi rahoittajina yhtiössä on mukana pankkeja.

Moniomisteiset lehtiyhtiöt eivät voi välttyä osakekaupan vilkastumiselta lähi-vuosina. Sijoitusyhtiöiden tultua mukaan lehtiosakkeiden lunastusoikeus ja muut omistussuojaukset ovat menettäneet jossain määrin tehoaan. Yhä useammasta lehtiyhtiöstä on tullut entistä suljetumpi yhtiöjärjestysmuutosten jälkeen ja on syntynyt omistusryhmä, jota hallitsevat vanhat suku- ja perheyhtiöt, lehtiyrityksen johto sekä suuret teollisuusyritykset, pankit ja vakuutusyhtiöt.

Kymmenestä suurimmasta sanomalehtiyhtiöstä on viisi perhe- tai sukuyhtiötä: Sanoma Oy, TS-yhtymä, Esan Kirjapaino, Pohjois-Karjalan Kirjapaino ja Kirjapaino-Osakeyhtiö Kaleva. Satakunnan Kirjateollisuuden suurin omistaja on SK-Invest, jossa on mukana yhtiön vanhat suurosakkaat. Lehtikauppojen seurauksena **lehtien keskinäinen ristiinomistus on lisääntynyt.** Erityyppiset institutionaaliset omistajat ovat lisänneet omistustaan sanomalehdistöissä lähinnä maakunnallisten pienomistajien kustannuksella.

Lehdistö mukaan uusiin viestimiin

Parantaakseen asemiaan kiristyvässä kilpailussa ja lisätäkseen kannattavuuttaan tulevaisuudessa sanomalehtiyritykset ovat lisänneet investointejaan muihin joukkoviestintävälineisiin. Tämä on johtamassa tiettyihin alueellisesti keskittyneisiin viestintärakenteisiin suomalaisessa joukkoviestinnässä.

Osa sanomalehdistön investoinneista on tehty vanhoihin medioihin, paikallislehtiin ja ilmaisjakelulehtiin sekä kirjapainotoiminnan tuotevalikoiman monipuolistamiseen. Monet sanomalehdet ovat kuitenkin investoimassa myös uusiin viestimiin, kaapelitelevisiotoimintaan, paikallisradioihin ja teletietopalveluihin. Kilpailua käydään paitsi perinteisillä markkina-alueilla myös yhä enemmän uusista markkinoista. Tähän vaikuttaa erityisesti sähköisen viestinnän sääntelyn vapautumisen ja uusien televiestinten tarjoamat mahdollisuudet.

Vakavaraiset lehtiytykset pystyvät oman markkina-asemansa sekä osaamistaidollisten ja tietoresurssiensa ansiosta tarvittaessa laajentumaan myös tuleville uusille markkinoille. Sanomalehtien laajentumiseen yksityisiin paikallisradioihin vaikuttaa radiotoiminnan lupien myöntämisessä omaksuttu linja. Kaapelitelevisioihin laajentuminen sen sijaan on helpompaa, koska toimiluvan saamisen edellytyksenä on ainoastaan yhtiön vakavaraisuus.

Liikevaihdoltaan 20 suurimmasta sanomalehtiytyksestä neljä julkaisee aikakauslehtiä, 12 paikallislehtiä, kahdeksan ilmaislehtiä, kuusi on mukana paikallisradio-toiminnassa, 13 kaapelitelevisiotoiminnassa ja viisi teletietopalveluissa. Eräät lehdet ovat mukana myös äänilehtien ja videoiden tuotannossa. Aamulehti-yhtymä on mukana kaikissa mainituissa viestintätoiminnoissa vuonna 1988 tapahtuneen laajentumisen jälkeen (taulukko 4).

Taulukko 4. 20 suurimman sanomalehtiytyksen viestintävälineomistuksia vuonna 1989

Yhtiö	Sanomalehtiä	Aikakauslehtiä	Paikallislehtiä	Ilmaislehtiä	Paikallisradio	Kaapelitelevisio	Teletieto
Sanoma Oy	2+2*	19	-	-	1*	1+3*	1
Aamulehti-yhtymä	12	5	1+2*	1	2*	1*	1
TS-yhtymä	3	-	1	2	1*	1*	1
Keskisuomalainen Oy	3	-	5	1	-	1*	-
Esan Kirjapaino Oy	3	-	-	2	-	1*	1
Savon Sanomain Kirjap. Oy	2	-	7	2	-	1+1*	-
Pohjois-Karjalan Kirjap. Oy	3	-	2	-	1*	-	-
Satakunnan Kirjateoll. Oy	1	-	4	1	1	1*	-
Kirjapaino Oy Kaleva	1	-	-	-	-	-	-
Länsi-Savo Oy	1+1*	-	-	-	-	1*	-
Kymen Viestintä Oy	1+1*	-	-	-	1*	1*	-
Keski-Uusimaa Oy	2	-	2+2*	1	-	1*	-
Etelä-Saimaan Kustann. Oy	2	-	1	1	-	1*	-
Lapin Kansa Oy	1	-	1	-	-	-	-
Insinööri-lehdet Oy	1	6	-	-	-	-	-
Hufvudstadsbladet Ab	3+1*	2	-	-	1*	-	-
Kainuun Sanom. Kirjap. Oy	1	-	3	-	-	1*	-
Ilkka Oy	1	-	2	-	-	-	-
Forssan Kirjapaino Oy	1	-	-	-	-	1*	1
Kirjapaino Oy Maakunta	1	-	1	-	-	-	-
Yhteensä	45+5*	32	30+4*	11	1+7*	2+15*	5

* = merkittävä osaomistus.

Sanoma Oy ja Kymen Viestintä Oy ovat mukana samoissa lehdissä (Kotkan Sanomat). Samoin Sanoma Oy, Aamulehti-yhtymä ja Hufvudstadsbladet Ab ovat osaomistajia samassa paikallisradiossa (Radio Ykkönen). Sanoma Oy:n kaapelitelevisioiden osaomistukset ovat ulkomailla.

Sanomalehdet ja paikallisradiot

Paikallisradiotoiminta alkoi Suomessa vuonna 1985. Elokuussa 1989 oli toiminnassa 47 paikallisradiota, joista kaupallisia 42 ja ei-kaupallisia viisi. Helsingissä, Turussa ja Tampereella on kolme kaupallista paikallisradiota ja Oulussa kaksi. Sanomalehtien hallussa paikallisradioista on 11, joista kaksi radiota yksinomaan yhden sanomalehden omistuksessa. Viidessä paikallisradiossa on useita lehtiomistajia. Paikallislehdet omistavat viisi paikallisradiota, joista kaksi radiota on yksinomaan yhden lehden omistuksessa. Muuntyyppisillä lehdillä on viisi paikallisradiota. Kaikki kolme suurinta sanomalehteä ovat mukana paikallisradioissa.

Ensimmäistä kertaa myös kaksi maakuntien ykköslehteä on paikallisradioiden keskeisiä omistajia. Toukokuussa 1989 valtioneuvosto myönsi toimiluvan ykköslehdille Tampereella (Aamulehti, Kansan Lehti) ja Turussa (Turun Sanomat, Turun Päivälehti, Åbo Underrättelser), mikä on lisännyt viestinnän keskittymistä näissä kaupungeissa. Ilmestymispaikkakuntansa ainoista lehdistä kolme on paikallisradioiden omistajia: Iisalmen Sanomat, Länsi-Suomi (Rauma) ja Pieksämäen Lehti.

Taulukko 5. Lehdistön omistukset paikallisradioissa vuonna 1989

Paikallisradio:	Sanomalehdet (pää- tai osaomistukset):
Radio Auran Aallot (Turku):	Turun Kaapelitelevisio (Turun Sanomat, Turun Päivälehti, Åbo Underrättelser)
Radio Jokinen (Joensuu):	Karjalainen (49,5%), Pohjois-Karjala (49,5%)
Radio Lokki (Kotka):	Eteenpäin (40%), Etelä-Suomi (Kouvolan Sanomien tytäryhtiö 25%), Kymen Sanomat (15%)
Radio Länsituuli (Huittinen):	Satakunnan Kansa (100%)
Radio Mega (Oulu):	Pohjolan Työ (30%)
Radio Pieksämäki:	Pieksämäen Lehti (100%)
Radio Ramona (Rauma):	Länsi-Suomi (100%)
Radio Salminen (Iisalmi):	Iisalmen Sanomat (73%)
Radio Vaasa:	Pohjanmaan Kansa (70%)
Radio Tampere:	Aamulehti (50%), Kansan Lehti (50%)
Radio Ykkönen (Helsinki):	Uusi Suomi/Aamulehti-yhtymä (19,5%), Suomen Sosialidemokraatti (19,5%), Helsingin Sanomat (18,2%), Hufvudstadsbladet (14,3%), Kansan Uutiset (14,3%), Suomenmaa (14,3%)
	Paikallislehdet:
Avainasema (Kaustinen):	Perhonjokilaakso (Keski-Pohjanmaan tytäryhtiö 33%)
— (Jämsänjokilaakso):	Jämsän Lehti (41%), Vastin
Radio Paitapiiska (Kurikka):	Kurikka-lehti (100%)
Radio Satahäme (Ikaalinen):	Pohjois-Satakunta (45%)
Simpso 969 (Lapua):	Lapuan Sanomat (100%)
	Muut lehdet:
— (Espoo):	Länsiväylä (ilmaislehti)
Radio Jyväskylä:	Vastin (viikkolehti, 62%)
Radio Savonmaa (Savonlinna):	Savonmaa (ilmaislehti, noin 80%)
— (Vammala):	Kustannusliike Aluelehdet (ilmaislehti) (Ei toimiva)
— (Sysmä):	Sysmälinen (pitäjälehti)

Ilmestymispaikkakuntansa kakkoslehdistä yhdellä (Pohjanmaan Kansa) on alueen ainut paikallisradio ja yhdellä on osamistus alueensa ainoassa radiossa (Pohjois-Karjala). Kolme ilmestymispaikkakuntansa kakkoslehteä on mukana paikallisradioissa, joilla on kilpailevia paikallisradioita (Kansan Lehti, Pohjolan Työ ja Turun Päivälehti).

Sanomalehtien omistamalla Pro Lehdistöllä on Viestintäkehitys Oy:n kautta vähemmistöosakkuus Radio Savonmaassa ja Radio 957:ssä (20%). Sosialidemokraattisissa lehdissä mukana oleva Suomen Viestintärahoitus Oy on vähemmistöosakkaana kolmessa paikallisradiossa: Radio Vaasa, Saimaan Aallot ja Radio Lokki (taulukko 5).

Yhteenveto

Sodan jälkeen sanomalehtien ilmestymispaikkakunnilla lehtitarjonta on nimekmäärältään kaventunut ja yksilehtisten paikkakuntien määrä on kasvanut, samalla kun lehtiä ilmestyy useammalla paikkakunnalla kuin koskaan aikaisemmin.

Suomen viestintäteollisuudessa vuoden 1988 loppupuolella alkanut rakennemuutos on tuonut uusia piirteitä sanomalehdistön keskittymiseen. 1980-luvun alusta lähtien monet maakuntalehdet hankkivat omistukseensa paikallislehtiä, joiden nimikkeistä 38% ja kokonaislevikistä 46% on nyt sanomalehdistön hallussa.

Seuraavana askeleena oli aluelehtien siirtyminen sanomalehdille. Vuoden 1989 alussa on 33 sanomalehteä eli kolmasosa kaikista sanomalehdistä suoraan tai välillisesti jonkun toisen sanomalehden omistuksessa tai niillä on käytännössä samat omistajat. Aamulehti-yhtymä on nykyisin suurin sanomalehtilehtiketju Suomessa 12 sanomalehdellään.

Viimeisenä vaiheena myös maakuntalehtien ja pääkaupunkiseudun sanomalehtien omistus on muuttunut. Kolme suurinta lehtitaloa ovat olleet keskeisesti osallisina viimeaikaisissa lehtikaupoissa. Vuonna 1988 Aamulehti-yhtymä hankki omistukseensa liikevaihdoltaan Suomen neljänneksi suurimman sanomalehdenkustantajan (Uusi Suomi Oy) sekä merkittävän maakuntalehtiyhtiön (Vaasa Oy), Turun Sanomat osti Salon Seudun Sanomat ja Uudenkaupungin Sanomat, Helsingin Sanomat tuli mukaan Kotkan Sanomien kustannusyhtiöön ja osti kesäkuussa 1989 Hyvinkään Sanomat.

Monen maakunnallisen tai paikallisen lehden omistus on siirtynyt ilmestymispaikkakuntansa ulkopuolelle.

Lehtien keskinäinen ristiinomistus on lisääntynyt sanomalehdistössä kahden viime vuoden aikana. Tätä edisti kehitysyhtiöiden (Suomen Viestintäkehitys Oy, Pro Lehdistö ja Maakuntien Viestintä) perustaminen hankkimaan sanomalehtiyhtiöiden osakkeita sekä suurimpien lehtiyhtiöiden voimistunut keskinäinen kilpailu. Ammattimaisten sijoittajien ilmaantuminen alalle ja lehtikauppojen seurauksena tapahtuneet omistusjärjestelyt ovat nostaneet kynnystä lehtitalojen valtaamiseksi.

Sanomalehtiyhtiöt ovat mukana enenevästi sähköisessä viestinnässä. Kaikki kolme suurinta sanomalehteä ovat mukana paikallisradioissa. Kaapelitelevisiotoiminnassa lehdillä on merkittäviä vähemmistöosakkuuksia tai useiden sanomalehtien yhteisomistuksia. Sanomalehtien hallussa paikallisradioista on 11, joista kaksi radiota yksinomaan yhden sanomalehden omistuksessa, viidessä paikallisradiossa on useita lehtiomistajia. Paikallislehdet omistavat viisi paikallisradiota ja muuntyyppiset lehdet viisi paikallisradiota.

Ensimmäistä kertaa sitten paikallisradiotoiminnan aloittamisen vuonna 1985 kaksi maakuntien ykköslehteä on paikallisradioiden keskeisiä omistajia vuonna 1989: Tampereella (Aamulehti, Kansan Lehti) ja Turussa (Turun Sanomat, Turun Päivälehti, Åbo Underrättelser). Tämä ja sähköisen viestinnän aiempi rakenne ovat lisänneet viestinnän keskittymistä näissä kaupungeissa.

Absoluuttisen lehdistökeskittyminen on lisääntynyt parin viime vuoden aikana selvästi. Kun suurimman lehtiyhtiön volyymiosuus (levikki kerrottuna vuotuisella ilmestymismäärällä) vuonna 1986 oli 22%, niin vuoden 1989 alun tietojen perusteella luku oli 23%. Vuonna 1986 neljällä suurimmalla sanomalehtiyrityksellä oli hallussaan 41% ja vuonna 1988 vastaavasti 49% sanomalehdistön kokonaisvolyymista. Vastaavasti kahdeksan suurimman yrityksen volyymiosuus vuonna 1986 oli 54% ja 1988 se oli 62%. Kahdenkymmenen suurimman vastaavat luvut olivat 78% ja 83%.

Lehdistön talous 1980-luvulla

Ismo Kosonen

Sanomalehdet

Levikit edelleen kasvussa

Sanomalehtien kokonaislevikki on Suomessa eurooppalaisesta yleiskehityksestä poiketen kasvanut jatkuvasti. Vuosittaiset kasvuprosentit ovat 1980-luvulla olleet kuitenkin melko pieniä, mikä johtuu siitä, että varsinkin suurten lehtien peitto- prosentit alkavat lähestyä markkinointialueiden kyllästymispistettä.

Vuonna 1988 sanomalehtien kokonaislevikki oli 3 274 000 kappaletta. Vuodesta 1987 kokonaislevikki nousi 0,7 prosenttia, mistä suuri osa johtui kahden uuden lehden mukaantulosta. Ilman uusia lehtiä kasvuprosentti oli 0,3.

Taulukko 1. Sanomalehtien kokonaislevikin kehitys 1980-1988

	levikki 1000 kpl	muutos %		levikki 1000 kpl	muutos %
1980	2 800	2,0%	1985	3 118	1,9%
1981	2 896	3,4%	1986	3 152	1,1%
1982	2 948	1,8%	1987	3 253	3,2%
1983	3 001	1,8%	1988	3 275	0,7%
1984	3 060	2,0%			

Lähde: Suomen Lehdistö

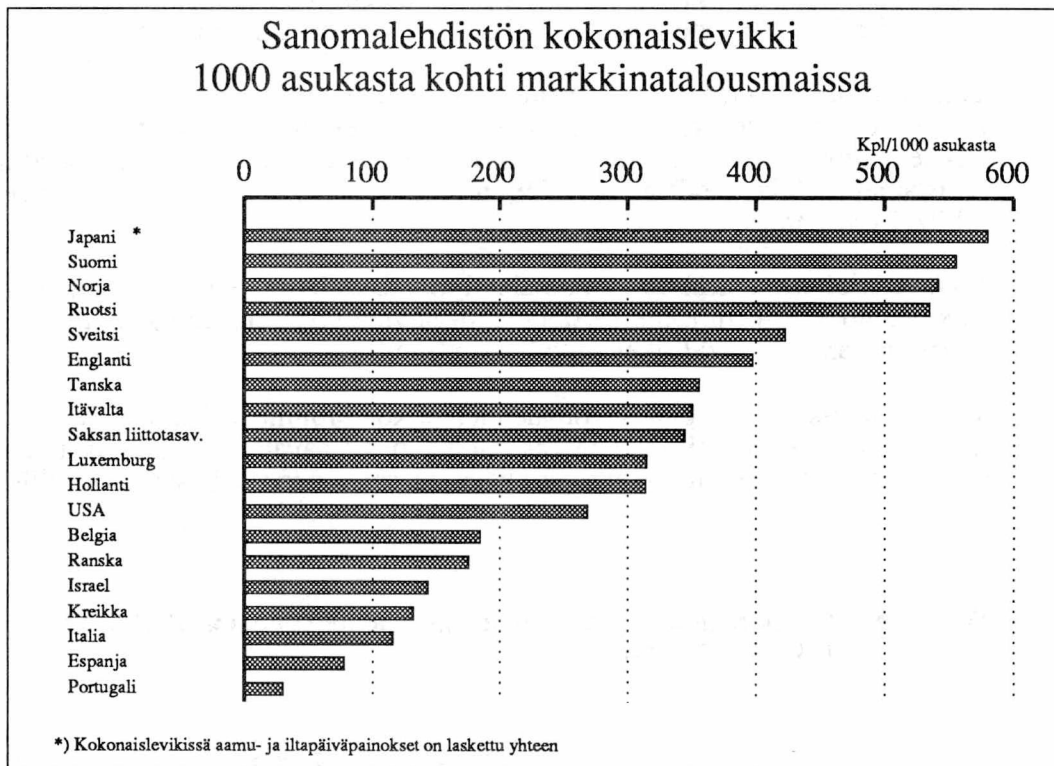
Kansainvälisesti arvioiden Suomi on maailman johtavia sanomalehtimaita, sillä taloutta kohti ilmestyy Suomessa sanomalehtiä Japanin jälkeen toiseksi eniten maailmassa.

Suomalaisten sanomalehtien levikki perustuu iltalehtiä lukuunottamatta tilauksiin, mistä syystä vuosittaiset vaihtelut yksittäisten lehtien levikeissä ovat yleensä melko pieniä. Tarkasteltaessa 1980-luvun kehitystä (taulukko 2.) havaitaan, että voimakkainta kasvu on ollut ennen muuta iltapäivälehtien kohdalla. Vuonna 1988 iltapäivälehtien levikit hinnankorotusten vuoksi jonkin verran laskivat edellisestä vuodesta, mutta ennakkotietojen mukaan levikit ovat vuonna 1989 kääntyneet jälleen lievään nousuun. Iltapäivälehtien osuus sanomalehtien kokonaislevikistä on Suomessa ainoastaan 8-9 prosenttia, kun vastaava osuus Ruotsissa on noin 25 prosenttia.

Myös ryhmään "ilmestymispaikkakuntansa ainoat lehdet" kuuluvat lehdet ovat levikillä mitattuna menestyneet 1980-luvulla suhteellisen hyvin. Ryhmä koostuu lähinnä pienten kaupunkien 5 000-20 000 kappaleen levikin saavuttaneista lehdistä. Sitä vastoin ns. kakkoslehtien levikkikehitys on ollut selvästi negatiivinen.

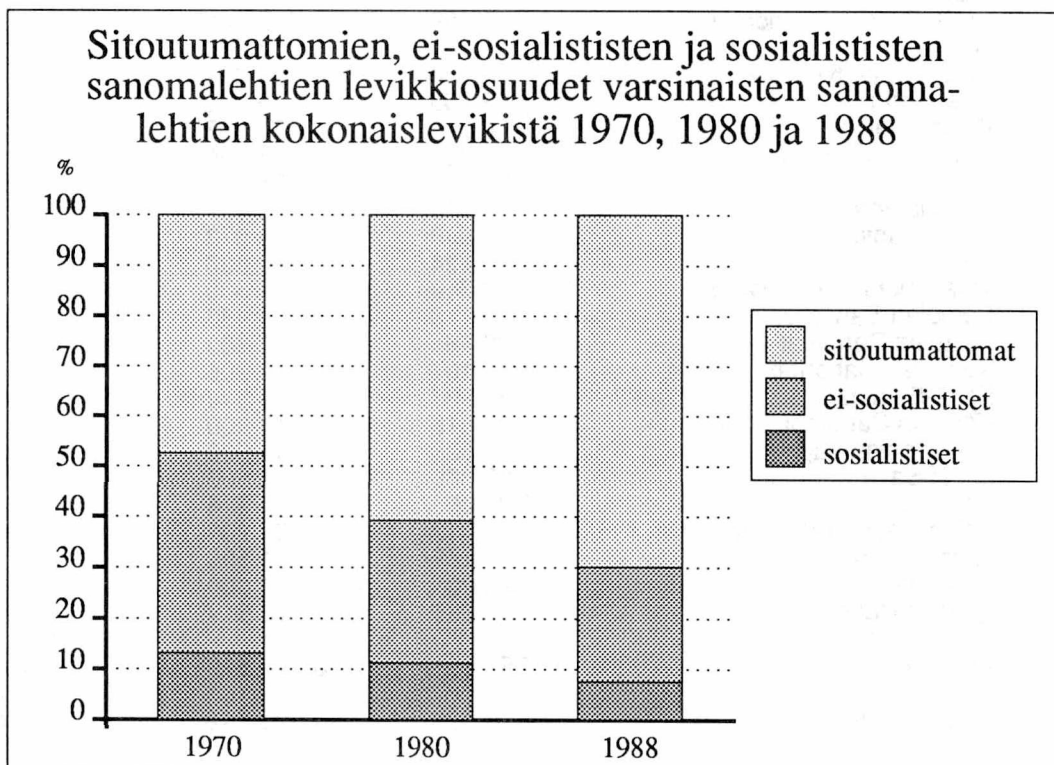
Levikiltään ylivoimaisesti suurin sanomalehti oli vuonna 1988 Helsingin Sanomat, jonka levikki oli 457 100 kappaletta (ks. liitetaulukko 4.2.4). Samaan yhti-

Kuvio 1

Lähde: Suomen Lehdistö 9/89 s. 79

Kuvio 2

Lähteet: Veikko Löyttyniemi: Sanomalehdistön rakenne ja talous 1940-luvulta 1980-luvulle s. 331, teoksessa Suomen lehdistön historia 3, Suomen Lehdistö 9/81, Suomen Lehdistö 7-8/89

senttia, (ks. Suomen Lehdistö 7-8/89), mistä suuri osa kylläkin selittyy tietojärjestelmiä ja lomakkeita tuottavien PG-yhtiöiden fuusioinnista Aamulehti-yhtymään. Varsinaisten sanomalehtien liikevaihto kasvoi 12,2 prosenttia.

Toimialatasolla sanomalehtien osuus yritysten liikevaihdosta on viime vuosina jonkin verran pienentynyt, mikä johtuu lähinnä eräiden suurten yhtiöiden investoinneista toimialan ulkopuolelle. Vuonna 1988 sanomalehtien osuus sanomalehtikustantajien liikevaihdosta oli 67,9 prosenttia, kun vastaava osuus vuonna 1984 oli 72,4 prosenttia.

Liikevaihdoltaan suurimmat sanomalehtiyritykset olivat vuonna 1988 Sanoma Oy (liikevaihto 1 654 milj. mk.), Aamulehti-yhtymä Oy, (liikevaihto 642 milj. mk.) ja Turun Sanomat Oy, (liikevaihto 376 milj. mk.).

Tarkasteltaessa suurimpien sanomalehtien ja koko toimialan liikevaihdon kehitystä viisivuotisjaksona 1984-1988 (ks. taulukko 3.) havaitaan, että alan taloudellinen kehitys on seurannut melko tarkkaan kansantalouden yleistä taloudellista ke-

Taulukko 3. 30 suurimman sanomalehden liikevaihdot vuosina 1984 ja 1988 sekä liikevaihdon muutos 1984-1988

	Liikevaihto (1000 mk) 1984	Liikevaihto (1000 mk) 1988	Muutos 84-88
Helsingin Sanomat	677 592	1065 938	37,3
Aamulehti	191 301	274 571	43,5
Turun Sanomat	189 659	245 220	29,3
Iltä-Sanomat	80 094	159 415	99,0
Kauppalehti	81 625	159 100	85,1
Keskisuomalainen	81 646	116 400	42,6
Kaleva	80 518	115 358	43,3
Etelä-Suomen Sanomat	87 109	112 843	29,5
Savon Sanomat	85 727	111 855	30,5
Satakunnan Kansa	70 744	89 822	27,0
Uusi Suomi	63 263	75 892	20,0
Karjalainen	50 359	72 877	44,7
Hufvudstadsbladet	54 688	67 200	22,9
Iltalehti	33 268	64 605	94,2
Pohjalainen	50 978	63 832	25,2
Lapin Kansa	47 900	59 673	24,6
Ilkka	37 424	58 836	57,2
Maaseudun Tulevaisuus	40 750	55 800	36,9
Pohjolan Sanomat	39 118	54 483	39,3
Hämeen Sanomat	33 464	50 600	51,2
Kouvolan Sanomat	35 107	49 700	41,6
Etelä-Saimaa	31 927	49 314	54,5
Kainuun Sanomat	32 815	43 900	29,8
Keskipohjanmaa	30 528	41 500	35,9
Länsi-Savo	30 888	41 165	33,3
Vasabladet	25 096	34 396	37,1
Salon Seudun Sanomat	20 813	34 200	64,3
Länsi-Suomi	24 142	31 595	30,9
Itä-Savo	20 223	29 000	42,7
Kansan Uutiset	28 685	23 517	-18,0
Yhteensä	2 358 551	3 444 617	x 41,8 %
Kaikki lehdet	2 846 521	4 070 242	s 22,9 % 43,0

hitystä. Kyseisenä aikana bruttokansantuote (käypiin hintoihin) kasvoi 42,7 prosenttia ja suurimpien sanomalehtien liikevaihto keskimäärin 41,8 prosenttia. Kaikkien sanomalehtien yhteinen liikevaihto kasvoi 43,0 prosentilla.

Vaikka kasvu toimialatasolla on viime vuosina ollut melko tasaista, on eri sanomalehtien välillä kehityksen suhteen melko suuria eroja. Liikevaihdollakin mitattuna iltapäivälehtien kasvu on ollut nopeinta. Myös Kauppalehden ja Helsingin Sanomien liikevaihdon kasvu on ollut voimasta. Sitä vastoin SKDL:n pää-äänenkannattajan Kansan Utusten liikevaihto on peräti pienentynyt ja on selvästi alle yleisen keskiarvon. Bruttokansantuotteen kasvua hitaammin ovat liikevaihtoaan lisänneet myös Uusi Suomi, Hufvudstadsbladet, Lapin Kansa ja Pohjalainen.

Kymmenen suurimman sanomalehden osuus kaikkien sanomalehtien liikevaihdosta oli 57,1 prosenttia vuonna 1984 ja 59,5 prosenttia vuonna 1988, joten mitään huomattavaa muutosta lehdistön rakenteellisessa kehityksessä ei tässä suhteessa ole tapahtunut.

Myös kannattavuus parantunut

Sanomalehtien käyttökateen mediaani laski 7,8 prosenttiin vuonna 1986, mitä voidaan pitää huonona tuloksena. Vuosina 1987 ja 1988 tilanne on jonkin verran korjaantunut; vuonna 1987 vastaava mediaani oli Graafisen Keskusliiton ja Sanomalehtien Liiton taloustilaston mukaan 11,2 % ja vuonna 1988 10,8 %. Vuoden 1988 lievä notkahdus selittyy mittalukuun ja otokseen liittyvillä seikoilla; kaikissa alaryhmissä (2-4 kertaa, 5-6 kertaa, 7 kertaa viikossa ilmestyvät lehdet) käyttökateen mediaaniarvo nousi. (Nyysti 1989)

Mediaanien taakse kätkeytyy tässäkin tapauksessa kuitenkin selviä eroja yritysten välillä. Yritysten vuoden 1988 vuosikertomusten mukaan Sanoma Oy:n käyttökateprosentti oli esimerkiksi 22,4%, Turun Sanomat Oy:n 16,5%, Savon Sanomain Kirjapaino Oy:n 17,9%, Esan Kirjapaino Oy:n 14,6%, Kirjapaino Osakeyhtiö Kalevan 15,0%, Aamulehti-yhtymä Oy:n 12,6%, Keskisuomalainen Oy:n 20,1% ja Satakunnan Kirjateollisuus Oy:n 15,3%. Suurten lehtien käyttökateprosentit ovat siis kauttaaltaan alan mediaanin yläpuolella.

Kannattavuuden suhteen harvemmin kuin seitsemän kertaa viikossa ilmestyvät lehdet poikkeavat huomattavan selvästi seitsepäiväisten ryhmästä: vuonna 1988 2-4 kertaa viikossa ilmestyvien lehtien käyttökateen mediaani oli 8,1%, 5-6 kertaa ilmestyvien lehtien 7,2% ja seitsemän kertaa viikossa ilmestyvien lehtien 15,1 prosenttia. (Nyysti 1989)

Tulonmuodostus

Sanomalehtien tuloista ilmoitustulojen osuus on ollut viime vuosina noin 75 prosenttia. Vuonna 1988 sanomalehtien ilmoitustila kasvoi peräti kahdeksan prosenttia (Sanomalehtien Liiton toimintakertomus 1988).

Sähköisen viestinnän lisääntyminen ei ole aiheuttanut sanomalehdille tulonmennyksiä, pikemminkin ehkä päinvastoin. Vuonna 1988 sanomalehtien osuus mainonnan kokonaiskustannuksista oli 64 prosenttia. Osuudessa ei viiden viime vuoden aikana ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vuonna 1988 sanomalehtien osuus mainonnan 7,4 miljardin markan kustannuksista oli 4,7 miljardia markkaa.

Vertailun vuoksi todettakoon, että Ruotsissa ja Norjassa sanomalehtien osuus mainontaan käytetyistä varoista on viime vuosina ollut noin 50 prosenttia eli kummassakin maassa pienempi kuin Suomessa, vaikka televisiomainonta oli näissä maissa kielletty.

Lehdistötuki

Valtion valikoivan lehdistötuen (mom. 31.55.41) osuus sanomalehtien yhteisestä liikevaihdosta oli vuonna 1988 ainoastaan 2,5 prosenttia. Tuen piiriin vuonna 1988 päässeiden 34 sanomalehden (harkinnanvarainen tuki ja puoluetuki) liikevaihdosta lehdistötuen osuus oli kuitenkin keskimäärin jo 14,6 prosenttia, joten itsestään selvää on, että ilman tukea useat lehdet olisivat joutuneet lopettamaan ilmestymisensä. Eräiden lehtien kohdalla lehdistötuki on viime vuosina ollut jopa noin 30 prosenttia kustannuksista.

Lehdistön yleinen kuljetustuki oli vuonna 1988 348 miljoonaa markkaa, mistä sanomalehtien osuus oli 214 miljoonaa markkaa. Vuonna 1988 sanomalehden nettopostimaksu oli keskimäärin 32 penniä.

Aikakauslehdistö*Määritelmä ja määrä*

Parlamentaarinen lehdistökomitea on mietinnössään (Komiteamietintö 1986:29) määritellyt aikakauslehdiksi aikakautisen julkaisun, "joka ilmestyy säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa, sisältää numeroa kohden useampia erilaisia artikkeleita tai muuta aineistoa ja on kaikkien tilattavissa. Aikakauslehden tilausmaksu voi sisältyä jäsenmaksuun tai vastaavaan. Pääasiassa liikealan tiedonantaja, hinnastoja, ilmoituksia ja mainontaa sisältäviä painotuotteita ei katsota aikakauslehdiksi".

Koska huomattava osa aikakauslehdistä ilmestyy epäsäännöllisesti ja koska aikakauslehtiä julkaisee hyvin moni taho, aikakauslehtien määrästä ei ole tarkkaa tietoa. Yliopiston vapaakappaletoimiston vuoden 1988 tilastojen mukaan Suomessa julkaistiin 4660 erinimistä aikakauslehteä (ks. liitetaulukko 4.2.10). Valtaosa näistä lehdistä ei kuitenkaan täytäedellämainitun määritelmän ehtoja. Postin lehtiluetteloon oli vuoden 1988 lopussa merkitty 2835 lehteä. Postimaksualennuksen saannin yleiset ehdot näistä lehdistä täytti 1243 lehteä, joista 974 oli aikakauslehtiä. Lisäksi jäljelle jääneistä 1592 lehdestä valtaosaa voidaan pitää aikakauslehtinä.

Levikit laskussa

Sanomalehdistön kehityksestä poiketen aikakauslehtien kokonaislevikki on postin ja Rautakirja Oy:n tilastojen perusteella arvioituna viimeisen viiden vuoden aikana lievästi laskenut. Kehitys selittynee ainakin osittain sillä, että suuret kustantajat ovat luopuneet lehtiensä ns. keinotekoisesta levikin nostamisesta (so. irtolumeroiden ja tilausten halpamyynti). Myös iltalehtien levikkien lisääntymisellä lienee ollut vaikutusta asiaan (ks. liitetaulukko).

Aikakauslehtien suuresta nimikemäärästä ja lukuisista kustantajista huolimatta aikakauslehtien kustantaminen on Suomessa melko keskittynyttä. Neljän suurimman kustantajan, Yhtyneet Kuvalehdet Oy:n, A-lehdet Oy:n, Sanoma Oy:n ja Lehtimiehet Oy:n osuus aikakauslehtien kokonaisvolyymistä oli vuonna 1987 noin 30 prosenttia. Lisäksi vuoden lopulla Lehtimiehet Oy:n julkaisutoiminta siirtyi Yhtyneet Kuvalehdet Oy:lle.

Viikkolehdistä suurimman levikin saavutti vuonna 1988 Yhtyneitten Kuvalehtien julkaisema Seura, jonka levikki oli 276 700 kappaletta (ks. liitetaulukko 4.2.11). A-lehtien julkaiseman Avun levikki jäi 10 100 kappaletta pienemmäksi 266 600 kappaleeseen. Kummankin lehden levikki on viiden vuoden aikana laskenut noin 10-12 prosenttia. Kerran kuussa ilmestyvän Valitut Palat -lehden levikki sitä vastoin on säilynyt suunnilleen entisellä tasolla hieman yli 330 000 kappaleessa.

Taulukko 4. Postin jakamat aikakauslehdet ja Rautakirja Oy:n myymien aikakauslehtien määrä

	1984	1985	1986	1987	1988	muutos 1984-88
Posti (milj. kpl)	346,8	338,6	337,0	335,8	334,4	
Rautakirja Oy	31,6	29,9	28,6	29,2	28,3	
Yhteensä	378,4	368,5	365,6	365,0	362,7	-4,2 %

Lähteet: Aikakauslehtitoimikunnan mietintö 1989, Rautakirja Oy:n toimintakertomus 1988

Naistenlehdistä suurilevikkisin oli vuonna 1988 Kotiliesi, jonka levikki ylsi 191 500 kappaleeseen. Toiseksi laajalevikkisin oli edelleen Sanoma Oy:n kustantama Kodin Kuvalehti 166 700 kappaleen levikillä. Yleisesti ottaen myös naistenlehtien kohdalla levikkien suunta on viime aikoina ollut laskeva. Sarjakuvalehtien ryhmässä Aku Ankka on edelleen ylivoimaisesti suosituin 288 800 kappaleen levikillään.

Asiakaslehdillä suuret levikit

Tilauks- ja irtomyyntimaksuihin perustuvien aikakauslehtien ohella Suomessa julkaistaan lukuisia ns. asiakaslehtiä, joista eräillä on varsin huomattava levikki. K-kaupparyhmän asiakkailleen jakaman, kerran kuussa ilmestyvän Pirkka lehden tarkastettu levikki oli vuonna 1988 peräti 1 665 500 kappaletta ja sähkönkuluttajille jaettavan Sähköviestin levikki 1 589 600 kappaletta. SOK:n jäsen- ja asiakaslehden Yhteishyvän levikki oli vuonna 1988 545 900, osuuspankkijärjestön YV:n 477 200 ja T-kauppiasryhmän Kauppa ja Koti -lehden 401 400 kappaletta.

Aikakauslehdillä taloudellisia vaikeuksia

Graafisen teollisuuden taloustilaston mukaan aikakauslehtien kustantamista harjoittavien yritysten käyttökateen mediaani oli vuonna 1988 7,7 prosenttia graafisen alan kaikkien yritysten vastaavan tunnusluvun ollessa 10,4 prosenttia. Koska aikakauslehtiyrityksiä oli otoksessa vain 11 kappaletta, on tulokseen niiden osalta suhtauduttava kuitenkin varauksellisesti. Toimialan taloudellisen tilan hahmottamiseksi taulukkoon on kerätty eräitä keskeisiä taloudellisia tunnuslukuja kolmesta suurimmasta pääasiassa aikakauslehtiä kustantavasta yhtiöstä. Aikakauslehtien yhteinen liikevaihto oli VTT:n laskelmien mukaan vuonna 1988 noin 2,4 miljardia markkaa, joten kolmen suurimman yhtiön osuus toimialan liikevaihdosta oli noin 29 prosenttia.

Taulukko 5:n mukaan Yhtyneitten Kuvalehtien ja A-lehtien, joiden julkaisemien lehtien määrä on säilynyt ko. ajanjaksona suunnilleen samana, liikevaihto on kehittynyt melko hitaasti. Käyttökateprosenttien perusteella yritysten kannattavuus on ollut ja on edelleen melko huono.

Koska aikakauslehtien kustantaminen ei ole toistaiseksi ollut kovin pääomavaltainen ala, yritysten velkaantuneisuutta kuvaavat tunnusluvut ovat säilyneet hyvinä. Yhtyneitten Kuvalehtien kohdalla Lehtimiehet Oy:n julkaisu-oikeuksien osto tosin näkyy jo selvästi tunnusluvussa. Yrityskauppojen mahdollinen yleistymisen tulevaisuudessa saattaa muuttaa kustannusyriyten pääomarakennetta huomattavasti. Esimerkiksi Yhdysvalloissa viime aikoina tehdyissä suurissa viestintäalan yritysten kaupoissa on eräiden lehtien julkaisu-oikeuksista maksettu hintoja, jotka ovat moninkertaisia lehtien liikevaihtoon nähden.

Taulukko 5. Yhtyneet Kuvalehdet Oy:n, A-lehdet Oy:n ja Lehtimiehet Oy:n liikevaihto, käyttökateprosentti ja vieras pääoma/liikevaihto 1984-1988

	1984	1985	1986	1987	1988
Yhtyneet Kuvalehdet Oy					
-liikevaihto, milj. mk	280,5	282,0	291,2	299,6	321,0
-käyttökate %	-1,3	-3,7	2,0	3,0	4,2
-vieras po/liikevaihto	0,34	0,38	0,54	0,56	0,90
A-lehdet Oy					
-liikevaihto	214,2	222,1	206,9	213,3	220,8
-käyttökate %	3,6	1,7	5,2	5,8	5,1
-vieras po/liikevaihto	0,43	0,43	0,44	0,47	0,45
Lehtimiehet Oy					
-liikevaihto				145,6	145,6
-käyttökate %				7,8	5,0
-vieras po/liikevaihto				0,41	0,60

Lähteet: Yhtiöiden vuosikertomukset. Lehtimiehet Oy:n luvut aikaisemmilta vuosilta eivät ole vertailukelpoisia. A-lehdet Oy:n tilikausi 1.7.-30.6.

Lehtimiehet Oy:n luvuista voidaan selvästi nähdä yhtiön toiminnan supistuminen päälehtien levikin laskun myötä.

Paikallislehdet

Vuonna 1988 Suomessa julkaistiin Paikallislehtien Liiton tilastojen mukaan 141 levikkinsä virallisesti tarkastuttanutta, kerran tai kaksi kertaa viikossa ilmestynyttä paikallislehteä. Näiden lehtien yhteinen levikki oli 777 800 kappaletta. Kerran viikossa ilmestyvien lehtien levikki oli keskimäärin 4110 kappaletta ja kaksi kertaa viikossa ilmestyvien lehtien 6984 kappaletta. Lisäksi Paikallislehtien Liittoon kuului 28 kolme kertaa viikossa tai useammin ilmestyvää lehteä.

Paikallislehdet ilmestyvät pääasiassa maakuntakeskusten ulkopuolella. Näin ollen ne vain harvoissa tapauksissa kilpailevat uutisista ja ilmoituksista maakunnallisten lehtien kanssa. Viime vuosina useat paikallislehdet ovatkin siirtyneet maakunnallisten lehtien omistukseen. Paikallislehtien liiton 169 jäsenlehdestä 60 oli vuonna 1988 maakuntalehteä julkaisevan yhtiön omistuksessa. Paikallislehtiketjuun kuului 29 lehteä.

Kerran tai kahdesti viikossa ilmestyvien paikallislehtien liikevaihto oli Paikallislehtien Liiton taloustilaston mukaan vuonna 1988 yhteensä 329,6 miljoonaa markkaa. Liikevaihdosta ilmoitustuottojen osuus oli 77,0 prosenttia eli suunnilleen sama kuin sanomalehdillä. Kaikkien Paikallislehtien Liittoon kuuluvien lehtien liikevaihto oli vuonna 1988 521,8 miljoonaa markkaa.

Graafisen Teollisuuden Työnantajaliiton ja Graafisen Keskusliiton suorittaman kyselyn mukaan paikallislehtien kustantajien käyttökateen mediaani vuonna 1988 oli 15,4 prosenttia eli selvästi parempi kuin aikakauslehtien (7,6 %) ja sanomalehtien (10,2%) vastaava luku.

Ilmaislehdet

Koska useiden ilmaislehtien ilmestyminen on hyvin epäsäännöllistä ja koska uusia ilmaislehtiä syntyy ja kuolee jatkuvasti, näiden lehtien kokonaismäärästä ja -levikistä ei ole tarkkoja tietoja. VTT:n Graafinen laboratorio on arvioinut ilmaislehdistön liikevaihdoksi noin 419 miljoonaa markkaa.

Tilastotaulukot

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

1. JOUKKOVIESTINNÄN LIIKEVAIHTO VUOSINA 1985 - 1988

	Liikevaihto			
	1985	1986	1987 ¹⁾	1988
	Milj. mk			
Sanomalehdistö	3 200	3 360	3 627	4 070
Paikallislehdistö	600	540	376	419
Ilmaislehdistö	280	310	383	424
Aikakauslehdistö	1 650	1 700	2 240	2 400
Kirjankustannus	1 550	1 600	1 770	1 805
Mainospainotuotteet	1 000	1 150	1 200	1 400
Graafinen joukkoviestintä yhteensä	8 280	8 660	9 596	10 518
Yleisradiotoiminta	1 389	1 630	1 583	1 660
Paikallisradiot	9	40	75	129
Kaapelitelevisio	44	55	161	224
Äänitteet	490	480	530	550
Kuvatallenteet	190	250	250	250
Elokuvateatterit	170	157	136	152
Teletietopalvelu	2	4	6	12
Sähköinen joukkoviestintä yhteensä	2 294	2 616	2 741	2 977
Joukkoviestintä yhteensä	10 574	11 276	12 337	13 495

1) Vuodesta 1987 lähtien tilastointiperuste muuttunut.
Lehtiä on siirretty lehtiryhmästä toiseen.

Lähde: VTT, Graafinen laboratorio

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

2. MAINONNAN¹⁾ KUSTANNUKSET²⁾ VUOSINA 1980 - 1988

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987 ³⁾	1988
	Milj. mk								
Lehtimainonta:									
Sanomalehdet	1 478	1 809	2 090	2 561	3 058	3 454	3 772	4 128	4 723
- pääkaupungin sanomalehdet	424	529	581	701	911	1 033	1 084	1 230	1 429
- maakunnalliset sanomalehdet	821	991	1 146	1 406	1 606	1 808	1 959	2 222	2 543
- paikallislehdet	148	181	212	277	327	362	387	293	327
- ilmaisjakelulehdet	85	108	151	177	214	251	342	383	424
Aikakauslehdet	296	341	393	464	505	523	535	560	602
- yleisökuvalehdet	118	135	146	171	177	174	166	213	217
- naistenlehdet	53	60	79	79	82	73	71	81	86
- ammattilehdet	95	114	137	174	202	232	251	216	250
- asiakaslehdet	30	32	31	40	44	44	47	50	49
Lehtimainonta yhteensä	1 774	2 150	2 483	3 025	3 563	3 977	4 307	4 688	5 325
Sähköinen mainonta:									
Televisio	275	337	391	457	511	563	605	626	711
Kaapelitelevisio	8	12	17	17	17
Paikallisradio	-	-	-	-	-	9	42	75	136
Sähköinen mainonta yhteensä	275	337	391	457	519	584	664	718	864
Elokuvamainonta	4	5	4	4	3	3	3	3	4
Ulko- ja liikennemainonta	42	48	53	65	73	85	89	102	129
Joukkoviestintämainonta yhteensä ..	2 095	2 540	2 931	3 551	4 158	4 649	5 063	5 511	6 322
Suoramainonta	352	446	506	599	719	805	880	957	1 063
Mainonta yhteensä	2 447	2 986	3 437	4 150	4 877	5 454	5 943	6 468	7 385

Jatkuu

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

2. JATKUU

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987 ⁴⁾	1988
	%								
Lehtimainonta:									
Sanomalehdet	60,4	60,6	60,8	61,7	62,7	63,3	63,5	63,8	64,0
- pääkaupungin sanomalehdet	17,3	17,7	16,9	16,9	18,7	18,9	18,2	19,0	19,4
- maakunnalliset sanomalehdet	33,6	33,2	33,3	33,9	32,9	33,1	33,0	34,4	34,4
- paikallislehdet	6,0	6,1	6,2	6,7	6,7	6,6	6,5	4,5	4,4
- ilmaisjakelulehdet	3,5	3,6	4,4	4,3	4,4	4,6	5,8	5,9	5,7
Aikakauslehdet	12,1	11,4	11,4	11,2	10,4	9,6	9,1	8,7	8,2
- yleisökuvalehdet	4,8	4,5	4,2	4,1	3,6	3,2	2,8	3,3	2,9
- naistenlehdet	2,2	2,0	2,3	1,9	1,7	1,3	1,2	1,3	1,2
- ammattilehdet	3,9	3,8	4,0	4,2	4,1	4,3	4,2	3,3	3,4
- asiakaslehdet	1,2	1,1	0,9	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7
Lehtimainonta yhteensä	72,5	72,0	72,2	72,9	73,1	72,9	72,5	72,5	72,1
Sähköinen mainonta:									
Televisio	11,2	11,3	11,4	11,0	10,5	10,3	10,2	9,7	9,6
Kaapelitelevisio	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2
Paikallisradio	-	-	-	-	-	0,2	0,7	1,2	1,8
Sähköinen mainonta yhteensä	11,2	11,3	11,4	11,0	10,7	10,7	11,2	11,1	11,7
Elokuvamainonta	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Ulko- ja liikennemainonta	1,7	1,6	1,5	1,6	1,5	1,6	1,5	1,6	1,7
Joukkoviestintämainonta yhteensä ..	85,6	85,1	85,3	85,6	85,3	85,2	85,2	85,2	85,6
Suoramainonta	14,4	14,9	14,7	14,4	14,7	14,8	14,8	14,8	14,4
Mainonta yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Mainonta sisältää joukkoviestintämainonnan ja postitse jaetun suoramainonnan.

2) Mainonnan kustannukset sisältävät yritysten ja yhteisöjen panostuksen mainontaan. Kustannukset muodostuvat mainonnan tuotanto-
kustannuksista (mainonnan suunnittelu ja mainosaineiston valmistus) ja tila-, aika- ja postitusmaksuista.

3) Mukaan ei ole laskettu luokiteltua ilmoittelua, joka ei ole varsinaista mainontaa. Vuonna 1988 tällaisen ilmoittelun arvo oli
873 milj. mk.

4) 1987 useita lehtiä siirrettiin lehtiryhmästä toiseen, minkä vuoksi vertailu vuosien 1980 - 1986 lukuihin on ongelmallista.

Lähde: Mainonnan kustannukset Suomessa 1988; Suomen Gallup Oy

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

3. MAINONNAN KUSTANNUSTEN OSUUS, BRUTTOKANSANTUOTTEESTA VUOSINA 1953 - 1988¹⁾

Vuosi	BKT ²⁾	Joukkoviestin- mainonta	Osuus BKT:sta	Koko mainonta	Osuus BKT:sta
	Milj. mk		%	Milj. mk	%
1953	8 074	31	0,38	35	0,43
1960	16 038	107	0,67	129	0,80
1970	44 858	264	0,59	314	0,70
1975	101 882	789	0,77	934	0,92
1980	192 556	2 095	1,09	2 447	1,27
1981	218 455	2 540	1,16	2 986	1,37
1982	245 172	2 931	1,19	3 437	1,40
1983	274 436	3 551	1,29	4 150	1,51
1984	308 314	4 158	1,35	4 877	1,58
1985	337 581	4 649	1,38	5 454	1,77
1986 ³⁾	358 125	5 063	1,41	5 943	1,66
1987	386 329	5 511	1,43	6 468	1,67
1988	439 963 ⁴⁾	6 322 ⁵⁾	1,40	7 385 ⁶⁾	1,70

1) Tilastointiperuste on muuttunut vuonna 1986. Vuosien 1953 - 1985 mainoskustannusluvut on korjattu uuden mainonnan määritelmän mukaisiksi. Aikaisempaan verrattuna on laskelmasta jätetty pois ns. luokittelun ilmoittelun julkiset ja yksityiset kuulutukset, juliset virat, tiedotukset ja rivi-ilmoitukset. Lisäksi laskelman ulkopuolelle on jätetty muu ilmoittelu eli hake-
mistot ja myyninedistäminen, joka käsittää menekinedistämisohjelmat, messut ja näyttelyt, myymälämainonnan ja tukimainonnan (eli sponsoroinnin).

2) Bruttokansantuote markkinahintaan.

3) Vuonna 1986 mainonnan kustannukset olivat 5,9 mrd. mk eli 1,66 % BKT:sta uuden määritelmän mukaan. Laskelman ulkopuolelle jätetyt erät olivat 1,6 mrd. mk eli 0,45 % BKT:sta.

4) Ennakkotieto.

5) Henkeä kohden 1 276 mk.

6) Henkeä kohden 1 491 mk.

Lähde: Mainonnan kustannukset Suomessa 1987, 1988; Suomen Gallup Oy

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

4. KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT VIESTINTÄÄN SEKÄ NÄIDEN OSUUS KULUTUSMENOISTA PÄÄMIEHEN SOSIOEKONOMISEN ASEMAN MUKAAN VUONNA 1985

Kotitalouden päämiehen sosioekonominen asema	Kaikki kotitaloudet		Maatalousyrittäjät		Muut yrittäjät		Ylemmät toimihenkilöt				Alemmat toimihenkilöt			
							Ylemmän kand.ast. koulutuksen saaneet		Ammattilisen koulutuksen saaneet		Ammattilisen koulutuksen saaneet		Muut alemmat toimihenkilöt	
Kulutukset														
Kotitalouksien määrä kpl	2 045 176		118 472		97 996		74 335		167 508		226 987		159 184	
Kotitalouden keskikoko henkeä	2,36		3,44		3,04		3,03		2,75		2,42		2,21	
	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%
Televisio (mustavalkoinen)	23	0,6	25	0,7	9	0,2	8	0,1	26	0,5	25	0,6	13	0,3
Väritelevisio	401	11,2	276	7,4	494	11,0	625	10,0	365	7,3	571	13,4	543	13,4
Radio ja viritinvahvistin	105	2,9	166	4,5	204	4,5	137	2,2	134	2,7	90	2,1	86	2,1
Televisiolupa	499	13,9	504	13,5	537	11,9	527	8,4	542	10,8	516	12,1	529	13,0
Kaapelitelevisiomaksut	7	0,2		0,0		0,0	40	0,6		0,0	3	0,1	7	0,2
Radion korjaus ja varaosat	7	0,2	5	0,1	5	0,1		0,0	1	0,0	7	0,2	14	0,3
Televisio korjaus ja varaosat	24	0,7	20	0,5	15	0,3	14	0,2	37	0,7	14	0,3		0,0
Myydyt radiot ja televisiot yms.	-66	-1,8	-48	-1,3	-104	-2,3	-28	-0,4	-102	-2,0	-60	-1,4	-62	-1,5
Sähköinen viestintä yhteensä	1000	27,9	948	25,4	1160	25,8	1323	21,2	1003	20,0	1166	27,4	1130	27,9
Levysoitin ja cd-soitin	19	0,5	8	0,2	45	1,0	38	0,6		0,0	37	0,9	29	0,7
Nauhurit ja kasettisoittimet	43	1,2	49	1,3	38	0,8	64	1,0	60	1,2	41	1,0	63	1,6
Radionauhurit ym. yhdistelmät	62	1,7	87	2,3	85	1,9	117	1,9	76	1,5	68	1,6	52	1,3
Stereopaketti	221	6,2	150	4,0	225	5,0	415	6,6	318	6,3	240	5,6	192	4,7
Kaiuttimet	26	0,7	7	0,2	13	0,3	24	0,4	53	1,1	26	0,6	28	0,7
Videonauhuri	271	7,6	172	4,6	514	11,4	416	6,7	408	8,1	325	7,6	385	9,5
Video- ja tv-laitteiden vuokrat	12	0,3	5	0,1	32	0,7	21	0,3	12	0,2	12	0,3	3	0,1
Videokuvien vuokrat	39	1,1	44	1,2	98	2,2	56	0,9	35	0,7	31	0,7	55	1,4
Äänilevyt	53	1,5	28	0,8	57	1,3	140	2,2	120	2,4	81	1,9	52	1,3
Äänitetyt kasetit ja nauhat	40	1,1	41	1,1	66	1,5	41	0,7	58	1,2	45	1,1	55	1,4
Tyhjät kasetit ja nauhat	27	0,8	26	0,7	33	0,7	40	0,6	50	1,0	59	1,4	23	0,6
Tyhjät videokasetit	37	1,0	48	1,3	51	1,1	91	1,5	50	1,0	55	1,3	63	1,6
Elokuvat ja elokuvakerhot	73	2,0	70	1,9	120	2,7	133	2,1	123	2,4	131	3,1	94	2,3
Tallenneviestintä yhteensä	923	25,8	735	19,7	1377	30,6	1596	25,5	1363	27,1	1151	27,1	1094	27,0
Oppi- ja tietokirjat	181	5,0	246	6,6	241	5,4	537	8,6	373	7,4	252	5,9	203	5,0
Romaanit, novellit ja runot	129	3,6	84	2,3	134	3,0	291	4,7	258	5,1	199	4,7	217	5,4
Kirjasarjat	182	5,1	262	7,0	228	5,1	491	7,9	361	7,2	254	6,0	241	5,9
Lasten- ja nuortenkirjat	26	0,7	11	0,3	25	0,6	124	2,0	76	1,5	24	0,6	22	0,5
Kirjat yhteensä	518	14,5	603	16,2	628	14,0	1443	23,1	1068	21,2	729	17,1	683	16,8
Sanomalehtien tilausmaksut	536	15,0	737	19,8	589	13,1	883	14,1	650	12,9	542	12,7	498	12,3
Sanomalehtien irtonumerot	69	1,9	15	0,4	102	2,3	80	1,3	141	2,8	90	2,1	95	2,3
Aikakauslehtien tilausmaksut	373	10,4	539	14,5	398	8,9	626	10,0	524	10,4	377	8,9	377	9,3
Aikakauslehtien irtonumerot	86	2,4	63	1,7	122	2,7	130	2,1	131	2,6	97	2,3	102	2,5
Sarjakuvalehtien tilausmaksut	40	1,1	47	1,3	72	1,6	69	1,1	56	1,1	56	1,3	47	1,2
Sarjakuvalehtien irtonumerot	9	0,3	11	0,3	15	0,3	19	0,3	14	0,3	17	0,4	7	0,2
Almanakat, kalenterit, albumit yms. painotuotteet ja karttapallot	31	0,9	30	0,8	34	0,8	81	1,3	77	1,5	26	0,6	21	0,5
Lehdet ja painotuotteet yhteensä	1144	32,0	1442	38,7	1332	29,6	1888	30,2	1593	31,7	1205	28,3	1147	28,3
Kulutukset viestintään yhteensä	3585	100	3728	100	4497	100	6250	100	5027	100	4054	100	4054	100
Kokonaiskulutukset	73974		82498		99323		127592		107032		77959		77959	
Menot viestintään % kulutuksesta	4,8		4,5		4,5		4,9		4,7		5,2		5,2	

Lähde: Tilastokeskus: Kotitaloustiedustelu 1985

Maa- ja metsätalous-työntekijät		Teollisuus- ja rakennus-toiminnan työntekijät		Palvelu-alojen työntekijät		Ansio-eläkkeen saajat		Kansan-eläkkeen tai sosiaali-avustuksen varassa elävät		Muut ammatissa toimimattomat		Kotitalouden päämiehen sosioekonominen asema
19 503		324 140		206 168		317 734		231 161		64 025		Kotitalouksien määrä kpl
2,98		2,91		2,69		1,58		1,78		1,30		Kotitalouden keskikoko henkeä
mk	%	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%	
10	0,2	38	1,0	15	0,4	26	1,2	22	1,3	29	1,3	Televisio (mustavalkoinen)
487	11,9	491	12,5	374	9,4	262	11,7	266	15,3	219	9,5	Väritelevisio
100	2,4	159	4,0	117	2,9	46	2,1	58	3,3	23	1,0	Radio ja viritinvahvistin
503	12,3	537	13,6	530	13,3	494	22,1	392	22,5	349	15,2	Televisiolupa
	0,0	29	0,7		0,0		0,0		0,0		0,0	Kaapelitelevisiomaksut
46	1,1	18	0,5	4	0,1	0	0,0	0	0,0		0,0	Radion korjaus ja varaosat
34	0,8	26	0,7	51	1,3	45	2,0	1	0,1	11	0,5	Televisio korjaus ja varaosat
-107	-2,6	-153	-3,9	-70	-1,8	-9	-0,4	-27	-1,6	-16	-0,7	Myydyt radiot ja televisiot yms.
1073	26,3	1145	29,1	1021	25,7	864	38,6	712	40,9	615	26,7	Sähköinen viestintä yhteensä
105	2,6	20	0,5	2	0,1	11	0,5	2	0,1		0,0	Levysoitin ja cd-soitin
50	1,2	66	1,7	38	1,0	21	0,9	15	0,9	38	1,7	Nauhurit ja kasettisoittimet
140	3,4	81	2,1	70	1,8	29	1,3	18	1,0	23	1,0	Radionauhurit ym. yhdistelmät
516	2,6	364	9,2	454	11,4	11	0,5	19	1,1	0	0,0	Stereopaketti
116	2,8	28	0,7	14	0,4	0	0,0	0	0,0	240	10,4	Katuttimet
485	11,9	397	10,1	484	12,2	13	0,6	13	0,7	77	3,3	Videonauhuri
7	0,2	25	0,6	18	0,5	5	0,2	1	0,1	0	0,0	Video- ja tv-laitteiden vuokrat
22	0,5	57	1,4	67	1,7	3	0,1	2	0,1	50	2,2	Videotelokuvien vuokrat
16	0,4	65	1,7	69	1,7	8	0,4	4	0,2	5	0,2	Äänilevyt
24	0,6	42	1,1	50	1,3	8	0,4	38	2,2	52	2,3	Äänitetyt kasetit ja nauhat
30	0,7	23	0,6	28	0,7	8	0,4	2	0,1	27	1,2	Tyhjät kasetit ja nauhat
6	0,1	51	1,3	46	1,2	2	0,1	1	0,1	14	0,6	Tyhjät videokasetit
59	1,4	58	1,5	64	1,6	13	0,6	6	0,3	171	7,4	Elokuvat ja elokuvakerhot
1576	38,6	1277	32,4	1404	35,3	132	5,9	121	7,0	697	30,3	Tallenneviestintä yhteensä
57	1,4	138	3,5	140	3,5	64	2,9	58	3,3	150	6,5	Oppi- ja tietokirjat
44	1,1	84	2,1	99	2,5	74	3,3	59	3,4	69	3,0	Romaanit, novellit ja runot
289	7,1	115	2,9	244	6,1	34	1,5	35	2,0	157	6,8	Kirjasarjat
20	0,5	31	0,8	26	0,7	1	0,0	6	0,3	1	0,0	Lasten- ja nuortenkirjat
410	10,0	368	9,4	509	12,8	173	7,7	158	9,1	377	16,4	Kirjat yhteensä
456	11,2	485	12,3	454	11,4	584	26,1	446	25,6	236	10,3	Sanomalehtien tilausmaksut
27	0,7	80	2,0	73	1,8	46	2,1	21	1,2	62	2,7	Sanomalehtien irtonumerot
359	8,8	372	9,5	342	8,6	361	16,1	223	12,8	210	9,1	Aikakauslehtien tilausmaksut
70	1,7	107	2,7	86	2,2	54	2,4	40	2,3	75	3,3	Aikakauslehtien irtonumerot
64	1,6	60	1,5	44	1,1	3	0,1	3	0,2	14	0,6	Sarjakuvalehtien tilausmaksut
14	0,3	10	0,3	13	0,3	1	0,8	1	0,1	2	0,1	Sarjakuvalehtien irtonumerot
33	0,8	32	0,8	30	0,8	19	0,8	14	0,8	14	0,6	Almanakat, kalenterit, albumit yms. painotuotteet ja karttapallot
1023	25,1	1146	29,1	1042	26,2	1068	47,7	748	43,0	613	26,6	Lehdet ja painotuotteet yhteensä
4082	100	3936	100	3976	100	2237	100	1739	100	2302	100	Kulutusmenot viestintään yhteensä
74520		83685		77870		49088		35241		43007		Kokonaiskulutusmenot
5,5		4,7		5,1		4,6		4,9		5,4		Menot viestintään % kulutuksesta

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

5. ERÄISSÄ VIESTINNÄN AMMATEISSA TOIMIVAT AMMATTIASEMAN JA SUKUPUOLEN MUKAAN VUOSINA 1980 JA 1985

Ammatti	Ammatissa toimiva väestö			Ammattiasema 1985								
				Työnantajia		Yksinäisyrittäjiä		Palkansaajia		Yrittäjäperheen jäseniä		
	1980	1985	Muutos % 1980-85	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	%
Taiteellinen työ												
Kirjailijat ja kriitikot	316	460	45,6	8	1,7	324	70,4	115	25,0	13	2,8	100
Miehet	180	265	47,2	5	1,9	192	72,5	65	24,5	3	1,1	100
Naiset	136	195	43,4	3	1,5	132	67,7	50	25,6	10	5,1	100
Teatteri- ja elokuvaohj. ja johtajat	251	378	50,6	18	4,8	55	14,6	302	79,9	3	0,8	100
Miehet	182	259	42,3	15	5,8	33	12,7	211	81,5	0	0,0	100
Naiset	69	119	72,5	3	2,5	22	18,5	91	76,5	3	2,5	100
Valokuvaajat ja kameramiehet	1635	2004	22,6	184	9,2	501	25,0	1255	62,6	64	3,2	100
Miehet	1173	1497	27,6	142	9,5	385	25,7	957	63,9	13	0,9	100
Naiset	462	507	9,7	42	8,3	116	22,9	298	58,8	51	10,1	100
Toimitustyö												
Sanomalehden toimittajat, kustannus-												
toimittajat	4544	6202	36,5	48	0,8	461	7,4	5674	91,5	19	0,3	100
Miehet	2612	3426	31,2	35	1,0	255	7,4	3132	91,4	4	0,1	100
Naiset	1932	2776	43,7	13	0,5	206	7,4	2542	91,6	15	0,5	100
Radio- ja tv-ohjelmatoimitt. ja ohj.	1032	1329	28,8	6	0,5	21	1,6	1302	98,0	0	0,0	100
Miehet	600	736	22,7	5	0,7	15	2,0	716	97,3	0	0,0	100
Naiset	432	593	37,3	1	0,2	6	1,0	586	98,8	0	0,0	100
Kirjasto-, arkisto-, ja museotoiminta												
Kirjaston-, arkiston-, museonhoitajat	2838	3810	34,2		0,0	4	0,1	3802	99,8	4	0,1	100
Miehet	485	605	24,7		0,0	1	0,2	604	99,8	0	0,0	100
Naiset	2353	3205	36,2		0,0	3	0,1	3198	99,8	4	0,1	100
Muut kirjasto-, arkisto- ja museo-												
työntekijät	4074	4827	18,5		0,0	2	0,0	4823	99,9	2	0,0	100
Miehet	480	606	26,3		0,0		0,0	605	99,8	1	0,2	100
Naiset	3594	4221	17,4		0,0	2	0,0	4218	99,9	1	0,0	100
Kulttuurin ja joukkoviestintään liit-												
tyvä tekninen, teollinen ja käsityö												
Radio- ja tv-tarkkailijat sekä												
äänittäjät ym.												
Miehet	780	1078	38,2	10	0,9	45	4,2	1019	94,5	4	0,4	100
Naiset	608	864	42,1	10	1,2	42	4,9	811	93,9	1	0,1	100
Muut radio- ja tv-lähetyslaitteiden	172	214	24,4		0,0	3	1,4	208	97,2	3	1,4	100
sekä elokuvakoneiden käyttäjät	130	120	-7,7	2	1,7	6	5,0	111	92,5	1	0,8	100
Miehet	109	101	-7,3	2	2,0	5	5,0	94	93,1	0	0,0	100
Naiset	21	19	-9,5		0,0	1	5,3	17	89,5	1	5,3	100
Graafinen työ												
Latojat	4653	7987	71,7	43	0,5	82	1,0	7846	98,2	16	0,2	100
Miehet		3978		34	0,9	58	1,5	3882	97,6	4	0,1	100
Naiset		4009		9	0,2	24	0,6	3964	98,9	12	0,3	100
Painajat	5430	5078	-6,5	30	0,6	79	1,6	4958	97,6	11	0,2	100
Miehet		790			0,0	6	0,8	769	98,6	5	0,6	100
Jäljennöstyöntekijät	1978	1936	-2,1	16	0,8	28	1,4	1885	97,4	7	0,4	100
Miehet		1252		12	1,0	22	1,8	1216	97,1	2	0,2	100
Naiset		684		4	0,6	6	0,9	669	97,8	5	0,7	100
Kirjansitomotyöntekijät	2835	2714	-4,3	13	0,5	26	1,0	2641	97,3	34	1,3	100
Miehet		881		8	0,9	21	2,4	851	96,6	1	0,1	100
Naiset		1833		5	0,3	5	0,3	1790	97,7	33	1,8	100
Muut graafisen työn ammatit	2258	2303	2,0	47	2,0	75	3,3	2160	93,8	21	0,9	100
Miehet		1146		45	3,9	62	5,4	1031	90,0	8	0,7	100
Naiset		1157		2	0,2	13	1,1	1129	97,6	13	1,1	100

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

5. JATKUU

Ammatti	Ammatissa toimiva väestö			Ammattiasema 1985								
				Työnantaja		Yksinäis-yrittäjä		Palkan-saaja		Yrittäjä-perheen jäseniä		
	1980	1985	Muutos % 1980-85	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	Yht.	%	%
Mainontaan liittyvä työ												
Mainospäälliköt ym.	1295	2540	96,1	47	1,9	108	4,3	2371	93,3	14	0,6	100
Miehet	899	1544	71,7	41	2,7	91	5,9	1408	91,2	4	0,3	100
Naiset	396	996	151,5	6	0,6	17	1,7	963	96,7	10	1,0	100
Mainospiirtäjät	1109	1657	49,4	20	1,2	182	11,0	1441	87,0	14	0,8	100
Miehet	655	850	29,8	16	1,9	118	13,9	710	83,5	6	0,7	100
Naiset	454	807	77,8	4	0,5	64	7,9	731	90,6	8	1,0	100
Mainostoimittajat	863	1253	45,2	12	1,0	35	2,8	1203	96,0	3	0,2	100
Miehet	358	441	23,2	6	1,4	20	4,5	415	94,1	0	0,0	100
Naiset	505	812	60,8	6	0,7	15	1,8	788	97,0	3	0,4	100
Viest. ammateissa toimivat yhteensä .	39965	45676	14,3	504	1,1	2034	4,5	42908	93,9	230	0,5	100
Miehet		22749		406	1,8	1393	6,1	20897	91,9	53	0,2	100
Naiset		22927		98	0,4	641	2,8	22011	96,0	177	0,8	100
Koko työllinen työvoima												
yhteensä	2222139	2276887	2,5	50358	2,2	178354	7,8	1956136	85,9	91973	4,0	100
Miehet	1187343	1186869	-0,0	39159	3,3	138230	11,6	991736	83,6	17708	1,5	100
Naiset	1034796	1090018	5,3	11199	1,0	40124	3,7	964400	88,5	74265	6,8	100
Viestinnän ammateissa toimivat												
% koko työllisestä työvoimasta			2,0		1,0		1,1		2,2		0,3	
Miehet			1,9		1,0		1,0		2,1		0,3	
Naiset			2,1		0,9		1,6		2,3		0,2	

Lähde: Liikkanen Mirja: Kulttuurin ja joukkoviestinnän ammateissa toimivat 1970, 1980 ja 1985. Tilastokeskus 1988.

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

6. JOUKKOVIESTINNÄSTÄ PERITYT TEKIJÄNOIKEUSKORVAUKSET VUOSINA 1985 - 1988

Tekijänoikeusjärjestö Maksuperuste	1985	1986	1987	1988
	milj. mk			
KOPIOSTO:				
Yleisradiolähetysten edelleenlähetys			2,4	1,9
Radio- ja tv-ohjelmien tallennelevitys	1,2	1,3	1,3	1,6
GRAMEX:				
Kotimaiset esittämiskorvaukset	10,1	18,5	9,9	11,8
TEOSTO:				
Tallentamiskorvaukset				
Äänitetuotanto	17,5	14,5	17,0	16,3
Filmi- ja videotuotanto	1,1	1,1	1,6	1,6
Paikallisradiomainokset	0	0	0,1	0,2
Radio-, tv- ja kaapeliyhtiöt	0,6	0,7	0,8	0,9
TYHJÄKASETTIMAKSUT²⁾	26,6	43,0	42,8	56,5

1) Teosto ry on säveltäjiin tekijänoikeusjärjestö, Gramex ry on esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusjärjestö ja Kopiosto ry hoitaa valokopiointiin, radio- ja tv-ohjelmien tallenne- ja edelleenlevitykseen liittyviä tekijänoikeusasioita.

2) Peritään tyhjiä kuva- ja äänikasettien hinnoissa.

Lähde: Teosto ry:n, Gramex ry:n ja Kopiosto ry:n toimintakertomukset

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

7. TYÖLLISTEN JOUKKOVIESTIMIIN KÄYTTÄMÄ AIKA SOSIOEKONOMISEN ASEMAN MUKAAN VUOSINA 1979 JA 1987

MIEHET

1979	Yhteensä		Sosioekonominen asema											
			Maatalous- yrittäjä		Muu yrittäjä		Ylempi toimihenkilö		Alempi toimihenkilö		Erikoistunut työntekijä		Erikoistumaton työntekijä	
	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika
Elokuvat	1,4	0.02	0,9	0.01	1,3	0.02	0,9	0.02	1,1	0.01	1,5	0.02	3,1	0.04
Radion kuuntelu	17,4	0.07	25,8	0.11	12,8	0.05	12,1	0.04	17,6	0.07	16,9	0.07	20,3	0.10
Tv:n katselu	73,6	1.23	76,4	1.12	76,0	1.19	66,3	1.06	71,7	1.22	75,1	1.30	75,3	1.37
Levyt ja kasetit	4,0	0.02	2,0	0.01	2,7	0.01	4,4	0.02	3,5	0.02	4,3	0.02	7,3	0.03
Katselu ja kuuntelu yhteensä		1.34		1.25		1.27		1.14		1.32		1.41		1.54
Sanomalehdet	54,1	0.18	44,0	0.16	55,3	0.19	65,5	0.25	58,9	0.20	51,4	0.16	53,2	0.14
Aikakauslehdet	13,8	0.06	13,5	0.05	15,3	0.07	16,3	0.07	14,5	0.06	12,5	0.05	15,3	0.06
Kirjat	14,3	0.11	9,1	0.06	10,3	0.07	16,1	0.15	19,6	0.12	13,1	0.10	16,5	0.15
Erittelem. lukeminen ..	31,1	0.13	39,9	0.16	28,2	0.11	31,4	0.14	32,5	0.13	29,7	0.12	24,1	0.15
Lukeminen yhteensä ...		0.48		0.43		0.44		1.01		0.51		0.43		0.50
Kirjastot	1,4	0.01	0,4	0.00	0,4	0.00	2,6	0.01	1,7	0.01	1,3	0.00	2,0	0.01
Joukkoviestintä yht. .		2.23		2.08		2.11		2.16		2.24		2.24		2.45
Vapaa-aika yhteensä ..		5.22		4.28		5.02		5.37		5.27		5.23		6.15
Joukkoviestinnän osuus		44,4 %		47,8 %		43,4 %		40,4 %		44,0 %		44,6 %		44,0 %
Ansiotyö		6.18		7.20		6.55		6.09		6.16		6.09		5.21
Kotityö		1.56		1.42		1.37		1.53		1.56		2.05		1.35
Henkilökoht. tarpeet .		10.16		10.21		10.22		10.06		10.09		10.16		10.42
Opiskelu		0.06		0.06		0.01		0.14		0.08		0.04		0.06

1987	Yhteensä		Sosioekonominen asema									
			Maatalous- yrittäjä		Muu yrittäjä		Ylempi toimihenkilö		Alempi toimihenkilö		Työntekijä	
	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika
Elokuvat	0,5	0.01	-	-	-	-	1,1	0.01	0,3	0.00	0,6	0.01
Radion kuuntelu	18,9	0.08	25,5	0.12	10,6	0.03	19,9	0.06	18,6	0.07	19,1	0.09
Tv:n katselu	83,5	1.43	79,2	1.30	64,7	1.11	83,9	1.33	84,7	1.44	85,6	1.51
Levyt ja kasetit	5,4	0.03	3,2	0.01	4,4	0.02	6,1	0.03	3,6	0.02	6,8	0.04
Katselu ja kuuntelu yhteensä		1.55		1.43		1.16		1.43		1.53		2.05
Sanomalehdet	56,1	0.20	51,2	0.21	52,9	0.21	66,4	0.31	59,2	0.22	54,2	0.17
Aikakauslehdet	13,6	0.06	13,2	0.06	9,8	0.05	20,5	0.08	15,1	0.08	12,1	0.05
Kirjat	13,4	0.10	4,8	0.04	12,6	0.10	21,1	0.15	14,6	0.11	12,9	0.09
Erittelem. lukeminen ..	26,0	0.10	32,6	0.15	24,4	0.08	34,0	0.13	29,3	0.11	22,4	0.08
Lukeminen yhteensä ...		0.46		0.46		0.44		1.07		0.52		0.39
Kirjastot	1,5	0.00	0,7	0.00	0,8	0.00	3,1	0.01	1,6	0.00	1,2	0.00
Joukkoviestintä yht. .		2.42		2.49		2.00		2.51		2.45		2.44
Vapaa-aika yhteensä ..		5.17		4.52		4.47		5.30		5.20		5.19
Joukkoviestinnän osuus		51,1 %		57,9 %		41,8 %		51,8 %		51,6 %		51,4 %
Ansiotyö		6.30		7.08		7.13		6.10		6.04		6.32
Kotityö		2.00		1.36		1.50		2.10		2.17		1.58
Henkilökoht. tarpeet .		10.07		10.16		10.03		10.02		10.08		10.07
Opiskelu		0.05		0.00		0.05		0.08		0.10		0.02

Jatkuu

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

7. JATKUU

NAISET

Toiminto	Yhteensä		Sosioekonominen asema											
			Maatalous- yrittäjä		Muu yrittäjä		Ylempi toimihenkilö		Alempi toimihenkilö		Erikoistunut työntekijä		Erikoistumaton työntekijä	
	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika
	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min
1979														
Elokuvat	1,0	0.01	-	-	0,7	0.01	1,1	0.01	1,4	0.02	0,8	0.01	0,4	0.01
Radion kuuntelu	12,5	0.04	20,4	0.04	11,3	0.03	13,3	0.03	10,5	0.03	13,1	0.05	12,3	0.05
Tv:n katselu	68,8	1.04	72,5	0.57	71,7	1.10	55,6	0.41	69,3	1.06	70,7	1.09	69,1	1.05
Levyt ja kasetit	2,5	0.01	1,1	0.00	2,0	0.01	4,1	0.01	2,9	0.01	2,1	0.01	2,2	0.01
Katselu ja kuuntelu yhteensä		1.10		1.05		1.15		0.46		1.12		1.16		1.12
Sanomalehdet	51,3	0.13	44,4	0.12	52,6	0.13	58,3	0.18	51,0	0.13	51,6	0.13	51,9	0.11
Aikakauslehdet	19,6	0.07	18,4	0.07	23,5	0.09	21,2	0.07	19,6	0.07	19,6	0.08	18,6	0.08
Kirjat	19,1	0.12	10,4	0.05	18,6	0.12	27,5	0.15	20,6	0.13	17,7	0.11	17,3	0.10
Erittelem. lukeminen ..	26,1	0.09	37,5	0.13	21,7	0.09	33,3	0.13	23,6	0.08	23,2	0.08	28,0	0.09
Lukeminen yhteensä ...		0.41		0.37		0.43		0.53		0.41		0.40		0.38
Kirjastot	1,6	0.01	0,9	0.00	0,8	0.00	3,3	0.01	1,7	0.01	1,5	0.00	0,8	0.00
Joukkoviestintä yht. .		1.52		1.42		1.58		1.40		1.54		1.56		1.50
Vapaa-aika yhteensä ..		4.36		3.58		4.43		4.37		4.38		4.37		4.51
Joukkoviestinnän osuus		40,6 %		42,9 %		41,7 %		36,1 %		41,0 %		41,9 %		37,8 %
Ansio työ		5.11		4.44		4.47		5.43		5.15		5.19		4.51
Kotityö		3.47		5.11		3.52		3.20		3.37		3.42		3.45
Henkilökoht. tarpeet ..		10.15		10.02		10.18		10.04		10.17		10.13		10.26
Opiskelu		0.09		0.04		0.20		0.18		0.10		0.06		0.05

Toiminto	Yhteensä		Sosioekonominen asema									
			Maatalous- yrittäjä		Muu yrittäjä		Ylempi toimihenkilö		Alempi toimihenkilö		Työntekijä	
	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika
	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min
1987												
Elokuvat	0,6	0.01	-	-	-	-	-	-	1,2	0.01	-	-
Radion kuuntelu	15,9	0.07	25,2	0.12	12,2	0.02	13,0	0.06	14,5	0.06	18,5	0.08
Tv:n katselu	78,8	1.22	80,1	1.12	77,6	1.17	77,0	1.01	77,6	1.24	82,1	1.31
Levyt ja kasetit	4,1	0.02	2,0	0.00	-	-	6,3	0.03	4,1	0.02	4,8	0.02
Katselu ja kuuntelu yhteensä		1.32		1.24		1.19		1.10		1.33		1.41
Sanomalehdet	53,1	0.16	60,6	0.18	49,6	0.14	54,4	0.21	53,3	0.17	51,0	0.14
Aikakauslehdet	16,7	0.06	18,9	0.06	19,8	0.06	18,9	0.07	17,4	0.07	12,6	0.05
Kirjat	22,3	0.15	13,4	0.08	21,7	0.11	25,5	0.18	25,6	0.18	16,7	0.12
Erittelem. lukeminen ..	24,6	0.07	32,1	0.11	16,9	0.04	24,3	0.07	25,5	0.07	22,9	0.07
Lukeminen yhteensä ...		0.44		0.43		0.35		0.53		0.49		0.38
Kirjastot	2,0	0.01	-	-	-	-	2,9	0.01	2,8	0.01	1,0	0.00
Joukkoviestintä yht. .		2.17		2.07		1.54		2.04		2.23		2.19
Vapaa-aika yhteensä ..		4.53		4.17		4.08		4.55		5.01		4.55
Joukkoviestinnän osuus		46,8 %		49,4 %		46,0 %		42,0 %		47,5 %		47,1 %
Ansio työ		5.18		5.04		5.30		5.46		5.00		5.41
Kotityö		3.36		4.46		4.06		3.22		3.31		3.29
Henkilökoht. tarpeet ..		10.02		9.53		10.02		9.49		10.15		9.46
Opiskelu		0.07		-		0.05		0.08		0.10		0.04

- 1) Erikoistunut työntekijä.
2) Erikoistumaton työntekijä.

Lähde: Tilastokeskus. Ajankäyttötutkimukset 1979 ja 1987

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

7. JATKUU

NAISET														
Toiminto	Yhteensä		Sosioekonominen asema											
			Maatalous-yrittäjä		Muu yrittäjä		Ylempi toimihenkilö		Alempi toimihenkilö		Erikoistunut työntekijä		Erikoistumaton työntekijä	
	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika
	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min
1979														
Elokuvat	1,0	0.01	-	-	0,7	0.01	1,1	0.01 ¹	1,4	0.02	0,8	0.01	0,4	0.01
Radion kuuntelu	12,5	0.04	20,4	0.08	11,3	0.03	13,3	0.03	10,5	0.03	13,1	0.05	12,3	0.05
Tv:n katselu	68,8	1.04	72,5	0.57	71,7	1.10	55,6	0.41	69,3	1.06	70,7	1.09	69,1	1.05
Levyt ja kasetit	2,5	0.01	1,1	0.00	2,0	0.01	4,1	0.01	2,9	0.01	2,1	0.01	2,2	0.01
Katselu ja kuuntelu yhteensä		1.10		1.05		1.15		0.46		1.12		1.16		1.12
Sanomalehdet	51,3	0.13	44,4	0.12	52,6	0.13	58,3	0.18	51,0	0.13	51,6	0.13	51,9	0.11
Aikakauslehdet	19,6	0.07	18,4	0.07	23,5	0.09	21,2	0.07	19,6	0.07	19,6	0.08	18,6	0.08
Kirjat	19,1	0.12	10,4	0.05	18,6	0.12	27,5	0.15	20,6	0.13	17,7	0.11	17,3	0.10
Erittelem. lukeminen ..	26,1	0.09	37,5	0.13	21,7	0.09	33,3	0.13	23,6	0.08	23,2	0.08	28,0	0.09
Lukeminen yhteensä ...		0.41		0.37		0.43		0.53		0.41		0.40		0.38
Kirjastot	1,6	0.01	0,9	0.00	0,8	0.00	3,3	0.01	1,7	0.01	1,5	0.00	0,8	0.00
Joukkoviestintä yht. .		1.52		1.42		1.58		1.40		1.54		1.56		1.50
Vapaa-aika yhteensä ..		4.36		3.58		4.43		4.37		4.38		4.37		4.51
Joukkoviestinnän osuus		40,6 %		42,9 %		41,7 %		36,1 %		41,0 %		41,9 %		37,8 %
Ansiotyö		5.11		4.44		4.47		5.43		5.15		5.19		4.51
Kotityö		3.47		5.11		3.52		3.20		3.37		3.42		3.45
Henkilökoht. tarpeet .		10.15		10.02		10.18		10.04		10.17		10.13		10.26
Opiskelu		0.09		0.04		0.20		0.18		0.10		0.06		0.05

1987												
Toiminto	Yhteensä		Sosioekonominen asema									
			Maatalous-yrittäjä		Muu yrittäjä		Ylempi toimihenkilö		Alempi toimihenkilö		Työntekijä	
	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika
	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min	%	t.min
Elokuvat	0,6	0.01	-	-	-	-	-	-	1,2	0.01	-	-
Radion kuuntelu	15,9	0.07	25,2	0.12	12,2	0.02	13,0	0.06	14,5	0.06	18,5	0.08
Tv:n katselu	78,8	1.22	80,1	1.12	77,6	1.17	77,0	1.01	77,6	1.24	82,1	1.31
Levyt ja kasetit	4,1	0.02	2,0	0.00	-	-	6,3	0.03	4,1	0.02	4,8	0.02
Katselu ja kuuntelu yhteensä		1.32		1.24		1.19		1.10		1.33		1.41
Sanomalehdet	53,1	0.16	60,6	0.18	49,6	0.14	54,4	0.21	53,3	0.17	51,0	0.14
Aikakauslehdet	16,7	0.06	18,9	0.06	19,8	0.06	18,9	0.07	17,4	0.07	12,6	0.05
Kirjat	22,3	0.15	13,4	0.08	21,7	0.11	25,5	0.18	25,6	0.18	16,7	0.12
Erittelem. lukeminen ..	24,6	0.07	32,1	0.11	16,9	0.04	24,3	0.07	25,5	0.07	22,9	0.07
Lukeminen yhteensä ...		0.44		0.43		0.35		0.53		0.49		0.38
Kirjastot	2,0	0.01	-	-	-	-	2,9	0.01	2,8	0.01	1,0	0.00
Joukkoviestintä yht. .		2.17		2.07		1.54		2.04		2.23		2.19
Vapaa-aika yhteensä ..		4.53		4.17		4.08		4.55		5.01		4.55
Joukkoviestinnän osuus		46,8 %		49,4 %		46,0 %		42,0 %		47,5 %		47,1 %
Ansiotyö		5.18		5.04		5.30		5.46		5.00		5.41
Kotityö		3.36		4.46		4.06		3.22		3.31		3.29
Henkilökoht. tarpeet .		10.02		9.53		10.02		9.49		10.15		9.46
Opiskelu		0.07		-		0.05		0.08		0.10		0.04

1) Erikoistunut työntekijä.

2) Erikoistumaton työntekijä.

Lähde: Tilastokeskus. Ajankäyttötutkimukset 1979 ja 1987

1. JOUKKOViestinnän Talous ja Joukkoviestinten Käyttö

8. 10-64 Vuotiaiden Joukkoviestimiin Käyttämä Aika Sukupuolittain Vuosina 1979 ja 1987

Toiminto	Molemmat sukupuolet				Miehet				Naiset			
	Käytetty aika		Toimintaan osallistuneita		Käytetty aika		Toimintaan osallistuneita		Käytetty aika		Toimintaan osallistuneita	
	1979	1987	1979	1987	1979	1987	1979	1987	1979	1987	1979	1987
	t.min		%		t.min		%		t.min		%	
Elokuvat	0.02	0.01	1,4	0,7	0.02	0.01	1,6	0,6	0.01	0.01	1,1	0,8
Radion kuuntelu	0.08	0.10	17,8	20,1	0.10	0.12	20,4	21,6	0.06	0.08	15,5	18,6
Tv:n katselu	1.18	1.41	72,1	81,6	1.27	1.51	74,4	83,8	1.10	1.31	70,0	79,5
Levyt ja kasetit	0.03	0.04	5,9	8,5	0.03	0.05	6,7	8,9	0.02	0.04	5,1	8,1
Katselu ja kuuntelu yhteensä ..	1.31	1.56			1.42	2.09			1.19	1.44		
Sanomalehdet	0.15	0.18	48,9	51,5	0.17	0.20	50,1	53,1	0.13	0.16	47,8	49,9
Aikakauslehdet	0.08	0.08	19,1	18,2	0.08	0.08	17,4	17,2	0.08	0.07	20,8	19,3
Kirjat	0.14	0.14	19,3	20,1	0.13	0.11	16,0	14,5	0.15	0.18	22,4	25,8
Erittelemätön lukeminen	0.12	0.09	28,7	25,4	0.14	0.10	31,0	25,9	0.10	0.08	26,5	24,8
Lukeminen yhteensä	0.49	0.49			0.52	0.49			0.46	0.49		
Kirjastot	0.01	0.01	2,3	2,4	0.01	0.01	2,1	2,0	0.01	0.01	2,5	2,8
Joukkoviestintä yhteensä	2.21	2.46			2.35	2.59			2.06	2.34		
Vapaa-aika yhteensä	5.39	5.49			6.01	6.02			5.19	5.35		
Joukkoviestinnän osuus vapaa-ajasta	41,6 %	47,6 %			42,9 %	49,4 %			39,5 %	46,0 %		
Ansiotyö	3.41	3.53			4.18	4.29			2.33	3.02		
Kotityö	2.47	2.47			1.50	2.01			3.39	3.35		
Henkilökohtaiset tarpeet	10.34	10.23			10.35	10.25			10.33	10.21		
Opiskelu	1.17	1.05			1.14	1.01			1.20	1.10		

Lähde: Tilastokeskus, Ajankäyttötutkimus 1979 ja 1987

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

9. 10-64 VUOTIAIDEN JOUKKOVIESTIMIIN KÄYTTÄMÄ AIKA IÄN MUKAAN VUOSINA 1979 JA 1987

1979	Miehet yhteensä	Naiset yhteensä	Ikä						
			10-24		25-44		45-64		
			Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	
Toiminta	t.min/vrk								
Elokuvat	0.02	0.01	0.04	0.02	0.02	0.01	0.00	0.00	0.00
Radion kuuntelu	0.10	0.06	0.07	0.07	0.07	0.03	0.17	0.11	
Tv:n katselu	1.27	1.10	1.27	1.27	1.23	1.04	1.35	1.15	
Levyt ja kasetit	0.03	0.02	0.08	0.05	0.02	0.01	0.01	0.00	
Katselu ja kuuntelu yhteensä ..	1.42	1.19	1.46	1.41	1.34	1.09	1.53	1.26	
Sanomalehdet	0.17	0.13	0.09	0.07	0.18	0.13	0.26	0.17	
Aikakauslehdet	0.08	0.08	0.12	0.09	0.05	0.07	0.07	0.09	
Kirjat	0.13	0.15	0.15	0.22	0.13	0.11	0.09	0.11	
Erittelemätön lukeminen	0.14	0.10	0.13	0.09	0.12	0.08	0.17	0.13	
Lukeminen yhteensä	0.51	0.45	0.48	0.47	0.48	0.39	0.59	0.50	
Kirjastot	0.01	0.01	0.02	0.02	0.01	0.01	0.00	0.00	
Joukkoviestintä yhteensä	2.34	2.05	2.36	2.34	2.23	1.49	2.52	2.16	
Vapaa-aika yhteensä	6.01	5.19	6.28	5.53	5.26	4.40	6.17	5.34	
Joukkoviestinnän osuus vapaa- ajasta	42,7 %	39,2 %	40,2 %	43,6 %	43,9 %	38,9 %	46,9 %	40,7 %	
Ansiotyö	4.17	3.06	1.54	1.27	5.54	4.17	4.39	3.17	
Kotityö	1.50	3.39	0.52	1.45	2.07	4.28	2.21	4.24	
Henkilökohtaiset tarpeet	10.35	10.32	11.02	10.86	10.14	10.19	10.36	10.25	
Opiskelu	1.13	1.19	3.29	3.52	0.16	0.14	0.04	0.07	

1987	Miehet yhteensä	Naiset yhteensä	Ikä							
			10-15		15-24		25-44		45-64	
			Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Toiminta	t.min/vrk									
Elokuvat	0.01	0.01	0.00	-	0.02	0.04	0.01	0.01	0.00	0.00
Radion kuuntelu	0.12	0.08	0.02	0.03	0.05	0.05	0.08	0.04	0.24	0.18
Tv:n katselu	1.51	1.31	1.59	1.39	1.50	1.30	1.43	1.23	2.02	1.40
Levyt ja kasetit	0.05	0.04	0.09	0.07	0.16	0.12	0.03	0.01	0.01	0.01
Katselu ja kuuntelu yhteensä ..	2.09	1.44	2.10	1.49	2.13	1.51	1.55	1.29	2.27	1.59
Sanomalehdet	0.20	0.16	0.03	0.02	0.09	0.09	0.21	0.14	0.33	0.26
Aikakauslehdet	0.08	0.07	0.18	0.10	0.11	0.05	0.05	0.07	0.09	0.09
Kirjat	0.11	0.18	0.12	0.31	0.10	0.20	0.12	0.15	0.12	0.16
Erittelemätön lukeminen	0.10	0.08	0.08	0.04	0.07	0.06	0.08	0.07	0.14	0.11
Lukeminen yhteensä	0.50	0.48	0.42	0.47	0.36	0.39	0.45	0.43	1.08	1.01
Kirjastot	0.01	0.01	0.01	0.03	0.01	0.01	0.01	0.01	0.00	0.01
Joukkoviestintä yhteensä	3.00	2.33	2.53	2.39	2.50	2.31	2.41	2.13	3.35	3.01
Vapaa-aika yhteensä	6.02	5.35	7.09	6.38	6.15	5.51	5.24	4.56	6.32	6.02
Joukkoviestinnän osuus vapaa- ajasta	49,7 %	45,7 %	40,3 %	39,9 %	45,3 %	43,0 %	49,7 %	44,9 %	54,8 %	50,0 %
Ansiotyö	4.29	3.17	0.03	0.03	3.07	2.04	5.57	4.25	4.26	3.24
Kotityö	2.01	3.35	0.53	1.00	1.13	2.18	2.14	4.19	2.30	4.08
Henkilökohtaiset tarpeet	10.25	10.21	11.16	10.50	10.48	10.39	10.06	10.04	10.24	10.18
Opiskelu	1.01	1.10	4.34	5.01	2.35	3.05	0.17	0.14	0.04	0.05

Lähde: Tilastokeskus. Ajankäyttötutkimukset 1979 ja 1987

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

10. 10-64 VUOTIAIDEN JOUKKOVIESTIMIIN KÄYTTÄMÄ AIKA PERHEVAIHEEN JA LASTEN LUKUMÄÄRÄN MUKAAN VUOSINA 1979 JA 1987

1979	MIEHET Yhteensä		Perhevaihe									
			Vanhempien luona asuva naimaton		Muu naimaton ei lapsia		Yksinhuoltaja on lapsia		Naimisissa/ avoliitossa ei lapsia		Naimisissa/ avoliitossa on lapsia	
	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika
	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.
Elokuvat	1,6	0.02	3,4	0.04	2,9	0.03	0,6	0.01	0,4	0.01
Radion kuuntelu	20,4	0.10	20,7	0.09	32,7	0.23	26,8	0.14	13,3	0.05
Tv:n katselu	74,4	1.27	74,7	1.28	60,8	1.12	78,2	1.38	75,2	1.23
Levyt ja kasetit	6,7	0.03	13,6	0.07	6,1	0.03	3,7	0.02	2,9	0.01
Katselu ja kuuntelu yhteensä ..		1.42		1.48		1.41		..		1.55		1.30
Sanomalehdet	50,1	0.17	36,9	0.10	48,2	0.21	60,3	0.24	55,4	0.18
Aikakauslehdet	17,4	0.08	24,9	0.13	13,3	0.07	15,5	0.07	13,4	0.05
Kirjat	16,0	0.13	19,9	0.16	14,8	0.16	15,7	0.12	13,5	0.10
Erittelemätön lukeminen	31,0	0.14	29,3	0.13	28,1	0.16	32,9	0.16	32,1	0.13
Lukeminen yhteensä		0.51	74,0	0.51	74,6	0.59	83,0	0.59	79,3	0.46
Kirjastot	2,1	0.01	3,6	0.02	1,9	0.01	1,5	0.01	1,2	0.01
Joukkoviestintä yhteensä		2.34		2.41		2.41		..		2.55		2.17
Vapaa-aika yhteensä		6.01		6.41		6.20		..		6.17		5.15
Joukkoviestinnän osuus vapaa- ajasta		42,7 %		40,1 %		42,4 %		..		46,4 %		43,5 %
Ansiotyö		4.19		1.59		3.56		..		4.36		6.03
Kotityö		1.50		0.59		1.56		..		2.08		2.18
Henkilökohtaiset tarpeet		10.35		11.02		10.35		..		10.39		10.12
Opiskelu		1.13		3.17		1.09		..		0.16		0.10

1987	MIEHET Yhteensä		Perhevaihe									
			Vanhempien luona asuva naimaton		Muu naimaton ei lapsia		Yksinhuoltaja on lapsia		Naimisissa/ avoliitossa ei lapsia		Naimisissa/ avoliitossa on lapsia	
	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika	Osal- listu- neet	Käy- tetty aika
	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.	%	t.min/ vrk.
Elokuvat	0,6	0.01	1,4	0.02	1,4	0.01	0,2	0.00	0,4	0.00
Radion kuuntelu	21,6	0.12	13,5	0.07	35,2	0.23	29,5	0.18	16,4	0.07
Tv:n katselu	83,8	1.51	83,0	1.58	76,8	1.38	87,3	2,4	83,5	1.39
Levyt ja kasetit	8,9	0.05	22,6	0.14	12,7	0.07	2,4	0.01	2,5	0.01
Katselu ja kuuntelu yhteensä ..		2.09		2.21		2.09		..		2.23		1.47
Sanomalehdet	53,1	0.20	31,4	0.08	50,8	0.24	68,5	0.30	58,0	0.21
Aikakauslehdet	17,2	0.08	25,8	0.13	14,4	0.08	15,9	0.07	12,5	0.05
Kirjat	14,5	0.11	15,9	0.11	11,4	0.13	16,0	0.13	12,6	0.10
Erittelemätön lukeminen	25,9	0.10	23,7	0.09	17,8	0.06	29,2	0.13	27,5	0.09
Lukeminen yhteensä	76,5	0.50	68,7	0.42	67,8	0.51	86,2	1.03	77,6	0.44
Kirjastot	2,0	0.01	2,6	0.01	2,7	0.01	1,7	0.01	1,6	0.00
Joukkoviestintä yhteensä		3.00		3.04		3.01		..		3.27		2.31
Vapaa-aika yhteensä		6.02		6.41		6.43		..		6.23		5.00
Joukkoviestinnän osuus vapaa- ajasta		49,7 %		45,0 %		46,0 %		..		54,0 %		50,3 %
Ansiotyö		4.29		2.14		4.08		..		4.39		6.14
Kotityö		2.01		1.09		1.53		..		2.15		2.30
Henkilökohtaiset tarpeet		10.25		10.55		10.26		..		10.23		10.03
Opiskelu		1.01		2.59		0.47		..		0.16		0.11

1. JOUKKOVIESTINNÄN TALOUS JA JOUKKOVIESTINTEN KÄYTTÖ

10. JATKUU

1979	NAISET Yhteensä		Perhevaihe									
			Vanhempien luona asuva naimaton		Muu naimaton ei lapsia		Yksinhuoltaja on lapsia		Naimisissa/ avoliitossa ei lapsia		Naimisissa/ avoliitossa on lapsia	
	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika
Elokuvat	1,1	0.01	2,0	0.02	1,4	0.02	1,4	0.02	0,9	0.01	0,5	0.01
Radion kuuntelu	15,5	0.06	17,2	0.07	25,9	0.14	14,4	0.03	16,8	0.07	9,2	0.03
Tv:n katselu	70,0	1.10	69,2	1.15	60,4	1.07	66,8	1.04	72,2	1.12	73,6	1.08
Levyt ja kasetit	5,1	0.02	14,4	0.06	3,0	0.01	3,8	0.01	2,1	0.01	1,6	0.00
Katselu ja kuuntelu yhteensä ..		1.19		1.30		1.24		1.10		1.21		1.12
Sanomalehdet	47,8	0.13	33,9	0.07	54,6	0.17	52,8	0.14	55,1	0.16	49,3	0.12
Aikakauslehdet	20,8	0.08	25,3	0.10	20,6	0.09	19,9	0.06	20,8	0.09	17,8	0.06
Kirjat	22,4	0.15	32,9	0.23	25,2	0.17	20,3	0.11	18,2	0.13	16,7	0.09
Erittelemätön lukeminen	26,5	0.10	24,1	0.09	27,3	0.12	31,1	0.11	28,4	0.11	26,2	0.09
Lukeminen yhteensä		0.45	75,2	0.49	81,9	0.54	83,9	0.42	81,9	0.49	76,7	0.36
Kirjastot	2,5	0.01	4,8	0.02	2,4	0.01	2,4	0.01	2,0	0.01	1,3	0.00
Joukkoviestintä yhteensä		2.05		2.21		2.19		1.53		2.11		1.48
Vapaa-aika yhteensä		5.19		6.04		6.04		4.29		5.21		4.34
Joukkoviestinnän osuus vapaa-ajasta		39,2 %		38,7 %		38,1 %		45,3 %		40,8 %		39,4 %
Ansiotyö		3.06		1.08		3.31		4.57		3.42		3.43
Kotityö		3.39		1.18		3.00		4.04		4.03		5.15
Henkilökohtaiset tarpeet		10.32		11.04		10.35		10.09		10.27		10.16
Opiskelu		1.19		4.23		0.47		0.19		0.23		0.09

1987	NAISET Yhteensä		Perhevaihe									
			Vanhempien luona asuva naimaton		Muu naimaton ei lapsia		Yksinhuoltaja on lapsia		Naimisissa/ avoliitossa ei lapsia		Naimisissa/ avoliitossa on lapsia	
	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika	Osallistuneet	Käytetty aika
Elokuvat	0,8	0.01	2,1	0.03	1,1	0.02	0,9	0.01	0,6	0.01	-	-
Radion kuuntelu	18,6	0.08	12,8	0.04	31,2	0.17	11,7	0.03	22,9	0.11	12,8	0.04
Tv:n katselu	79,5	1.31	78,6	1.39	71,7	1.29	81,1	1.42	82,8	1.35	80,9	1.20
Levyt ja kasetit	8,1	0.04	23,6	0.12	10,2	0.05	2,4	0.00	3,2	0.01	1,8	0.01
Katselu ja kuuntelu yhteensä ..		1.44		1.58		1.53		1.46		1.48		1.25
Sanomalehdet	49,9	0.16	24,2	0.06	58,8	0.21	41,5	0.11	63,3	0.23	50,8	0.13
Aikakauslehdet	19,3	0.07	23,1	0.08	17,8	0.07	3,6	0.01	20,3	0.08	18,4	0.06
Kirjat	25,8	0.18	37,3	0.26	32,3	0.22	24,5	0.14	20,3	0.14	20,0	0.13
Erittelemätön lukeminen	24,8	0.08	24,8	0.07	27,6	0.11	30,4	0.10	24,4	0.08	23,1	0.06
Lukeminen yhteensä	78,4	0.48	74,8	0.48	83,6	1.02	74,4	0.37	82,3	0.53	74,8	0.39
Kirjastot	2,8	0.01	5,7	0.02	2,8	0.01	2,8	0.00	1,6	0.01	2,0	0.00
Joukkoviestintä yhteensä		2.33		2.48		2.56		2.23		2.42		2.04
Vapaa-aika yhteensä		5.35		6.28		6.26		4.54		5.31		4.41
Joukkoviestinnän osuus vapaa-ajasta		45,6 %		43,2 %		45,5 %		48,6 %		48,9 %		44,1 %
Ansiotyö		3.17		0.51		3.33		4.25		3.57		3.59
Kotityö		3.35		1.25		2.44		4.09		3.49		5.11
Henkilökohtaiset tarpeet		10.21		11.04		10.26		10.10		10.16		9.57
Opiskelu		1.10		4.11		0.50		0.09		0.24		0.09

Lähde: Tilastokeskus, ajankäyttötutkimukset 1979 ja 1987

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VIIHDE-ELEKTRONIIKAN TUOTTEIDEN VALMISTUKSEN ARVO SUOMESSA VUOSINA 1975 - 1987

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
	Milj. mk												
Väritelevisiovastaanottimet	316,2	424,1	414,0	456,1	529,0	572,6	547,9	653,9	785,1	838,1	909,0	1 133,0	1 309,3
Muut televisiovastaanottimet ...	35,9	29,5	43,9	15,0	13,5	3,9	2,4	-	-	-	-	-	-
Pysyvästi asennettavat auto- radiovastaanottimet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Paristokäyttöiset radionaurit	59,1	61,2	47,4	5,8	-	-	-	-	-	-
Muut paristokäyttöiset yleis- radiovastaanottimet	-	-	6,7	-	-	-	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Virittimet ja viritinvahvistimet	0,4	0,3	2,8	-	-	-	-	-	-	-
Viritinvahvistin-levysoitin- yhdistelmät	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Viritinvahvistin-nauhuri- yhdistelmät	2,5	1,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Viritinvahvistin-levysoitin- nauhuri-yhdistelmät	18,3	23,1	15,4	5,7	1,5	-	-	-	-	-
Muut yleisradiovastaanottimet ..	99,1	127,2	102,0	15,1	4,1	1,7	2,8	1,9	1,9	1,3	1,2	1,0	1,0
Mikrofonit ja niiden jalustat ..	0,3	0,3	0,3	0,8	0,4	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	-	-	0,1
Kaiuttimet	24,6	21,9	8,3	16,1	7,6	7,2	18,3	20,6	25,5	23,7	27,5	23,5	27,3
Pienjaksovahvistimet	4,1	4,1	5,1	4,5	6,3	8,2	9,4	11,0	11,9	19,9	14,6	18,1	33,2
Levysoittimet	0,3	0,2	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Videonauhasoittimet	-	-	0,0	-	-	-	0,8	-	-	-	-	-	-
Nauhasoittimet	0,3	0,2	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut	-	-	-	0,4	0,5	-	-	-	-	3,6	2,8	3,1	3,4
Äänilevyt ¹⁾	3,3	4,4	4,6	3,6	3,6	3,5	3,2	3,3	3,0	2,2	2,6	2,4	2,7
Äänikasetit ¹⁾	1,5	1,4	4,0	3,9	4,5	5,0	5,2	4,7	2,5	2,3	2,3	2,8
Videotallenteet	1,4	1,0	0,9	0,6	0,8	..
Muut tallenteet	2,9	1,7	1,3	0,8	0,7	1,1	1,0	1,0	-	-	-	-	19,8
Videokasetit nauhoineen ilman tallennetta	-	-	-	-	5,3
Muut taltioimattomat nauhat kuten avokelanauhat ja studionauhat)	-	-	-	-	-	-	-	1,4	1,2	1,1	1,5	1,8
Muut taltioimattomat tavarat	-	-	-	-	0,0	0,2	0,0	0,1	-	-	5,3	-
Kustannetut tallenteet	1,6	3,1	4,6	23,1	25,4	32,0

1) Ei sisällä kielilevyjä ja -kasetteja.

Lähteet: SVT XVIII A: Teollisuustilasto (1975-85)
Teollisuuden vuosikirja, osa 2 (1986-87)

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. ELEKTRONISTEN VIIHDELAITTEIDEN JA MUIDEN TIETOLIIKENNEVÄLINEIDEN VALMISTUKSESSA OLLUT HENKILÖKUNTA VUOSINA 1971-1987

	Henkilökunta							Yhteensä
	Omistajia	Toimihenkilöitä			Työntekijöitä			
		Naisia	Miehiä	Yhteensä	Naisia	Miehiä	Yhteensä	
Lukumäärä								

Elektronisten viihdelaitteiden valmistus¹⁾

1971	-	104	302	406	1 332	641	1 973	2 379
1972	-	70	203	273	882	458	1 340	1 613
1973	-	188	506	694	2 197	884	3 081	3 775
1974	1	241	548	789	2 305	1 381	3 686	4 476
1975	-	237	528	765	2 456	791	3 247	4 012
1976	2	255	584	839	2 370	780	3 150	3 991
1977	-	258	566	824	2 122	677	2 799	3 623
1978	-	254	531	785	1 829	623	2 452	3 237
1979	3	247	494	741	1 777	590	2 367	3 111
1980	3	249	532	781	1 589	542	2 131	2 915
1981	-	194	483	677	1 256	506	1 762	2 439
1982	-	186	533	719	1 089	455	1 544	2 263
1983	-	167	418	585	925	351	1 276	1 861
1984	-	196	532	728	1 167	441	1 608	2 336
1985	-	207	565	772	1 196	492	1 688	2 460
1986	-	748	1 655	2 403
1987	3	788	1 820	2 611

Muiden tietoliikennevälineiden valmistus²⁾

1971	1	302	765	1 067	1 674	1 232	2 906	3 974
1972	6	375	900	1 275	1 806	1 402	3 208	4 489
1973	2	422	1 026	1 448	2 036	1 417	3 453	4 903
1974	6	692	1 401	2 093	2 170	1 968	4 138	6 237
1975	8	840	1 662	2 502	3 008	1 536	4 544	7 054
1976	3	792	1 709	2 501	3 008	1 453	4 461	6 965
1977	2	868	1 701	2 569	2 634	1 326	3 960	6 531
1978	6	909	1 808	2 717	2 403	1 434	3 837	6 560
1979	8	936	1 831	2 767	2 626	1 528	4 154	6 929
1980	15	768	1 552	2 320	3 004	1 565	4 569	6 904
1981	16	859	1 733	2 592	2 651	1 417	4 068	6 676
1982	10	878	1 826	2 704	2 536	1 271	3 807	6 521
1983	13	977	2 083	3 060	2 711	1 327	4 038	7 111
1984	12	1 026	2 320	3 346	2 779	1 474	4 253	7 611
1985	9	1 210	2 723	3 933	3 028	1 475	4 503	8 445
1986	8	4 089	4 511	8 608
1987	3	4 515	4 437	8 955

1) Luokkaan kuuluu kasettinauhuriin, levysoittimien, magnetofonien, radioiden ja televisioiden valmistus.

2) Luokkaan kuuluu puhelinlaitteiden, radio- ja TV-lähetyslaitteiden, röntgen- ja läpivalaisulaitteiden, sanelukoneiden, tutkalaitteiden, äänilevyjen ja äänitettyjen ääninauhujen valmistus.

Lähde: SVT XVIII A: Teollisuustilasto

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

3. -VIIHDE-ELEKTRONIIKAN TUOTTEIDEN TUONTI JA VIENTI VUOSINA 1975 - 1987

		1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	
		Milj. mk													
Väritelevisio-	Tuonti	58,6	78,8	62,6	57,8	79,2	116,4	89,0	85,0	129,0	182,5	160,4	170,1	204,0	
vastaanottimet	Vienti	187,9	222,8	238,2	273,8	368,7	438,7	418,3	446,1	522,6	602,6	604,4	913,1	1 060,6	
Muut televisio-	Tuonti	13,7	12,6	8,7	8,8	20,0	24,3	14,9	14,1	15,7	10,7	7,7	6,0	3,2	
vastaanottimet	Vienti	8,8	4,0	17,1	4,9	2,3	2,6	2,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	
Pysyvästi asennettavat	Tuonti	14,6	16,1	20,6	24,9	31,7	37,0	42,5	41,6	59,9	65,3	75,8	92,2	102,3	
autoradiovastaanottimet	Vienti	0,0	0,1	0,0	0,3	0,2	0,2	0,3	0,1	0,5	0,4	0,6	1,2	1,5	
Paristokäyttöiset radio-	Tuonti	29,2	28,8	43,0	54,7	56,1	62,6	78,8	90,2	70,6	74,1	
nauhurit	Vienti	51,9	54,8	51,9	7,8	0,3	0,7	0,5	1,0	2,4	1,5	
Muut paristokäyttöiset	Tuonti	24,0	28,3	38,0	7,8	5,5	6,6	7,3	5,6	8,5	10,5	10,7	13,5	16,9	
yleisradiovastaanottimet	Vienti	3,6	4,1	2,5	0,5	0,5	0,2	0,2	0,3	0,1	0,4	0,1	0,5	0,5	
Virittimet ja viritin-	Tuonti	12,7	14,6	23,7	30,4	25,2	27,0	24,1	22,5	19,4	17,6	
vahvistimet	Vienti	0,8	0,7	0,9	0,1	0,5	0,2	0,2	0,2	0,7	6,8	
Viritinvahvistin-levy-	Tuonti	2,2	1,2	2,7	0,7	1,2	0,6	1,6	5,2	0,8	2,2	
soitinyhdistelmät	Vienti	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Viritinvahvistin-nauhuri-	Tuonti	6,8	5,3	6,4	3,1	3,0	3,8	4,3	4,6	6,2	5,5	
yhdistelmät	Vienti	8,2	1,7	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,3	
Viritinvahvistin-levy-	Tuonti	24,3	27,1	22,2	16,8	10,2	12,9	17,0	32,9	28,8	24,5	
soitin-nauhuri-yhdistelmät	Vienti	8,3	2,3	1,8	1,2	1,0	1,2	0,0	0,7	0,5	1,0	
Muut yleisradio-	Tuonti	43,9	42,0	49,5	3,1	7,1	8,5	8,2	5,9	2,4	3,6	4,2	5,1	4,7	
vastaanottimet	Vienti	100,0	79,8	82,5	0,2	0,1	0,0	0,2	0,2	0,4	0,4	0,1	0,1	0,2	
Mikrofonit ja niiden	Tuonti	3,1	3,2	3,2	4,2	5,3	5,4	5,2	7,2	6,9	6,6	8,0	9,5	10,5	
jalustat	Vienti	0,1	0,3	0,1	0,2	0,3	0,3	0,6	0,4	0,2	0,4	0,7	0,8	10,2	
Kehystämättömät ja	Tuonti	15,5	15,5	15,3	16,8	18,8	15,2	15,1	15,1	16,9	21,1	22,0	26,8	30,1	
asentamattomat kaiuttimet	Vienti	0,3	0,3	0,9	0,5	0,5	0,3	0,2	0,4	1,0	0,6	1,1	0,7	1,1	
Muut kaiuttimet	Tuonti	10,7	11,3	15,8	14,7	18,1	27,6	31,4	31,0	36,9	39,7	46,2	47,1	50,3	
	Vienti	11,8	8,1	11,0	13,4	13,1	10,6	9,5	7,5	8,7	10,0	8,8	10,1	18,3	
Pienjaksovahvistimet	Tuonti	6,7	5,6	6,5	6,3	10,9	18,9	25,4	20,0	26,9	25,2	34,3	26,3	25,9	
	Vienti	0,4	0,4	0,6	0,7	1,4	1,1	2,2	1,9	2,5	0,4	6,2	0,7	0,9	
Gramofoniautomaatit	Tuonti	1,4	2,2	2,0	2,2	2,2	1,9	1,6	0,7	2,0	0,6	0,2	1,0	1,4	
	Vienti	0,0	-	0,0	0,1	0,1	0,0	-	-	-	0,1	0,1	0,1	0,1	
Gramofonit vahvistimella	Tuonti	1,1	0,7	0,8	0,4	0,6	0,4	0,1	0,3	0,1	0,3	0,4	0,1	0,2	
	Vienti	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	0,0	
Levysoittimet ilman	Tuonti	15,5	18,2	12,5	12,1	13,3	18,3	21,1	16,8	24,1	23,6	29,9	45,3	39,5	
vahvistinta	Vienti	0,2	0,4	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,3	0,0	0,4	0,2	1,8	1,4	
Videonauhasoittimet	Tuonti	2,8	1,5	3,4	4,6	16,4	37,2	51,1	152,4	238,1	377,4	265,9	301,4	283,1	
	Vienti	0,1	0,0	0,1	0,3	2,2	14,1	5,5	14,1	20,4	32,5	29,1	50,8	36,7	
Nauhasoittimet	Tuonti	40,1 ¹⁾	34,4	36,3	43,0	37,0	44,7	53,9	45,4	50,5	61,4	60,2	57,9	46,4	
	Vienti	0,5 ¹⁾	0,2	0,5	0,5	0,9	0,5	1,7	0,7	0,4	0,8	1,0	1,2	1,7	
Muut	Tuonti	1,0	1,6	0,6	2,4	4,4	6,7	3,9	6,4	4,7	6,0	6,0	10,1	9,4	
	Vienti	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	2,6	6,1	5,9	6,8	6,6	12,3	10,8	
Äänilevyt ²⁾	Tuonti	16,4	18,8	19,4	20,3	25,4	28,1	31,8	37,5	40,2	44,1	44,5	60,5	76,8	
	Vienti	1,6	1,9	2,1	1,9	1,8	2,7	2,8	3,1	3,0	4,4	5,0	3,4	2,4	
Äänikasetit ²⁾	Tuonti	..	6,3	8,4	8,1	9,7	9,2	10,6	12,1	13,1	14,3	13,9	16,9	20,9	
	Vienti	..	0,8	1,0	1,0	1,0	1,6	1,5	1,3	1,2	2,0	1,5	1,0	1,3	
Videotallenteet	Tuonti	14,9	25,2	30,4	41,3	35,9	34,2	
	Vienti	0,2	0,3	0,5	1,6	1,5	0,9	
Muut tallenteet	Tuonti	7,7	3,2	4,3	10,6	11,3	15,7	26,0	3,2	4,5	4,7	6,3	7,8	6,1	
	Vienti	1,0	0,1	0,3	1,1	0,6	0,5	0,7	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5	
Videokasetit nauhoineen	Tuonti	58,2	86,5	49,2	70,0	59,7	
ilman tallennetta	Vienti	0,1	0,1	0,7	0,2	0,7	
C-kasetit nauhoineen	Tuonti	..	15,5	15,2	16,2	20,5	21,3	22,7	40,3	29,1	27,3	29,3	30,5	22,8	
ilman tallennetta	Vienti	..	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,1	0,3	
Muut taltioimattomat	Tuonti	..	7,0	7,5	7,1	8,5	11,6	12,5	13,0	13,3	15,7	17,3	18,1	16,6	
nauhat (kuten avokela-	Vienti	..	0,5	0,1	0,2	0,2	0,6	0,0	0,3	0,1	0,1	0,2	0,5	0,1	
ja studionauhat)															
Muut taltioimattomat	Tuonti	25,6	6,5	5,3	7,0	9,9	13,6	15,7	28,6	24,7	29,2	34,2	35,4	38,6	
tavarat	Vienti	0,5	0,2	0,2	0,1	0,5	0,3	0,3	0,1	0,5	0,3	0,1	0,9	1,7	

1) Sisältää myös nauhalla toimivat sanelukoneet.

2) Ei sisällä kielilevyjä ja -kasetteja.

Lähde: SVT 1A, Ulkomaankauppa, vuosilta 1975 - 1987

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

4. RADIOVASTAANOTINTEN KAPPALEMÄÄRÄINEN TUONTI JA VIENTI VUOSINA 1975-1987 SEKÄ TUONNIN JA VIENNIN ARVO VUONNA 1987

	1975	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	
	Kpl											Arvo 1 000 mk
<u>Tuonti</u>												
Pysyvästi asennettavat autoradiovastaanottimet	63 903	100 381	124 307	136 518	139 895	125 456	160 292	158 138	177 360	199 713	240 155	102 317
Paristokäyttöiset radionauhurit	..	109 708	113 690	168 661	187 862	193 964	205 559	287 025	327 875	298 053	357 527	74 068
Muut paristokäyttöiset yleisradiovastaanottimet	108 301	61 702	54 487	72 150	87 296	53 821	81 752	98 763	128 365	185 003	327 427	16 846
Virittimet ja viritinvahvistimet	..	23 802	31 738	59 039	84 491	69 919	71 231	71 817	67 700	51 478	41 757	17 583
Viritinvahvistinlevysoitin yhdistelmät	..	2 322	1 712	4 776	1 042	1 731	825	1 561	4 294	683	2 715	2 207
Viritinvahvistin-nauhuri-yhdistelmät	..	10 793	10 967	13 878	7 800	7 067	10 523	10 834	11 595	11 844	9 213	5 534
Viritinvahvistinlevysoitin-nauhuri-yhdistelmät	..	24 194	27 630	23 900	21 074	14 728	17 995	23 670	41 171	30 206	33 152	24 464
Muut yleisradiovastaanottimet	117 794	17 326	68 620	73 930	72 427	59 967	13 283	24 149	37 047	40 318	55 961	4 648
<u>Vienti¹⁾</u>												
Pysyvästi asennettavat autoradiovastaanottimet	78	868	869	439	426	256	1 015	508	1 137	3 174	4 083	1 489
Paristokäyttöiset radionauhurit	..	210 915	186 079	219 902	43 308	1 095	1 778	641	2 583	7 735	5 340	1 494
Muut paristokäyttöiset yleisradiovastaanottimet	10 811	2 196	1 700	594	209	704	281	1 207	1 703	4 582	3 377	261
Virittimet ja viritinvahvistimet	..	887	1 025	471	186	1 336	522	284	1 295	1 713	78 437 ²⁾	6 801
Viritinvahvistinlevysoitin yhdistelmät	..	2 300	42	14	6	10	33	8	1	3	1	2
Viritinvahvistin-nauhuri-yhdistelmät	..	8 994	2 122	19	24	7	242	4	206	3	384	310
Viritinvahvistinlevysoitin-nauhuri-yhdistelmät	..	6 989	1 760	1 347	1 041	855	546	16	1 053	694	953	977
Muut yleisradiovastaanottimet	118 755	292	517	152	17	87	847	15	265	406	797	220

1) Radiovastaanottimia ja viritinvahvistin-yhdistelmiä ei 1980-luvulla ole Suomessa valmistettu merkittäviä määriä. Ulkomaankauppatilastossa tilastoitu vienti on lähinnä jälleenvientiä tai puolivalmisteiden vientiä.

2) Puolivalmisteita

Lähde: SVT 1A, Ulkomaankauppa, vuosilta 1975-1987, Tullihallitus

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

5. TELEVISIOVASTAANOTINTEN¹⁾ KAPPALEMÄÄRÄINEN TUONTI VUOSINA 1975 - 1988
SEKÄ TUONNIN ARVO VUONNA 1988

	Väritelevisiot	Muut televisiot
	Kpl	
1975	31 988	26 625
1976	43 264	29 640
1977	35 411	24 109
1978	37 148	23 873
1979	47 525	58 535
1980	75 802	75 483
1981	59 325	47 607
1982	59 811	42 956
1983	88 855	45 131
1984	128 642	32 817
1985	114 034	22 620
1986	124 184	13 339
1987	158 741	10 843
1988	191 624	16 256
Tuonnin arvo v. 1988, 1 000 mk	221 011	5 966

1) Ei sisällä tekniseen tai lääkintäkäyttöön tarkoitettuja vastaanottimia.

Lähde: SVT 1 A, Ulkomaankauppa, Osa I, Tullihallitus

6. TELEVISIOVASTAANOTINTEN¹⁾ KAPPALEMÄÄRÄINEN VIENNI VUOSINA 1975 - 1988
SEKÄ VIENNIN ARVO VUONNA 1988

	Väritelevisiot	Muut televisiot
	Kpl	
1975	116 245	15 855
1976	134 158	7 117
1977	142 085	30 057
1978	154 159	8 039
1979	206 006	3 024
1980	251 315	3 720
1981	252 395	2 564
1982	260 731	4
1983	292 291	103
1984	360 499	99
1985	368 693	462
1986	516 275	176
1987	561 435	224
1988	417 658	227
Viennin arvo v. 1988, 1 000 mk	801 820	406

1) Ei sisällä tekniseen tai lääkintäkäyttöön tarkoitettuja vastaanottimia.

Lähde: SVT 1 A, Ulkomaankauppa, Osa I, Tullihallitus

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

7. VIIHDE-ELEKTRONIIKAN LAITTEIDEN VÄHITTÄISMYyntI VUOSINA 1976 - 1988¹⁾

	1976	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
	1 000 kpl									
Väritelevisiot	130	155	145	165	180	215	200	185	225	275
Mustavalkoiset televisiot	58	72	55	50	42	35	28	15	10	7
Videonauhurit	-	6	13	48	85	115	130	120	145	180
Videokamerat	-	-	1	2,5	3	3,5	2	1	-	-
Videokameranauhurit	-	-	-	-	-	-	3	5	8	12
Tietokoneet (perusyksikkö)	-	-	-	3	30	50	50	50	45	45
Stereolaitteet:										
- virittimet	-	14	26	32	30	30	40	30	12	12
- vahvistimet	-	15	30	35	33	32	42	32	15	16
- viritinvahvistimet	15	31	40	35	30	28	23	18	15	14
- stereoyhdistelmät kaiuttimiseen	65	48	37	32	27	30	50	40	55	62
Stereolaitteet yhteensä pl. virittimet	80	94	107	102	90	90	115	90	85	92
Kaiuttimet (vain erikseen myytävät) ..	175	100	155	155	140	130	140	110	95	95
Soittimet:										
- levysoittimet	20	41	62	65	58	57	65	45	28	22
- CD-soittimet	-	-	-	-	2	3	8	15	30	45
- kelanauhurit	3	1	1	1	0,5	-	-	-	-	-
- stereodekit	24	47	70	75	65	60	70	50	28	29
- kasettinauhurit, korvalappustereot .	40	15	25	25	30	180	200	170	200	200
Soittimet yhteensä	87	104	158	166	155,5	300	343	280	286	296
Radionauhurit	110	155	170	200	200	250	280	270	290	275
Radiot:										
- matkaradiot	50	35	25	25	30	45	50	60	70	80
- koti- ja kelloradiot	20	70	75	65	45	40	40	45	50	60
Radiot yhteensä	70	105	100	90	75	85	90	105	120	140
Autoradiot	85	130	140	145	152	155	170	175	190	215

1) Tiedot perustuvat radioliikkeiden liiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulkomaankauppatilastoja.

Lähde: Radioliikkeiden Liitto ry

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

8. VIIHDE-ELEKTRONIIKAN LAITTEIDEN KESKIHINNAT JA MYYNIN ARVO VUOSINA 1976 - 1988¹⁾

	1976	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Väritelevisiot										
Keskihinta, mk	3 200	2 950	2 900	2 900	3 000	2 850	2 750	2 800	2 750	2 825
Arvo, milj. mk	416	457	421	478	540	613	550	518	619	777
Mustavalkoiset televisiot										
Keskihinta, mk	1 100	800	800	775	825	800	700	675	600	700
Arvo, milj. mk	64	58	44	39	35	28	20	10	6	5
Videonauhurit										
Keskihinta, mk	-	5 100	4 850	4 500	4 450	4 200	3 800	3 500	3 100	2 875
Arvo, milj. mk	-	31	63	216	374	483	494	420	450	518
Videokamerat										
Keskihinta, mk	-	-	5 000	5 000	5 000	4 900	6 000	6 000	-	-
Arvo, milj. mk	-	-	5	12	15	17	12	6	-	-
Videokameranauhurit										
Keskihinta, mk	-	-	-	-	-	-	10 000	10 000	8 500	8 000
Arvo, milj. mk	-	-	-	-	-	-	30	50	68	96
Tietokoneet (sis. lisälaitteita)										
Keskihinta, mk	-	-	-	2 500	2 000	2 500	2 500	3 500	3 500	4 000
Arvo, milj. mk	-	-	-	7	60	125	125	175	158	180
Stereolaitteet:										
- Virittimet										
Keskihinta, mk	-	950	850	750	800	750	700	750	900	950
Arvo, milj. mk	-	13	22	24	24	22	28	23	11	11
- Vahvistimet										
Keskihinta, mk	-	1 100	1 000	850	950	900	850	950	1 150	1 250
Arvo, milj. mk	-	17	30	30	31	29	36	30	17	20
- Viritinvahvistimet										
Keskihinta, mk	1 300	1 200	1 100	1 150	1 100	1 100	1 150	1 350	1 450
Arvo, milj. mk	40	48	39	34	31	25	21	20	20
- Stereoyhdistelmät kaiuttimiseen										
Keskihinta, mk	2 400	2 150	2 000	2 000	2 000	2 200	2 300	2 400	2 200
Arvo, milj. mk	115	80	64	54	60	110	92	132	136
Stereolaitteet yhteensä,										
Arvo, milj. mk	185	180	157	143	142	199	166	180	187
Kaiuttimet (vain erikseen myytävät)										
Keskihinta, mk	250	400	400	360	380	360	360	380	420	460
Arvo, milj. mk	40	40	62	56	53	47	50	42	40	44
Soittimet:										
- Levysoittimet										
Keskihinta, mk	550	850	800	720	740	740	700	675	750	800
Arvo, milj. mk	11	35	50	47	43	42	46	30	21	18
- CD-soittimet										
Keskihinta, mk	-	-	-	-	4 000	3 000	2 200	1 900	1 575	1 400
Arvo, milj. mk	-	-	-	-	8	9	18	29	47	63
- Kelanauhurit										
Keskihinta, mk	2 350	3 500	4 500	5 000	5 000	-	-	-	-	-
Arvo, milj. mk	7	4	5	5	3	-	-	-	-	-
- Stereodekit										
Keskihinta, mk	1 100	1 100	1 050	975	1 050	1 000	950	1 000	1 200	1 300
Arvo, milj. mk	26	52	74	73	68	60	66	50	34	38
- Monokasetti- ja mikrokasetti-										
nauhurit, korvalappustereot										
Keskihinta, mk	250	350	400	450	500	300	270	280	230	230
Arvo, milj. mk	10	5	10	11	15	54	54	47	46	46
Soittimet yhteensä, arvo, milj. mk ..	54	96	139	136	137	165	184	156	148	165
Radionauhurit										
Keskihinta, mk	700	670	680	710	800	750	730	670	600	560
Arvo, milj. mk	77	104	116	142	160	188	204	181	154	154
Radiot:										
- Matkaradiot										
Keskihinta, mk	300	310	340	340	300	280	260	240	215	210
Arvo, milj. mk	15	11	9	9	9	13	13	14	15	17
- Koti- ja kelloradiot										
Keskihinta, mk	350	300	270	230	250	260	260	250	220	200
Arvo, milj. mk	7	21	20	15	11	10	10	11	11	12
Radiot yhteensä, arvo, milj. mk	22	32	29	24	18	23	23	25	26	29
Autoradiot										
Keskihinta, mk	600	900	950	1 000	1 125	1 250	1 275	1 350	1 350	1 400
Arvo, milj. mk	51	117	133	145	171	194	217	236	257	301
Myyntin arvo yhteensä, milj. mk	882	1 120	1 192	1 417	1 726	2 025	2 108	1 985	2 490	2 852

1) Tiedot perustuvat Radioliikkeiden Liiton tekemään arvioon, jossa lähteenä on käytetty mm. tukkukauppojen toimituksia ja ulko-
maankauppatilastoja.

Lähde: Radioliikkeiden Liitto ry

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

9. VIIHDE-ELEKTRONIIKAN LAITTEIDEN OMISTUS-VUOSINA 1970 - 1988¹⁾²⁾

	1970	1975	1977	1978	1979	1980	1982	1983	1985	1986	1987	1988
	%											
Ei televisiota	19	8	9	8	6	7	7	5	4	4	5	4
On televisio	81	92	91	92	94	93	93	95	96	96	95	96
- mustavalkotelevisio	81	76	71	63	60	55	49	44	39	32	30	28
- vain mustavalkotelevisio ...	81	75	65	61	50	41	36	25	15	13	10	9
- väritelevisio	0	17	26	31	44	51	57	69	80	83	85	87
- kaksi tai useampia tele- visioita	13	17	18	24	32	34	34	36
Videonauhuri	-	-	-	-	-	0	2	7	18	27	33	38
Radio	97	98	98	..	98	..	98	96	99	99	99	100
Stereoradio	5	..	25	..	39	..	49	62	74	79	76	80
Levysoitin	33	..	37	48	57	61	58	59
Kasettinauhuri	53	..	70	82	88	91	89	91
Avokelanauhuri	11	..	8	14	17	14	13	11
Autoradio	17	..	31	52	57	62	65	65
Autokasettisoitin	45	52	56	60	61

1) Osuudet väestöstä, ei kotitalouksista.

2) Tiedot perustuvat haastattelututkimuksiin.

Lähde: Marja-Leena Kalkkinen: Kotitalouksien laitekanta, Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, sarja B 2/1988

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

10. KOTITALOUKSIEN ELEKTRONISTEN VIIHDELAITTEIDEN OMISTUS VUOSINA 1981 JA 1985 SOSIOEKONOMISEN ASEMAN MUKAAN

	Kotitalouksia perusjoukossa		Koti- talouksien määrän muutos	Elektronisten viihdelaitteiden omistus							
				Väriteleviso		Mustavalk. tv		Levysoitin, nauhuri		Video- nauhuri	Koti- tietokone
	1981	1985	1981-85	1981	1985	1981	1985	1981	1985	1985	1985
		%	%								
Kaikki kotitaloudet	1 873 139	2 045 176	9,2	50	74	51	35	67	67	15	5
Maatalousyrittäjät	126 076	118 472	-6,0	44	72	58	41	62	60	11	3
Muut yrittäjät	70 898	97 996	38,2	76	86	39	30	83	81	28	8
Ylemmät toimihenkilöt											
Ylemmän kandidaattiasteen koulutuksen saaneet	68 106	74 335	9,1	70	83	48	34	93	90	15	15
Ammatillisen koulutuksen saaneet	140 041	167 508	19,6	65	86	46	34	88	88	21	15
Alemmat toimihenkilöt											
Ammatillisen koulutuksen saaneet	200 414	226 987	13,3	58	76	46	40	84	85	18	7
Muut alemmat toimihenkilöt ..	157 557	159 184	1,0	57	82	46	32	83	75	21	5
Maa- ja metsätaloustyöntekijät	25 087	19 503	-22,3	35	71	58	41	69	73	18	3
Teollisuus- ja rakennustyön- tekijät	364 725	324 140	-11,1	53	83	55	36	75	78	23	5
Palvelualojen työntekijät	206 328	206 168	-0,1	55	82	50	32	77	72	23	6
Ansioeläkkeen saajat	237 870	317 734	33,6	44	71	51	30	40	45	4	1
Kansaneläkkeen tai sosiaali- avustuksen varassa elävät	214 080	231 161	8,0	20	45	58	41	28	31	1	0
Muut ammatissa toimimattomat ..	61 956	64 025	3,3	19	41	44	40	64	63	9	7
Yhteensä	1 873 138	2 007 213	7,2								

Lähde: Tilastokeskus, kotitaloustiedustelut 1981 ja 1985

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

1. YLEISRADION TULOT VUOSINA 1965-1988/89

Vuosi	Radio- lupamaksut	Mustavalko- televisio- lupamaksut	Väri- televisio- lupamaksut	Tulot MTV:ltä	Valtion avustukset	Muut tulot	Yhteensä
1 000 mk							
1965	28 510	39 563	-	16 620	..	2 144	86 837
1966	29 633	45 129	-	19 146	..	4 215	98 123
1967	31 434	50 365	-	21 742	..	3 605	107 146
1968	31 771	54 025	-	24 810	..	4 529	115 135
1969	32 044	56 917	51	25 453	..	4 722	119 187
1970/71 ¹⁾	33 151	60 850	444	26 997	..	5 459	126 901
1971/72	36 044	66 803	1 423	27 791	..	7 070	139 131
1972/73	50 413	88 314	3 456	32 277	..	9 195	183 655
1973/74	54 011	97 284	6 376	37 466	..	5 601	200 738
1974/75	55 112	102 187	11 176	49 011	..	3 868	221 354
1975/76	67 125	125 306	24 253	53 642	..	4 753	275 079
1976/77	73 106 ²⁾	171 471	44 294	71 409	..	3 620	363 890
1977/78	12 699	246 637 ³⁾	120 670	90 763	..	5 826	476 594
1978/79	156	227 759	222 009	106 176	..	5 371	561 472
1979/80 ⁴⁾	43	204 222	275 301	122 087	1 105 ⁴⁾	8 569	611 327
1980/81	10	179 257	332 469	149 768	1 189	11 038	673 731
1981/82	1	176 345	428 058	173 995	1 556	15 740	795 696
1982/83	-	166 774	525 980	199 729	2 349	13 704	908 536
1983/84	-	159 924	677 113	230 662	2 393	11 978	1 082 070
1984/85	-	132 665	756 635	262 465	4 394	9 729	1 165 888
1985/86	-	108 421	819 907	291 817	6 472	14 760	1 241 377
1986/87	-	96 962	913 265	311 971	12 540	16 891	1 351 629
1987/88	-	81 555	972 666	275 641	16 329	24 922	1 371 113
1988/89	-	64 300	1 063 100	276 600	11 400	44 400	1 459 800

%

1965	32,8	45,6	-	19,1	..	2,5	100,0
1966	30,2	46,0	-	19,5	..	4,3	100,0
1967	29,3	47,0	-	20,3	..	3,4	100,0
1968	27,6	46,9	-	21,6	..	3,9	100,0
1969	26,9	47,7	0,0	21,4	..	4,0	100,0
1970/71 ¹⁾	26,1	48,0	0,3	21,3	..	4,3	100,0
1971/72	25,9	48,0	1,0	20,0	..	5,1	100,0
1972/73	27,4	48,1	1,9	17,6	..	5,0	100,0
1973/74	26,9	48,4	3,2	18,7	..	2,8	100,0
1974/75	24,9	46,2	5,0	22,1	..	1,8	100,0
1975/76	24,4	45,6	8,8	19,5	..	1,7	100,0
1976/77	20,1 ²⁾	47,1	12,2	19,6	..	1,0	100,0
1977/78	2,7	51,7 ³⁾	25,3	19,0	..	1,2	100,0
1978/79	0,0	40,6	39,5	18,9	..	1,0	100,0
1979/80 ⁴⁾	0,0	33,4	45,0	20,0	0,2 ⁴⁾	1,4	100,0
1980/81	0,0	26,6	49,3	22,2	0,2	1,6	100,0
1981/82	0,0	22,2	53,8	21,9	0,2	2,0	100,0
1982/83	-	18,3	57,9	22,0	0,3	1,5	100,0
1983/84	-	14,8	62,6	21,3	0,2	1,1	100,0
1984/85	-	11,4	64,9	22,5	0,4	0,8	100,0
1985/86	-	8,7	66,1	23,5	0,5	1,2	100,0
1986/87	-	7,2	67,6	23,1	0,9	1,2	100,0
1987/88	-	6,0	70,9	20,1	1,2	1,8	100,0
1988/89	-	4,4	72,8	19,0	0,8	3,0	100,0

1) Tilastointiajanjakso muuttunut vuodesta tilikaudeksi, joka alkaa kesäkuun alussa.

2) Radiolupamaksut poistettiin 1.1.1977.

3) 1.9.1977 voimaantulleen lupauudistuksen jälkeen ei väritelevisiovastaanottimen haltija tarvitse enää mustavalkoisen television lupaa.

4) Tilastointiperusteet muuttuneet. Ennen tilikautta 1979/80 valtion avustukset eivät sisällyneet varsinaisiin tuottoihin.

Lähteet: Suomen tilastollinen vuosikirja;
Yleisradion vuosikirjat;
Oy Yleisradio Ab

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOITOIMINTA

2. MTV:N LIIKEVAIHTO VUOSINA 1975-1988

Vuosi	Mainosaika	Av-osasto	Laboratorio	Muut palvelut	Yhteensä
	%				Milj. mk
1975	97,2
1976	117,6
1977	144,9
1978	163,5
1979	197,8
1980	236,5
1981	290,5
1982	93,8	2,9	1,8	1,5	339,5
1983	92,8	3,2	1,5	2,5	395,5
1984	92,7	3,1	1,2	3,0	463,7
1985	93,7	2,7	1,4	2,2	490,7
1986	93,1	2,5	1,8	2,6	505,3
1987	91,9	2,6	1,2	4,3	517,4
1988	498,4

Lähde: MTV:n vuosikertomukset.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOViestintä

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

3. YLEISRADION HENKILÖKUNTA TILIKAUSINA¹⁾ 1980/81 - 1988/89 JA HENKILÖKUNNAN JAKAUTUMINEN ORGANISAATIOYKSIKÖITTÄIN TILIKAUDELLE 1988/89

	Palkansaajia keskimäärin/tilikausi					
	Vakinaiset		Määräaikaiset		Yhteensä	
	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
1980/81	4 027		403		4 430	
1981/82	4 180		357		4 537	
1982/83	4 237		439		4 676	
1983/84	4 300		441		4 741	
1984/85	4 342		471		4 813	
1985/86	4 411		468		4 879	
1986/87	4 459		397		4 856	
1987/88	4 445		354		4 799	
1988/89	4 417		351		4 768 ²⁾	
Keskuskanslia	135	3,1	9	2,6	144	3,0
Suunnittelu- ja koulutustoiminta	66	1,5	3	0,9	69	1,4
Radio	643	14,6	52	14,8	695	14,6
TV 1	1 048	23,7	61	17,4	1 109	23,3
TV 2	504	11,4	39	11,1	543	11,4
Ruotsinkielinen ohjelmayksikkö	260	5,9	52	14,8	312	6,5
Alueellinen ohjelmayksikkö	464	10,5	83	23,6	547	11,5
Tekninen yksikkö	1 070	24,2	35	10,0	1 105	23,2
Hallintoyksikkö	226	5,1	17	4,8	243	5,1
Yhteensä		100,0		100,0		100,0

1) Yleisradion tilikausi: 1.6. - 31.5.

2) Toimittajatehtävissä työskenteleviä oli 1 147 henkeä 1.1.1989.

Lähde: Oy Yleisradio Ab, Henkilöstöosasto

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

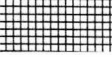
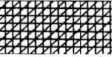

4. MTV:N HENKILÖKUNTA VUOSINA 1975 - 1988

Vuosi	Hallinto, palvelu- toiminnot, talous	Tekniikka, tuotanto	Ohjelma- toiminta	Markkinointi	Yhteensä	
1975		325		105	23	453
1976		331		103	22	456
1977		350		104	24	478
1978		378		111	23	512
1979		403		116	21	540
1980		418		128	21	567
1981		448		170	20	638
1982	180		289	168	20	657
1983	188		282	164	21	655
1984	182		298	164	21	665
1985		503		173	26	702
1986	200		293	180	23	696
1987	186		255	199	27	667
1988	174			385	27	586 ¹⁾

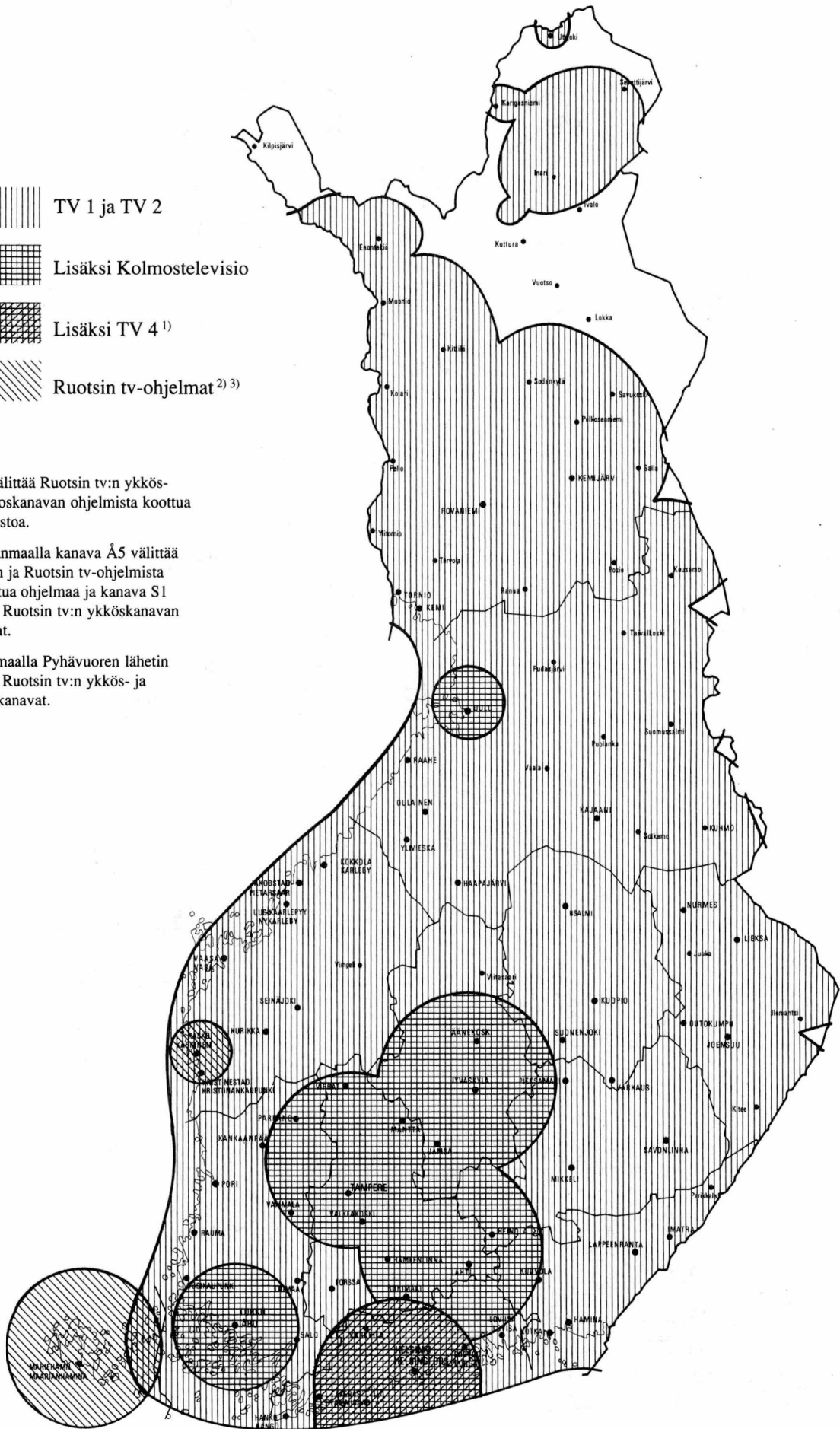
1) Henkilöstön väheneminen johtuu osaksi MTV:n lavastamon eriyttämisestä itsenäiseksi Suomen Lavastepalvelu Oy -nimiseksi yhtiöksi 1.9.1988.

Lähde: MTV Oy; MTV:n toimintakertomukset

Kuvio 1. Yleisradion välittämien tv-kanavien näkyvyysalueet

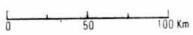
- TV 1 ja TV 2
- Lisäksi Kolmostelevisio
- Lisäksi TV 4 ¹⁾
- Ruotsin tv-ohjelmat ^{2) 3)}

- ¹⁾ TV 4 välittää Ruotsin tv:n ykkös- ja kakkoskanavan ohjelmista koottua ohjelmistoa.
- ²⁾ Ahvenanmaalla kanava Å5 välittää Suomen ja Ruotsin tv-ohjelmista koostettua ohjelmaa ja kanava S1 välittää Ruotsin tv:n ykkös- ja kakkoskanavan ohjelmat.
- ³⁾ Pohjanmaalla Pyhävuoren lähetin välittää Ruotsin tv:n ykkös- ja kakkoskanavat.

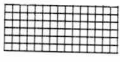

Lähde: Oy Yleisradio Ab

Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki

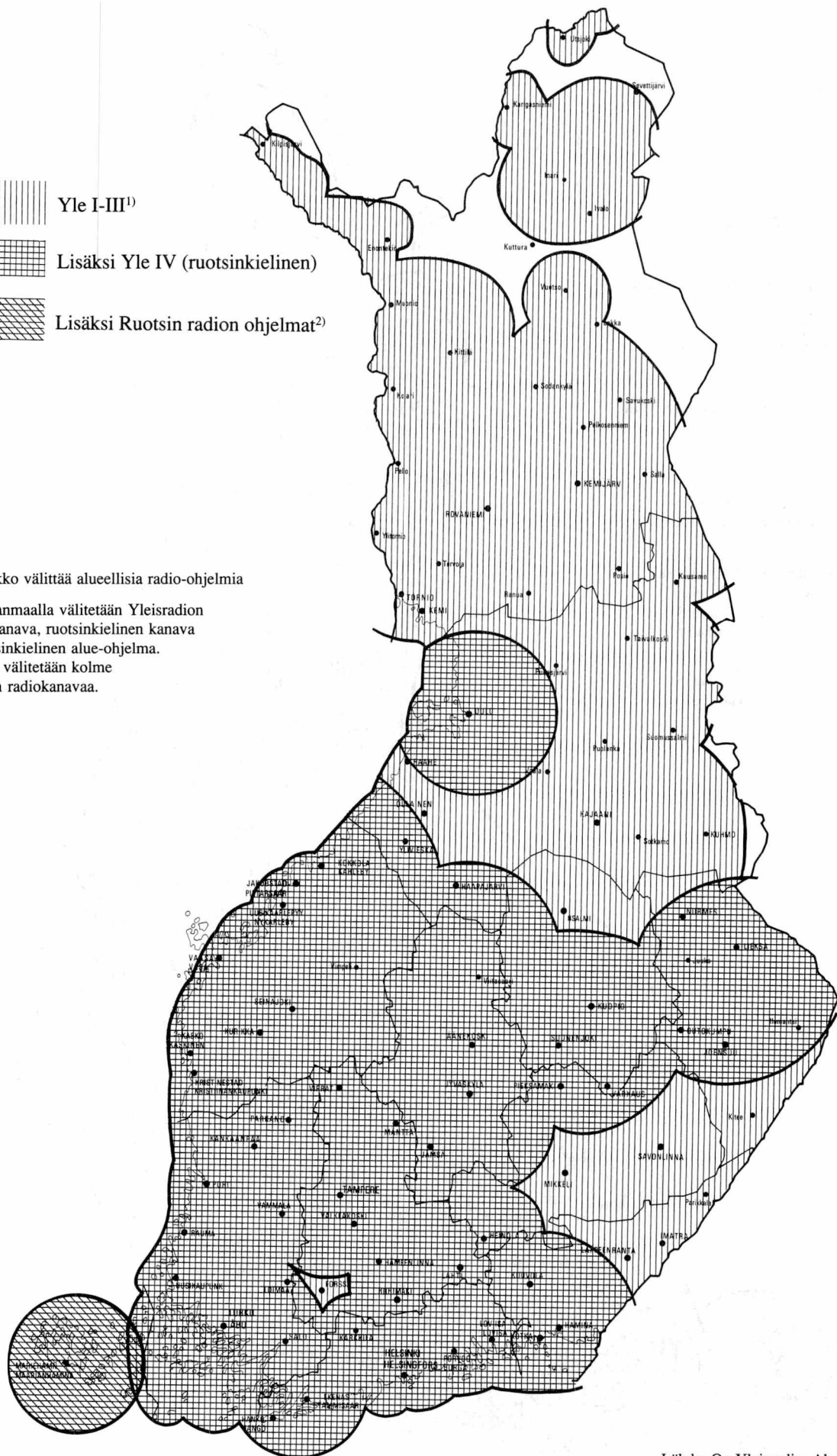

Kuvio 2. Yleisradion välittämien radiokanavien (ULA) kuuluvuusalueet

- Yle I-III¹⁾
- Lisäksi Yle IV (ruotsinkielinen)
- Lisäksi Ruotsin radion ohjelmat²⁾

¹⁾ III-verkko välittää alueellisia radio-ohjelmia

²⁾ Ahvenanmaalla välitetään Yleisradion ykköskanava, ruotsinkielinen kanava ja ruotsinkielinen alue-ohjelma. Lisäksi välitetään kolme Ruotsin radiokanavaa.

2. SÄHKÖINEN JOUKKVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

5. YLEISRADION RADIOLÄHETYSTEN TUNTIMÄÄRÄT VUOSINA 1940-1988/89¹⁾

Vuosi	Valtakunnalliset verkot				Lyhytaalto- lähetykset	Aluelähetys ²⁾		
	Suomen- kielinen yleis- ohjelma ³⁾	Suomen- kielinen rinnakkais- ohjelma ⁴⁾	Suomen- kielinen ohjelma yhteensä	Ruotsin- kielinen ohjelma		Suomen- kielinen ohjelma	Ruotsin- kielinen ohjelma	Saamen- kielinen ohjelma ⁵⁾
Tuntia								
1940	4 211	1 615	-	-	-	..
1945	3 324	1 097	-	-	-	..
1950	4 641	1 169	-	-	-	..
1955	4 509	667	5 176	1 469	1 148	-	-	..
1960	4 455	788	5 243	1 570	933	-	-	..
1965	6 016	3 504	9 520	2 193	1 212	1 046	582	..
1970/71 ⁶⁾	6 052	3 546	9 598	3 313 ⁷⁾	3 102	1 362	785	..
1971/72	6 105	4 042	10 147	3 818	3 183	1 629	578	..
1972/73	6 198	4 102	10 300	4 332	3 311	1 750	587	..
1973/74	6 275	4 386	10 661	4 351	3 458	1 807	526	..
1974/75	6 017 ⁸⁾	4 568 ⁸⁾	10 585 ⁸⁾	4 076 ⁸⁾	3 467	1 704	449	..
1975/76	5 959	4 594	10 553	4 139	3 400	2 106	567	74
1976/77	6 045	5 097	11 142	4 201	4 064	2 259	684	74
1977/78	5 745	5 283	11 028	4 031	3 964	2 269	744	77
1978/79	5 984	5 475	11 459	4 548	3 908	2 418	726	83
1979/80	5 955	5 784	11 739	5 036	2 058 ⁹⁾	2 664	739	94
1980/81	6 314	5 672	11 986	5 170	2 058	2 722	865	101
1981/82	7 006	6 781	13 787	6 835	8 485	2 906	948	103
1982/83	7 015	6 764	13 779	6 771	9 304	3 898	988	113
1983/84	7 021	6 780	13 801	6 772	8 748	4 357	1 229	117
1984/85	6 895	7 118	14 013	6 813	9 706	5 644	1 342	158
1985/86	6 737	7 082	13 819	6 767	9 709	7 398	2 172	156
1986/87	6 697	7 004	13 701	6 683	9 725	9 134	2 604	214
1987/88	6 757	8 581	15 338	6 444	11 534	10 929	2 994	303
1988/89 ¹⁰⁾	6 434	7 832	14 266	5 379	12 215	18 389	2 833	512

1) 60-luvulle saakka tilastointiperusteet ovat melko epäselviä, joten tiedot eivät ole vertailukelpoisia. Toimintakauteen 1980/81 asti luvut ovat ohjelmatuntimääriä ja sen jälkeen lähetystuntimääriä.

2) Suomenkieliset aluelähetys²⁾ sisältävät toimintavuodesta 1975/76 lähtien myös paikallisojelmia.

3) 1985/86 Radio 1.

4) 1985/86 Radio 2.

5) Lisäksi saamen kielellä yhteispohjoismaisia lähetyksiä.

6) Tilastointiajanjakso muuttunut vuodesta tilikaudeksi, joka alkaa kesäkuun alussa.

7) Tilikaudesta 1970/71 lähtien tuntimääriin sisältyy myös suomenkielisiltä kanavilta otetut musiikkiojelmia.

8) Tilastointiperusteet ovat muuttuneet, joten tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien lukujen kanssa.

Yhteislähetys²⁾ laskettu mukaan vain pääkanavan osuus.

9) Tilastointiperusteet muuttuneet. Luvut sisältävät vain Ulkomaanpalvelun oman tuotannon. Lyhytaaltolähetys²⁾ on lähetetty myös suorina tai viivästettyinä kanavalainoina eri valtakunnallisten ohjelmayksiköiden ohjelmia. Vuodesta 1981/82 esitetty kaikki tunnit.

10) Toimintavuoden lähetyksaikoihin vaikutti radio- ja televisiotoimittajien lakko 30.11.-21.12.1988.

Lähde: Oy Yleisradio Ab; Yleisradion vuosikirjat ja toimintakertomukset

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

6. YLEISRADION JA MTV:N TELEVISIOLÄHETYSTEN TUNTIMAARAT KANAVITTAIN 1958-1988/89

Vuosi	Yleisradio			MTV			Yleisradion ja MTV:n lähetykset yhteensä	Siitä MTV:n osuus
	TV 1	TV 2	Yhteensä	MTV 1	MTV 2	Yhteensä		
	Tuntia							%
1958	400	-	400	105	-	105	505	20,8
1959	625	-	625	293	-	293	918	31,9
1960	997	-	997	411	-	411	1 408	29,2
1961	1 114	-	1 114	470	-	470	1 584	29,7
1962	1 219	-	1 219	612	-	612	1 831	33,4
1963	1 373	-	1 373	688	-	688	2 061	33,4
1964	1 488	-	1 488	692	-	692	2 180	31,7
1965	1 651	1 154	2 805	651	11	662	3 467	19,1
1966	1 702	1 066	2 768	616	71	687	3 455	19,9
1967	1 798	1 072	2 870	645	74	719	3 589	20,0
1968	1 960	875	2 835	661	68	729	3 564	20,5
1969	2 039	928	2 967	658	74	732	3 699	19,8
1970/71 ¹⁾	1 818	747	2 565	655	133	788	3 353	23,5
1971/72	1 934	778	2 712	655	137	792	3 504	22,6
1972/73	1 869	950	2 819	642	141	783	3 602	21,7
1973/74	1 858	1 183	3 041	670	154	824	3 865	21,3
1974/75	2 064	1 374	3 438	707	167	874	4 312	20,3
1975/76	2 181	1 364	3 545	708	165	873	4 418	19,8
1976/77	2 107	1 419	3 526	701	176	877	4 403	19,9
1977/78	1 898	1 396	3 294	699	178	877	4 171	21,0
1978/79	2 053	1 353	3 406	688	188	876	4 282	20,5
1979/80	2 001	1 484	3 485	701	207	908	4 394	20,7
1980/81	2 077	1 498	3 575	699	220	919	4 494	20,4
1981/82	2 075	1 567	3 642	655	308	963	4 605	20,9
1982/83	2 063	1 576	3 639	659	339	998	4 637	21,5
1983/84	2 151	1 745	3 896	662	356	1 018	4 915	20,7
1984/85	2 349	1 864	4 213	669	352	1 022	5 235	19,5
1985/86	2 189	1 886	4 075	684	348	1 032	5 107	20,2
1986/87	2 276	1 977	4 253	718	325	1 043	5 296	19,7
1987/88	2 476	2 187	4 663	658	353	1 011	5 674	17,8
1988/89 ²⁾	2 491	2 108	4 599	640	375	1 015	5 614	18,1

1) Tilastointiajanjakso on muuttunut vuodesta tilikaudeksi, joka alkaa kesäkuun alussa.

2) Toimintavuoden lähetyksaikoihin vaikutti radio- ja televisiotoimittajien lakko 30.11.-21.12.1988.

Lähde: Oy Yleisradio Ab; Yleisradion toimintakertomukset

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ
1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIO TOIMINTA
7. OY KOLMOSTELEVISIO AB

Varsinainen lähetystoiminta alkoi 1.9.1987 (Koe-lähettykset 1.12.1986 alkaen)

Näkyvyysalueet:	Helsinki	(1.12.1986)
	Tampere	(3.8.1987)
	Turku	(1.11.1987)
	Jyväskylä	(1.12.1987)
	Lahti	(1.8.1988)
	Oulu	(1.12.1988)
	Yhteensä n. 2,5 milj. henkilöä	
Liikevaihto:	136 milj. (Tilikausi: 1.1.1988 - 31.5.1989)	
Henkilöstön määrä tilikauden lopussa:	46 henkeä	
Osakkaat:	Oy Yleisradio Ab	50 % ¹⁾
	MTV Oy	35 % ¹⁾
	Nokia Oy	15 %
Ohjelmatunteja tilikaudella:	keskimäärin 37 tuntia/viikko	
Ohjelmiston kotimaisuusaste:	23 %	

1) 1.1.1990 alkaen Oy Yleisradio Ab 20 % ja MTV Oy 65 %.

Lähde: Oy Kolmostelevisio Ab

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOITOIMINTA

8. YLEISRADION VALTAKUNNALLISEN RADIO-OHJELMISTON JAKAUTUMINEN ERI OHJELMATYYPPEIHIN VUOSINA 1976 - 1988¹⁾

Ohjelmatyyppi	1976	1980	1982	1984	1986	1988	
						1-verkko	2-verkko
%							
Uutiset	7	6	7	7	7	6	4
Säätiedotukset	4	2	2	2	2	4	0
Ajankohtaisohjelmat	8	8	8	9	7	6	7
Yleissivistävät ohjelmat	8	4	4	4	5	6	4
Kulttuuriohjelmat	2	5	7	5	7	6	4
Opetusohjelmat	3	3	4	4	3	8	-
Praktiset ohjelmat	4	4	5	4	4	7	1
Uskonnolliset ohjelmat	3	3	2	2	2	4	0
Radioteatteri	2	2	2	3	2	3	1
Vakava musiikki	18	18	19	19	18	36	0
Kevyt musiikki	25	25	24	21	21	10	26
Puhemusiikkohjelmat	13	10	9	12	11	2	35
Puheviihde	1	3	3	4	3	2	4
Urheilu	1	1	0	1	4	-	4
Lastenohjelmat	1	4	4	4	4	2	4
Alueohjelmat	-	6
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100

1) Tiedot perustuvat otosviikkoihin.

Lähteet: Erja Erholm: Radio-ohjelmien seuraaminen 1976-86; 1988. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 1/1987 ja Sarja D 1/1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

9. YLEISRADION JA MTV:N TELEVISIO-OHJELMISTON JAKAUTUMINEN ERI OHJELMATYYPPEIHIN OHJELMAYHTIÖITTÄIN VUOSINA 1975-1988/89

Ohjelmatyyppi	1975 ²⁾			1980/81 ¹⁾			1981/82 ¹⁾			1982/83 ¹⁾			1983/84 ¹⁾		
	YLE	MTV	Yht.	YLE	MTV	Yht.	YLE	MTV	Yht.	YLE	MTV	Yht.	YLE	MTV	Yht.
	%														
Uutiset	14	-	11	11	-	9	12	9	11	11	12	12	11	12	11
Ajankohtaisohjelmat	7	5	7	5	6	5	8	-	7	8	2	7	7	3	6
Asiaohjelmat	21	17	20	25	14	23	22	12	27	20	11	18	20	8	17
Opetusohjelmat	9	-	7	8	-	7	7	-	5	7	-	6	6	-	5
Teatteri, tv-elokuvat	3	4	3	5	7	5	5	6	5	6	7	6	5	4	5
Elokuvat	8	16	9	7	20	9	6	17	9	7	18	9	7	20	10
Sarjafilmit	11	43	18	5	30	9	5	31	10	6	26	10	7	26	11
Viihdeohjelmat	4	9	5	4	20	7	6	19	9	8	20	10	7	22	10
Musiikkiohjelmat	5	6	5	5	2	4	5	3	5	5	2	4	5	2	5
Urheiluohjelmat	8	-	6	12	-	10	10	-	8	9	-	8	11	-	9
Lastenohjelmat	10	-	8	12	1	10	12	3	10	11	2	9	12	3	10
Muut	1	-	1	2	-	1	2	-	1	2	-	1	2	-	1
Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tuntia	3324	768	4092	3393	813	4206	3412	835	4247	3623	854	4477

Ohjelmatyyppi	1985 ²⁾			1986 ²⁾			1987/88 ¹⁾			1988/89 ¹⁾		
	YLE	MTV	Yht.	YLE	MTV	Yht.	YLE	MTV	Yht.	YLE	MTV	Yht.
	%											
Uutiset	13	11	12	12	11	12	9	11	9	9	12	10
Ajankohtaisohjelmat	7	2	6	7	3	6	7	3	6	7	8	7
Asiaohjelmat	22	8	19	24	3	20	22	8	19	20	6	18
Opetusohjelmat	3	-	3	3	-	3	5	-	4	4	-	3
Teatteri, tv-elokuvat	6	2	5	4	11	5	5	2	5	5	2	5
Elokuvat	7	11	8	9	12	10	8	16	10	8	14	9
Sarjafilmit	10	40	16	8	33	12	9	38	14	11	39	15
Viihdeohjelmat	6	20	9	7	26	11	5	21	8	4	18	6
Musiikkiohjelmat	5	2	4	3	-	3	4	1	4	5	1	3
Urheiluohjelmat	7	2	6	8	1	6	11	-	9	13	-	11
Lastenohjelmat	12	3	10	14	-	11	12	-	10	11	-	9
Muut	2	-	2	1	-	1	2	-	2	2	-	2
Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tuntia	4585	991	5579	4534	930	5464

YLE = Oy Yleisradio Ab

MTV = MTV Oy

1) Toimintavuoden kokonaistarjonta.

2) Tiedot perustuvat otoksiin.

Lähteet: Televisio-ohjelmiston rakenne ohjelmatyypeittäin ja alkuperämittain.

Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 17/1976, 1/1982, 2/1983 ja 9/1985;

Televisio-ohjelmien seuraaminen. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja

B 6/1986, Sarja D 4/1987, D 12/1988, D 16/1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

10. YLEISRADION JA MTV:N¹⁾ TELEVISIO-OHJELMISTON KOTIMAISUUS OHJELMAYHTIÖITTÄIN SEKÄ KOTIMAISTEN OHJELMIEN OSUUS ERI OHJELMATYYPEISTÄ TOIMINTAVUOSINA 1979/80-1988/89²⁾

	1979/80			1980/81			1981/82			1982/83			1983/84		
	YLE	MTV	Yhteensä	YLE	MTV	Yhteensä	YLE	MTV	Yhteensä	YLE	MTV	Yhteensä	YLE	MTV	Yhteensä
	%														
Kotimainen tuotanto	59	43	56	61	45	58	63	48	61	63	49	60	60	50	58
Ulkomainen tuotanto	36	57	40	33	55	37	33	52	37	32	51	36	35	50	38
Kansainväliset urheilutapahtumat: Eurovisio, Intervisio, Pohjoisvisio .	5	-	4	6	-	5	4	-	3	5	-	4	5	-	4
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Kotimaisten ohjelmien osuus eri ohjelmatyypeistä:															
Uutiset	100	-	100	100	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Ajankohtaisohjelmat	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Asiaohjelmat	53	60	54	56	60	56	54	57	66	60	51	57	61	64	61
Opetusohjelmat	82	-	82	74	-	74	76	-	76	80	-	80	63	-	63
Teatteri	43	51	45	44	65	49	58	94	66	64	100	74	64	100	69
TV-elokuvat	8	34	19	11	27	18	17	23	19	12	23	16	11	23	16
Elokuvat	6	6	6	16	4	9	9	17	14	15	11	13	5	11	8
Sarjafilmit	72	89	78	84	90	87	74	90	81	75	81	78	80	85	82
Viihdeohjelmat	50	73	51	59	72	61	58	65	59	64	94	66	52	86	55
Musiikkiohjelmat	52	100	52	48	-	48	61	100	61	49	68	50	54	100	54
Urheiluohtjelmat	55	4	53	63	8	61	60	9	57	59	2	57	54	0	51
Lastenohjelmat	100	100	100	95	-	95	100	-	100	92	-	92	97	-	97
Uskonnolliset ohjelmat ...	100	100	100	95	-	95	100	-	100	92	-	92	97	-	97
Muut (lähinnä lotto)	100	100	100	95	-	95	100	-	100	100	100	100	100	-	100

	1984/85			1985/86			1987/88			1988/89		
	YLE	MTV	Yhteensä	YLE	MTV	Yhteensä	YLE	MTV	Yhteensä	YLE	MTV	Yhteensä
	%											
Kotimainen tuotanto	54	50	53	54	50	53	56	47	55	56	49	55
Ulkomainen tuotanto	42	50	44	42	50	44	36	53	39	35	51	38
Kansainväliset urheilutapahtumat: Eurovisio, Intervisio, Pohjoisvisio .	43)	-	33)	43)	-	33)	83)	-	63)	93)	-	73)
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Kotimaisten ohjelmien osuus eri ohjelmatyypeistä:												
Uutiset
Ajankohtaisohjelmat	72	97	75	76	99	79
Asiaohjelmat
Opetusohjelmat
Teatteri	31	16	27	27	12	24
TV-elokuvat
Elokuvat
Sarjafilmit	6	7	7	7	8	8
Viihdeohjelmat	71	93	82	76	96	86
Musiikkiohjelmat	54	95	63	58	94	66
Urheiluohtjelmat	40	-	40	46	-	46
Lastenohjelmat	67	0	67	68	0	68
Muut	96	-	96	95	-	95

YLE = Oy Yleisradio Ab

MTV = MTV Oy

1) Taulukon MTV:n tuotantoa kuvaavat luvut eroavat hieman MTV:n vuosikertomuksissa esitetystä tiedosta.

2) Toimintavuoden 1986/87 tietoja ei saatavilla.

3) Luvut ovat arvioita.

Lähteet: Televisio-ohjelmiston rakenne ohjelmatyypeittäin ja alkuperämittain. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 1/1982, 2/1983, 9/1985, 2/1987; Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOITOIMINTA

11. YLEISRADION JA MTV:N ULKOMAISTEN TELEVISIO-OHJELMIEN JAKAUTUMINEN ERI OHJELMATYYPPEIHIN VUOSINA 1979/80 - 1988/89¹⁾

Ohjelmatyyppi	1979/80			1980/81			1981/82			1982/83			1983/84		
	YLE	MTV	Kaikki	YLE	MTV	Kaikki	YLE	MTV	Kaikki	YLE	MTV	Kaikki	YLE	MTV	Kaikki
	%														
Ajankohtais- ja asiaohjelmat ..	34,1	14,1	28,7	33,8	10,2	27,2	30,8	10,1	25,1	24,6	9,6	20,5	22,2	5,5	18,1
Opetusohjelmat	3,4	-	2,5	6,3	-	4,6	5,0	-	3,7	4,5	-	3,2	6,7	-	5,0
Teatteri, tv-elokuvat	9,2	8,1	8,9	8,0	4,2	6,9	7,9	5,2	7,1	10,3	6,7	9,3	6,4	4,6	5,9
Elokuvat	15,2	20,2	16,6	18,1	26,7	20,5	16,2	25,4	18,7	19,3	27,6	21,6	17,8	31,2	21,1
Sarjafilmit	12,1	49,9	22,3	11,4	51,5	22,6	14,1	49,1	23,7	15,8	44,6	23,6	19,0	46,7	25,9
Viihdeohjelmat	4,4	3,1	4,1	2,1	3,8	2,5	5,1	3,5	4,7	5,8	7,0	6,2	4,2	6,3	4,7
Musiikkiohjelmat	6,0	0,5	4,5	5,7	1,2	4,4	6,2	1,9	5,1	5,2	0,2	3,8	7,4	0,6	5,7
Urheiluohjelmat	0,8	-	0,6	0,6	-	0,5	0,5	-	0,4	0,5	0,2	0,4	1,0	-	0,8
Lastenohjelmat	14,8	4,2	11,9	13,9	2,4	10,7	14,1	4,8	11,5	13,6	4,1	11,0	15,1	5,1	12,6
Muut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,4	-	0,3	0,1	-	0,1
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Tuntia	1 164	434	1 598	1 093	423	1 516	1 118	419	1 537	1 103	422	1 525	1 282	426	1 708

Ohjelmatyyppi	1984/85			1985/86			1986/87			1987/88			1988/89		
	YLE	MTV	Kaikki	YLE	MTV	Kaikki	YLE	MTV	Kaikki	YLE	MTV	Kaikki	YLE	MTV	Kaikki
	%														
Asia- ja ajankohtaisohjelmat	29,9	4,3	23,8	27,3	1,3	21,9	22,4	0,6	18,2
Opetusohjelmat
Teatteri, tv-elokuvat	21,2	30,0	23,3	21,1	28,6	22,7	23,2	28,4	24,2
Elokuvat
Sarjafilmit	19,5	57,7	28,7	18,3	66,9	28,4	22,8	68,6	31,6
Viihdeohjelmat	3,0	4,0	3,2	1,9	1,9	1,9	1,6	0,8	1,4
Musiikkiohjelmat	6,2	0,1	4,8	6,7	0,8	5,4	5,5	0,8	4,6
Urheiluohjelmat	10,4	-	7,9	15,3	-	12,1	16,2	-	13,1
Lastenohjelmat	9,7	3,9	8,3	9,2	0,6	7,4	8,1	0,6	6,7
Muut	0,1	-	0,0	0,2	-	0,2	0,2	-	0,2
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Tuntia	1 635	518	2 153	2 006	525	2 531	1 979	475	2 454

1) Lukuunottamatta Eurovisio-, Intervisio- ja Pohjoisvisio-vaihdon kautta hankittuja urheiluohjelmia. Nämä ohjelmat ovat muodostaneet vuosittain yhteensä 3-7 % ohjelmistosta.

YLE = Oy Yleisradio Ab
MTV = MTV Oy

Lähteet: Televisio-ohjelmiston rakenne ohjelmatyypeittäin ja alkuperämittain. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 1/1982, 2/1983, 9/1985, 2/1987; Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOViestintä

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOtoiminta

12. YLEISRADION LÄHETTÄMIEN ULKOMAISTEN TELEVISIO-OHJELMIEN JAKAUTUMINEN ALKUPERÄMAITTAIN VUOSINA 1977 - 1988/89

Alkuperämaa	1977	1978	1979/80	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89
	%											
Pohjoismaat												
Ruotsi	18,3	18,6	17,5	15,1	15,4	13,8	12,8	..	9,8	..	7,6	9,5
Muut ja yhteistuotanto	8,3	10,3	11,9	9,2	12,5	8,8	8,8	..	7,4	..	6,2	6,5
Länsi-Eurooppa												
Iso-Britannia	16,0	21,4	14,1	14,9	16,1	18,7	15,5	..	24,5	..	24,4	25,9
Ranska	6,1	5,1	4,8	5,5	5,0	4,5	4,3	..	5,2	..	6,8	8,1
Saksan Liittotasavalta	6,1	5,0	5,7	6,9	7,2	8,6	8,4	..	9,6	..	9,1	7,9
Muut ja yhteistuotanto	8,4	6,5	11,7	11,2	9,0	9,8	8,4	..	6,7	..	9,9	7,0
Itä-Eurooppa												
Neuvostoliitto	6,2	4,4	4,3	3,8	2,4	3,5	3,4	..	4,7	..	2,9	2,3
Muut ja yhteistuotanto	7,6	8,5	6,1	7,6	6,7	4,8	4,6	..	5,6	..	3,4	2,8
Pohjois-Amerikka												
Yhdysvallat	14,4	13,8	16,7	18,4	18,1	20,1	22,5	..	16,3	..	14,6	13,4
Kanada	3,0	1,7	2,2	2,5	3,5	2,2	2,3	..	2,2	..	9,9	3,4
Väli- ja Etelä-Amerikka												
	0,7	-	0,6	0,2	0,0	0,4	0,7	..	1,0	..	1,0	0,9
Aasia ja Australia												
	1,5	3,1	2,1	4,3	3,8	4,1	4,2	..	7,0	..	3,9	12,1
Afrikka												
	0,2	0,4	-	-	0,1	0,4	-	..	0,0	..	0,0	0,2
Muut ja yhteistuotanto												
	3,2	1,3	2,8	0,5	0,1	0,3	5,1	..	0,0	..		
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	..	100	..	100	100
Tuntia	1 036	1 041	1 164	1 093	1 118	1 102	1 283	..	1 635	..	2 006	1 980

Lähteet: Tuuli Tukiaisen: Televisiön-ulkomainen ohjelmatarjonta. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu ja tutkimusosasto, Sarja B 2/1987;
Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

13. MTV:N LÄHETTÄMIEN ULKOMAISTEN TELEVISIO-OHJELMIEN JAKAUTUMINEN ALKUPERÄMAITTAIN VUOSINA 1977 - 1988/89

Alkuperämaa	1977	1978	1979/80	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89
	%											
Pohjoismaat												
Ruotsi	2,4	1,7	3,5	2,5	0,4	2,0	0,7	..	0,8	..	4,2	3,8
Muut ja yhteistuotanto	-	-	0,1	0,1	0,3	0,8
Länsi-Eurooppa												
Iso-Britannia	27,0	21,7	23,1	21,4	29,1	23,4	24,8	..	27,4	..	16,0	11,8
Ranska	11,7	8,0	9,9	8,6	9,5	7,2	5,5	..	2,1	..	3,2	1,3
Saksan Liittotasavalta	5,1	2,0	1,3	2,6	3,2	1,1	0,9	..	2,9	..	2,1	5,4
Muut ja yhteistuotanto	9,6	10,4	5,6	3,6	6,3	4,7	1,8	..	1,8	..	1,7	3,2
Itä-Eurooppa												
Neuvostoliitto	3,8	2,3	1,9	1,0	0,8	3,7	0,8	..	1,4	..	1,5	0,2
Muut ja yhteistuotanto	2,7	6,8	5,6	2,7	0,7	1,8	0,3	..	1,9
Pohjois-Amerikka												
Yhdysvallat	34,9	44,7	45,3	54,0	47,3	50,6	64,3	..	60,1	..	69,7	73,4
Kanada	1,5	0,2	0,7	0,1	1,2	0,3	-	..	0,1	..	0,2	0,4
Väli- ja Etelä-Amerikka												
	0,4	-	-	0,4	-	0,4	-	..	-	..	-	-
Aasia ja Australia												
	0,9	2,2	2,8	2,6	1,2	2,3	0,6	..	1,5	..	1,3	0,4
Afrikka												
	-	-	-	-	-	-	-	..	-	..	-	-
Muut ja yhteistuotanto												
	-	-	-	0,3	-	1,8	0,2	..	-	..	-	-
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	..	100	..	100	100
Tuntia	415	388	433	423	420	422	426	..	518	..	525	475

Lähteet: Tuuli Tukiainen: Television ulkomainen ohjelmatarjonta. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu ja tutkimusosasto, Sarja B 2/1987; Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

14. TELEVISIOLUVAT VUOSINA 1960-1988

Vuosi	Mustavalkotelevisioluvat		Väritelevisioluvat	
	Kpl	1 000 asukasta kohti	Kpl	1 000 asukasta kohti
1960	92 500	21	-	-
1965	732 000	160	-	-
1970	1 058 400	230	4 200	1
1971	1 099 100	238	11 900	3
1972	1 183 000	255	35 200	8
1973	1 223 900	262	65 200	14
1974	1 261 000	269	114 200	24
1975	1 335 600	285	222 600	47
1976	1 420 900	300	358 600	76
1977	1 023 300 ¹⁾	216	431 100	91
1978	965 700	203	534 100	112
1979	856 900	180	648 200	136
1980	752 200	157	786 000	164
1981	689 800	144	923 800	192
1982	613 800	127	1 064 400	220
1983	533 400	110	1 204 400	248
1984	439 400	90	1 330 700	273
1985	344 600	71	1 439 700	296
1986	287 500	58	1 534 900	312
1987	236 700	48	1 606 200	326
1988	185 300	37	1 677 200	339

1) 1.9.1977 voimaantulleen lupaudistuksen jälkeen ei väritelevisiovastaanottimen haltija tarvitse enää mustavalkoisen television lupaa.

Lähteet: Suomen tilastollinen vuosikirja;
Oy Yleisradio Ab

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

15. VALTAKUNNALLISTEN RADIOLÄHETYSTEN TAVOITTAUUS VÄESTÖRYHMITÄIN KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ VUOSINA 1976 - 1988

Väestöryhmä	Syksy ¹⁾						
	1976	1978	1980	1982	1984	1986	1988
	%						
Kaikki ²⁾	81	79	76	77	66	64	62
Ammatti							
Ruumiillisen työn tekijät	83	80	77	81	70	68	3)
Palvelualan työntekijät	78	77	76	79	67	69	3)
Ylemmät toimihenkilöt	74	77	77	70	65	67	3)
Maanviljelijäväestö	89	84	91	87	76	76	3)
Perheenemännät	85	84	85	85	75	68	3)
Eläkeläiset	84	84	84	86	80	64	3)
Koululaiset ja opiskelijat	76	71	63	60	52	51	3)
Koulutus							
Kansakoulu	84	80	74	76	64	64	3)
Keskikoulu, ammattikoulu	81	78	78	81	73	64	3)
Vähintään yo tai opistotaso	74	78	77	74	64	67	3)
Ikä							
9 - 14 vuotta	49	53	40	39	38
15 - 24 "	79	74	75	74	63	61	48
25 - 44 "	79	77	79	80	66	69	65
45 - 64 "	86	84	80	83	75	69	72
65 - "	82	81	86	89	78	60	73
Sukupuoli							
Mies	79	76	74	75	66	64	62
Nainen	83	82	77	79	67	64	63

1) Vuoden 1986 tiedot maaliskuulta

2) Vuosina 1976 ja 1978 tutkimukset ovat kohdistuneet 15 vuotta täyttäneeseen väestöön ja vuosina 1980-1988 9-75-vuotiaaseen väestöön.

3) Luokitukset muuttuneet:

Ammatti		Koulutus	
Työntekijät	69	Alempi aste	63
Alemmat toimihenkilöt	59	Keskiaste	58
Ylemmät toimihenkilöt	69	Ylempi aste	69
Maatalousyrittäjät	75		
Muut yrittäjät	60		
Perheenemännät	74		
Eläkeläiset	67		
Koululaiset ja opiskelijat	45		
Työttömät	64		

Lähteet: Erja Erholm: Radio-ohjelmien seuraaminen 1976-86; 1988. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 1/1987 ja Sarja D 1/1989

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

16. VALTAKUNNALLISTEN RADIOLÄHETYSTEN KUUNTELUUN KÄYTETTY AIKA VÄESTÖRYHMITÄIN VUOSINA 1976 - 1988

Väestöryhmä	Syksy ¹⁾						
	1976	1978	1980	1982	1984	1986	1988
	T. min/päivä						
Kaikki ²⁾	2.15	2.16	2.08	2.18	2.00	2.11	2.12
Ammatti							
Ruumiillisen työn tekijät	2.14	2.12	2.07	2.36	2.16	2.39	3)
Palvelualan työntekijät	2.09	2.14	2.17	2.20	1.52	2.09	3)
Ylemmät toimihenkilöt	1.17	1.43	1.41	1.32	1.29	1.49	3)
Maanviljelijäväestö	2.35	2.22	2.41	2.52	2.43	2.50	3)
Perheenemännät	3.14	2.52	3.06	3.14	2.57	2.42	3)
Eläkeläiset	2.59	3.18	2.58	3.21	2.59	2.48	3)
Koululaiset ja opiskelijat	1.29	1.15	1.11	1.04	1.04	1.03	3)
Koulutus							
Kansakoulu	2.36	2.31	2.07	2.23	2.05	2.28	3)
Keskikoulu, ammattikoulu	2.01	2.07	2.21	2.34	2.17	2.00	3)
Vähintään yo tai opistotaso	1.43	1.56	1.50	1.47	1.34	1.42	3)
Ikä							
9 - 14 vuotta	0.46	0.52	0.41	0.39	0.32
15 - 24 "	1.50	1.41	1.50	1.42	1.29	1.31	1.05
25 - 44 "	2.07	2.07	2.13	2.34	1.02	2.27	2.07
45 - 64 "	2.35	2.51	2.32	2.45	2.38	2.40	3.09
65 - "	2.45	2.46	2.59	3.17	2.42	2.27	2.35
Sukupuoli							
Mies	1.55	1.57	1.55	2.00	1.49	2.09	2.09
Nainen	2.35	2.33	2.18	2.32	2.07	2.12	2.16

1) Vuoden 1986 tiedot maaliskuulta

2) Vuosina 1976 ja 1978 tutkimukset ovat kohdistuneet 15 vuotta täyttäneeseen väestöön ja vuosina 1980-1988 9-75-vuotiaaseen väestöön.

3) Luokitukset muuttuneet:

Ammatti		Koulutus	
Työntekijät	2.45	Alempi aste	2.32
Alemmat toimihenkilöt	1.54	Keskiaste	1.48
Ylemmät toimihenkilöt	1.50	Ylempi aste	1.48
Maatalousyrittäjät	3.01		
Muut yrittäjät	2.21		
Perheenemännät	2.43		
Eläkeläiset	3.00		
Koululaiset ja opiskelijat	0.50		
Työttömät	2.53		

Lähteet: Erja Erholm: Radio-ohjelmien seuraaminen 1976-86; 1988. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 1/1987 ja Sarja D 1/1989

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

17. ERI OHJELMATYYPPIEN KUUNTELUN OSUUS YLEISRADION RADIO-OHJELMISTON KUUNTELUUN KÄYTETYSTÄ KOKONAISAJASTA KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ

Ohjelmatyyppi	Syksy ¹⁾						
	1976	1980	1982	1984	1986	1988	
						1-verkko	2-verkko
%							
Uutiset	11	9	10	10	11	9	5
Säätiedotukset	5	3	2	2	2	6	0
Ajankohtaisohjelmat	13	12	11	12	10	12	12
Yleissivistävät ohjelmat	5	2	3	3	4	4	3
Kulttuuriohjelmat	1	2	2	2	4	5	3
Opetusohjelmat	0	1	1	1	1	2	-
Praktiset ohjelmat	3	4	5	4	4	8	2
Uskonnolliset ohjelmat	5	3	3	3	2	8	0
Radioteatteri	2	2	2	1	1	3	1
Vakava musiikki	5	6	6	5	5	21	0
Kevyt musiikki	31	30	32	29	24	15	23
Puhemusiikkiohjelmat	20	15	14	18	17	1	29
Puheviihde	0	6	6	8	5	5	5
Urheilu	0	0	0	1	6	-	2
Lastenohjelmat	1	5	3	3	4	1	4
Alueohjelmat	10
Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	100
Min.	135	128	138	120	131	34	97

1) Vuoden 1986 tiedot maaliskuulta.

Lähteet: Erja Erholm: Radio-ohjelmien seuraaminen 1976-86; 1988. Oy Yleisradio Ab, Suunnitelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 1/1987 ja sarja D 1/1989

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

18. VALTAKUNNALLISTEN TELEVISIOLÄHETYSTEN (YLEISRADIO JA MTV) TAVOITTAUVUUS VÄESTÖRYHMITÄIN KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ
VUOSINA 1976 - 1986

Väestöryhmä	Syksy					
	1976	1978	1980	1982	1984	1986
	%					
Kaikki ¹⁾	77	74	78	84	80	77
Ammatti						
Ruumiillisen työn tekijät	79	77	78	83	82	..2)
Palvelualan työntekijät	80	73	79	83	80	..2)
Henkisessä työssä ja johtavassa asemassa olevat	79	74	76	79	80	..2)
Maanviljelijäväestö	78	75	82	85	87	..2)
Perheenemännät	87	79	86	90	81	..2)
Eläkeläiset	77	72	79	88	81	..2)
Koululaiset ja opiskelijat	65	68	77	81	76	..2)
Koulutus						
Alempi aste	80	74	80	86	82	80
Keskiaste	78	75	78	84	82	76
Ylempi aste	71	70	73	79	76	76
Ikä						
9 - 14 vuotta	85	87	81	80
15 - 24 "	69	69	71	78	77	75
25 - 44 "	79	75	79	84	81	79
45 - 64 "	82	78	81	87	83	80
65 - "	73	69	76	86	79	73
Sukupuoli						
Mies	78	76	80	84	83	77
Nainen	77	72	77	83	79	79

1) Tutkimukset ovat kohdistuneet vuosina 1976 ja 1978 15 vuotta täyttäneeseen väestöön, vuosina 1980 ja 1982 9-79-vuotiaaseen väestöön ja vuosina 1984 ja 1986 9-75-vuotiaaseen väestöön.

2) Sosioekonomisen aseman luokitus muuttunut:

Ammatti	
Työntekijät	80
Alemmat toimihenkilöt	79
Ylemmät toimihenkilöt	77
Maatalousyrittäjät	77
Muut yrittäjät	61
Perheenemännät	91
Eläkeläiset	78
Koululaiset ja opiskelijat	77
Työttömät	69

Lähteet: Marja-Leena Kalkkinen: Televisio-ohjelmien seuraaminen 1976-85; 1986.
Oy yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 6/1986 ja Sarja D 4/1987.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

19. TELEVISIOLÄHETYSTEN (YLESRADIO, MTV JA KOLMOSTELEVISIO) TAVOITTAUUS VÄESTÖRYHMITÄIN KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ
VUOSINA 1987/88 JA 1988/89¹⁾

Väestöryhmä	1987/88				1988/89			
	Yleisradio	MTV	YLE + MTV yhteensä	Kolmos- televisio	Yleisradio	MTV	YLE + MTV yhteensä	Kolmos- televisio
	%							
Kaikki	62	52	66	7	60	50	64	15
Ammatti								
Maanviljelijät	69	55	72	3	64	54	67	8
Työväestö	66	55	69	5	64	54	66	14
Alemmat toimihenkilöt	66	56	70	11	65	55	69	19
Ylemmät toimihenkilöt	63	52	66	6	64	52	67	15
Koululaiset ja opiskelijat ..	47	39	52	8	45	36	50	15
Ikä								
3 - 9 vuotta ²⁾	53	29	56	6	48	24	50	12
10 - 14 "	58	46	65	11	52	39	57	19
15 - 24 "	40	35	45	6	42	35	47	13
25 - 34 "	61	50	65	9	59	48	63	18
35 - 44 "	63	52	67	8	60	48	64	17
45 - 64 "	69	58	71	7	67	57	69	13
65 - "	79	67	80	4	79	70	80	15
Sukupuoli								
Miehet	61	50	65	7	59	49	63	16
Naiset	62	53	66	8	61	52	65	15
Asuinpaikka								
Suur-Helsinki	57	47	62	24	56	46	60	30
Muu Kolmos-tv:n näkyvyysalue	60	50	64	14	58	48	62	27
Muut kaupungit	64	54	68	2	63	53	66	11
Muut taajamat	61	53	65	4	60	52	64	11
Maaseutu	62	51	65	1	60	50	63	6

1) Tulokset eivät suoraan vertailukelpoisia taulukon 18 tietoihin televisiolähetysten tavoitavuudesta vuosina 1976-86 tutkimusmenetelmän vaihtumisesta johtuen. Vuonna 1987 käyttöön otettu nk. mittaritutkimus perustuu katselun jatkuvaan seurantaan ja tiedot ovat koko vuoden keskiarvoja. Tutkimus rekisteröi automaattisesti tv:n avaamisen, sulkemisen ja katsellun kanavan. Aiemmin tutkimukset perustuivat otosviikkoihin ja vastaajat pitivät itse kirjaa katselustaan. Päiväkirjatutkimusten vastausprosentit laskivat voimakkaasti 80-luvulla, mikä saattoi osaltaan vinouttaa tuloksia.

2) Taulukon muissa katselua kuvaavissa tiedoissa mukana vain yli 9-vuotiaiden katselu.

Lähteet: Tv-ohjelmien seuraaminen 1987/88 ja 1988/89. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 12/1988, 16/1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIO TOIMINTA

20. VALTAKUNNALLISTEN TELEVISIO-OHJELMIEN (YLEISRADIO JA MTV) KATSELUUN KÄYTETTY AIKA VÄESTÖRYHMITÄIN KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ VUOSINA 1976-1986

Väestöryhmä	Syksy						
	1976	1978	1980	1982	1984	1985	1986
	T. min/päivä						
Kaikki ¹⁾	1.46	1.41	1.43	1.58	2.06	1.51	1.51
Ammatti							
Ruumiillisen työn tekijät	1.51	1.50	1.46	1.59	2.14	1.51	..2)
Palvelualan työntekijät	1.49	1.40	1.44	1.51	1.57	1.41	..2)
Henkisessä työssä ja johtavassa asemassa olevat	1.38	1.38	1.33	1.38	1.57	1.49	..2)
Maanviljelijäväestö	1.39	1.35	1.34	1.53	2.17	1.46	..2)
Perheenemännät	2.12	1.56	2.02	2.18	2.26	2.15	..2)
Eläkeläiset	2.03	1.48	1.54	2.25	2.24	2.11	..2)
Koululaiset ja opiskelijat	1.10	1.20	1.36	1.44	1.47	1.33	..2)
Koulutus							
Alempi aste	1.55	1.45	1.49	2.05	2.11	1.51	2.01
Keskiaste	1.43	1.42	1.43	1.58	2.15	1.57	1.44
Ylempi aste	1.29	1.31	1.28	1.41	1.52	1.46	1.38
Ikä							
9-14 vuotta	1.51	2.01	2.01	1.40	1.42
15-24 vuotta	1.17	1.28	1.30	1.39	1.49	1.37	1.37
25-44 vuotta	1.49	1.45	1.46	1.56	2.04	1.47	1.52
45-64 vuotta	2.01	1.49	1.49	2.10	2.22	2.06	2.06
65- vuotta	1.44	1.40	1.43	2.11	2.24	2.02	1.48
Sukupuoli							
Miehet	1.47	1.45	1.47	1.59	2.11	1.52	1.53
Naiset	1.45	1.38	1.41	1.57	2.04	1.50	1.51

1) Tutkimukset ovat kohdistuneet vuosina 1976 ja 1978 15 vuotta täyttäneeseen väestöön, vuosina 1980 ja 1982 9-79-vuotiaaseen väestöön ja vuosina 1984 ja 1986 9-75-vuotiaaseen väestöön.

2) Sosioekonomisen aseman luokitus muuttunut:

Työntekijät	1.58
Alemmat toimihenkilöt	1.50
Ylemmät toimihenkilöt	1.36
Maatalousyrittäjät	1.59
Muut yrittäjät	1.12
Perheenemännät	2.05
Eläkeläiset	2.11
Koululaiset ja opiskelijat	1.38
Työttömät	1.48

Lähteet: Marja-Leena Kalkkinen: Televisio-ohjelmien seuraaminen 1976-1985; 1986.

Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B 6/1986 ja Sarja D 4/1987

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

21. TELEVISIOLÄHETYSTEN (YLEISRADIO, MTV, KOLMOSTELEVISIO), KATSELUUN KÄYTETTY AJA VÄESTÖRYHMITÄIN KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ VUOSINA 1987/88 JA 1988/89¹⁾

Väestöryhmä	1987/88				1988/89			
	Yleisradio	MTV	YLE + MTV yhteensä	Kolmos-televisio	Yleisradio	MTV	YLE + MTV yhteensä	Kolmos-televisio
	T. min/päivä							
Kaikki	1.02	0.29	1.31	0.04	0.58	0.27	1.25	0.08
Ammatti								
Maanviljelijät	1.15	0.30	1.46	0.01	1.06	0.27	1.33	0.04
Työväestö	1.15	0.34	1.49	0.03	1.09	0.31	1.40	0.08
Alemmat toimihenkilöt	1.02	0.31	1.34	0.05	1.00	0.29	1.29	0.10
Ylemmät toimihenkilöt	1.07	0.30	1.37	0.03	1.08	0.28	1.37	0.08
Koululaiset ja opiskelijat ..	0.37	0.21	0.58	0.04	0.33	0.18	0.52	0.08
Ikä								
3 - 9 vuotta ²⁾	0.41	0.11	0.52	0.02	0.35	0.08	0.43	0.04
10 - 14 "	0.44	0.23	1.07	0.05	0.37	0.18	0.55	0.09
15 - 24 "	0.31	0.20	0.52	0.03	0.29	0.18	0.48	0.07
25 - 34 "	0.55	0.28	1.24	0.05	0.50	0.24	1.15	0.12
35 - 44 "	0.57	0.29	1.26	0.04	0.50	0.24	1.15	0.09
45 - 64 "	1.21	0.35	1.57	0.03	1.12	0.31	1.44	0.06
65 - "	1.53	0.43	2.37	0.01	1.47	0.44	2.31	0.07
Sukupuoli								
Miehet	1.03	0.28	1.31	0.04	0.58	0.25	1.23	0.09
Naiset	1.01	0.31	1.32	0.04	0.58	0.28	1.27	0.08
Asuinpaikka								
Suur-Helsinki	0.47	0.24	1.12	0.12	0.49	0.23	1.13	0.16
Muu Kolmos-tv:n näkyvyysalue	0.51	0.27	1.18	0.07	0.46	0.24	1.11	0.15
Muut kaupungit	1.06	0.31	1.38	0.01	1.03	0.29	1.33	0.06
Muut taajamat	1.02	0.31	1.33	0.02	0.58	0.29	1.27	0.05
Maaseutu	1.13	0.31	1.44	0.00	1.06	0.27	1.34	0.03

1) Tulokset eivät suoraan vertailukelpoisia taulukon 20. tietoihin televisiolähetysten tavoittavuudesta vuonna 1976-86 tutkimusmenetelmän vaihtumisesta johtuen. Vuonna 1987 käyttöön otettu nk. mittaritutkimus perustuu katselun jatkuvaan seurantaan ja tiedot ovat koko vuoden keskiarvoja. Tutkimus rekisteröi automaattisesti tv:n avaamisen, sulkemisen ja katsellun kanavan. Aiemmin tutkimukset perustuivat otosviikkoihin ja vastaajat pitivät itse kirjaa katselustaan. Päiväkirjatutkimusten vastausprosentit laskivat voimakkaasti 80-luvulla, mikä saattoi osaltaan vinouttaa tuloksia.

2) Taulukon muissa katselua kuvaavissa tiedoissa mukana vain yli 9-vuotiaiden katselu.

Lähteet: Tv-ohjelmien seuraaminen 1987/88 ja 1988/89. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 12/1988, 16/1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. VALTAKUNNALLINEN YLEISRADIOTOIMINTA

22. ERI OHJELMATYYPPIEN KATSELUN OSUUS (%) TELEVISION (YLEISRADIO JA MTV) KATSELUUN KÄYTETYSTÄ KOKONAISAJASTA KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ¹⁾ VUOSINA 1976-1988/89

Ohjelmatyyppi	Syksy							Koko toimintavuosi	
	1976	1978	1980	1982	1984	1985	1986	1987/88	1988/89
	%								
Uutiset	17	11	11	15	17	17	15	13	15
Ajankohtaisohjelmat	7	6	9	6	9	7	7	8	8
Asiaohjelmat	11	14	12	8	9	10	9	12	11
Opetusohjelmat (iltalähetykset)	0	1	1	1	1	1	1	1	-
Teatteri	9	7	4	2	2	1	3	4	-
Tv-elokuvat	4	7	2	3	1	3	4	12	4
Pitkät elokuvat	14	18	21	17	11	8	13	20	10
Sarjafilmit	17	12	14	19	17	25	20	20	21
Viihdeohjelmat	12	10	10	15	19	15	16	13	11
Musiikki	3	4	5	1	2	3	1	1	1
Urheilu	5	7	4	5	4	6	6	11	13
Lastenohjelmat	1	3	5	7	7	3	4	4	3
Muut	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Yhteensä %	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Min.	105	101	105	118	126	111	111	91	85

1) Aineistoon ei sisälly päiväsaikaan lähetettyjen koulu-tv- yms. ohjelmien seuraaminen. Lisäksi lastenohjelmien pääasiallinen yleisö ei ole mukana, koska tutkimusten perusjoukkoina ovat olleet vain 15 tai 9 vuotta täyttäneet.

Lähteet: Televisio-ohjelmien seuraaminen 1976 - 1985, 1986, 1987/88 ja 1988/89. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja B/1986, Sarja D 4/1987, D 12/1988 ja D 16/1989

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. KAAPELITELEVISIO

1. KAAPELIVERKOSSA VÄLITETTYJEN SATELLIITTIKANAVIEN, RADIOKANAVIEN JA RAJAKATSELUN¹⁾ LIITTYMÄT 31.12.1988

	Liittymien lukumäärä	Osuus kaapelitalouksista ²⁾
	Kpl	%
SATELLIITTIOHJELMAT		
Sky Channel ³⁾	354 900	76,5
Eurosport	354 900	76,5
Super Channel	346 800	74,8
TV 5	185 100	39,9
Worldnet ⁴⁾	115 400	24,9
MTV-Europe	129 300	27,9
Landscape ⁴⁾	2 300	0,5
Ghorizont	238 500	51,4
RAJAKATSELU		
Moskovan tv	232 900	50,2
RTV1	148 200	32,0
RTV2	151 200	32,6
Tallinnan tv	143 300	30,9
Leningradin tv	7 500	1,6
Kostamus	200	0,0
VÄLITETYT RADIOKANAVAT		
Ruotsin radio	90 200	19,5
Paikallisradio	255 500	55,1
Sky Radio ⁴⁾	35 800	7,7

1) Toimiluvanhaltijoiden oman ohjelmatoiminnan piirissä olevista liittymistä ei ole luotettavaa tietoa saatavissa. Maksullisista ohjelmalveluista tilaajatiedot on vain Filmnetistä (10 800) ja Viihdekanavasta (21 600).

2) Kaikki liittymät eivät ole kotitalouksia. Kaapelitalouksia 463 700.

3) Syksyllä 1989 Sky Channel lopetti muualla Euroopassa kuin Englannissa.

4) Lopettanut

Lähde: Liikenneministeriö

2. SÄHKÖINEN JOUKKOViestintä

2. KAPELITELEVISIO

2. YLEISEUROOPPALAISTEN SATEELLIITKANAVIEN LIITTYMÄT KOHDEMAITTAIN SYKSYLLÄ 1989

Kanava	Kieli	Liittymät													YHT.			
		Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Englanti	Irlanti	Ranska	Belgia	Hollanti	Luxemb.	Saksan tv	Sveitsi	Itävalta		Espanja		
		1 000 kpl																
BBC TV Euro	englanti	1	30	10	300	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	5	356
MTV	englanti	230	900	320	450	330	270	180	2 300	2 460	12	1 400	470	-	-	-	-	9 322
Eurosport ¹⁾	englanti	22	6	-	232	262	51	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	575
Super Channel	englanti	460	770	430	640	170	300	90	2 150	3 900	100	5 430	1 300	450	900	17 090	-	17 090
3 Sat	saksa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 590	750	470	-	-	-	6 810
Sat 1	saksa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 640	1 100	600	-	-	-	7 340
Filmet	englanti	10	-	100	80	-	-	10	-	-	-	-	100	-	10	-	10	310
TV5 ¹⁾	ranska	215	619	182	339	13	27	95	1 540	3 338	65	4 821	727	22	60	12 063	-	12 063
TV3	ruotsi	-	920	470	700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 090
Screensport	englanti	40	110	50	1	320	270	120	-	100	-	1 700	30	-	600	3 341	-	3 341
Lifestyle	englanti	-	100	50	1	320	270	-	-	100	-	1 700	-	-	600	3 141	-	3 141
CNN	englanti	1	70	60	170	40	10	20	830	670	20	330	360	-	-	2 581	-	2 581
Children's Channel	englanti	-	130	-	-	190	250	-	-	560	-	-	-	-	-	1 130	-	1 130

1) Tilanne kesällä 1989

Lähde: Pohjoismainen tv-yhteistyö ja eurooppalainen viestintäintegraatio vuonna 1988, Liikenneministeriön Julkaisu 3/89
Cable and Satellite 9/1989 ja 11/1989

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. KAAPELITELEVISIOTOIMINTA

3. KAAPELI- JA SATELLIITTI-LÄHETYSTEN TAVOITTAJUUS JA LÄHETYSTEN KATSELUUN KÄYTETTY AIKA VÄESTÖRYHMITÄIN KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ VUOSINA 1987/88 JA 1988/89

Väestöryhmä	Lähetysten tavoittavuus		Kätseluun käytetty aika	
	1987/88	1988/89	1987/88	1988/89
	%		t.min/päivä	
Kaikki	9	3	0,05	0,04
Ammatti				
Maanviljelijät	2	..	0,01	0,00
Työväestö	7	2	0,04	0,04
Alemmat toimihenkilöt	12	4	0,06	0,05
Ylemmät toimihenkilöt	12	4	0,06	0,05
Koululaiset ja opiskelijat	10	3	0,06	0,05
Ikä				
3 - 9 vuotta)	5	1	0,02	0,01
10 - 14 vuotta	9	2	0,06	0,03
15 - 24 vuotta	10	4	0,06	0,06
25 - 34 vuotta	12	4	0,06	0,05
35 - 44 vuotta	8	3	0,04	0,03
45 - 64 vuotta	8	2	0,05	0,03
65 - vuotta	9	3	0,08	0,07
Sukupuoli				
Miehet	10	3	0,05	0,04
Naiset	9	3	0,05	0,04
Asuinpaikka				
Suur-Helsinki	8	4	0,05	0,03
Turku, Tampere	15	4	0,06	0,04
Jyväskylä, Lahti				
Muut kaupungit	13	4	0,08	0,06
Maaseututaajamat	7	2	0,04	0,03
Maaseutu	3	1	0,02	0,02

1) Taulukon muissa katselua kuvaavissa tiedoissa mukana vain yli 9-vuotiaiden katselu

Lähde: TV-ohjelmien seuraamistutkimukset 1987/88 ja 1988/89. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 12/1988, 16/1989

2. SÄHKÖINEN JOUKKOViestintä

3. PAIKALLISradiotoiminta

1. TOIMINNASSA OLLEET PAIKALLISradiot VUODEN 1989 ALUSSA

Radioasema	Paikkakunta	Kuuluvuusalueen väestö	Aloitus-ajankohta	Omistajatyyppi	Osakepääoma ⁴⁾
		1 000 asukasta			1 000 mk
Radio Lakeus ¹⁾	Nivala	70	27.04.85	Muut lehdet (ei sanomalehdet)	490
Radio City	Helsinki	800	30.04.85	Järjestöt ja yhdistykset	2 500
SBC Radio	Kouvoila	110	12.08.85	Viestintäalan pienyritykset	750
Radio 957	Tampere	310	15.08.85	Järjestöt ja yhdistykset	2 000
Radio Jyväskylä	Jyväskylä	150	19.08.85	Muut lehdet (ei sanomalehdet)	600
Radio Ykkönen -					
Radio Ettan	Helsinki	800	30.08.85	Sanomalehdet	770
Auran Aallot	Turku	200	07.09.85	Viestintäalan pienyritykset	200
Oikea Asema	Kuopio	199	18.09.85	Järjestöt ja yhdistykset	2 500
Simpsio 969	Lapua	110	12.10.85	Muut lehdet (ei sanomalehdet)	300
Radio Paitapiiska	Kurikka	100	14.10.85	Muut lehdet (ei sanomalehdet)	31
Saimaan Aallot	Lappeenranta	120	11.11.85	Järjestöt ja yhdistykset	939
Radio Vaasa -					
Radio Vasa	Vaasa	111	29.11.85	Sanomalehdet	1 000
Radio Pori	Pori	120	01.12.85	Järjestöt ja yhdistykset	3 000
Radio Pieksämäki	Pieksämäki	30	01.12.85	Sanomalehdet	toimii pääyhtiön sisällä
Radio Satahäme	Ikaalinen	120	02.12.85	Muut lehdet (ei sanomalehdet)	33
Radio Iniö	Iniö	(270 asukasta)	24.01.86	Ei kaupallinen	-
Radio Kolme	Nurmijärvi	300	03.08.87	Yksityishenkilöt	100
Radio Matvek	Mikkeli	79	20.10.87	Viestintäalan pienyritykset	-
Järviradio	Alajärvi	55	20.11.87	Yksityishenkilöt	75
Radio Lokki	Kotka	120	30.11.87	Sanomalehdet	1 500
Avainasema	Kaustinen	25	01.12.87	Muut	90
Radio Länsituuli	Huittinen	110	01.12.87	Sanomalehdet	toimii pääyhtiön sisällä
Radio Savonmaa	Savonlinna	80	01.12.87	Muut lehdet (ei sanomalehdet)	540
Radio Ruovesi ²⁾	Ruovesi	..	06.12.87	Ei kaupallinen	-
Rytmiradio	Lahti	150	07.12.87	Yksityishenkilöt	..
Radio Botnia	Pietarsaari	100	11.12.87	Viestintäalan pienyritykset	1 000 (pääyhtiö)
Radio Inari	Inari	10	17.12.87	Muut	-
Radio Polaris ²⁾	Viitasaari	..	30.12.87	Ei kaupallinen ³⁾	-
Lähiradio	Helsinki	800	04.01.88	Ei kaupallinen	-
Radio Etelän Ääni	Kerava	300	31.01.88	Järjestöt ja yhdistykset	60
Radio Ramona	Rauma	100	03.03.88	Sanomalehdet	toimii pääyhtiön sisällä
Meriradio	Velkua	40	06.03.88	Viestintäalan pienyritykset	200
Radio Jokinen	Joensuu	100	12.03.88	Sanomalehdet	1 000
Radio Mega	Oulu	150	01.06.88	Muut	1 000
Radio Kaiku	Oulu	150	13.08.88	Yksityishenkilöt	50
Radio Kokkola	Kokkola	80	15.08.88	Yksityishenkilöt	15
Radio Lohi	Vantaa	150	22.09.88	Yksityishenkilöt	15
Radio Salminen	Iisalmi	50	23.09.88	Sanomalehdet	15
Radio Syke	Helsinki	800	01.10.88	Viestintäalan pienyritykset	1 400
Radio Pikkupäkä	Hyvinkää-Riihimäki	110	28.10.88	Viestintäalan pienyritykset	200

1) Lopettanut toukokuussa 1989

2) Lopettanut maaliskuussa 1989

3) Ei-kaupallinen toimilupa päättyi 30.6.1989, kaupallinen toimilupa alkoi 1.7.1989.

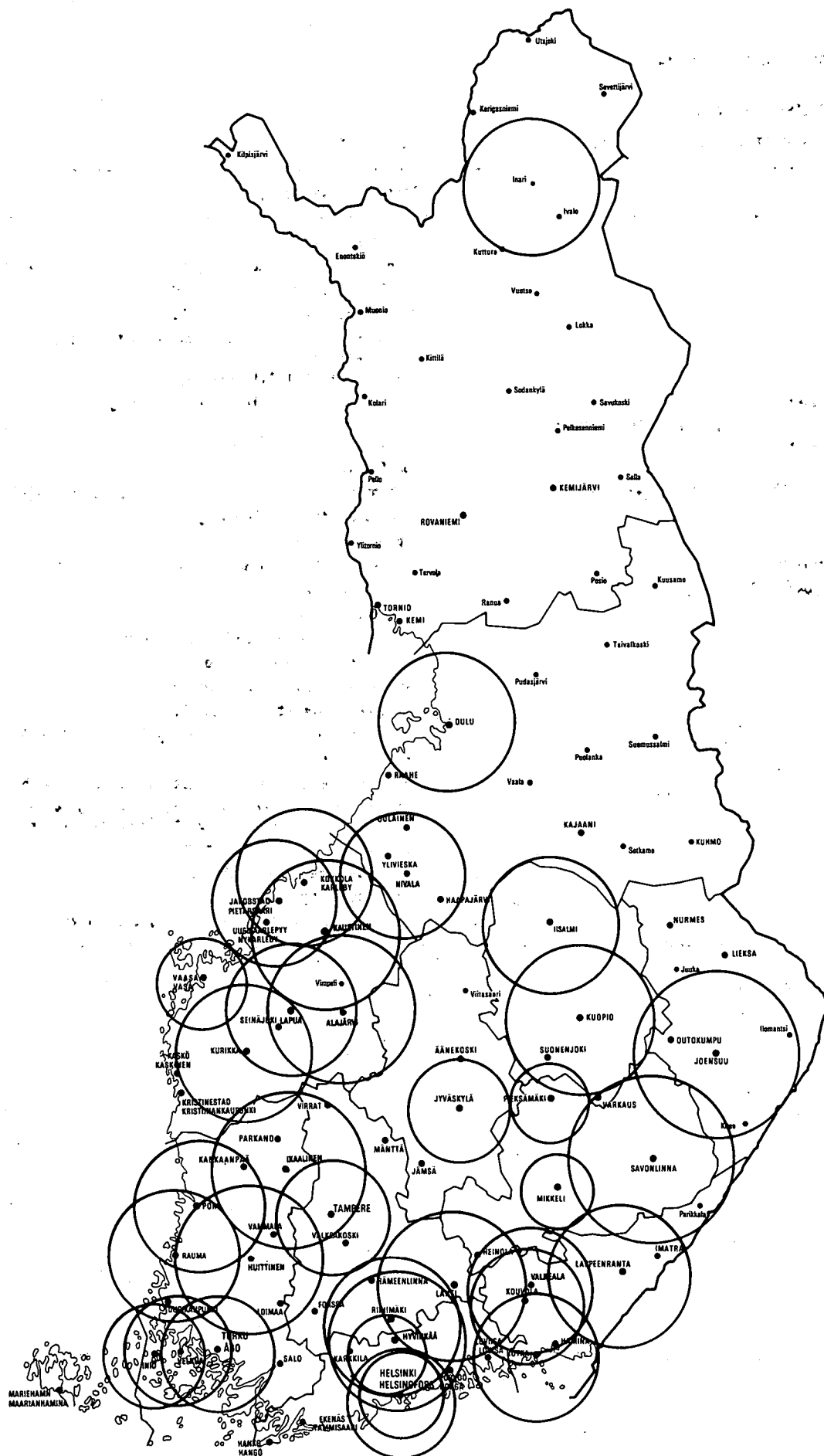
4) Syksyllä 1988

Lähteet: Paikallisradiokatsaus 1988. Liikenneministeriö 1989.

Paikallisradiotutkimus II. Julkaisuja 15/89, Liikenneministeriö.

Suomen Paikallisradioliitto ry:n toimiluvan saaneet jäsenasemat 1988, Suomen Paikallisradioliitto ry. 27.4.1989.

Kuvio 3. Vuoden 1989 alussa toiminnassa olleet yksityiset paikallisradioasemat

Lähde: Suomen Paikallisradioliitto ry.

Maanmittaushallituksen karttapaino, Helsinki

2. SÄHKÖINEN JOUKKOViestintä

3. PAIKALLISRADIOtoiminta

2. VALTioneuvoston 4.5.1989 myöntämät uudet paikallisradiotoimiluvat

Paikkakunta	Toimiluvan haltija
Espoo	Westcompass Ky
Haapavesi	Haapaveden Opiston Kannatusyhdistys ry (ei kaupallinen)
Harjavalta	Teljän Paikallisradio Oy
Heinola	Radio Ilves Oy ja Radio Heinola Oy
Helsinki	Osuuskunta Suomen Messut - Andelslaget Finlands Mässa (ei kaupallinen)
Hämeenlinna	Hämeenlinnan Paikallisradio Oy
Jämsä, Jämsänkoski	Jämsänjokilaakson Paikallisviestintä Oy
Kajaani, Hyrynsalmi, Kuhmo, Suomussalmi, Sotkamo, Paltamo, Ristijärvi	Kainuun Paikallisradio Oy
Kihniö	MSL-Studio Oy
Kitee, Kesälahti, Rääkkylä, Tohmajärvi, Värtsilä	Kustannus Oy Kiteeläinen ja Keski-Karjalan Paikallislehti Oy
Mäntsälä	Timo T. A. Mikkonen Today Oy
Raahe	Tapio Järvelä Ky
Rovaniemi, Rovaniemen mlk	Disco-Point Ky ja Rovaniemen Äiti-Radio Oy
Ruovesi, Juupajoki, Vilppula	KTH Know How Oy
Salo, Halikko	Salon Aueradio Oy
Sysmä	Pitäjälehti Sysmälinen Reino Pulkkanen Ky
Tampere	Megavoice Oy ja Tammermetso Oy
Tampere	Tampereen Seudun Paikallisradio Oy
Tampere	Tampereen yliopisto (ei kaupallinen)
Tornio	Tornion Paikallisradioyhdistys ry (ei kaupallinen)
Turku	Pro Radio Oy
Turku	Oy Turun Kaapelitelevisio - Abo Kabeltelevision Ab
Turku	Työväen Sivistysliiton Turun Opintojärjestö ry ja Kansan Sivistystyön Liiton Turun Opintojärjestö ry (ei kaupallinen)
Uusikaupunki	Vakka-Suomen Paikallisradio Oy
Vammala	Kustannusliike Aluelehdet Oy
Ähtäri	Radio Ostola Oy
Äänekoski	Viestintä- ja Mainotoimisto Äänekosken Viiskulma Oy

Lähde: Liikenneministeriö

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

3. YKSITYISTEN¹⁾ PAIKALLISRADIOIDEN TULOT VUOSINA 1985 - 1988

Tulot	1985	1986	1987	1988
	%			
Mainostulot	88,5	92,0	95,1	94,2
Tulot myydystä ohjelma-ajasta	0,9	3,2	2,4	
Tulot myydystä ohjelmista	0,3	0,5	0,2	5,8
Avustukset ja lahjoitukset	-	2,7	0,5	
Muut tulot	10,3	1,6	1,8	
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0	100,0
Milj. mk	9,8	39,0	72,7	115,8

1) Radio Iniö on kunnallinen.

Lähteet: Liikenneministeriö;
Paikallisradiokatsaukset. Liikenneministeriö 1988 ja 1989.4. YKSITYISTEN¹⁾ PAIKALLISRADIOIDEN KÄYTTÖMENOT VUOSINA 1985 - 1989

Menot	1985	1986	1987	1988
	%			
Palkat	37,6	39,2	41,2	42,1
Avustuspalkkiot	9,7	9,2	11,3	10,3
Tekijänoikeuskorvaukset	11,7	11,1	10,6	8,7
Maksut ostetuista ohjelmista	1,4	3,6	3,3	5,0
Tuotanto- ja lähetyskaluston vuokrat, huolto ja korjaus	2,4	2,8	3,1	
Rakennusten ja toimitilojen vuokrat ja ylläpitokulut	5,5	4,7	3,8	5,9
Muut käyttömenot	31,6	29,3	26,7	28,0
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0	100,0
Milj. mk	19,2	44,6	61,0	108,8

1) Radio Iniö on kunnallinen.

Lähde: Liikenneministeriö;
Paikallisradiokatsaukset. Liikenneministeriö 1988 ja 1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

5. PAIKALLISRADIOASEMIEN HENKILÖKUNTA VUONNA 1988

Aseman nimi	Toimittajat	Talous ja hallinto	Markkinointi	Tekniikka	Vakituiset yhteensä	Avustajia keskimäärin
Radio City	8	7	7	5	27	20
Auran Aallot	11	5	5	3	24	10
Radio Ykkönen	7	6	5	4	22	25
Oikea Asema	10	5	4	1	20	5
Radio 957	9	4	7	-	20	25
Rytmiradio	6	5	4	3	18	20
Radio Syke	3	4	6	3	16	20
Saimaan Aallot	6	5	3	1	15	5
Radio Pori	5	3	6,5	0,5	15	15
Radio Jyväskylä	8	2,5	3	1	14,5	5
Radio Kaiku	7	3	4	-	14	10
Radio Mega	7	3	3	1	14	6
Radio Lohi	4	4	3	2	13	20
Radio Matvek	5	3	3	2	13	12
SBC Radio	5	4	3	-	12	15
Etelän Ääni	4	2	6	-	12	12
Radio Jokinen	7	1	3	-	11	15
Radio Savonmaa	6	2	2,5	-	10,5	10
Radio Lokki	5	1	3	-	9	10
Radio Vaasa	4	1	3	1	9	10
Meriradio	4	3	2	-	9	2
Radio Botnia	4	2	2	1	9	3
Radio Kolme	2	2	4	1	9	10
Radio Pikkupäkä	3	2	3,5	-	8,5	10
Simpsio 969	3	0,5	3	1	7,5	10
Radio Paitapiiska	3	1,5	2	-	6,5	12
Radio Lakeus	2,5	1,5	2	0,5	6,5	4
Radio Ramona	5	-	5	7
Radio Kokkola	2	1	1	1	5	5
Radio Salmiinen	2	1	2	-	5	-
Radio Satahäme	2	-	3	-	5	3
Radio Länsituuli	2	-	2	-	4	6
Järviradio	2	1	1	-	4	15
Avainasema	2	0,5	1	-	3,5	3
Radio Pieksämäki	2	-	1	-	3	9
Radio Inari	-	-	-	-	-	15
Lähiradio	-	-	-	-	-	20
Radio Polaris	-	-	-	-	-	5
Radio Ruovesi	-	-	-	-	-	5
Radio Inifö	-	-	-	-	-	4
Yhteensä	167,5	86,5	113,5	32	399,5	418
Henkilöryhmien prosenttiosuudet vakituisesta henkilöstöstä	41,9	21,7	28,4	8,0	100,0	

Lähde: Paikallisradiotutkimus II. Liikenneministeriö, Julkaisu 15/89

2. SÄHKÖINEN JOUKKOViestintä

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

6. YKSITYISTEN PAIKALLISRADIOASEMIEN KESKIMÄÄRÄINEN VIIKOTTAINEN LÄHETYSAIKA V. 1988

Radioasema	Lähetystunteja/vko	
Auran Aallot (Turku)	109	
Avainasema (Kaustinen)	23	
Etelän Ääni (Kerava)	68	(Aloitti 31.1.-88)
Järviradio (Alajärvi)	45	
Lähiradio (Helsinki)	
Meriradio (Velkua)	73	(Aloitti 6.3.-88)
Oikea Asema (Kuopio)	106	
Paitapiiska (Kurikka)	61	
Radio 957 (Tampere)	104	
Radio Botnia (Pietarsaari)	52	
Radio City (Helsinki)	142	
Radio Inari (Inari)	37	(Aloitti 22.9.-88)
Radio Iniö (Iniö)	12	
Radio Jokinen (Joensuu)	75	(Aloitti 12.3.-88)
Radio Jyväskylä (Jyväskylä)	98	
Radio Kaiku (Oulu)	168	(Aloitti 13.8.-88)
Radio Kokkola (Kokkola)	27	(Aloitti 15.8.-88)
Radio Kolme (Nurmijärvi)	75	
Radio Lakeus (Nivala)	32	(Lopettanut toukokuussa -89)
Radio Lohi (Vantaa)	59	(Aloitti 22.9.-88)
Radio Lokki (Kotka)	54	
Radio Länsituuli (Huitinen)	27	
Radio Matvek (Mikkeli)	78	
Radio Mega (Oulu)	50	(Aloitti 1.6.-88)
Radio Pieksämäki (Pieksämäki)	29	
Radio Pikkupäkä (Hyvinkää-Riihimäki)	75	(Aloitti 28.10.-88)
Radio Polaris (Viitasaari)	7	(Ei-kaupallinen toimilupa 30.6.-89 asti; kaupallinen 1.7.-89 alkaen)
Radio Pori (Pori)	113	
Radio Ramona (Rauma)	39	(Aloitti 1.10.-88)
Radio Ruovesi (Ruovesi)	4	(Lopettanut maaliskuussa -89)
Radio Salminen (Iisalmi)	55	(Aloitti 23.9.-88)
Radio Satahäme (Ikaalinen)	61	
Radio Savonmaa (Savonlinna)	70	
Radio Simpsiö (Lapua)	73	
Radio Syke (Helsinki)	168	(Aloitti 1.10.-88)
Radio Vaasa (Vaasa)	71	
Radio Ykkönen (Helsinki)	120	
Rytmiradio (Lahti)	91	
SBC-Radio (Kouvola)	83	(Aloitti 12.8.-88)
Saimaan Aallot (Lappeenranta)	83	
Keskimäärin/asema	70	

Lähde: Paikallisradiokatsaus 1988. Liikenneministeriö 1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

7. VUONNA 1985 TOIMINTANSA ALOITTANEIDEN YKSITYISTEN PAIKALLISRADIOASEMIEN¹⁾ KESKIMÄÄRÄISTEN VIIKOKTAISTEN LÄHETYSTUNTIMÄÄRIEN KEHITYS

Radioasema	1985	1986	1987	1988	Muutos 1985-86	Muutos- 1986-87	Muutos 1987-88
	tuntia/vko	tuntia/vko	tuntia/vko	tuntia/vko	%	%	%
Radio City (Helsinki)	56	87	110	142	55	27	29
Radio Ykkönen (Helsinki)	80	75	104	120	-6	39	15
Oikea Asema (Kuopio)	31	43	86	106	39	100	23
Radio Vaasa (Vaasa)	13	29	60	71	123	107	18
Saimaan Aallot (Lappeenranta)	15	43	71	83	187	65	17
Radio Jyväskylä (Jyväskylä)	34	48	85	98	41	77	15
SBC-Radio (Kouvola)	31	33	45	83	7	36	12
Auran Aallot (Turku)	21	40	94	109	91	135	16
Radio Lakeus (Nivala)	61	24	29	32	-61	21	10
Radio 957 (Tampere)	26	64	91	104	146	42	14
Radio Pori (Pori)	21	55	109	113	162	98	4
Radio Paitapiiska (Kurikka)	20	26	49	61	30	89	25
Radio Satahäme (Ikaalinen)	14	19	18	61	36	-5	239
Radio Simpsiö (Lapua)	16	22	37	73	38	68	97
Radio Pieksämäki (Pieksämäki)	15	19	21	29	27	11	38
Keskimäärin	30	42	67	85			

1) Neljä vuonna 1985 aloittaneista yksityisistä paikallisradioista on lopettanut toimintansa.

Lähde: Paikallisradiokatsaus 1988. Liikenneministeriö 1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOViestintä

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

8. YKSITYISTEN PAIKALLISRADIOASEMIEN KOKONAISLÄHETYSajat SEKÄ MAINOSTEN, OSTETTujen OHJELMIEN, MYDYn LÄHETYSajan JA SPONSOROITujen OHJELMIEN OSUUDET VUONNA 1988

Radioasema	Kokonais- lähetyssaika	Lähetyk- päiviä/vko	Oma tuotanto	Mainokset	Ostetut ohjelmat	Myyty lähetyssaika	Sponsoroidut ohjelmat
	Tuntia		%	%	%	%	%
Auran Aallot (Turku)	5 675	7	90,3	5,1	4,1	0,5	-
Avainasema (Kaustinen)	1 221	6	98,5	1,1	0,2	0,2	-
Etelän Ääni (Kerava)	3 252	6	98,4	1,2	-	0,4	-
Järviradio (Alajärvi)	2 336	7	84,3	0,9	12,5	2,3	-
Lähiradio (Helsinki)	6	100,0	-	-	-	-
Meriradio (Velkua)	3 121	7	76,7	1,2	22,1	-	-
Oikea Asema (Kuopio)	5 504	7	96,7	2,7	0,6	-	-
Paitapiiska (Kurikka)	3 183	6	96,4	1,3	-	2,3	-
Radio 957 (Tampere)	5 393	7	92,9	6,5	-	0,6	-
Radio Botnia (Pietarsaari)	2 717	5	95,2	2,5	0,7	1,6	-
Radio City (Helsinki)	7 408	7	95,3	3,3	-	1,0	0,4
Radio Inari (Inari)	514	6	97,6	1,2	-	1,2	-
Radio Iniö (Iniö)	618	6	100,0	-	-	-	-
Radio Jokinen (Joensuu)	3 037	7	89,9	2,9	6,8	0,4	-
Radio Jyväskylä (Jyväskylä)	5 108	7	83,8	2,6	8,3	5,3	-
Radio Kaiku (Oulu)	3 576	7	99,3	0,7	0,0	-	-
Radio Kokkola (Kokkola)	546	7	90,3	3,3	1,3	5,1	-
Radio Kolme (Nurmijärvi)	3 883	6	92,4	2,2	4,3	1,1	-
Radio Lakeus (Nivala)	1 657	6	97,9	1,9	-	0,2	-
Radio Lohi (Vantaa)	825	6	99,5	0,5	-	-	-
Radio Lokki (Kotka)	2 790	7	98,1	1,4	-	0,2	0,3
Radio Länsituuli (Huittinen)	1 412	7	91,2	1,7	1,9	5,1	0,1
Radio Matvek (Mikkeli)	4 057	6	87,6	1,6	10,8	-	-
Radio Mega (Oulu)	1 556	7	78,8	2,4	18,7	0,1	-
Radio Pieksämäki (Pieksämäki)	1 502	6	96,2	3,1	0,7	-	-
Radio Pikkupäkä (Hyvinkää-Riihimäki) ..	602	6	92,4	5,1	-	2,5	-
Radio Polaris (Viitasaari)	364	3	92,3	-	-	7,7	-
Radio Pori (Pori)	5 882	7	93,6	4,7	-	0,5	1,2
Radio Ramona (Rauma)	1 699	6	98,7	1,1	-	0,2	-
Radio Ruovesi (Ruovesi)	231	3-4	72,7	-	-	27,3	-
Radio Salminen (Iisalmi)	763	6	96,9	2,6	0,5	-	-
Radio Satahäme (Ikaalinen)	3 179	6	96,7	1,7	-	1,6	-
Radio Savonmaa (Savonlinna)	3 657	6	93,7	1,7	4,1	0,1	0,4
Radio Simpsiö (Lapua)	3 783	6	96,0	1,2	-	2,8	-
Radio Syke (Helsinki)	2 184	7	98,8	1,2	-	-	-
Radio Vaasa (Vaasa)	3 678	7	84,2	2,2	-	9,0	4,6
Radio Ykkönen (Helsinki)	6 226	7	84,6	6,0	5,0	1,7	2,7
Rytmiradio (Lahti)	4 733	7	95,7	3,6	0,7	-	-
SBC-Radio (Kouvola)	4 299	7	86,6	3,5	8,2	1,0	0,7
Saimaan Aallot (Lappeenranta)	4 312	6	72,6	3,4	15,7	1,0	7,3

Lähde: Paikallisradiokatsaus 1988. Liikenneministeriö 1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

9. MAINONNAN KEHITYS VUONNA 1985 TOIMINTANSA ALOITTANEILLA YKSITYSILLÄ PAIKALLISRADIOASEMILLA

Radioasema	Mainokset yhteensä/vuosi			Mainosten osuus kokonaislähetysajasta		
	1986 ¹⁾	1987	1988	1986 ¹⁾	1987	1988
	Tuntia			%		
Radio City (Helsinki)	157	231	242	3,9	4,0	3,3
Radio Ykkönen (Helsinki)	116	298	375	2,9	5,4	6,0
Oikea Asema (Kuopio)	54	137	148	2,6	3,1	2,7
Radio Vaasa (Vaasa)	14	123	82	0,9	4,0	2,2
Saimaan Aallot (Lappeenranta)	28	75	148	1,4	2,0	3,4
Radio Jyväskylä (Jyväskylä)	47	139	131	2,1	3,1	2,6
SBC-Radio (Kouvola)	75	151	152	4,6	6,5	3,5
Auran Aallot (Turku)	63	214	288	3,2	4,4	5,1
Radio Lakeus (Nivala)	23	26	31	1,9	1,8	1,9
Radio 957 (Tampere)	70	285	352	4,1	5,2	6,5
Radio Pori (Pori)	67	242	275	2,6	4,3	4,7
Radio Paitapiiska (Kurikka)	17	28	40	1,3	1,1	1,3
Radio Satahäme (Ikaalinen)	16	27	55	1,7	2,8	1,7
Radio Simpsiö (Lapua)	13	22	45	1,2	1,1	1,2
Radio Pieksämäki (Pieksämäki)	19	60	47	2,0	5,4	3,1
Yhteensä tuntia	779	2 058	2 411			
Osuus kokonaislähetysajasta keski- määrin				2,4	3,6	3,3

1) Vuoden 1986 tiedot arvoita puolivuotiskauden 1.1.-31.6.1986 perusteella.

Lähteet: Paikallisradioseurannan väliraportti 17.9.1986;
Paikallisradiokatsaukset. Liikenneministeriö 1988 ja 1989.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

10. YKSITYISTEN PAIKALLISRADIOASEMIEN OHJELMISTON JAKAUTUMINEN ERI OHJELMATYYPPEIHIN VUOSINA 1986 JA 1988

Ohjelmatyypit	Osuus %	
	V. 1986 ¹⁾	V. 1988 ²⁾
Musiikki	50,1	57,8
Uutiset	4,8	4,8
Ajankohtaisohjelmat	5,9	5,8
Dokumenttiohjelmat	0,7	0,4
Kulttuuriohjelmat	4,3	3,0
Kontaktiohjelmat	3,6	4,7
Palveluohjelmat	2,0	1,3
Muut asiaohjelmat	5,3	2,4
Viihdeohjelmat	2,9	2,1
Lastenohjelmat	0,9	0,8
Uskonnolliset ohjelmat	0,1	0,7
Urheiluohjelmat	5,0	1,8
Myyty ohjelma-aika	2,0	1,3
Mainokset	3,2	2,8
Tiedotukset	3,6	3,1
Välijuonnot	4,3	5,7
Äänitunnukset	1,3	1,5
	100,0	100,0

1) Toiminnassa olleiden yksityisten radioasemien yksi ohjelmaviikko keväällä 1986.

2) 16 yksityisen paikallisradioaseman kolmen lähetyspäivän ohjelmisto syksyllä 1988.

Lähde: Paikallisradiotutkimus II. Julkaisuja 15/89, Liikenneministeriö.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOViestintä

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

11. YLEISRADION PAIKALLISRADIOLÄHETYKSET VUOSINA 1974/75 - 1987/88¹⁾ SEKÄ YLEISRADION PAIKALLISRADIOASEMAT²⁾ VUONNA 1989

Toimintavuosi	Suomenkieliset lähetykset	Ruotsinkieliset lähetykset	Saamenkieliset lähetykset	Yhteensä
	Tuntia			
1974/75	210	-	-	210
1975/76	500	-	-	500
1976/77	527	59	-	586
1977/78	513	92	-	605
1978/79	527	92	-	619
1979/80	527	92	-	619
1980/81	553	92	-	645
1981/82	896	92	-	988
1982/83	1 543	92	-	1 635
1983/84	1 952	310	-	2 262
1984/85	3 058	387	-	3 445
1985/86	4 813	556	158	5 527
1986/87	6 219	575	214	7 008
1987/88	7 604	845	303	8 752

1) Tietoa toimintavuodelta 1988/89 ei saatavissa.

2) Yleisradion paikallisradiot:		Paikallisradion nimi	Toiminnan aloitusvuosi
Suomenkieliset:	Toimituksen sijainti		
	Helsinki	Ylen Aikainen	1975
	Helsinki	Radio Mellanlyland	1976
	Tampere	Tampereen Radio	1982
	Turku	Turun Radio	1982
	Oulu	Oulu Radio	1983
	Kuopio	Kuopion Iänj	1984
	Lahti	Lahden Radio	1984
	Mikkeli	Radio Mikkeli	1985
	Jyväskylä	Radio Keski-Suomi	1986
	Inari	Saamen Radio	1987
	Pori	Satakunnan Radio	1988
	Joensuu	Pohjois-Karjalan Radio	1988
	Vaasa	Radio Pohjanmaa	1988
	Kajaani	Kainuun Radio	1988
	Rovaniemi	Lapin Radio	1988
	Kotka/Kouvola	Kymenlaakson Radio	1989
	Lappeenranta	Etelä-Karjalan Radio	1989

Lähde: Oy Yleisradio Ab

12. YLEISRADION ALUE- JA PAIKALLISRADIOLÄHETYKSET ALUEITTAIN TOIMINTAVUONNA 1988/89

	Suomenkieliset	Ruotsinkieliset	Saamenkieliset
	Tuntia		
Uusimaa	1 779	1 469	-
Länsi-Suomi	2 623	343	-
Häme	2 169	-	-
Kaakkois-Suomi	884	-	-
Itä-Suomi	2 406	-	-
Keski-Suomi	2 525	-	-
Pohjanmaa	2 790	411	-
Oulun lääni	1 607	-	-
Lappi	1 593	-	-
Saamenkielinen ohjelma-alue	13	-	512
Ahvenanmaa	-	735	-
Yhteensä	18 389	2 958	512

Lähde: Oy Yleisradio Ab, Vuosikirja 1988/89.

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

13. ALUEELLISTEN JA PAIKALLISRADIOLÄHETYSTEN TAVOITTAUUS-VÄESTÖRYHMITÄIN KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ VUONNA 1988

	Syksy	
	Yleisradion paikallisverkko	Yksityiset paikallisradioasemat
	%	
Kaikki	12	16
Ammatti		
Työntekijät	12	16
Alemmat toimihenkilöt	16	25
Ylemmät toimihenkilöt	15	21
Maatalousyrittäjät	24	11
Muut yrittäjät	6	22
Perheenmännät	5	20
Eläkeläiset	11	5
Koululaiset ja opiskelijat	7	18
Työttömät	3	16
Koulutus		
Alempi aste	10	10
Keskiaste	15	23
Ylempi aste	12	24
Ikä		
9 - 14 vuotta	5	11
15 - 24 "	8	26
25 - 34 "	13	29
35 - 44 "	17	18
45 - 64 "	13	10
65 - 75 "	9	2
Sukupuoli		
Mies	12	17
Nainen	11	15
Asuinkunta		
Pääkaupunkiseutu, Turku, Tampere	11	24
Muu kaupunki	9	16
Muu kunta	16	11

Lähde: Erja Erholm: Radionkuuntelu syksyllä 1988. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 1/1989

2. SÄHKÖINEN JOUKKOVIESTINTÄ

3. PAIKALLISRADIOTOIMINTA

14. ALUEELLISTEN JA PAIKALLISRADIOLÄHETYSTEN KUUNTELUUN KÄYTETTY AIKA VÄESTÖRYHMITÄIN KESKIMÄÄRÄISENÄ PÄIVÄNÄ VUONNA 1988

	Syksy	
	Yleisradion paikallisverkko	Yksityiset paikallisradioasemat
	T.min/päivä	
Kaikki	0.13	0.26
Ammatti		
Työntekijät	0.16	0.29
Alemmat toimihenkilöt	0.21	0.51
Ylemmät toimihenkilöt	0.13	0.30
Maatalousyrittäjät	0.36	0.13
Muut yrittäjät	0.06	1.09
Perheenemännät	0.04	0.31
Eläkeläiset	0.14	0.05
Koululaiset ja opiskelijat	0.03	0.23
Työttömät	0.04	0.23
Koulutus		
Alempi aste	0.11	0.16
Keskiaste	0.21	0.44
Ylempi aste	0.11	0.36
Ikä		
9 - 14 vuotta	0.02	0.15
15 - 24 "	0.06	0.45
25 - 34 "	0.13	0.51
35 - 44 "	0.26	0.29
45 - 64 "	0.14	0.14
65 - 75 "	0.10	0.04
Sukupuoli		
Mies	0.15	0.28
Nainen	0.12	0.25
Asuinkunta		
Pääkaupunkiseutu, Turku, Tampere	0.11	0.46
Muu kaupunki	0.09	0.24
Muu kunta	0.20	0.17

Lähde: Erja Erholm: Radionkuuntelu syksyllä 1988. Oy Yleisradio Ab, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, Sarja D 1/1989

3. TALLENNEVIESTINTÄ

1. VIDEO

1. VIDEOTALLENTEIDEN TUONTI, VALMISTUS JA TALLENTAMATTOMIEN VIDEOKASSETTIEN TUONTI VUOSINA 1982 - 1988

	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
	Kpl						
Videotallenteiden maahantuonti	116 000	310 000	350 000	390 000	345 000	390 000	415 000
Videotallenteiden valmistus Suomessa	-	-	51 020	239 287	378 987	468 043	992 007
Tallentamattomien videokasettien maahantuonti	-	2 000 000	3 100 000	2 200 000	3 300 000	3 400 000	4 100 000

Lähteet: Teosto ry
Tullihallitus, ulkomaankauppatilastot

2. VIDEOTALLENTEIDEN TUONTI ALKUPERÄMAITTAIN¹⁾ VUOSINA 1982-1987 JA TUONNIN ARVO VUONNA 1987

Maa	1982	1983	1984	1985	1986	1987			
	%					Tonnina 1 000 kg	%	Tuonnin arvo 1 000 mk	%
Tanska	0,0	4,3	5,7	0,8	0,9	3	2,2	334	1,0
Norja	-	1,1	1,0	0,0	0,9	1	0,7	337	1,0
Ruotsi	51,4	46,2	36,2	47,2	68,2	71	51,4	19 998	58,4
Saksan liittotasavalta	2,9	2,1	1,9	4,0	3,6	2	1,4	667	1,9
Belgia	-	0,0	-	0,0	0,0	0	0,0	36	0,1
Ranska	0,0	0,0	1,0	0,8	1,8	4	2,9	550	1,6
Italia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	85	0,2
Alankomaat	0,0	2,1	1,9	3,2	2,7	14	10,1	2 917	8,5
Iso-Britannia	25,7	15,1	31,4	24,8	11,8	31	22,5	6 606	19,3
Sveitsi	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	76	0,2
Yhdysvallat	5,7	2,2	1,9	1,6	4,5	4	2,9	1 597	4,7
Kanada	-	-	0,0	-	-	0	0,0	87	0,2
Japani	8,6	25,8	17,1	16,0	4,5	1	0,7	295	0,9
Hongkong	0,0	1,1	1,9	-	0,0	0	0,0	23	0,1
Australia	-	0,0	-	-	0,0	0	0,0	37	0,1
Korean tasavalta	-	-	-	-	0,9	4	2,9	163	0,5
Neuvostoliitto	-	-	-	-	-	0	0,0	293	0,9
Turkki	-	-	-	-	-	1	0,7	58	0,2
Erittelemätön ²⁾	5,7	0,0	0,0	1,6	0,0	2	1,4	84	0,2
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	34 240	100,0
Tonnina (1 000 kg)	35 ³⁾	93 ³⁾	105 ³⁾	125 ³⁾	110 ³⁾	138 ³⁾			

1) Alkuperämaa on tallenteen valmistusmaa, ei tallenteen sisällön alkuperämaa.

2) Ulkomaankauppatilastossa yksittäiset maat on nimikkeessä mainittu vain, mikäli tuonti niiden osalta on ollut vähintään 20 000 mk.

3) Keskimääräisen kappalepainon mukaan arvioituna kappalemääräinen tuonti oli vuonna 1982 n. 110 000 kpl, vuonna 1983 n. 290 000 kpl ja vuonna 1984 n. 330 000 kpl.

Lähde: SVT 1A: Ulkomaankauppa, vuosilta 1982-87, Tullihallitus

3. TALLENNEVIESTINTÄ

1. VIDEO

3. TALLENTAMATTOMIEN VIDEOKASSETTIEN TUONTI ALKUPERÄMAITTAIN VUOSINA 1983-1988 JA TUONNIN ARVO VUOSINA 1987 JA 1988

Maa	1983	1984	1985	1986	1987			1988		
	%				Kpl	%	1 000 mk	Kpl	%	1 000 mk
Tanska	-	-	0,2	2,9	9 680	0,3	172	10 863	0,3	120
Norja	-	0,1	2,9	0,2	-	-	-	2 286	0,1	43
Ruotsi	0,1	0,3	-	0,1	4 185	0,1	69	54 573	1,3	683
Saksan liittotasavalta ..	9,1	11,2	15,9	23,7	816 082	23,9	13 169	1 237 676	30,6	19 085
Itävalta	2,6	0,5	0,8	0,8	68 839	2,0	1 218	179 076	4,4	2 482
Belgia	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Ranska	-	0,1	0,9	2,5	126 716	3,7	1 708	86 510	2,1	1 237
Iso-Britannia	12,2	3,9	5,9	8,0	532 756	15,6	10 296	512 368	12,7	9 654
Irlanti	0,1	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Italia	4,5	20,6	15,9	9,7	275 374	8,1	5 247	222 569	5,5	3 758
Yhdysvallat	6,5	0,9	1,7	0,8	37 649	1,1	1 329	126 087	3,1	5 140
Japani	61,1	58,9	53,6	43,4	1 127 131	33,0	21 257	1 177 848	29,2	21 908
Hongkong	1,7	0,9	1,8	3,7	150 214	4,4	1 501	113 746	2,8	963
Korean tasavalta	1,9	2,4	0,2	4,2	245 176	7,2	3 327	297 587	7,4	3 279
Taiwan	0,1	0,2	-	-	-	-	-	4 405	0,1	40
Singapore	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hollanti	-	-	0,1	0,1	3 679	0,1	76	8 114	0,2	374
Malesia	-	-	-	-	3 780	0,1	72	-	-	-
Turkki	-	-	-	-	15 167	0,4	217	-	-	-
Erittelemätön ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	1 480	0,0	33	4 439	0,1	49
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	59 691	4 038 147	100,0	68 765
Kappaletta	1 791 894	3 100 136	2 200 377	3 348 723	3 417 908					

1) Ulkomaankauppatilastossa yksittäiset maat on nimikkeessä mainittu vain, mikäli tuonti niiden osalta on ollut vähintään 20 000 mk.

Lähde: SVT 1A: Ulkomaankauppatilasto, vuosilta 1983-88, Tullihallitus

3. TALLENNEVIESTINTÄ

1. VIDEO

4. SAATAVILLA OLEVAT VIDEOTALLENTEET OHJELMATYYPEITTÄIN VUOSINA 1982-1988¹⁾

Ohjelmatyyppi	Videotalleenteet					
	1982	1983	1984	1985 ⁵⁾	1986	1988
	%					
Sosiaalinen ja psykologinen draama ²⁾	12	14	15	16	16	18
Jännitys ja seikkailu ³⁾	61	61	57	54	54	52
Huumori ja kevyt viihde ⁴⁾	20	18	20	23	22	25
Seksi	5	6	6	5	5	4
Muu	3	2	2	1	2	2
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
Kpl	n. 600	n. 1 500	n. 2 500	n. 3 500	n. 4 000	n. 5 200

1) Listat on kerätty kunkin vuoden lokakuussa. Elokuviin perusluokittelu on tehty Katso/Video-lehdessä.

2) Seuraavat lajityypit: draama ja historiallinen elokuva

3) " " sota-, kauhu-, science fiction-, agentti-, rikos-, lännen- ja (muu) seikkailuelokuva

4) " " komedia, musiikkielokuva ja -video sekä lastenelokuva

5) Soramäki: esitys "Vaikuttajan videopäivällä", 10.10.1985.

Lähteet: Videolevityksen valvontalautakunta
Ääni- ja kuvatalennetuottajat ry

5. VIDEOAUHURIN OMISTUS KOTITALOUSTYYPEITTÄIN SYKSYLLÄ 1986 JA KEVÄÄLLÄ 1989

	Kaikki kotitaloudet							
	1986	1989	Kotitaloudessa videonauhuri %					
			Kyllä		Ei		Yhteensä	
	N	N	1986	1989	1986	1989	1986	1989
Yhteensä	4 479	2 144	23	77	100	100	100	100
Kotitalouden koko								
1 henkilö	1 216	305	8	21	92	79	100	100
2 henkilöä	1 323	631	19	38	81	62	100	100
3 henkilöä	825	452	37	57	64	43	100	100
4 henkilöä	758	497	36	68	64	32	100	100
5 + henkilöä	338	252	34	55	66	45	100	100
Ei tietoa	19	3	32	33	68	67	100	100
Alle 15-vuotiaita								
lapsia								
0-6 vuotiaita	462	219	33	66	67	34	100	100
7-14 vuotiaita	489	348	39	63	61	37	100	100
Molempia	432	205	33	59	67	41	100	100
Ei alle 15-vuotiaita	3 096	1 369	18	40	82	60	100	100
Kotitalouden kuukausi-								
tulot								
0 - 4 000 mk	826	181	5	12	95	88	100	100
4 001 - 6 000 mk	902	248	16	26	84	74	100	100
6 001 - 9 000 mk	897	349	28	44	72	56	100	100
9 001 - 12 000 mk	631	353	36	55	65	45	100	100
12 001 - 15 000 mk	293	264	39	61	61	39	100	100
Yli 15 000 mk	274	370	38	68	62	22	100	100
Ei tietoa	656	376	25	52	75	48	100	100

Lähteet: Videotutkimus 1986, Opetusministeriön työryhmien muistioita 1987:5, Helsinki 1987.
Vuoden 1989 videotutkimuksen aineisto.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

1. VIDEO

6. VIDEONAUHURIN PÄÄASIAALLINEN KÄYTTÖTAPA KOTITALOUSTYYPEITTÄIN VUOSINA 1986 JA 1989

Kotitaloustyyppi	1986 (N = 1043)					1989 (N = 1038)						
	Televisio-ohjelmien nauhoitus ja katselu	Video-ohjelmien vuokraus tai lainaus	Itsekuvatujen ohjelmien katselu	Ei tietoa	Yhteensä	Televisio-ohjelmien nauhoittaminen ja katselu sopivampana ajankohtana	Televisio-ohjelmien nauhoittaminen pysyvästi käyttöön	Vuokratujen ohjelmien katsominen	Itsekuvatujen ohjelmien katsominen	Muu	Ei tietoa	Yhteensä
	%					%						
Yhteensä	74	19	2	5	100	78	3	14	2	2	1	100
Kotitalouden koko												
1 henkilö	70	22	4	4	100	69	8	16	2	5	2	100
2 henkilöä	72	20	4	4	100	78	3	12	3	2	3	100
3 henkilöä	73	19	1	7	100	75	3	18	2	2	2	100
4 henkilöä	78	16	2	4	100	83	3	11	1	2	0	100
5 + henkilöä	78	18	1	2	100	76	3	19	1	1	0	100
Ei tietoa	50	17	0	33	100	100	0	0	0	0	0	100
Alle 15-vuotiaita lapsia												
0-6 vuotiaita	81	14	1	4	100	81	3	14	1	0	1	100
7-14 vuotiaita ...	74	19	1	6	100	82	3	12	0	2	0	100
Molempia	86	9	2	4	100	84	5	6	3	2	0	100
Ei alle 15-vuotiaita	70	22	3	5	100	74	3	17	2	2	2	100
Kotitalouden kuukausitulot												
0 - 4 000 mk	68	23	0	9	100	41	14	36	5	0	5	100
4 001 - 6 000 mk	72	18	2	8	100	69	2	25	2	0	3	100
6 001 - 9 000 mk	73	20	3	4	100	81	2	11	3	3	1	100
9 001 - 12 000 mk	76	17	4	3	100	77	3	17	1	3	1	100
12 001 - 15 000 mk	77	20	0	3	100	87	4	7	2	1	0	100
Yli 15 000 mk	85	10	1	4	100	81	3	11	1	3	1	100
Ei tietoa	68	24	1	7	100	72	4	19	2	1	3	100

Lähteet: Videotutkimus 1986, Opetusministeriön työryhmien muistioita 1987:5, Helsinki 1987.
Vuoden 1989 videotutkimuksen aineisto.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

1. VIDEO
7. VIDEO-OHJELMIEN KATSELU JA KATSELUUN USEUS VÄESTÖRYHMITTÄN SIKSYLLÄ 1986 JA KEVÄELLÄ 1989

	Onko katsellut ohjelmaa videoita						Alle puoli vuotta sitten katselleet (v. 1986 N = 2 422(1), v. 1989 N = 1 429(1))																				
	1986	1989	Video kotona	Ei videota, mutta katsontut joskus	Ei ole katsontut koskaan	Yhteensä	Päi vit-täin	Muutaman kerran viikossa	Kerran viikossa	Par- kertaa kuukau- dessa	Kerran kuukau- dessa	Harvem- min	Ei osaa sanoa	Yhteensä													
	N	N	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%													
Yhteensä	4 495	2 141	27	48	52	42	21	9	100	100	4	4	19	26	17	20	14	17	12	10	34	23	1	1	100	100	
Sukupuoli																											
Mies	2 124	1 010	31	50	52	41	18	9	100	100	5	5	24	30	17	19	14	16	11	8	29	20	1	1	100	100	
Nainen	2 371	1 131	24	47	53	44	23	9	100	100	3	2	15	21	16	21	14	18	12	11	39	26	1	1	100	100	
Ikä																											
15 - 24	841	422	33	57	65	42	2	0	100	100	5	5	22	30	17	20	19	20	14	11	22	12	0	0	100	100	
25 - 34	902	394	33	59	59	40	7	2	100	100	5	3	21	26	17	21	11	18	13	10	33	21	1	1	100	100	
35 - 44	928	502	37	61	49	35	14	3	100	100	2	5	22	26	19	23	13	13	12	9	31	22	1	1	100	100	
45 - 54	675	314	26	47	46	44	24	9	100	100	3	2	13	17	15	18	14	19	8	11	46	32	2	2	100	100	
55 - 64	671	306	14	24	46	53	40	23	100	100	2	0	13	19	10	16	11	17	6	5	56	42	2	1	100	100	
65 - 74	471	203	4	16	35	47	61	37	100	100	1	1	6	5	26	8	6	8	4	6	67	50	4	2	100	100	
Ei tietoa	7	
Sosioekonominen asema																											
Yrittäjä	184	188	40	48	40	40	20	12	100	100	8	5	19	19	19	19	13	18	11	12	29	27	1	0	100	100	
Ylempi toimihenkilö	345	200	35	53	57	44	8	2	100	100	2	4	19	25	19	22	13	12	10	12	35	22	1	1	100	100	
Alempi toimihenkilö	908	476	31	56	-57	42	12	2	100	100	3	1	18	25	17	20	15	19	11	10	36	23	1	1	100	100	
Työntekijä	1 176	512	34	56	51	38	15	5	100	100	5	5	24	31	19	19	14	18	11	8	27	17	1	1	100	100	
Maanviljelijä	368	43	19	28	48	60	32	12	100	100	4	4	8	15	8	10	12	14	20	43	48	1	1	1	100	100	
Opiskelija	434	226	27	56	71	44	2	0	100	100	3	4	4	19	27	16	24	17	18	12	27	27	14	1	0	100	100
Eikäeläinen	772	375	8	21	40	48	52	32	100	100	3	3	3	14	18	6	14	9	10	6	62	47	2	2	100	100	
Kotona, muu	146	79	30	53	46	41	24	6	100	100	1	1	9	22	19	13	26	15	19	9	4	40	23	0	0	100	100
Ei tietoa	162	42	28	64	65	33	7	2	100	100	5	11	14	14	30	12	11	16	16	13	35	22	3	3	100	100	
Koulutus																											
Perusaste	2 236	953	25	44	49	42	27	14	100	100	4	4	19	25	17	19	14	18	11	9	34	25	1	1	100	100	
Keskiaste	1 713	908	31	53	56	42	13	4	100	100	3	4	20	26	17	21	14	17	12	10	33	22	1	0	100	100	
Korkea-aste	374	192	25	47	61	46	14	7	100	100	3	3	18	27	13	19	12	11	10	12	42	24	1	3	100	100	
Ei tietoa	172	54	24	37	45	37	31	26	100	100	9	12	12	21	15	21	17	24	9	9	36	12	1	0	100	100	

1) Haastattelujen merkintätarkoituksella syistä alle puoli vuotta sitten katselleiden N:t vaihtelevat jonkin verran eri taulukoissa.

Lähteet: Videotutkimus 1986, Opetusministeriön työryhmien muistioita 1987:5, Helsinki 1987.
Vuoden 1989 videotutkimuksen aineisto.

3. TALLENNEISTINTÄ

1. VIDEO

8. VIIMEKSI KÄYTÖTUN VIDEO-OHJELMAN LÄHDE VÄESTÖRYHMITTÄIN KEVÄLLÄ 1989 (ALLE PUOLI VUOTTA SITTEEN KATSELLEET)

	Alle puoli vuotta sitten katselleet (N = 1 429)]					Itse nauhoitetun ohjelman lähde							
	Itse kuvattu	Työssä tai koulussa nähty video-ohjelma	Itse nauhoitettu	Muuten hankittu	Yhteensä	YLE:n ohjelmi- sto	MTV:n ohjelmi- sto	TV 3:n ohjelmi- sto	TV 4:n tai Ruotsin TV:n ohjelmi- sto	Satelliitti- tai kaapeli-kanavan ohjelmi- sto	Vuokra-kasetista	Ei tietoa	Yhteensä
Yhteensä	4,5	4,5	63,2	27,7	100,0	22,0	46,7	12,3	2,1	2,7	0,4	13,8	100,0
Sukupuoli													
Mies	3,8	4,5	61,4	30,3	100,0	24,4	44,9	11,1	2,3	3,2	0,2	13,6	100,0
Nainen	5,3	4,6	64,9	25,4	100,0	19,8	48,3	13,4	1,9	2,1	0,2	14,0	100,0
Ikä													
15 - 24	3,1	5,1	56,6	35,2	100,0	14,4	51,8	15,3	2,7	5,4	0,9	9,5	100,0
25 - 34	5,1	4,1	63,6	27,2	100,0	28,2	43,1	14,4	2,0	1,5	0,5	10,4	100,0
35 - 44	2,7	5,8	70,8	20,7	100,0	26,4	46,9	10,5	1,4	1,9	0,4	12,4	100,0
45 - 54	6,3	2,6	66,1	24,9	100,0	19,2	49,6	10,4	0,8	3,2	0,0	16,8	100,0
55 - 64	9,4	4,3	57,2	29,1	100,0	17,9	38,8	7,5	0,0	4,5	0,0	31,3	100,0
65 - 74	8,0	2,0	60,0	30,0	100,0	20,0	36,7	10,0	3,3	0,0	0,0	30,0	100,0
Sosioekonominen asema													
Yrittäjä	5,4	0,9	68,2	25,4	100,0	29,3	41,3	9,3	2,7	1,3	0,0	16,0	100,0
Ylimpi toimihenkilö	5,6	13,0	60,9	20,5	100,0	31,6	34,7	11,2	2,0	4,1	0,0	16,3	100,0
Alimpi toimihenkilö	5,0	5,2	65,6	24,2	100,0	24,6	48,3	12,5	2,1	2,5	0,0	10,0	100,0
Työntekijä	2,7	1,1	66,1	30,0	100,0	20,0	51,2	12,5	0,4	0,0	0,8	12,9	100,0
Maanviljelijä	4,0	4,0	40,0	52,0	100,0	10,0	70,0	0,0	0,0	2,1	0,0	20,0	100,0
Opiskelija	4,0	9,4	58,4	28,2	100,0	11,9	52,5	15,2	5,1	5,9	0,8	8,5	100,0
Eikäkätinen	7,5	0,0	59,2	33,3	100,0	14,1	42,2	8,4	0,0	0,0	0,0	35,2	100,0
Kotona, muu	8,5	0,0	68,1	23,4	100,0	34,4	34,4	9,4	6,2	3,1	3,1	9,4	100,0
Ei tietoa	0,0	0,0	54,0	45,9	100,0	15,0	40,0	30,0	5,0	0,0	0,0	10,0	100,0
Koulutus													
Perusaste	3,1	2,6	65,0	29,3	100,0	17,6	46,5	12,5	2,4	3,7	0,8	16,5	100,0
Keskiaaste	5,8	4,4	61,7	28,1	100,0	25,6	47,4	12,0	1,5	1,7	0,3	11,6	100,0
Korkea-aste	5,4	12,4	66,7	15,5	100,0	30,2	38,4	12,8	2,3	1,2	0,0	15,1	100,0
Ei tietoa	0,0	12,1	54,6	33,3	100,0	5,6	61,1	16,7	5,6	0,0	0,0	11,1	100,0

1) Haastattelujen merkinäteknisistä syistä alle puoli vuotta sitten katselleiden N:t vaihtelevat jonkin verran eri taulukoissa.

Lähteet: Videotutkimus 1986, Opetusministeriön työryhmien muistioita 1987-5, Helsinki 1987.
Vuoden 1989 videotutkimuksen aineisto.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

1. VIDEO

10. VIIMEISIN VIDEO-TALLENTTEEN VUOKRAUSAJANKOHTA VÄESTÖRYHMITTÄIN SYKSYLLÄ 1986 JA KEVÄÄLLÄ 1989

	Ei ole koskaan vuokrannut (v. 1986 N = 1 340, v. 1989 N = 909)		On joskus vuokrannut (v. 1986 N = 1 340, v. 1989 N = 909)		Yhteensä																			
	Parvi päivää sitten		Noira viikko sitten			2-3 viikkoa sitten		Noira kuukausi sitten		2-5 kuukautta sitten		Vähintään puoli vuotta sitten		Ei osaa sanoa		Yhteensä								
	1986	1989	1986	1989		1986	1989	1986	1989	1986	1989	1986	1989	1986	1989		1986	1989						
Yhteensä	70	53	7	4	11	7	11	11	11	11	11	18	13	19	25		33	38	1	2	100	100		
Sukupuoli																								
Mies	62	47	8	5	13	8	11	11	11	11	11	18	12	19	14	20	27	30	36	1	2	100	100	
Nainen	77	59	6	3	8	7	11	11	11	11	11	17	14	20	23	27	38	41	41	1	2	100	100	
Ikä																								
15 - 24	41	21	10	7	14	11	14	14	16	16	20	16	14	20	26	25	25	25	25	1	1	100	100	
25 - 34	54	34	6	3	11	7	8	8	11	11	18	19	15	22	22	34	42	42	42	0	0	100	100	
35 - 44	35	52	5	2	8	3	10	10	6	10	18	10	10	18	28	41	48	47	55	1	3	100	100	
45 - 54	85	77	5	2	10	5	8	8	3	3	15	16	12	15	22	47	55	47	55	0	2	100	100	
55 - 64	95	92	3	6	3	17	16	16	6	6	16	19	17	17	17	44	39	44	39	0	0	100	100	
65 - 74	99	95	0	0	100	100
Sosioekonominen asema																								
Yrittäjä	71	65	4	3	13	3	3	6	10	10	19	25	8	19	24	32	49	32	49	2	2	100	100	
Ylempi toimihenkilö	65	56	7	2	8	9	6	11	11	12	23	15	12	23	27	42	33	42	33	2	4	100	100	
Alempi toimihenkilö	66	46	6	2	8	6	11	7	12	12	19	17	12	19	27	38	44	38	44	1	2	100	100	
Työntekijä	62	44	6	6	14	7	12	13	13	13	18	13	13	18	23	29	37	29	37	1	2	100	100	
Maanviljelijä	82	76	6	0	5	5	22	14	11	15	15	18	0	15	33	42	33	42	33	0	0	100	100	
Opiskelija	49	24	5	4	14	8	10	14	11	18	24	17	18	24	26	28	28	28	28	1	1	100	100	
Eläkeläinen	96	92	10	5	10	15	15	3	5	5	10	14	10	10	15	52	50	52	50	0	0	100	100	
Kotona, muu	78	68	3	8	6	4	13	4	4	4	16	25	0	16	20	38	64	38	64	0	0	100	100	
Ei tietoa	68	46	13	14	10	14	17	17	4	4	13	19	14	13	23	27	23	27	23	0	0	100	100	

Lähteet: Videotutkimus 1986, Opetusministeriön työryhmien muistioita 1987:5, Helsinki 1987.
Vuoden 1989 videotutkimuksen aineisto.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

1. VIDEO

11. VIDEOTALLENTEIDEN KÄYTTÖ KUNNALLISISSA KIRJASTOISSA VUOSINA 1985 JA 1987

	Videotallehteiden katselukerrat	Katselijat
	kpl	
Kaupungit		
1985	6 084	9 188
1986	3 005	21 205
Muut kunnat		
1985	767	6 524
1986	1 622	6 056
Yhteensä		
1985	6 851	15 712
1986	4 627	27 261

1) Avenanmaa ei ole mukana luvuissa.

Lähde: Kouluhallitus

12. KUNNALLISTEN KIRJASTOJEN VIDEOTALLENTEET VUONNA 1987 LÄÄNEITTÄIN¹⁾

	Videotallehteet
	Kpl
Uudenmaan	960
Turun ja Porin	874
Hämeen	600
Kymen	191
Mikkelin	64
Pohjois-Karjalan	53
Kuopion	582
Keski-Suomen	48
Varsinais-Suomen	174
Oulun	1 121
Lapin	379
Yhteensä	5 046
Kaupungit	3 868
Muut kunnat	1 178

1) Ahvenanmaan maakunta ei ole mukana luvuissa.

Lähde: Kouluhallitus

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

1. ÄÄNITTEIDEN TUONTI, VALMISTUS JA TALLENTAMATTOMIEN ÄÄNIKASETTIEN TUONTI VUOSINA 1980-1988

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
	Milj. kpl								
CD-levyjen maahantuonti ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	1,4
Äänilevyjen maahantuonti ¹⁾	5,1	4,1	5,5	5,5	4,8	4,3	4,0	4,5	3,6
Musiikkikasettien maahantuonti				1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8
Äänilevyjen valmistus Suomessa	5,3	6,0	6,8	6,7	2,8	2,4	2,4	2,3	6,2
Musiikkikasettien valmistus Suomessa					4,9	3,9	3,7	4,0	
Äänittämättömien kasettien maahan- tuonti ²⁾	5,5	5,4	6,7	6,3	5,0	6,6	7,1	5,5	5,8

1) Vuoteen 1987 asti CD-levyjen maahantuonti sisältyy äänilevyjen maahantuontiin

2) Vain C-kasetit, muiden kasettien tuonti eri tuontinimikkeellä

Lähde: Teosto

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

2. TÄRKEIMMÄT ÄÄNILEVYJEN TUONTIMAAT VUOSINA 1961-1988 JA KASSETTIEN¹⁾ TUONTIMAAT VUOSINA 1976-1988

Vuosi	Osuus markkamääräisestä tuonnista								
	Ruotsi	Saksan liitto- tasavalta	Ranska	Alanko- maat	Iso- Britannia	Sveitsi	Yhdysvallat	Kanada ²⁾	Yhteensä
%									
Äänilevyt									
1961	17,7	23,7	1,6	4,1	20,8	7,9	8,0	3,4	87,2
1962	25,1	29,6	2,3	7,1	9,5	4,4	4,7	8,5	91,2
1963	20,9	31,9	2,0	6,4	14,9	7,5	4,4	6,3	94,3
1964	13,8	23,5	3,8	9,1	22,2	14,2	8,7	0,3	95,6
1965	13,4	20,1	4,9	11,1	27,3	11,3	6,6	1,1	95,8
1966	12,9	23,7	5,4	6,2	32,1	11,4	5,0	0,5	97,2
1967	17,5	26,6	2,7	6,7	26,7	12,1	5,5	0,5	98,3
1968	10,8	22,4	2,0	6,0	35,3	13,2	6,0	0,1	95,8
1969	13,8	27,0	2,0	5,7	28,7	8,7	7,2	0,0	93,1
1970	9,8	25,7	2,1	3,6	40,8	3,4	8,5	0,4	94,3
1971	9,2	25,7	5,1	5,9	39,5	1,9	8,5	0,0	95,8
1972	9,6	29,2	4,9	5,7	34,2	1,5	9,8	0,1	95,0
1973	6,6	25,8	4,3	6,4	36,0	1,1	14,4	0,2	94,8
1974	7,1	23,7	2,6	7,1	30,0	0,2	23,5	0,0	94,2
1975	10,1	18,1	3,4	8,2	32,7	0,2	16,8	0,0	89,5
1976	8,9	19,2	3,2	9,1	36,5	0,2	15,4	-	92,5
1977	12,1	18,3	3,2	8,3	36,9	0,3	16,2	0,2	95,5
1978	12,3	22,2	3,4	8,4	27,7	0,1	17,3	0,1	91,5
1979	14,3	21,6	4,4	8,9	22,9	0,3	19,1	0,7	92,2
1980	12,6	17,8	2,8	9,2	20,8	0,2	25,9	1,2	90,5
1981	11,2	19,4	2,4	17,0	20,2	-	16,1	4,8	91,1
1982	11,5	18,0	1,9	21,5	16,3	0,2	11,4	6,1	86,9
1983	10,9	20,5	2,5	28,6	18,0	0,1	4,8	6,4	91,8
1984	10,9	26,0	1,7	26,2	23,6	0,1	3,2	3,6	95,3
1985	7,4	33,1	1,7	27,0	20,5	0,2	2,9	2,7	95,5
1986	7,0	32,2	1,6	24,6	18,0	1,9	2,7	5,9	93,9
1987	6,3	30,8	2,1	19,2	20,4	1,9	3,0	10,0	93,7
1988	8,3	24,0	0,5	26,3	21,5	0,0	7,9	5,7	94,2
Kasetit									
1976	17,7	20,5	2,2	16,4	24,7	3,0	7,1	-	91,6
1977	15,6	17,0	3,0	14,6	23,4	9,6	9,0	-	92,2
1978	20,1	14,6	1,1	14,3	18,1	14,6	5,3	-	88,1
1979	23,1	17,1	1,8	13,0	15,2	9,5	6,2	-	85,9
1980	23,4	14,4	0,6	12,9	18,4	4,2	11,2	-	85,1
1981	20,0	13,0	1,3	23,1	20,9	3,3	5,2	-	86,8
1982	17,6	13,9	0,5	21,0	18,0	2,3	11,2	-	84,5
1983	18,0	16,5	1,6	29,2	10,6	5,9	4,7	-	86,5
1984	15,3	21,7	0,5	33,0	14,8	4,9	1,8	-	92,0
1985	12,1	25,2	0,8	34,0	9,1	2,2	1,5	-	84,9
1986	10,9	21,4	0,7	31,7	10,2	3,6	2,3	0,5	81,3
1987	11,1	20,0	1,1	31,8	16,6	1,9	1,1	6,4	90,3
1988	10,5	12,8	0,3	25,1	25,3	2,5	1,7	2,1	80,3

1) Ei tyhjiä kasetteja.

2) Vuoteen 1988 saakka Kanadassa oli voimassa lakisääteinen äänitteiden pakkolupa, jonka suuruus oli kiinteä 2 centtiä raita ja joka oli huomattavasti alle kaikkien muiden länsimaiden tason. Kanadan valtio maksoi myös vientitukea maasta viedyille äänitteille. Järjestelmä korvattiin 1.10.1988 lähtien maan levy-yhtiöiden, taitelijoiden ja julkaisijoiden välisellä sopimuksella, jonka mukaan tekijänoikeusmaksu oli 5,25 centtiä raita. Jo tätä ennen v. 1988 aikana Teosto oli perinyt ylimääräistä tekijänoikeusmaksua Kanadasta Suomeen tuotavista äänitteistä, koska Kanadan vanha tekijänoikeusjärjestelmä tulkittiin kansainvälisten sopimusten vastaiseksi. Huom! Kanadan centti on noin 3,6 penniä (30.10.1989).

Lähteet: Hellman, Heikki ja Vahtokari, Reijo: Kapitalismin kulttuuri ja kulttuuriteollisuuden toimintaedellytykset. Aineistoa massakulttuurin ja suomalaisen ääniteteollisuuden tutkimukseen. Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos. Julkaisuja n:o 43/1979; Ulkomaankauppa, SVT 1A, Tullihallitus

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

3. ÄÄNITTEIDEN¹⁾ KAPPALEMÄÄRÄINEN TUONTI ALKUPERÄMAITTAIN²⁾ VUOSINA 1976 JA 1980-1988 JA TUONNIN ARVO VUONNA 1988

Maa	1976	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988 ⁶⁾		
	%										Kpl	%
Äänilevyt												
Tanska	0,1	0,1	0,1	0,5	0,4	0,7	0,3	0,4	0,2	1 095	0,0	22
Norja	2,7	3,4	4,4	3,8	1,1	0,0	-	0,1	0,3	1 193	0,0	22
Ruotsi	6,0	10,9	11,6	13,2	8,0	7,7	6,1	7,5	6,1	288 814	8,3	4 377
Saksan liittot..	17,1	10,9	17,6	13,1	10,9	14,4	21,9	26,7	26,0	831 831	24,0	13 490
Itävalta	0,2	-	-	-	-	-	-	0,4	0,2	761	0,0	32
Belgia ³⁾	0,4	0,0	0,1	0,2	0,7	0,2	1,1	0,3	0,2	6 705	0,2	134
Espanja	0,2	0,1	0,1	0,4	0,5	0,4	0,2	-	0,2	38 193	1,1	521
Ranska	2,7	1,5	2,0	1,3	1,4	0,9	0,9	1,0	1,6	19 009	0,5	390
Kreikka	0,1	0,1	0,1	-	-	-	-	-	-	2 309	0,1	36
Irlanti	-	0,1	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Italia	0,4	0,4	0,4	3,7	4,9	1,3	1,8	1,1	1,6	91 661	2,6	830
Alankomaat	11,4	10,2	23,4	22,0	25,5	22,4	26,9	28,5	24,3	910 949	26,3	10 975
Portugali	-	0,1	0,1	-	0,1	-	-	-	0,1	6 255	0,2	48
Iso-Britannia ..	39,7	15,4	22,6	23,3	36,9	48,0	35,7	24,2	19,4	743 497	21,5	11 219
Sveitsi	0,2	0,3	-	0,1	0,0	0,0	0,1	1,1	5,2	1 414	0,0	28
Unkari	-	-	0,2	0,0	0,1	0,1	-	0,1	-	5 015	0,2	34
Tšekkoslovakia .	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	-	-	-	-	-	-	-
Neuvostoliitto ..	1,4	0,4	0,3	-	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	3 833	0,1	54
Yhdysvallat	16,8	45,1	13,5	14,7	6,3	2,0	3,2	2,8	3,6	273 082	7,9	4 172
Kanada	-	0,5	2,7	2,6	2,5	1,3	1,2	4,1	8,1	195 867	5,7	4 357
Brasilia	-	0,2	0,1	-	-	-	-	0,1	-	-	-	-
Meksiko	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-
Japani	0,2	-	0,1	0,0	0,1	0,4	0,5	1,4	1,1	3 161	0,1	107
Filippiinit	-	-	0,1	0,8	0,1	-	-	-	-	-	-	-
Hongkong	-	-	-	0,0	0,3	-	-	-	1,0	20 802	0,6	86
Korean tasavalta	-	-	-	-	-	-	-	-	0,3	-	-	-
Australia	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1	11 781	0,3	160
Erittelemätön ⁴⁾	0,2	0,2	0,3	0,2	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	1 648	0,0	40
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	51 134
Kappaletta ...	525,2⁴⁾	3805797	2914756	4148217	4529221	4794846	4334551	3990596	4496743	3 459 875		

Kasetit

Tanska	1,4	6,4	10,6	3,5	1,5	7,2	22,8	22,6	5,0	161 408	8,8	558
Norja	2,0	4,3	3,8	4,6	1,8	-	-	-	0,4	2 336	0,2	67
Ruotsi	15,6	21,3	17,4	12,6	15,4	13,5	11,4	9,8	9,6	192 127	10,5	2 608
Saksan liittot..	21,8	8,7	10,1	13,2	12,3	14,6	19,2	16,2	18,0	234 680	12,8	4 463
Belgia ³⁾	0,5	-	-	0,3	0,4	0,6	0,6	0,8	-	-	-	-
Espanja	0,8	-	-	1,1	2,9	1,3	0,2	-	-	24 299	1,3	127
Ranska	2,5	0,3	0,8	0,3	1,2	0,3	0,3	0,2	3,4	6 054	0,3	324
Italia	1,4	0,8	0,6	4,1	2,7	0,6	3,0	0,6	1,0	84 840	4,6	286
Alankomaat	12,6	14,0	27,6	24,6	29,8	30,7	30,8	25,9	30,3	459 766	25,1	4 195
Iso-Britannia ..	27,7	14,9	18,2	19,2	9,5	19,5	5,7	11,4	18,1	463 423	25,3	6 332
Sveitsi	2,9	5,8	6,4	4,9	10,4	9,2	3,5	7,9	5,3	45 654	2,5	388
Yhdysvallat	7,2	22,0	3,9	9,3	4,2	1,2	0,9	2,9	0,4	30 285	1,6	1 137
Meksiko	-	-	-	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-
Japani	-	-	0,1	0,2	1,8	1,1	1,6	1,2	1,3	3 297	0,2	78
Hongkong	2,8	-	-	1,9	5,9	-	-	-	-	35 257	1,9	514
Singapore	-	0,7	-	-	-	-	-	-	-	242	0,0	50
Kanada	-	-	-	-	-	-	-	0,2	3,9	38 014	2,1	762
Portugali	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7	34 210	1,9	198
Neuvostoliitto .	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1	-	-	-
Itävalta	-	-	-	-	-	-	-	-	1,0	7 559	0,4	143
Australia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 684	0,4	74
Erittelemätön ⁵⁾	0,8	0,8	0,5	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,4	1 725	0,1	42
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	22 348
Kappaletta ..	64,2⁴⁾	1367985	1230814	1353402	1389975	1473228	1504548	1623121	1761092	1 832 860		

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

3. ÄÄNITTEIDEN¹⁾ KAPPALEMÄÄRÄINEN TUONTI ALKUPERÄMAITAIN²⁾ VUOSINA 1976 JA 1980-1988 JA TUONNIN ARVO VUONNA 1988

Maa	1976	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988 ³⁾		
	%									Kpl	%	Tuonnin arvo 1000 mk
CD-levyt												
Itävalta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	136 425	9,4	2 278
Belgia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8 348	0,6	137
Sveitsi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	131 579	9,1	1 471
Saksan-liittot.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	347 714	24,0	10 633
Tanska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	85 250	5,9	871
Espanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 705	0,1	45
Ranska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23 376	1,6	628
Iso-Britannia ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	272 406	18,8	6 826
Italia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10 628	0,7	200
Alankomaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	168 020	11,6	2 549
Norja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70 470	4,9	814
Portugali	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 856	0,5	116
Ruotsi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75 899	5,2	1 707
Japani	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10 413	0,7	283
Korean tasavalta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48 417	3,3	629
Kanada	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8 499	0,6	308
USA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37 218	2,6	1 593
Australia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 366	0,2	55
Erittellemtön ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61	0,0	3
Yhteensä	-	-	-	-	-	-	-	-	-		100,0	31 146
Kappaletta ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 445 644		

1) Muiden kuin kielenopetukseen tarkoitettujen äänitteiden.

2) Alkuperämaa on äänitteen valmistusmaa, ei äänitteen sisällön alkuperämaa.

3) Belgian lisäksi Luxemburg vuoteen 1978 asti.

4) Tonnia.

5) Ulkomaankauppatilastossa yksittäiset maat on nimikkeessä mainittu vain mikäli tuonti niiden osalta on ollut vähintään 20 000 mk.

6) Vuoteen 1987 saakka CD-levyjä ei ole tilastoitu erikseen vaan ne sisältyvät LP-levyihin.

Lähde: SVT 1A: Ulkomaankauppa, vuosilta 1976-87, Tullihallitus

3. TALLENVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

4. LEVYSOITTIMIEN JA NAUHUREIDEN KAPPALEMÄÄRÄINEN TUONTI ALKUPERÄMAITTAIN VUOSINA 1976 JA 1980-1987 JA TUONNIN ARVO VUONNA 1987

Maa	1976	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987		
	%								kpl	%	Tuonnin arvo 1000 mk
Levysoittimet											
Tanska.....	1,0	0,4	0,2	0,4	0,3	0,3	0,5	0,3	469	0,6	375
Norja.....	-	-	-	-	-	0,1	-	-	-	-	-
Ruotsi.....	0,6	0,5	0,2	-	-	-	0,1	-	491	0,6	333
Saksan liittot. ..	5,0	12,4	4,4	2,6	1,0	1,0	1,7	1,5	2 126	2,8	1 243
Belgia ¹⁾	62,0	8,3	15,8	13,9	12,1	9,6	6,0	9,0	4 163	5,4	2 847
Espanja.....	0,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ranska.....	0,4	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-
Italia.....	2,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alankomaat.....	1,7	0,9	-	0,1	0,2	0,6	-	-	91	0,1	131
Iso-Britannia....	21,0	3,5	1,0	2,3	-	0,7	0,8	0,1	66	0,1	78
Sveitsi.....	0,4	-	-	-	-	-	-	0,0	11	0,0	41
Tšekkoslovakia...	-	-	-	-	0,4	0,3	0,2	-	-	-	-
Yhdysvallat.....	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brasilia.....	-	-	-	-	0,3	-	-	-	-	-	-
Japani.....	5,2	73,3	78,3	80,7	83,8	84,9	88,7	84,0	58 520	76,3	31 845
Korean tasavalta..	-	0,6	-	-	-	0,5	0,9	2,5	1 690	2,2	268
Taiwan.....	-	-	-	-	1,9	0,9	1,1	2,6	8 194	10,7	1 839
Kanada.....	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	10	0,0	36
Singapore.....	-	-	-	-	-	-	-	-	750	1,0	375
Erittelemätön ²⁾ ..	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	123	0,2	50
Yhteensä.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	39 461
Kappaletta.....	118 476	61 172	76 063	58 353	68 491	67 454	75 534	82 315	76 704		
Nauhurit³⁾											
Tanska.....	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	441	0,2	820
Norja.....	2,1	1,3	0,5	1,0	0,9	0,4	0,3	0,5	490	0,2	1 043
Ruotsi.....	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	217	0,1	123
Saksan liittot. ..	0,9	1,5	0,8	1,0	0,5	0,4	0,3	1,6	1 120	0,5	1 763
Itävalta.....	7,1	2,1	2,4	6,2	1,4	1,2	0,8	1,9	1 177	0,5	825
Belgia ¹⁾	46,9	6,4	6,3	8,5	8,9	1,7	1,5	0,8	599	0,3	164
Ranska.....	0,0	-	0,1	-	-	-	0,1	-	-	-	-
Italia.....	-	-	0,0	0,1	1,0	0,1	-	-	19	0,0	48
Alankomaat.....	2,3	0,2	0,0	0,1	0,0	0,7	1,1	0,0	29	0,0	213
Portugali.....	-	-	-	-	0,1	-	0,1	0,2	-	-	-
Iso-Britannia....	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2	0,3	0,1	0,0	94	0,0	388
Sveitsi.....	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	109	0,0	2 157
Unkari.....	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	-
Neuvostoliitto...	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23	0,0	56
Yhdysvallat.....	0,1	0,5	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	150	0,1	187
Japani.....	36,8	69,3	67,4	68,6	77,3	80,2	83,4	75,5	116 992	52,4	32 599
Korean tasavalta..	0,7	12,5	11,8	10,0	4,0	8,0	7,7	2,6	14 020	6,3	1 086
Taiwan.....	0,4	2,4	2,3	1,7	0,9	1,3	1,8	4,5	28 497	12,8	1 900
Filippiinit.....	-	0,1	-	-	-	-	-	-	600	0,3	69
Hongkong.....	0,2	1,7	6,7	1,4	2,1	1,9	0,6	6,4	41 128	18,4	1 798
Singapore.....	1,7	1,2	0,6	0,7	2,3	3,6	1,8	2,1	6 989	3,1	729
Malesia.....	-	-	0,0	-	-	-	-	-	711	0,3	80
Kiina.....	-	-	-	-	-	-	0,3	3,5	9 672	4,3	364
Erittelemätön ²⁾ ..	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	47	0,0	16
Yhteensä.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	46 428
Kappaletta.....	201 744	118 907	158 354	108 684	157 317	330 035	289 715	188 210	223 124		

1) Belgian lisäksi Luxemburg vuonna 1975.

2) Ulkomaankauppatilastossa yksittäiset maat on nimikkeessä mainittu vain, mikäli tuonti niiden osalta on ollut vähintään 20 000 mk.

3) V. 1975 nauhureissa on mukana myös nauhalla toimivat sanelukoneet.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

5. ÄÄNITTÄMÄTTÖMIEN KASETTIEN TUONTI ALKUPERÄMAITTAIN VUOSINA 1976-1988 JA TUONNIN ARVO VUONNA 1988

Maa	1976	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988		
	%									Kpl	%	Tuonnin arvo 1000 mk
Tanska	0,1	0,6	-	-	-	-	0,2	-	-	-	-	-
Norja	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	-	-	-	-	-
Ruotsi	0,2	0,5	0,1	0,1	1,0	1,1	0,5	0,4	1,5	13 103	0,2	63
Saksan liittotasavalta	30,8	21,1	23,0	17,4	23,4	16,9	18,5	11,5	16,8	804 819	13,5	2 616
Itävalta	0,8	1,1	0,9	1,2	1,1	1,1	1,4	-	0,1	-	-	-
Belgia ¹⁾	1,9	5,8	10,7	7,0	13,2	12,3	8,1	6,6	4,9	186 902	3,1	499
Espanja	-	-	2,7	8,1	-	-	-	-	-	5 520	0,1	42
Ranska	0,0	0,0	1,0	2,7	4,6	5,4	8,0	5,3	5,7	323 244	5,4	1 165
Irlanti	-	-	0,2	0,1	3,6	1,4	-	-	0,1	-	-	-
Italia	7,4	11,0	15,0	9,4	8,6	0,8	0,0	0,8	-	-	-	-
Alankomaat	4,8	2,7	0,0	0,1	-	-	1,4	0,1	-	122	0,0	32
Portugali	2,5	0,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iso-Britannia ..	5,8	0,8	0,9	0,9	0,0	0,3	0,1	0,0	0,3	28 610	0,5	108
Sveitsi	2,4	2,8	1,2	1,7	0,1	0,4	0,1	0,1	-	91 820	1,5	338
Yhdysvallat	6,3	15,6	8,4	0,8	0,4	1,4	0,9	0,7	0,8	72 981	1,2	361
Japani	6,6	13,3	19,2	26,4	31,2	41,0	45,1	54,1	51,6	3 086 409	51,7	14 039
Hongkong	30,3	23,3	12,8	10,2	7,5	7,1	3,3	3,9	3,4	227 059	3,8	476
Korean tasavalta	-	0,7	3,7	13,7	5,2	10,7	12,3	16,3	13,6	899 395	15,1	1 976
Signapore	-	-	-	0,0	-	-	-	-	-	98 855	1,7	296
Taiwan	-	-	-	0,0	-	-	-	-	0,2	83 542	1,4	392
Israel	-	0,0	0,1	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Turkki	-	-	-	-	-	-	-	-	0,3	36 800	0,6	81
Australia	-	-	-	-	-	-	-	-	0,3	-	-	-
Erittelemätön ²⁾	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,5	10 078	0,2	38
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	22 522
Kappaletta ...	495,8 ³⁾	5449103	5413414	6732504	6289306	4973494	6710351	7060629	5700140	5 969 259		

1) Belgian lisäksi Luxemburg vuoteen 1978 asti.

2) Ulkomaankauppatilastossa yksittäiset maat on nimikkeessä mainittu vain, mikäli tuonti niiden osalta on ollut vähintään 20 000 mk.

3) Tonnia.

Lähde: SVT 1A: Ulkomaankauppa, vuosilta 1976-88, Tullihallitus

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

6. ÄÄNITTEIDEN NIMIKKEITTÄINEN TUOTANTO SUOMESSA VUOSINA 1983-1987

Vuosi	Singlet ¹⁾		LP-levyt ¹⁾		Kasetit		CD-levyt		Äänikirjat		Avokelanauhat		Yhteensä	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
1983 ...	377	21,1	511	28,6	896	50,2	-	-	-	-	-	-	1 784	100,0
1984 ...	392	22,3	510	29,0	837	47,6	-	-	17	1,0	1	0,1	1 757 ²⁾	100,0
1985 ...	380	20,3	489	26,1	981	52,4	-	-	22	1,2	1	0,1	1 873 ³⁾	100,0
1986 ...	390	18,3	571	26,8	1 123	52,7	9	0,4	36	1,7	-	-	2 129	100,0
1987 ...	405	20,8	516	26,5	924	47,5	23	1,2	78	4,0	-	-	1 946	100,0

1) EP-levyt on sijoitettu eri luokkiin koon mukaan: Singlen kokoiset EP-levyt singlelevyihin, LP:n kokoiset LP-levyihin. Maxi-singlet on sijoitettu LP-levyihin.

2) 22 kpl jälkilähetysenä vuodelta 1983.

3) Tästä 6 kpl jälkilähetysenä vuodelta 1984.

Lähde: Jyväskylän yliopiston kirjasto

7. ÄÄNITTEIDEN VALMISTUS SUOMESSA VUOSINA 1981-1987

Äänitteiden valmistus							
1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	
1 000 kpl							

Standardituottajat¹⁾IFPI:iin²⁾ kuuluvat

Singlet	36	77	167	111
EP-levyt	-	5	-	-
LP-levyt	1 604	1 503	1 350	1 403
Kasetit	2 582	2 474	1 959	2 015
Yhteensä	3 378	3 345	3 762	4 222	4 059	3 476	3 530

IFPI:iin²⁾ kuulumattomat

Singlet	3	39	59	66
EP-levyt	-	-	-	-
LP-levyt	725	496	568	496
Kasetit	900	601	762	748
Yhteensä	1 635	1 986	1 772	1 628	1 135	1 389	1 310

Satunnaistuottajat³⁾

Singlet	71	81	35	43	30	37	56
EP-levyt	3	9	8	4	8	12	10
LP-levyt	156	138	198	384	245	212	184
Kasetit	742	1 232	972	1 441	816	934	1 244
Yhteensä	972	1 459	1 212	1 872	1 099	1 195	1 494

Yhteensä 5 985 6 790 6 746 7 722 6 293 6 060 6 334

1) Pääasiallisena toimintana äänitteiden tuottaminen. Lukumäärä vuonna 1981 25 kpl, v. 1982 24 kpl, v. 1983 25 kpl, v. 1984 28 kpl, v. 1985 33 kpl, v. 1986 31 kpl, v. 1987 31 kpl ja v. 1988 26 kpl.

2) International Federation of Phonogram and Videogram Producers, Suomen jäsenjärjestö Ääni- ja Kuvataillennetuottajat r.y.

3) Satunnaistuottajien luvut vuosilta 1983 ja 1984 eivät ole vertailukelpoisia keskenään.

4) Vuodelta 1988 tuotannon erittely ei ollut saatavissa. Äänitteitä valmistettiin 6,2 miljoonaa kappaletta, josta äänilevyjä 2,7 miljoonaa ja kasetteja 3,5 miljoonaa kappaletta.

Lähde: Teosto/Ääni- ja Kuvataillennetuottajat r.y.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

8. ÄÄNILEVYJEN, KASETTIEN JA CD-LEVYJEN MYYNTI¹⁾ VUOSINA 1961-1988

Vuosi	Singlet ja EP-levyt			LP-levyt			Kasetit ja stereo-8-nauhat ²⁾			CD-levyt			Yhteensä		
	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä ³⁾	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä

1 000 kpl

1961	477	507	984 ⁴⁾	7	57	64	-	-	-	484	564	1 048
1965	386	324	710	27	145	172	-	-	-	413	469	882
1970	269	139	408 ⁴⁾	195	555	750	48	66	114	-	-	-	512	760	1 272
1971	277	195	472	343	835	1 178	227	191	418	-	-	-	847	1 221	2 068
1972	274	203	477	424	1 045	1 469	392	343	735	-	-	-	1 090	1 591	2 681
1973	246	205	451	516	1 071	1 587	540	408	948	-	-	-	1 302	1 684	2 986
1974	188	185	373	556	1 057	1 613	569	411	980	-	-	-	1 313	1 653	2 966
1975	270	193	463 ⁴⁾	834	1 099	1 933	1 034	526	1 560	-	-	-	2 138	1 818	3 956
1976	216	180	396	993	1 171	2 164	1 505	579	2 084	-	-	-	2 714	1 930	4 644
1977	259	206	465	1 068	1 324	2 392	1 544	671	2 215	-	-	-	2 871	2 201	5 072
1978	214	220	434	817	1 219	2 036	1 209	622	1 831	-	-	-	2 240	2 061	4 301
1979	219	226	445	822	1 330	2 152	1 136	648	1 784	-	-	-	2 177	2 204	4 381
1980	221	250	471 ⁴⁾	937	1 397	2 334	1 424	627	2 051	-	-	-	2 582	2 274	4 856
1981	290	314	604 ⁴⁾	1 195	1 455	2 650	1 672	692	2 364	-	-	-	3 157	2 461	5 618
1982	316	291	607	1 156	1 433	2 589	1 812	558	2 370	-	-	-	3 284	2 282	5 566
1983	282	302	584	941	1 596	2 537	1 827	659	2 486	-	-	-	3 050	2 557	5 607
1984	311	264	575	1 017	1 543	2 560	2 641	644	3 285	-	-	-	3 969	2 451	6 420
1985	296	319	615 ⁴⁾	1 134	1 825	2 959	2 365	694	3 059	-	-	-	3 795	2 838	6 633
1986	178	289	467	999	2 011	3 010	1 764	799	2 563	-	-	-	2 941	3 099	6 040
1987	176	256	432	1 044	1 816	2 860	1 767	822	2 589	34	215	249	2 987	2 894	5 881
1988	229	260	489	1 104	1 742	2 846	1 631	832	2 463	125	555	680	2 964	2 834	5 798

%

1961	48,5	51,5	100,0	10,9	89,1	100,0	-	-	-	46,2	53,8	100,0
1965	54,4	45,6	100,0	15,7	84,3	100,0	-	-	-	46,8	53,2	100,0
1970	65,9	34,1	100,0	26,0	74,0	100,0	42,1	57,9	100,0	-	-	-	40,3	59,7	100,0
1971	58,7	41,3	100,0	29,1	70,9	100,0	54,3	45,7	100,0	-	-	-	41,0	59,0	100,0
1972	57,4	42,6	100,0	28,9	71,1	100,0	53,3	46,7	100,0	-	-	-	40,7	59,3	100,0
1973	54,5	45,5	100,0	32,5	67,5	100,0	57,0	43,0	100,0	-	-	-	43,6	56,4	100,0
1974	50,4	49,6	100,0	34,5	65,5	100,0	58,1	41,9	100,0	-	-	-	44,3	55,7	100,0
1975	58,3	41,7	100,0	43,1	56,9	100,0	66,3	33,7	100,0	-	-	-	54,0	46,0	100,0
1976	54,5	45,5	100,0	45,9	54,1	100,0	72,2	27,8	100,0	-	-	-	58,4	41,6	100,0
1977	55,6	44,4	100,0	44,6	55,4	100,0	69,7	30,3	100,0	-	-	-	56,6	43,4	100,0
1978	49,3	50,7	100,0	40,1	59,9	100,0	66,0	34,0	100,0	-	-	-	52,1	47,9	100,0
1979	49,2	50,8	100,0	38,2	61,8	100,0	63,7	36,3	100,0	-	-	-	49,7	50,3	100,0
1980	46,9	53,1	100,0	40,2	59,8	100,0	69,4	30,6	100,0	-	-	-	53,2	46,8	100,0
1981	48,0	52,0	100,0	45,1	54,9	100,0	70,7	29,3	100,0	-	-	-	56,2	43,8	100,0
1982	52,1	47,9	100,0	44,7	55,3	100,0	76,5	23,5	100,0	-	-	-	59,0	41,0	100,0
1983	48,3	51,7	100,0	37,1	62,9	100,0	73,5	26,5	100,0	-	-	-	54,4	45,6	100,0
1984	54,1	45,9	100,0	39,7	60,3	100,0	80,4	19,6	100,0	-	-	-	61,8	38,2	100,0
1985	48,1	51,9	100,0	38,3	61,7	100,0	77,3	22,7	100,0	-	-	-	57,2	42,8	100,0
1986	38,1	61,9	100,0	33,2	66,8	100,0	68,8	31,2	100,0	-	-	-	48,7	51,3	100,0
1987	40,7	59,3	100,0	36,5	63,5	100,0	68,3	31,7	100,0	13,7	86,3	100,0	50,8	49,2	100,0
1988	46,8	53,2	100,0	38,8	61,2	100,0	66,2	33,8	100,0	18,4	81,6	100,0	51,1	48,9	100,0

1) Sisältää Ääni- ja Kuvatalennetuottajat r.y.:een (vuoteen 1977 Äänilevytuottajat r.y.) kuuluvien jäsentuottajien tuonnin ja myynnin. Vuoteen 1976 saakka jäsentuottajien osuus arvioidusta kokonaisymyynnin arvosta oli n. 80-90 %. Sen jälkeen osuus on laskenut ja oli vuonna 1985 n. 61 %:iin.

2) Sisältää stereo-8-nauhat vuoteen 1976 saakka.

3) Raha-automaattiyhdistys on ostanut vuosittain huomattavan osan myydyistä single-levyistä. Esim. vuonna 1980 se osti n. 200 000 singleä.

4) EP-levyjen osuus on vaihdellut eri vuosina; 1961 myytiin 220 000, 1970 21 500, 1975 1 600, 1980 34 500, 1981 80 600 ja 1985 142 800 kappaletta.

Lähde: Ääni- ja Kuvatalennetuottajat r.y.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

9. ÄÄNILEVYJEN, KASSETTIEN JA CD-LEVYJEN MYYNNIN¹⁾ ARVO VUOSINA 1971-1988

Vuosi	Äänilevyt			Kasetit ²⁾			CD-levyt			Äänilevyt ja kasetit yhteensä		
	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä	Koti-maiset	Ulko-maiset	Yhteensä
	Milj. mk											
1971	9,1	17,7	26,8	5,9	5,0	10,9	-	-	-	15,0	22,7	37,7
1972	10,8	21,6	32,4	9,8	8,5	18,3	-	-	-	20,6	30,1	50,5
1973	13,6	25,1	38,7	14,2	10,9	25,1	-	-	-	27,8	36,0	63,8
1974	15,0	28,2	43,2	15,9	12,4	28,3	-	-	-	30,9	40,6	71,5
1975	24,0	29,7	53,7	29,5	15,6	45,1	-	-	-	53,5	45,3	98,8
1976	31,1	34,3	65,4	44,1	18,6	62,7	-	-	-	75,2	52,9	128,1
1977	36,5	44,5	81,0	50,4	24,2	74,6	-	-	-	86,9	68,7	155,6
1978	31,3	44,8	76,1	40,3	22,0	62,3	-	-	-	71,6	66,8	138,4
1979	32,7	51,5	84,1	37,7	23,0	60,7	-	-	-	70,4	74,5	144,9
1980	41,1	58,7	99,8	48,9	24,4	73,3	-	-	-	90,0	83,1	173,1
1981	56,5	70,2	126,6	60,8	29,5	90,4	-	-	-	117,3	99,7	217,0
1982	59,4	71,7	131,1	65,9	25,6	91,5	-	-	-	125,3	97,3	222,6
1983	54,2	89,5	143,7	72,4	34,0	106,4	-	-	-	126,6	123,5	250,1
1984	60,2	92,3	152,5	105,4	36,9	142,3	-	-	-	165,6	129,2	294,8
1985	69,9	111,4	181,3	101,4	40,0	141,4	-	-	-	171,3	151,4	322,7
1986	62,2	134,1	196,3	77,9	46,8	124,7	-	-	-	140,1	181,0	321,0
1987	62,4	113,6	176,0	79,2	45,5	124,7	3,7	22,7	26,4	141,6	159,1	300,7
1988	65,7	102,9	168,6	78,4	48,2	127,6	11,1	50,9	62,0	145,1	151,1	296,2

1) Sisältää Ääni- ja Kuvatallennetuottajat r.y.:een (vuoteen 1977 Äänilevytuottajat r.y.) kuuluvien jäsentuottajien tuonnin ja myynnin.
Vuoteen 1976 saakka jäsentuottajien osuus arvioidusta kokonaismyynnin arvosta oli n. 80-90 %. Sen jälkeen osuus on laskunut ja oli vuonna 1985 n. 61 %.

2) Sisältää stereo-8-nauhat vuoteen 1976 saakka.

Lähde: Ääni- ja Kuvatallennetuottajat r.y.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

2. ÄÄNITTEET

10. ÄÄNITTEIDEN JA ÄÄNIKIRJOJEN KÄYTTÖ KUNNALLISISSA KIRJASTOISSA¹⁾
VUOSINA 1985 JA 1987

	Äänitteiden soittokerrat	Kuuntelijat	Äänikirjojen kotilainat
	Kpl		
Kaupungit			
1985	559 101	755 575	37 090
1987	549 226	596 709	522 082
Muut kunnat			
1985	355 719	579 464	9 543
1987	295 487	469 501	365 048
Yhteensä			
1985	914 820	1 335 039	46 633
1987	845 326	1 066 210	887 130

1) Ahvenanmaan maakunta ei ole luvuissa mukana.

Lähde: Kouluhallitus, kirjastotoimisto

11. KUNNALLISTEN KIRJASTOJEN ÄÄNITEAINEISTO VUONNA 1987 LÄÄNEITTÄIN¹⁾

Lääni	Musiikkiäänitteitä	Muita äänitteitä
	Kpl	
Uudenmaan	126 958	54 854
Turun ja Porin	86 606	40 199
Hämeen	105 297	39 514
Kymen	47 020	20 389
Mikkelin	36 920	15 539
Pohjois-Karjalan	31 900	13 922
Kuopion	38 649	22 068
Keski-Suomen	49 340	17 794
Varsinais-Suomen	71 344	37 489
Oulun	109 718	38 978
Lapin	48 551	25 815
Yhteensä	752 303	326 561
Kaupungit	493 698	184 198
Muut kunnat	258 605	142 363

1) Avenanmaan maakunta ei ole mukana luvuissa.

Lähde: Kouluhallitus, kirjastotoimisto

3. TALLENNEVIESTINTÄ
2. ÄÄNITTEET
12. LEVYJEN JA KASETTIEN KUUNTELU VÄESTÖRYHMITÄIN HELMIKUUSSA¹⁾ 1989

	Kuunnelleiden osuus	Kuunteluun keskimäärin käytetty aika
	%	min.
SUKUPUOLI		
Yhteensä	20	17
Mies	20	16
Nainen	20	18
IKÄ		
Yhteensä	20	17
9 - 14	35	33
15 - 24	72	46
25 - 34	14	17
35 - 44	11	11
45 - 64	5	5
65 - 75	2	3
KOULUTUS		
Yhteensä	20	17
Alempi aste	15	14
Keskiaste	32	23
Ylempi aste	20	18
AMMATTI		
Yhteensä	20	17
Työntekijät	14	13
Alemmat toimihenkilöt	15	14
Ylemmät toimihenkilöt	10	12
Maatalousyrittäjät	3	4
Muut yrittäjät	15	14
Perheenemännät	10	13
Eläkeläiset	3	5
Koululaiset ja opiskelijat	60	43
ASUINKUNTA		
Yhteensä	17	20
Pääkaupunkiseutu	18	22
Turku, Tampere	17	20
Muut kaupungit, muut kunnat	16	19
PÄIVÄ		
Keskim. pñä	17	20
Arkisin	17	19
Lauantaisin	16	24
Sunnuntaisin	17	22

1) Tiedot perustuvat 9 - 75-vuotiaiden suomenkielisten keskuudessa tehtyyn päiväkirjatutkimukseen. Tutkimusviikko oli 6. - 12.2.1989. Otos oli 1 500 henkeä, josta päiväkirjan palautti 50,8 %.

Lähde: Erholm Erja, Radiokuuntelu helmikuussa 1989. Oy Yleisradio Ab. Suunnittelu- ja tutkimusosasto. Sarja D 14/1989

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

1. ELOKUVATEATTEREIDEN LUKUMÄÄRÄ, KAUPUNKITEATTEREIDEN OSUUS, ISTUMAPAIKAT, ELOKUVISSA KÄYNNIT SEKÄ ELOKUVALIPUN KESKIHINTA VUOSINA 1938-1988

Vuosi	Elokuva- teatte- reita	Elokuva- saleja	Elokuva- saleista kaupun- geissa	Kuntia, joissa on elokuva- teatteri	Niiden kuntien osuus, joissa on elokuva- teatteri	Istuma- paikkoja	Näytäntöjä	Elokuvilla käyntejä	Käyntejä asukasta kohti	Elokuvalipun keskihinta
	Kpl	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	Kpl	Milj. kpl	Kpl	Mk
1938	316	316	44,3	135	22,4	90 800	..	17,0	4,7	..
1950	507	507	34,5	267	48,8	146 600	..	25,7	6,4	..
1955	588	588	31,0	299	54,6	164 700	..	33,6	7,9	..
1960	610	610	33,0	316	57,7	171 000	..	24,6	5,4	..
1965	384	384	42,7	220	40,3	116 400	..	10,9	2,4	..
1970	330	330	45,2	194	37,5	100 700	..	11,7	2,5	2,74
1971	330	331	44,4	196	38,1	100 900	..	13,9	3,0	3,45
1972	316	318	46,5	198	38,7	97 700	126 900	10,1	2,2	4,33
1973	306	308	48,7	194	40,2	95 000	133 400	10,9	2,3	4,88
1974	306	311	58,2	174	36,2	94 800	132 400	9,6	2,0	6,54
1975	310	317	58,4	178	37,3	95 200	132 800	9,6	2,0	7,40
1976	303	310	57,1	178	37,4	94 200	131 600	8,8	1,9	8,78
1977	308	316	65,2	174	37,5	93 100	126 400	9,0	1,9	10,08
1978	301	314	67,5	170	36,6	91 100	128 300	9,8	2,1	11,07
1979	313	336	69,3	171	36,9	91 500	143 900	10,1	2,1	12,21
1980	317	352	70,7	177	38,1	93 700	163 800	9,9	2,1	13,39
1981	312	362	68,2	176	38,2	93 600	176 500	9,4	2,0	14,97
1982	305	357	73,4	178	38,6	88 000	163 900	9,1	1,9	16,41
1983	318	368	71,2	181	39,3	85 400	167 100	9,1	1,9	18,98
1984	312	370	68,6	180	39,0	91 200	167 700	7,6	1,6	21,96
1985	305	378	72,5	184	39,9	88 800	164 600	6,7	1,4	24,60
1986	271	344	73,2	187	40,6	87 100	156 400	6,3	1,3	24,72
1987	256	328	72,5	182	39,5	74 300	144 100	6,5	1,3	20,89
1988	261	344	72,3	183	39,7	69 800	152 600	6,7	1,4	22,71

Lähteet: Suomen elokuvasäätiö;
Suomen tilastollinen vuosikirja

2. ELOKUVATEATTERIT, KATSOJAMÄÄRÄT JA NÄYTÄNNÖT KUNTATYYPEITTÄIN VUONNA 1988

Elokuvateatteripaikkakunta	Asukasluku		Elokuviskäyntejä			Elokuva- saleja	Käyntejä/ elokuva- sali	Näytäntöjä	Käyntejä/ näytäntö
	Henkeä	%	1 000 kpl	%	Asukasta kohti				
Helsinki	489 929	9,9	2 536	35,1	5,2	40	63 400	42 700	59
Turku	160 496	3,2	489	6,8	3,0	13	37 600	12 300	39
Tampere	170 575	3,4	465	6,4	2,7	15	31 000	12 000	38
Oulu	98 674	2,0	244	3,4	2,5	14	17 400	7 000	34
Jyväskylä	65 771	1,3	214	3,0	3,3	7	30 600	4 400	48
Lahti	93 659	1,9	193	2,7	2,1	7	27 500	4 900	39
Kuopio	79 009	1,6	157	2,2	2,0	6	26 200	4 000	39
Vaasa	53 743	1,1	135	1,9	2,5	6	22 600	2 700	51
Lappeenranta	53 772	1,1	127	1,8	2,4	5	25 500	2 900	43
Pori	77 364	1,6	121	1,7	1,6	5	24 300	2 800	43
Yhteensä	1 342 992	27,1	4 681	64,8	3,5	118	39 700	95 700	49
Muut kaupungit	1 681 047	33,9	2 255	31,2	1,3	138	16 300	48 600	46
Muut kunnat	699 714	14,1	294	4,1	0,4	98	3 000	8 300	35
Elokuvateatteripaikka- kunnat yhteensä	3 723 753	75,2	7 230	100,0	1,9	354	20 400	152 500	47
Koko maa	4 954 446	100,0	7 230	100,0	1,5	354	20 400	152 500	47

Lähde: Suomen elokuvasäätiö: Elokuvatilastot 1988

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

3. VALTION ELOKUVATARKASTAMON TARKASTAMAT PITKÄT ELOKUVAT VUOSINA 1938-1988

Vuosi	Ulkomaiset			Kotimaiset			Yhteensä ²⁾			Leikatut ³⁾	Kielletyt ³⁾
	Verotetut	Vero- vapaat ¹⁾	Yhteensä	Verotetut	Vero- vapaat ¹⁾	Yhteensä	Verotetut	Vero- vapaat ¹⁾	Yhteensä		
1938	340	7	347	-	19	19	340	26	366	48	11
1945	221	5	226	21	-	21	242	5	247	3	1
1950	346	31	377	27	85	112 ⁴⁾	373	116	489	48	16
1955	357	58	415	18	19	37	375	77	452	38	23
1960	445	25	470	1	17	18	446	42	488	56	48
1965	473	64	537	7	2	9	480	66	546	56	27
1970	270	39	309	12	1	13	282	40	322	33	14
1971	322	38	360	11	1	12	333	39	372	37	25
1972	340	32	372	6	4	10	346	36	382	35	29
1973	315	88	403	5	4	9	320	92	412	66	34
1974	351	32	383	2	-	2	353	32	385	73	20
1975	284	28	312	5	9	14	289	37	326	48	41
1976	273	38	311	8	8	16	281	46	327	39	24
1977	278	31	309	9	1	10	287	32	319	45	14
1978	286	17	303	10	1	11	296	18	314	46	30
1979	335	30	365	7	2	9	342	32	374	42	14
1980	344	8	352	8	5	13	352	13	365	46	14
1981	412	17	429	12	1	13	424	18	442	63	22
1982	356	18	374	12	7	19	368	25	393	48	15
1983	411	16	427	17	4	21	428	20	448	42	18
1984	389	9	398	17	5	22	406	14	420	20	22
1985	411	22	433	36	20	56	447	42	489	24	17
1986	417	24	441	22	2	24	439	26	465	18	6
1987	449	15	464	17	2	19	466	17	483	6	7
1988	354	8	362	8	4	12	362	12	374	28	2

1) Opetuselokuvia.

2) P1. kielletyt pitkät elokuvat.

3) Yhteensä pitkät ja lyhyet elokuvat.

4) Vuonna 1950 oli paljon kotimaisten elokuvien uusintatarkastuksia.

Lähteet: Valtion elokuvatarkastamo;
Suomen tilastollinen vuosikirja

4. PITKIEN ELOKUVIEN ENSI-ILLAT VUOSINA 1938-1988

Vuosi	Kotimaisia	Ulkomaisia	Yhteensä	Kotimaisia	Ulkomaisia	Yhteensä	Elokuvia levityksessä
	Kpl			%			Kpl
1938/39 ¹⁾	20	293	313	6,4	93,6	100,0	..
1945	18	234	252	7,1	92,9	100,0	..
1950	14	377	391	3,6	96,4	100,0	..
1955	29	373	402	7,2	92,8	100,0	..
1960	18	330	348	5,2	94,8	100,0	..
1965	7	250	257	2,7	97,3	100,0	..
1970	12	209	221	5,4	94,6	100,0	..
1971	9	252	261	3,4	96,6	100,0	..
1972	6	234	240	2,5	97,5	100,0	1 745
1973	7	238	245	2,9	97,1	100,0	1 693
1974	3	235	238	1,3	98,7	100,0	1 687
1975	5	221	226	2,2	97,8	100,0	1 715
1976	9	191	200	4,5	95,5	100,0	1 693
1977	7	187	194	3,6	96,4	100,0	1 621
1978	10	198	208	4,8	95,2	100,0	1 547
1979	9	218	227	4,0	96,0	100,0	1 580
1980	11	225	236	4,7	95,3	100,0	1 608
1981	14	249	263	5,3	94,7	100,0	1 686
1982	17	197	214	7,9	92,1	100,0	1 669
1983	13	211	224	5,8	94,2	100,0	1 622
1984	20	202	222	9,0	91,0	100,0	1 455
1985	15	209	224	6,7	93,3	100,0	1 433
1986	29	200	229	12,6	87,3	100,0	1 297
1987	15	180	195	7,7	92,3	100,0	1 115
1988	16	172	188	8,5	91,5	100,0	995

1) Näytäntökausi.

Lähteet: Suomen elokuväsäätiö; Elokuvatilastot 1988

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

5. PITKIEN ELOKUVIEN ENSI-ILLAT ELOKUVATOIMISTOITTAIN 1979-1988

Toimisto	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	Yhteensä
Warner Bros. Oy	29	31	23	23	21	27	28	28	26	30	266
Adams Filmi Oy ²⁾	30	33	28	25	16	24	31	12	0	0	199
Finnkino Oy ²⁾	0	0	0	4	4	5	4	26	71	60	174
Kinosto Oy ²⁾	12	14	16	16	18	22	26	26	0	0	150
Kosmos-Filmi Oy	16	8	20	14	21	16	13	16	18	7	149
Suomi-Filmi Oy	19	21	21	23	19	21	9	3	1	0	137
United Pictures Oy	0	1	0	0	19	19	31	18	15	22	125
Kamras Filmi Oy	28	38	33	1	0	0	0	0	0	0	100
Europa Vision Oy	1	0	0	1	18	11	10	16	22	18	97
CIC (UIP)	22	28	15	21	4	0	0	0	0	0	90
Magna-Filmi Oy	13	13	12	6	9	2	3	0	0	0	58
Cine-Studio Oy	0	6	11	13	12	8	4	0	0	0	54
Dianafilmi Oy	6	7	9	6	3	5	3	5	3	4	51
Tralag Oy	0	2	4	9	9	12	10	3	1	1	51
Fox Films Oy	7	5	5	6	2	0	1	9	4	6	45
MGM (United Pictures)	5	2	4	6	8	4	4	3	2	2	40
Valio Filmi Oy	9	7	7	2	3	3	4	4	0	0	39
United Artists Films	13	9	14	3	0	0	0	0	0	0	39
Nordfilm Oy	0	0	1	4	9	8	7	7	2	0	38
Gaudeamus Oy	0	0	0	4	6	5	4	7	4	4	34
Tikva Filmi Oy	0	0	0	4	7	6	3	8	0	0	28
VCM Suomj Oy	0	0	0	0	0	0	0	9	6	8	23
Walhallal ¹⁾	2	1	4	2	3	0	1	4	2	3	22
Eini Carlstedt	1	1	2	1	1	2	2	3	2	2	17
Mega Films Oy	0	0	0	1	7	2	3	1	0	0	14
Lunaris Oy	0	1	3	2	0	0	1	4	1	2	14
Savoy Filmi Oy ²⁾	0	0	0	0	3	5	4	2	0	0	14
Kasetti-Tv	1	5	6	1	0	0	0	0	0	0	13
Lii-Filmi Oy	0	1	1	0	2	5	1	1	0	0	11
Kino Filmi Oy	5	2	1	2	0	0	0	0	0	0	10
Express Film Oy	0	0	0	0	0	7	2	0	0	0	9
Oulun Elokuvaomisto ¹⁾	0	0	0	0	0	0	1	2	2	2	7
Ruusujen Aika Oy	2	1	3	0	1	0	0	0	0	0	7
Filmari Ky	0	0	3	1	1	1	0	0	0	0	6
Republic-Filmi Oy	0	3	0	1	0	0	0	2	0	0	6
Ei-Ko Films Ky	0	0	0	0	0	0	0	2	4	0	6
Film & Video	0	0	1	0	0	1	4	0	0	0	6
Filmimies Oy	0	0	0	0	0	1	2	2	0	0	5
Mio-Filmi Oy	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	5
Senso Films Oy	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	5
Urania Film ltd Oy	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	5
Filmimport M. Kihlman	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	4
Helena Film Agency Oy	0	0	0	0	0	0	1	2	0	1	4
Suomen Elokuvakontakti ry	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	4
Curly Production Oy	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	3
Reppufilmi Oy	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	3
Mas-Filmi	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
Filmstar	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Set-Filmi Oy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Telev. & Filmikonsult	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Aton Filmi	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
ABC-Kinot Oy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Kinokeskus Vertigo ¹⁾	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Manhattan Film	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Muut ei-kaupalliset ¹⁾	0	0	5	3	1	2	1	1	2	5	20
Yhteensä	226	241	253	207	231	228	220	229	195	188	2 217

1) Ei-kaupallinen

2) Oy Savoy Filmi Ab, Adams Filmi Oy ja Kinosto Oy lopettivat toimintansa 1986. Ne sulautettiin Finnkino Oy:n.

Lähde: Suomen elokuvasäätiö: Elokuvatilastot 1988

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

6. PITKIEN ELOKUVIEN ENSI-ILLAT VALMISTUSMAITTAIN VUOSINA 1980-1988

Valmistusmaa	1980		1981	1982	1983	1984		1985	1986	1987	1988	Yhteensä		
	Kpl	%	Kpl				%				%	Kpl	%	
Yhdysvallat	111	47,0	110	103	103	119	52,2	125	115	112	110	58,5	1 008	50,5
Englanti	21	8,9	19	12	18	18	7,9	17	15	13	9	4,8	142	7,1
Suomi	8	3,4	15	15	14	18	7,9	14	28	12	15	8,0	139	7,0
Neuvostoliitto	8	3,4	17	13	17	16	7,0	11	14	18	7	3,7	121	6,1
Ranska	5	2,1	11	7	8	7	3,1	7	13	8	10	5,3	76	3,8
Italia	18	7,6	5	4	10	8	3,5	5	4	8	3	1,6	65	3,3
Ruotsi	7	3,0	6	5	6	4	1,8	3	6	7	4	2,1	48	2,4
Saksan liittotasavalta	5	2,1	12	11	5	3	1,3	2	2	2	2	1,1	44	2,2
Kanada	6	2,5	10	9	8	2	0,9	2	3	2	1	0,5	43	2,2
Australia	2	0,8	3	3	5	3	1,3	3	1	1	3	1,6	24	1,2
Italia-Ranska	1	0,4	4	1	3	4	1,8	3	2	0	2	1,1	20	1,0
Tanska	3	1,3	1	1	4	0	0,0	1	2	1	3	1,6	16	0,8
Japani	2	0,8	4	3	2	0	0,0	0	1	1	0	0,0	13	0,7
Espanja	0	0,0	3	1	2	1	0,4	1	0	0	3	1,6	11	0,6
Ranska-Saksan liittotasavalta	1	0,4	0	2	1	3	1,3	0	1	0	1	0,5	9	0,5
Ranska-Sveitsi	1	0,4	3	0	0	1	0,4	2	1	0	0	0,0	8	0,4
Espanja-Italia	2	0,8	3	0	0	2	0,9	0	0	0	0	0,0	7	0,4
Hollanti	0	0,0	1	1	0	1	0,4	1	0	2	1	0,5	7	0,4
Tsekkoslovakia	2	0,8	1	3	0	0	0,0	0	0	0	1	0,5	7	0,4
Israel	2	0,8	1	0	0	2	0,9	1	0	0	0	0,0	6	0,3
Italia-Saksan liittotasavalta	1	0,4	0	2	0	0	0,0	2	1	0	0	0,0	6	0,3
Sveitsi	1	0,4	1	0	1	0	0,0	1	2	0	0	0,0	6	0,3
Kreikka	0	0,0	1	2	0	0	0,0	0	1	1	0	0,0	5	0,3
Unkari	0	0,0	1	1	2	1	0,4	0	0	0	0	0,0	5	0,3
Belgia-Ranska	2	0,8	1	0	1	0	0,0	0	0	0	0	0,0	4	0,2
Brasilia	0	0,0	1	0	1	1	0,4	0	1	0	0	0,0	4	0,2
Englanti-Ranska	0	0,0	0	2	1	1	0,4	0	0	0	0	0,0	4	0,2
Englanti-Yhdysvallat	1	0,4	0	0	1	0	0,0	0	0	1	1	0,5	4	0,2
Italia-Yhdysvallat	0	0,0	0	1	0	1	0,4	0	0	1	1	0,5	4	0,2
Puola	2	0,8	2	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0	4	0,2
Ruotsi-Suomi	1	0,4	0	0	0	1	0,4	1	0	0	1	0,5	4	0,2
Saksan liittotasavalta-Suomi	0	0,0	0	0	0	1	0,4	0	0	3	0	0,0	4	0,2
Uusi-Seelanti	0	0,0	1	0	1	1	0,4	1	0	0	0	0,0	4	0,2
Israel-Saksan liittotasavalta	0	0,0	2	0	1	0	0,0	0	0	0	0	0,0	3	0,2
Kanada-Ranska	1	0,4	0	0	0	1	0,4	1	0	0	0	0,0	3	0,2
Luxemburg	0	0,0	0	0	0	0	0,0	1	0	0	2	1,1	3	0,2
Saksan liittotasavalta-Yhdysvallat	0	0,0	0	0	0	0	0,0	1	1	0	1	0,5	3	0,2
Belgia-Yhdysvallat	0	0,0	0	0	1	1	0,4	0	0	0	0	0,0	2	0,1
Englanti-Kanada	1	0,4	0	0	1	0	0,0	0	0	0	0	0,0	2	0,1
Englanti-Ruotsi	0	0,0	0	0	0	0	0,0	1	1	0	0	0,0	2	0,1
Espanja-Yhdysvallat	0	0,0	0	0	1	0	0,0	0	1	0	0	0,0	2	0,1
Intia	0	0,0	1	0	0	1	0,4	0	0	0	0	0,0	2	0,1
Italia-Neuvostoliitto-Meksiko	0	0,0	0	0	2	0	0,0	0	0	0	0	0,0	2	0,1
Italia-Saksan liittotasavalta-Ranska	1	0,4	1	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0	2	0,1
Japani-Yhdysvallat	0	0,0	0	0	0	1	0,4	0	1	0	0	0,0	2	0,1
Kanada-Yhdysvallat	2	0,8	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0	2	0,1
Kiina	0	0,0	0	0	0	0	0,0	1	0	1	0	0,0	2	0,1
Ranska-Ruotsi	2	0,8	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0	2	0,1
Ruotsi-Tanska	0	0,0	0	0	1	0	0,0	0	1	0	0	0,0	2	0,1
Saksan liittotasavalta-Yhdysvallat	0	0,0	0	0	0	0	0,0	0	1	0	1	0,5	2	0,1
Muut	16	6,8	22	5	10	5	2,2	12	10	1	6	3,2	87	4,4
Yhteensä	236	100,0	263	207	231	228	100,0	220	229	195	188	100,0	1 997	100,0

Lähde: Suomen elokuvasäätiö: Elokuvatilastot 1988

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

7. VUOSINA 1970-1988 TARKASTETUT KOTIMAISET ELOKUVAT

Vuosi	35 mm:n elokuvia				16 mm:n elokuvia	8 mm:n elokuvia	Video-elokuvia	Yhteensä	Mainos-TV:ssa esitetyt mainos-elokuvat	TV-3:ssa esitetyt mainos-elokuvat
	Pitkiä elokuvia	Lyhyt-elokuvia	Mainos-elokuvia	Elokuva-mainoksia (traile-reita)						
1970	13	57	141	14	82	17	-	324	969	-
1971	9	43	144	9	87	9	-	301	851	-
1972	8	33	123	7	97	21	-	289	816	-
1973	7	25	136	6	98	18	-	290	1 016	-
1974	2	27	148	3	106	51	-	337	960	-
1975	7	34	128	5	91	26	-	291	1 068	-
1976	9	12	138	4	78	57	-	298	968	-
1977	7	19	120	13	63	11	-	233	1 021	-
1978	10	20	128	11	78	19	-	266	1 101	-
1979	9	26	142	8	106	47	-	338	1 234	-
1980	10	18	162	12	104	9	-	315	1 448	-
1981	12	19	145	14	97	15	5	307	1 553	-
1982	17	23	120	16	88	60	8	332	1 496	-
1983	16	18	88	16	107	24	12	281	1 559	-
1984	23	21	89	20	57	20	57	287	1 817	-
1985	32	20	60	19	101	5	95	332	1 832	-
1986	32	12	48	26	64	10	149	341	1 788	-
1987	21	19	61	13	58	24	203	399	2 086	110
1988	11	16	62	7	43	17	62	218	1 545	1 157

Lähde: Suomen elokuvasäätiö: Elokuvatilastot 1988

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

8. KOTIMAISTEN ELOKUVIEN VALMISTUS YRITYKSITTÄIN VUOSINA 1979-1988

Yritys	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	Yhteensä
Villealfa Filmproductions	-	-	1	1	1	1	3	1	4	2	14
Reppufilmi Oy	1	-	-	-	2	3	1	4	-	-	11
Jörn Donner Productions Oy	1	-	-	1	-	3	-	1	2	1	9
Filmituot. Spede Pasanen Oy	-	-	-	-	1	2	2	1	2	1	9
Produktion Visa Mäkinen	-	1	1	1	1	2	1	1	-	-	8
Skandia Filmi Oy	-	-	-	-	-	1,5 ¹⁾	-	4	2	-	7,5
Filminor Oy	1	1	1	-	-	1	-	1	1	1	7
Funny Films Oy	1	1	2	1	-	-	-	1	-	-	6
National-Filmi Oy	-	-	-	1	1	-	-	0,5 ¹⁾	-	3	5,5
Sateenkaarifilmi Oy	-	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-
Oy Kinosto	-	-	0,5 ¹⁾	0,5 ¹⁾	1	1	-	1	-	-	4
Taideteollinen korkeakoulu	-	-	1	-	-	-	1	1	-	1	4
P-Kino Oy	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	3
Filmiauer Oy	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	3
Giron-Filmi Oy	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	3
Neofilmi Oy	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	3
Lähikuva Oy	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2
Arctic-Filmi Oy	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Curly produktion	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Ay Partanen & -Rautoma	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2
Ilokuva, Naukkarinen & Co	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2
Elokuvatuottajat Oy	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2
Aureus-Filmi Oy	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Kinotuotanto Oy	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Lunaris Oy	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2
Suomi-Filmi Oy	-	1,5 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	1,5
Elovalkia Oy	-	-	-	-	-	1	-	-	0,5 ¹⁾	-	1,5
Ryhäteatteri	-	-	-	-	-	-	-	1	0,5 ¹⁾	-	1,5
Spede-Yhtiöt	0,33 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1,33
Filmityö Oy	-	-	0,5 ¹⁾	0,5 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	1
Fennada-Filmi Oy	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Nelimarkka & Seeck	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Cine-Art Oy	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pajuvirta-Kekkonen	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Finn Co-Producers Oy	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ylöjärven Draama Oy	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Mika Kaurismäki	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Filmikonsti Oy	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Art Films Only	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Filmi-Kassila Oy	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Eino Ruutsalo	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Kansallinen Elokuva Oy	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Ektofilm Oy	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Tambur Oy	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Arkikuva	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Yhtyneet Filmituottajat Oy	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Lasse Keso	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Maunu Kurkvaara	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Panfilmi Oy	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Yhteensä	7,3	10,5	14	17	13	19,5	15	24,5	13	12	146

1) Valmistettu yhteistyössä toisen yrityksen kanssa

Lähde: Suomen elokuvasäätiö: Elokuvatilastot 1988

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

9. KOTIMAISET UUTUUSELOKUVAT VUOSINA 1984-1988

Elokuva	Ensi-ilta-vuosi	Katsojia	Pääsylipputuotto
		kpl	mk
1. Uuno Turhapuro armeijan leivissä	1984	750 965	15 052 789
2. Uuno Epsanjassa	1985	607 939	13 711 999
3. Tuntematon sotilas	1985	588 876	21 898 672
4. Uuno Turhapuro muuttaa maalle	1986	556 077	12 808 358
5. Uuno Turhpuro kaksoisagentti	1987	351 895	7 738 271
6. Tupla-Uuno	1988	236 915	5 214 984
7. Kliffaa hei	1985	193 130	4 209 934
8. Pohjanmaa	1988	179 175	4 384 148
9. Pikkupojat	1986	171 545	3 832 461
10. Elämän vonkamies	1986	161 038	4 392 976
11. Palava enkeli	1984	151 144	3 112 620
12. Niskavuori	1984	146 986	3 581 652
13. Liian iso keikka	1986	126 798	3 008 675
14. Nuoruuteni savotat	1988	120 882	3 595 500
15. Kun Hunttalan Matti Suomen osti	1984	95 691	1 995 518
16. Lumikuningatar	1986	93 991	1 759 018
17. Akallinen mies	1986	86 337	1 991 099
18. Rosso	1985	84 539	2 020 495
19. Lentävät luupäät	1984	81 007	1 445 315
20. Helsinki Napoli all night long	1987	78 151	1 864 719
21. Klaani-tarina sammakoitten suvusta	1984	65 841	1 659 068
22. Onks Viljoo näkynyt?	1988	62 541	1 448 272
23. Vaaroja paratiisissa	1986	59 988	1 373 884
24. Calamari Union	1985	57 794	1 342 538
25. Jäähvyäiset Presidentille	1987	54 408	1 159 394
26. Riisuminen	1986	47 857	1 122 522
27. Pessi ja Illusia	1984	39 932	636 727
28. Suuri illusioni	1985	38 049	944 604
29. Born American-Jäätävä polte	1986	33 036	767 082
30. Ariel	1988	31 170	717 876
31. Hirtettyjen kettujen metsä	1986	29 693	669 263
32. Fakta-homma	1987	28 989	575 193
33. Kuutamonaatti	1988	26 758	657 978
34. Hamlet liikemaailmassa	1987	23 526	463 184
35. Petos	1988	19 802	387 778
36. Da Capo	1985	19 610	528 144
37. Angelan sota	1984	18 964	432 327
38. Jään kääntöpiiri	1987	17 600	370 023
39. Dirty Story-Likainen tarina	1984	16 153	380 778
40. Lain ulkopuolella	1987	15 448	299 649
41. Ihmiselon ihanuus ja kurjuus	1988	14 321	355 535
42. Rakkauselokuva	1984	13 366	312 790
43. Älä itke lines	1987	13 343	298 072
44. Viimeiset rotannahat	1985	10 370	250 211
45. Harmagedon	1986	9 450	217 319
46. Reilu peli	1988	6 118	248 930
47. Näkemiin Hyvästi	1986	5 881	132 540
48. Ursula	1986	5 551	123 225
49. Ylösnousemus	1985	5 337	115 003
50. Macbeth	1987	5 140	98 174

Lähde: Suomen elokuvasaatiö: Elokuvatilastot 1988

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

10. ENITEN KATSOJIA SAANEET ELOKUVAT VUOSINA 1972-1988

Elokuva	Ensi-iltavuosi	Katsojia
Ulkomaiset elokuvat		
Yksi lensi yli käenpesän	1976	813 896
Papillon	1974	758 628
E.T. the Extra-Terrestrial	1982	684 655
Kummit	1972	637 785
Tappajahai	1975	587 451
Puhallus	1974	573 052
Tom ja Jerry	1968	551 157
Octopussy - Mustekala	1983	534 119
Viimeinen tango Pariisissa	1973	524 771
Kadonneen aarteen metsästäjät	1981	510 442
Tuulen viemää	1950	506 904
Elä ja anna toisten kuolla	1973	484 453
Kotimaiset elokuvat		
Uuno Turhapuro armeijan leivissä	1984	750 965
Maa on syntinen laulu	1973	711 898
Uuno Turhapuro	1973	613 009
Uuno Epsanjassa	1985	607 939
Tuntematon sotilas	1985	588 876
Uuno Turhapuro menettää muistinsa	1982	572 488
Uuno Turhapuro muuttaa maalle	1986	556 077
Loma	1976	515 277
Viimeinen savotta	1977	497 346
Koeputkiaikuinen ja Simon enkelit	1979	490 439
Lottovoittaja UKK Turhapuro	1976	480 083
Professori Uuno Turhapuro	1975	455 739

Lähde: Suomen elokuvasäätiö: Elokuvatilastot 1988

11. ELOKUVIEN MAAHANTUONTI ALKUPERÄMAARYHMITÄIN VUOSINA 1930-1988

Alkuperämaa	1930-1934	1935-1939	1940-1944	1945-1949	1950-1954	1955-1959	1960-1964	1965-1969	1970-1974	1975-1979 ³⁾	1980-1984 ³⁾	1985-1988 ³⁾
	%											
USA	63,8	56,1	38,1	62,4	67,3	53,5	36,5	41,4	36,6	38,0	46,9	55,5
Englanti, Ranska, Italia	4,7	17,0	9,6	16,8	16,1	27,8	38,5	38,4	40,6	26,1	16,2	14,3
Saksan liittotasavalta ¹⁾	20,8	13,7	29,2	1,0	4,3	8,9	9,6	6,3	3,8	4,3	3,1	1,0
Sosialistiset maat												
- Neuvostoliitto	1,3	0,6	1,6	8,2	6,5	3,9	4,1	4,4	6,4	6,6	6,1	6,0
- Muut ²⁾	-	-	-	1,1	0,8	0,6	3,4	2,5	0,7	1,0	1,2	0,3
Muut maat	9,4	12,6	21,6	10,5	5,0	5,3	7,9	7,0	11,9	24,0	26,5	22,9
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Lukumäärä kpl	1 035	1 324	827	1 496	1 940	2 001	1 689	1 339	1 204	1 023	1 165	832
Tuonnin osuus ensi-illoista	97,9	94,8	89,4	94,7	94,2	95,1	95,5	97,2	96,8	97,0	94,0	91,7

1) Vuoteen 1949 Saksa.

2) SEV-maat ja Jugoslavia.

3) Vuosina 1975-84 kaikki yhteistuotantelokuvat, paitsi luokkiin "Englanti, Ranska, Italia" sekä "muut sosialistiset maat" kuuluvat, on sijoitettu luokkaan "muut maat".

Lähteet: Soramäki, Martti: Kansainvälisen elokuvateollisuuden ja -kaupan rakenne. Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos. Opetusmoniste 21/1976; Suomen elokuvasäätiö

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

12. VALTION ELOKUVATAITEEN MÄÄRÄRAHAT VUOSINA 1980-1989

	1980	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
	1 000 Mk							
Elokuvataiteilijoiden valtionpalkinnot	50	75	80	80	78	80	80	-
Kotimaisen elokuvan tuotantotuki	6 250	14 300	15 300	17 400	19 500	19 300	19 000	21 000
Elokuvajärjestöille	200	300	340	360	500	1 300	1 300	1 730
Elokuvatarjonnan kehittämiseen kunnissa	490	900	930	1 150	1 200	1 200	1 200	1 500
Elokvakopioiden tarjonnan lisäämiseen	170	300	340	360	700	700	1 200	-
Elokuva-alan teknisiä laitteita varten Suomen elokuvasäätiön käytettäväksi	-	700	750	1 600	1 600	1 600	1 200	1 200
Elokuvasäätiön rahoitukseen säätiön ja Ylen sopimuksen mukaan	-	-	-	-	-	-	2 200	2 200
Elokuvasäätiölle	-	-	-	-	-	-	-	4 700
Elokuvataiteen tukeminen	750	2 050	2 450	2 700	2 700	2 700	2 700	2 700
Suomen elokuva-arkisto	2 647	4 458	6 187	5 757	8 829	8 850	8 875	9 933
Elokvateattereiden kunnostamiseen	-	-	-	1 000	1 200	1 200	1 200	-
Elokvien tarkastus	542	709	825	866	970	1 467	1 383	1 920
Yhteensä	11 099	23 792	27 202	31 273	37 277	38 397	40 338	46 883

Lähteet: Opetusministeriö;
Valtion tilinpäätös vuosilta 1980-85;
Erityismenoarviot
Tulo- ja menoarvioesitys 1986-89

13. VALTION TUKI ELOKUVAJÄRJESTÖILLE VUOSINA 1982-1989

Elokuvajärjestö	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
	1 000 Mk							
Elokuva- ja televisiokasvatuksen keskus ry	10	11	20	150	173	200	220	240
Filmi- ja videokuvaajien liitto ry (aik. Suomen kaitaelokuvaajien liitto ry)	26	29	32	50	50	50	54	60
Pohjola-Norden ry/Walhalla- (v. 84-86) Pohjoismaisen elokuvan Suomen näyttämö	15	16	21	100	100	110	76	115
Suomen elokuvakerhojen liitto SEKL ry	165	178	187	394	400	480	400	525
Suomen Elokvakontakti ry	33	37	46	152	202	320	380	610
Suomen elokuvatyöntekijät ry	26	29	34	94	60	80	100	-
Suomen elokuvatuottajien keskus- liitto ry	-	-	-	20	45	60	70	77
Suomen elokuva- ja videotyöntekijöiden liitto ry	-	-	-	-	-	-	-	103
Yhteensä	275	300	340	960	1 030	1 300	1 300	1 730

Lähde: Opetusministeriö

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

14. SUOMEN ELOKUVAKERHOJEN LIITON JÄSENMÄÄRÄ VUOSINA 1963-1988

Vuosi	Toimivia kerhoja	Henkilöjäsenmäärä ²⁾
1963	22	..
1964	17	..
1965	28	..
1966	29	..
1967	32	..
1968	40	..
1969	56	10 200
1970	53	6 900
1971	61	7 400
1972	64	8 500
1973	111	11 000
1974	153	15 500
1975	163	17 000
1976	186	16 700
1980	228	18 300
1981	232	19 500
1982	280 ¹⁾	24 000
1983	256	24 000
1984	228	25 000
1985	210	25 000
1986	192	25 000
1987	193	25 000
1988	181	25 000

1) Laskentatapa poikkeaa muista vuosista.

2) Arvioitu

Lähde: Suomen Elokuva-kerhojen Liitto SEKL r.y.

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

15. VALTION TUKI KUNNALLISEEN ELOKUVATOIMINTAAN VUOSINA 1980 - 1988

Avustuksen saaja	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
	1 000 mk								
Dragsfjärdin kunta	0	0	0	0	4	0	4	5	5
Euran kunta	0	0	0	0	0	0	0	5	0
Haukiputaan kunta	5	10	7	8	10	11	11	15	10
Heinolan kaupunki	0	0	0	0	0	0	0	0	15
Iisalmen kamera ry	20	77	65	70	80	95	95	125	110
Ilomantsin kunta	35	38	38	38	35	35	35	37	35
Inarin kunta	0	0	0	0	0	0	4	10	10
Joensuun kaupunki	5	15	10	15	0	0	10	15	10
Joutsan kunta	0	5	0	0	10	11	11	15	14
Joutsenon kunta	0	5	0	0	10	11	11	15	14
Juvan kunta	10	0	13	0	0	0	0	0	0
Jyväskylän kaupunki	10	12	12	12	10	11	11	0	0
Jyväskylän maalaiskunta	10	12	12	12	10	0	0	0	0
Jämsänkosken kaupunki	40	43	43	43	40	44	44	45	40
Kainuun maakuntaliitto	55	77	65	70	80	95	112	125	0
Kajaanin elokuvakerho ry	0	0	0	0	0	0	15	0	0
Kangasniemen kunta	0	0	0	0	7	11	11	10	10
Kemijärven kaupunki	15	15	15	15	15	15	15	15	5
Kemin kaupunki	5	9	7	8	7	11	11	20	10
Keminmaan kunta	0	10	10	10	10	10	11	15	13
Kemiön kunta	0	0	0	0	5	11	0	0	0
Kempeleen kunta	0	9	5	8	9	10	11	15	13
Keski-Suomen maakuntaliitto ry	0	15	10	15	15	15	15	20	20
Kimito kommun	0	0	0	0	0	0	11	15	10
Kittilän kunta	0	0	0	0	5	11	11	15	13
Korpo kommun	0	25	10	15	25	27	27	30	25
Kuhmon kaupunki	0	0	0	0	0	0	5	10	5
Kuopion kaupunki	0	0	0	0	0	0	15	20	20
Lapin maakuntaliitto ry	55	77	65	70	80	95	112	125	110
Lapuan kaupunki	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Lieksan kaupunki	35	35	38	35	14	17	17	25	20
Liperin kunta	0	10	10	10	10	5	5	0	0
Loimaan kaupunki	0	0	0	0	0	0	0	10	0
Muonion kunta	0	4	0	0	4	9	9	10	10
Nokian kaupunki	0	0	0	0	0	0	10	15	15
Oriveden kaupunki	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Oulun elokuvakeskus ry	0	77	20	70	80	95	112	125	110
Oulun kaupunki	35	40	34	38	40	40	40	50	40
Pargas stad	0	0	0	0	0	0	10	15	10
Pieksämäen kaupunki	0	5	5	5	5	5	5	8	7
Pirkanmaan elokuvakeskus ry	0	0	0	0	15	95	112	125	110
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ry	55	77	65	70	80	95	105	115	110
Pomarkun kunta	0	3	0	0	3	0	5	8	7
Porin kaupunki	5	10	7	10	10	10	10	10	10
Punkaharjun kunta	0	0	0	0	0	5	5	8	8
Raisio kaupunki	0	0	0	0	0	0	10	0	0
Rantasalmen kunta	0	24	0	0	24	24	24	26	20
Sallan kunta	0	0	0	0	0	8	6	6	6
Sodankylän kunta	0	0	0	0	0	0	4	12	7
Suomen elokuvasäätiö	55	70	65	70	70	75	72	85	0
Tohmajärven kunta	5	8	7	8	8	0	0	0	0
Tornion kaupunki	0	5	0	0	5	6	6	10	10
Vantaan kaupunki	15	15	23	25	0	10	10	0	20
Viitasaaren kunta	20	25	23	23	25	25	30	30	25
Vöra kommun	0	0	0	0	0	0	0	5	8
Ylitornion kunta	0	0	0	0	0	0	0	0	10
Yhteensä	490	887	760	773	930	1 143	1 337	1 545	1 200

Lähde: Suomen elokuvasäätiö

3. TALLENNEVIESTINTÄ

3. ELOKUVA

16. SUOMEN ELOKUVASÄÄTIÖN TUKITOIMINTA¹⁾ VUOSINA 1975-1988

Tuen saaja	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
	1 000 mk													
Elokuvatuotanto														
- Kokoillan elokuvat ⁵⁾	675	1 080	2 950	2 713	4 820	5 780	6 110	7 740	8 711	16 867	10 329	11 109	7 144	13 030
- Lyhytelokuvat	238	130	547	880	834	1 449	2 848	2 925	2 249	4 028	3 346	3 499	3 707	5 746
- Kopiot	5	6	5	36	79	38	106	188	21	95	170	24	124	53
- Käsikirjoitustyöt ja tuotannon valmistelu	16	10	80	237	217	505	805	491	931	904	982	769	854	2 066
- Pitkät lastenelokuvat	65	112	173	190	312	158	-	-	-	-	2 250	500	50	1 379
- Leikkaamon käyttö ..	-	-	-	23	35	30	24	48	10	14	114	945	747	666
- Muu	-	-	-	-	-	-	86	655	257	315	580	557	490	30
Viennin edistäminen ja festivaalit	47	65	107	117	125	199	294	299	354	341	455	367	430	924
Elokuvateatterit ²⁾ ...	546	801	995	1 027	1 126	1 047	1 107	1 270	1 496	1 426	2 233	2 877	1 875	2 533
Maahantuonti, esittäminen, lastenelokuvat ⁶⁾	214	241	173	404	471	335	350	1 137	1 043	1 166	1 472	1 120	1 457	2 453
Elokuvakulttuuri ⁴⁾ ...	355	490	780	751	851	945	944	1 133	1 128	1 573	1 075	1 207	1 318	743
Yhteensä	2 161	2 935	5 810	6 376	8 869	10 473	12 674	15 886	16 200	26 729	23 006	22 974	18 195	29 623

Tuen saaja	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
	%													
Elokuvatuotanto														
- Kokoillan elokuvat .	31,2	36,8	50,8	42,5	54,3	55,2	48,2	48,7	53,8	63,1	44,9	48,3	31,1	44,0
- Lyhytelokuvat	11,0	4,4	9,4	13,8	9,4	13,8	22,5	18,4	13,9	15,1	14,5	15,2	16,1	19,4
- Kopiot	0,3	0,2	0,1	0,6	0,9	0,4	0,8	1,2	0,1	0,3	0,7	0,1	0,5	0,2
- Käsikirjoitustyöt ..	0,7	0,3	1,4	3,7	2,4	4,8	6,3	3,1	5,7	3,4	4,3	3,3	3,7	7,0
- Lastenelokuvat	3,0	3,8	3,0	3,0	3,5	1,5	-	-	-	-	9,8	2,2	0,2	4,7
- Leikkaamon käyttö ..	-	-	-	0,4	0,4	0,3	0,2	0,3	0,1	0,0	0,5	4,1	3,3	2,2
- Muu	-	-	-	-	-	-	0,7	4,1	1,6	1,2	2,5	2,4	2,1	0,1
Viennin edistäminen ja festivaalit	2,2	2,2	1,8	1,8	1,4	1,9	2,3	1,9	2,2	1,3	2,0	1,6	1,9	3,1
Elokuvateatterit ²⁾ ...	25,3	27,3	17,1	16,1	12,7	10,0	8,7	8,0	9,2	5,3	9,7	12,5	8,2	8,5
Maahantuonti, esittäminen, lastenelokuvat ³⁾	9,9	8,2	3,0	6,3	5,3	3,2	2,8	7,2	6,4	4,4	6,4	4,9	6,3	8,3
Elokuvakulttuuri ⁴⁾ ...	16,4	16,7	13,4	11,8	9,6	9,0	7,5	7,1	7,0	5,9	4,7	5,3	5,7	2,5
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Suomen elokuväsäätio saa tukitoimintaan käytettävät varat perimällä elokuvateattereilta säätiomaksua, joka on 4 % pääsylippujen bruttotuotosta (Laki 1021/76). Vuoden 1977 alusta lukien säätio on saanut käyttöönsä myös budjettivaroja.

2) Tuki muodostuu korkosubventioista ja lainoista elokuvateattereille sekä avustuksista muuhun esitystoimintaan.

3) Lastenelokuvat toiminta on sisällytetty vuodesta 1977 lähtien tukiryhmään elokuvakulttuuri.

4) Tutkimus, koulutus, opintomatkat, julkaisut, elokuvalehdet, valistus, järjestötuki, tiedotus ja lastenelokuvat toiminta (vuodesta 1977 lähtien).

5) Vuoden 1986 luku sisältää avustukseksi muutettuja pitkien elokuvien tappiotakuuta ja rahalaitoslainoja 22 680 mk.

Vuoden 1987 luku sisältää avustukseksi muutettuja tappiotakuuta 763 365 markkaa.

6) Vuonna 1986 ja 1987 elokuvien videolevitykseen myönnetty tuki ei sisälly lukuihin.

Lähde: Suomen elokuväsäätio; Suomen elokuväsäätion toimintakertomukset.

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. GRAAFISEN TUOTANNON JA KUSTANNUSTOIMINNAN HENKILÖKUNTA VUOSINA 1970 - 1987 JA HENKILÖKUNNAN JAKAUTUMINEN TOIMIALAN ERI RYHMIIN VUOSINA 1984, 1986 JA 1987

	Henkilökunta							
	Omistajia	Toimihenkilöitä			Työntekijöitä			Yhteensä
		Naisia	Miehiä	Yhteensä	Naisia	Miehiä	Yhteensä	
Lukumäärä								
1970	146	4 558	4 545	9 103	8 151	10 477	18 628	27 877
1971	153	4 651	4 566	9 217	8 200	10 623	18 823	28 193
1972	136	4 601	4 746	9 347	8 376	10 704	19 080	28 563
1973	132	5 078	4 998	10 076	8 653	11 074	19 727	29 935
1974	135	5 149	5 230	10 379	8 963	11 225	20 188	30 702
1975	133	5 426	5 305	10 731	9 031	11 112	20 143	31 007
1976	126	5 475	5 473	10 948	8 853	11 066	19 919	30 993
1977	118	5 482	5 560	11 042	8 843	10 716	19 559	30 719
1978	178	5 686	5 683	11 369	8 798	10 824	19 622	31 169
1979	192	5 950	5 869	11 819	9 051	11 092	20 143	32 154
1980	227	6 293	5 978	12 271	11 198	12 041	23 239	35 737
1981	227	6 603	6 010	12 613	11 503	12 507	24 010	36 850
1982	264	6 827	6 319	13 146	11 426	12 582	24 008	37 418
1983	239	6 958	6 448	13 406	11 272	12 652	23 924	37 569
1984	231	7 350	6 632	13 982	11 489	13 124	24 613	38 826
1985	236	7 357	6 877	14 234	11 183	13 357	24 540	38 774
1986	225	-	-	14 163	-	-	24 053	38 216
1987	190	-	-	14 335	-	-	24 278	38 613

	1984				1986				1987				Muutos 1984-87 %
	Omistajia	Toimihenkilöitä	Työntekijöitä	Yhteensä	Omistajia	Toimihenkilöitä	Työntekijöitä	Yhteensä	Omistajia	Toimihenkilöitä	Työntekijöitä	Yhteensä	
Sanomalehtien painanta	11	1 775	7 803	9 589	8	1 385	5 758	7 151	9	1 293	5 191	6 493	-32,3
Muu painanta	138	2 377	8 734	11 249	145	2 215	8 728	11 088	126	2 417	8 936	11 479	2,0
Kuvalaattojen valmistus	23	229	1 061	1 313	19	223	982	1 224	19	284	1 119	1 422	8,3
Kirjojen sidonta	28	98	975	1 101	21	52	616	689	12	72	547	631	-42,7
Sanomalehtien kustantaminen	28	6 367	5 757	12 152	29	6 993	7 649	14 671	17	7 084	7 972	15 073	24,0
Aikakauslehtien kustantaminen	2	1 620	140	1 762	2	1 548	141	1 691	4	1 640	149	1 793	1,8
Kirjojen kustantaminen	1	1 414	114	1 529	1	1 391	143	1 535	1	1 395	129	1 525	-0,3
Muu kustantamotoiminta	0	102	29	131	0	132	28	160	2	150	45	197	50,4

Lähde: SVT XVII A: Teollisuustilasto

4. GRAAFINEN JOUKKOViestintä

1. Kirjankustannus

1. Suomessa kustannettu kirjallisuus vuosina 1945 - 1988 (nimikkeiden kokonaismäärä)

Vuosi	Kotimainen kirjallisuus				Käännöskirjallisuus				Muunkielisiä teoksia		Yhteensä		
	Suomen- kieli- nen ¹⁾	Ruotsin- kieli- nen	Yhteensä	% kai- kista	Suomen- noksia	Ruotsin- noksia	Yhteensä	% kai- kista	Kpl	% kai- kista	Kpl	%	Näistä ensi- painoksia
	Kpl				Kpl								
1945	1 514	275	1 789	88,3	148	43	191	9,4	45	2,2	2 025	100,0	..
1950	1 217	232	1 449	76,6	279	16	295	15,6	147	7,8	1 891	100,0	..
1955	1 319	227	1 546	72,1	416	38	454	21,2	143	6,7	2 143	100,0	..
1960	1 455	207	1 662	66,7	582	17	599	24,0	232	9,3	2 493	100,0	..
1965	1 787	206	1 993	62,5	866	29	895	28,1	301	9,4	3 189	100,0	..
1970	2 083	198	2 281	68,1	822	27	849	25,3	221	6,6	3 351	100,0	..
1971	2 549	259	2 808	64,6	971	50	1 021	23,5	515	11,9	4 344	100,0	..
1972	2 767	267	3 034	67,1	921	51	972	21,5	516	11,4	4 522	100,0	..
1973 ²⁾	1 985	229	2 214	61,6	931	30	961	26,7	419	11,7	3 594	100,0	2 778
1974	2 576	203	2 779	65,5	871	27	898	21,2	568	13,4	4 245	100,0	3 295
1975	2 643	242	2 885	63,3	1 090	14	1 104	24,2	569	12,5	4 558	100,0	3 307
1976	2 751	249	3 000	65,4	1 100	14	1 114	24,3	475	10,3	4 589	100,0	3 515
1977 ³⁾	2 134	205	2 339	63,6	1 021	9	1 030	28,0	310	8,4	3 679	100,0	3 036
1978 ³⁾	2 085	131	2 216	65,8	745	12	757	22,5	394	11,7	3 367	100,0	2 768
1979 ⁴⁾	3 113	255	3 368	69,7	903	54	957	19,8	509	10,5	4 834	100,0	4 588
1980	4 387	342	4 729	72,6	959	56	1 015	15,6	767	11,8	6 511	100,0	6 294
1981 ⁵⁾	5 578	475	6 053	73,6	1 155	68	1 223	14,9	951	11,6	8 227	100,0	8 008
1982	5 040	449	5 489	73,8	884	65	949	12,8	998	13,4	7 436	100,0	7 213
1983	5 881	526	6 407	74,5	874	85	959	11,2	1 228	14,3	8 594	100,0	8 264
1984	5 892	511	6 403	74,8	892	83	975	11,4	1 185	13,8	8 563	100,0	8 098
1985	6 181	474	6 655	74,5	906	89	995	11,1	1 280	14,3	8 930	100,0	8 358
1986	6 183	446	6 629	76,2	996	97	1 093	12,6	972	11,2	8 694	100,0	7 978
1987	6 320	450	6 770	74,3	971	78	1 049	11,5	1 287	14,1	9 106	100,0	8 397
1988	6 615	457	7 072	68,0	1 458	134	1 592	15,3	1 722	16,5	10 386	100,0	9 585

1) Sisältää myös kaksi- ja useampikieliset kirjat.

2) Vuodesta 1973 tilasto perustuu kansallisbibliografian Suomen kirjallisuus alan mukaisen osaston aineistoon. Tilastoinnissa on noudatettu Unescon suositusta, ks. Unescon tilastollinen vuosikirja. Vuoteen 1972 saakka pienpainatteen (5 - 48 sivua) eivät sisälly lukuihin. Vuodesta 1973 osa pienpainatteista (pääasiassa kaunokirjallisuutta) sisältyy lukuihin.

3) Mm. työvoimapulan takia osa ilmestyneistä teoksista jäänyt luettelomatta. Korjatut tilastot saadaan vasta lähivuosina.

4) Vuodesta 1979 kaikki pienpainatteen sisältyvät lukuihin.

5) Uuden vapaakappalelain ja tehostetun tiedotuksen takia on saatu ja luetteloitu paljon edellisten vuosien taannehtivaa materiaalia.

Lähteet: Helsingin yliopiston kirjasto, Vapaakappaletoimisto;
Suomen tilastollinen vuosikirja

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. KIRJANKUSTANNUS

2. TIETO- JA KAUNOKIRJALLISUUDEN SEKÄ KOULUKIRJOJEN JA LASTENKIRJOJEN KOKONAISNIMIKETUOTANTO VUOSINA 1950 - 1988

Vuosi	Tietokirjallisuus		Kaunokirjallisuus ¹⁾		Yhteensä		Tästä			
							Koulukirjoja		Lastenkirjoja	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
1950	1 391	73,6	500	26,4	1 891	100,0	147	7,8
1955	1 509	70,4	634	29,6	2 143	100,0	202	9,4
1960	1 712	68,7	781	31,3	2 493	100,0	224	9,0
1965	2 239	70,2	950	29,8	3 189	100,0	277	8,7	90	2,8
1970	2 496	74,5	855	25,5	3 351	100,0	397	11,8	198	5,9
1971	3 365	77,5	979	22,5	4 344	100,0	556	12,8	230	5,3
1972	3 542	78,3	980	21,7	4 522	100,0	708	15,7	220	4,9
1973 ²⁾	2 384	66,3	1 210 ³⁾	33,7	3 594	100,0	619	17,2	321	8,9
1974	3 241	76,3	1 004	23,7	4 245	100,0	598	14,1	311	7,3
1975	3 420	75,0	1 138	25,0	4 558	100,0	459	10,1	319	7,0
1976	3 414	74,4	1 175	25,6	4 589	100,0	442	9,6	304	6,6
1977	2 622	71,3	1 057	28,7	3 679	100,0	423	11,5	279	7,6
1978	2 571	76,4	796	23,6	3 367	100,0	281	8,3	194	5,8
1979 ⁴⁾	3 855	79,7	979	20,3	4 834	100,0	583	12,1	327	6,8
1980	5 590	85,9	921	14,1	6 511	100,0	531	8,2	228	3,5
1981	7 049	85,7	1 178	14,3	8 227	100,0	575	7,0	403	4,9
1982	6 454	86,8	982	13,2	7 436	100,0	450	6,1	118	1,6
1983	7 604	88,5	990	11,5	8 594	100,0	542	6,3	254	2,9
1984	7 610	88,9	953	11,1	8 563	100,0	670	7,8	318	3,7
1985	7 847	87,9	1 083	12,1	8 930	100,0	692	7,7	290	3,2
1986	7 588	87,3	1 106	12,7	8 694	100,0	631	7,2	268	3,1
1987	8 021	88,0	1 085	11,9	9 106	100,0	638	7,0	353	3,9
1988	8 777	84,5	1 609	15,5	10 386	100,0	760	7,3	579	5,6

1) Kaunokirjallisuus sisältää proosan, lasten- ja nuortenkirjallisuuden sekä runouden.

2) Vuodesta 1973 tilasto perustuu kansallisbibliografian Suomen kirjallisuus alanmukaisen osaston aineistoon. Tilastoinnissa on noudatettu Unescon suositusta, ks. Unescon tilastollinen vuosikirja. Vuoteen 1972 saakka pienpainatteen (5 - 48 sivua) eivät sisälly lukuihin. Vuodesta 1973 osa pienpainatteista (pääasiassa kaunokirjallisuutta) sisältyy lukuihin.

3) Lukuun sisältyy myös kielitiede ja kirjallisuudenhistoria.

4) Vuodesta 1979 kaikki pienpainatteen sisältyvät lukuihin.

Lähteet: Helsingin yliopiston kirjasto, Vapaakappaletoimisto;
Suomen tilastollinen vuosikirja

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. KIRJANKUSTANNUS

3. SUOMESSA KUSTANNETTU KIRJALLISUUS (NIMIKKEIDEN KOKONAISMÄÄRÄ) LAJEITTAIN VUOSINA 1977 - 1988 SEKÄ VUODELTA 1988 ERIKSEEN SUOMEN-, RUOTSIN- JA MUUNKIELISET KIRJAT

Kirjallisuuden laji	1977	1978	1979 ¹⁾	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	%	Tästä		
														Suomen- kielisiä	Ruotsin- kielisiä	Muun- kielisiä
Yleisteokset	81	117	189	297	347	356	372	361	329	325	384	361	3,5	306	28	27
Filosofia, psykologia	100	106	116	165	217	202	178	193	191	176	188	156	1,5	142	13	1
Uskonto	216	194	239	365	366	322	318	333	360	333	342	382	3,7	334	29	19
Sosiologia, tilasto	60	71	168	212	254	239	203	227	233	211	215	194	1,9	170	7	17
Politiikka, kansantalous	147	171	435	564	752	706	747	800	795	766	807	938	9,0	707	55	176
Oikeus, julkinen hallinto	148	182	276	447	628	500	620	602	625	582	626	771	7,4	688	52	31
Sotataito ja -tiede	16	23	35	69	66	45	61	69	61	56	50	65	0,6	56	5	4
Kasvatus	179	117	236	381	481	408	477	430	533	429	463	597	5,7	486	65	46
Kauppa, liikenne .	16	11	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kansatiede, kansanrunous	35	54	43	76	92	72	60	64	98	78	87	72	0,7	57	9	6
Kielitiede	261	146	220	264	274	272	310	342	347	316	319	324	3,1	225	50	49
Matematiikka	73	53	103	180	163	152	168	260	257	219	202	215	2,1	92	17	106
Luonnontieteet ...	268	305	378	507	580	655	700	714	683	577	744	710	6,8	434	37	239
Lääketiede	167	181	206	351	389	329	442	368	415	396	471	490	4,7	330	15	145
Insinööritieteet, tekniikka, teollisuus	106	215	341	614	871	824	1095	1047	1053	1236	1131	1247	12,0	973	42	232
Maa- ja metsä- talous	99	121	173	204	263	304	418	405	433	372	404	391	3,8	341	11	39
Kotitalous	48	49	37	83	80	80	96	92	121	98	103	114	1,1	113	-	1
Liiketalous, liikenne	104	108	154	217	398	310	415	435	403	461	453	507	4,9	431	34	42
Arkkitehtuuri, taide	128	106	132	198	284	234	360	302	330	326	392	404	3,9	361	24	19
Pelit, urheilu ...	37	35	53	54	126	73	94	106	98	75	102	124	1,2	120	1	3
Kirjallisuuden- historia	22	21	24	35	48	40	54	63	46	58	56	68	0,7	52	9	7
Kaunokirjallisuus	1057	796	979	921	1178	982	990	953	1083	1106	1085	1609	15,5	1523	78	8
Maantiede, matkailu	137	61	123	79	80	67	90	83	111	84	92	115	1,1	88	12	15
Historia, elämäkerrat	174	124	171	228	290	264	326	314	325	414	390	532	5,1	445	72	15
Yhteensä	3679	3367	4834	6511	8227	7436	8594	8563	8930	8694	9106	10386	100,0	8474	665	1247

1) Vuodesta 1979 kaikki pienpainatteet sisältyvät lukuihin.

Lähteet: Helsingin yliopiston kirjasto, Vapaakappaletoimisto;
Suomen tilastollinen vuosikirja

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. KIRJANKUSTANNUS

4. SUOMENKIELISTEN KIRJOJEN NIMIKETUOTANTO¹⁾ KIRJALLISUUSLAJEITTAIN VUOSINA 1985 - 1988

Kirjallisuuden laji	1985		1986		1987		1988					
							Ensipainokset		Uudistetut ja uudet painokset		Yhteensä	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
Kotimainen kaunokirjallisuus												
Proosa	352	8,0	282	6,0	306	6,3	183	7,5	112	4,9	295	6,2
Lasten kirjat	118	2,7	153	3,3	137	2,8	75	3,1	53	2,3	128	2,7
Nuorten kirjat	18	1,8	72	1,5	120	2,5	44	1,8	46	2,0	90	1,9
Käännetty kaunokirjallisuus												
Proosa	398	9,1	427	9,1	388	8,0	257	10,5	194	8,5	451	9,5
Lasten kirjat	312	7,1	504	10,7	496	10,2	221	9,0	75	3,3	296	6,3
Nuorten kirjat	102	2,3	109	2,3	123	2,5	66	2,7	90	4,0	156	3,3
Runous, näytelmät	80	1,8	90	1,9	88	1,8	51	2,1	38	1,7	89	1,9
Tietokirjat	1 267	28,9	1 334	28,4	1 416	29,2	925	37,7	537	23,6	1 462	30,9
Suurteokset	51	1,2	64	1,4	89	1,8	32	1,3	47	2,1	79	1,7
Peruskoulukirjat	870	19,9	878	18,7	810	16,7	273	11,1	627	27,6	900	19,0
Muut koulukirjat ja kurssikirjat	747	17,1	779	16,6	872	18,0	325	13,2	454	20,0	779	15,5
Yhteensä	4 378	100,0	4 692	100,0	4 845	100,0	2 452	100,0	2 273	100,0	4 725	100,0

1) Suomen Kustannusyhdistyksen tiedusteluun osallistuneiden jäsenkustantajien tuotanto. Jäsenkustantajien lkm. saattaa vaihdella vuosittain, 1988 tiedusteluun osallistui 36 kustantajaa 62:sta Suomen kustannusyhdistyksen jäsenestä.

2) Sisältää kaikki uudet painokset. Vrt. taulukko 4.1.1., jossa yhteensä sarake sisältää ensipainokset ja kunakin vuonna otetuista uusista painoksista vain ensimmäisen.

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys r.y.

5. SUOMESSA KUSTANNETTU KÄÄNNÖSKIRJALLISUUS ALKUPERÄISKIELEN MUKAAN VUOSINA 1981 - 1988

Alkuperäiskieli	1981		1982		1983		1984		1985		1986		1987		1988	
	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%	Kpl	%
Käännökset suomenkielille																
Englanti	612	53,0	453	51,2	438	50,1	503	56,4	520	57,4	554	55,6	557	57,3	859	58,9
Ruotsi	165	14,3	145	16,4	157	18,0	114	12,8	124	13,7	153	15,3	149	15,3	186	12,7
Saksa	103	8,9	107	12,1	98	11,2	83	9,3	96	10,6	96	9,6	74	7,6	117	8,0
Ranska	68	5,9	37	4,2	42	4,8	44	4,9	43	4,7	49	4,9	61	6,3	68	4,7
Tanska	28	2,4	16	1,8	15	1,7	21	2,4	10	1,1	10	1,0	26	2,7	20	1,4
Venäjä	50	4,3	27	3,1	25	2,9	30	3,4	26	2,9	32	3,2	22	2,3	60	4,1
Norja	31	2,7	21	2,4	13	1,5	15	1,7	22	2,4	21	2,1	13	1,3	20	1,4
Italia	17	1,5	9	1,0	8	0,9	8	0,9	11	1,2	9	0,9	16	1,6	27	1,8
Espanja	9	0,8	4	0,5	6	0,7	8	0,9	6	0,7	7	0,7	8	0,8	17	1,2
Muut	72	6,2	65	7,4	72	8,2	66	7,4	48	5,3	65	6,5	45	4,6	84	5,8
Yhteensä	1 155	100,0	884	100,0	874	100,0	892	100,0	906	100,0	996	100,0	971	100,0	1 458	100,0
Käännökset ruotsinkielelle																
Suomi	63	92,6	56	86,2	79	92,9	75	90,4	86	96,6	89	91,7	68	87,2	124	92,5
Englanti	1	1,5	4	6,2	2	2,4	5	6,0	2	2,2	1	1,0	4	5,1	3	2,2
Muut ¹⁾	4	5,9	5	7,7	4	4,7	3	3,6	1	1,1	7	7,2	6	7,7	7	5,2
Yhteensä	68	100,0	65	100,0	85	100,0	83	100,0	89	100,0	97	100,0	78	100,0	134	100,0

1) Sisältää myös käännökset useasta eri kielestä.

Lähde: Helsingin yliopiston kirjasto, Vapaakappaletoimisto

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. KIRJANKUSTANNUS

6. KIRJAKAUPPOJEN JA RAUTAKIRJAN KIOSKIEN MÄÄRÄ VUOSINA 1950 - 1988 SEKÄ ANTIKVARIAATTIEN MÄÄRÄ VUOSINA 1974 - 1988

Vuosi	Kirjakauppoja					Rautakirjan kioskeja	Anti- variaatteja
	Varsinaisia kirjakauppoja	Pienkirjakauppoja ja asioimistoja	Edellisten sivuliikkeitä	Yhteensä	10 000 asukasta kohti		
1950	624	1,5	200	-
1955	688	1,6	226	-
1960	729	1,6	293	-
1965	788	1,7	357	-
1970	739	1,6	466	-
1971	316	255	150	721	1,6	509	-
1972	306	217	142	665	1,4	539	-
1973	309	213	137	659	1,4	577	-
1974	306	199	103	608	1,3	602	105
1975	302	200	101	603	1,3	618	-
1976	302	194	98	594	1,3	630	105
1977	266	228	97	591	1,2	619	-
1978	263	225	70	558	1,2	602	112
1979	262	223	71	556	1,2	608	-
1980	253	233	56	542	1,1	622	161 ²⁾
1981	260	228	54	542	1,1	653	-
1982	263	232	53	548	1,1	694	153
1983	270	232	48	550	1,1	749	-
1984	262	204	48	514	1,1	796	165
1985	259	211	50	520	1,1	832	-
1986	268	208	44	520	1,1	840	189
1987	270	216	42	528	1,1	837	-
1988	271	224	40	535	1,1	823 ¹⁾	247

1) 1988 Rautakirjan kioskien tilastointi muuttunut, muut myymälät (esim. videopisteet) eivät sisälly kioskien lukumäärään.

2) Vuoteen 1980 saakka antikvariaattien lukumäärään sisältyy myös joitakin lehtikioskeja.

3) Lisäksi kaupan keskusliikkeiden (EKA, ELANTO, KESKO, SOK, TUKO (ANTTILA)) tavarataloissa oli vuonna 1988 noin 150 kirjaosastoa paperiosastojen yhteydessä. Kirjaosastojen määrä ja laajuus saattaa vaihdella huomattavasti.

Lähteet: Suomen Kustannusyhdistys r.y.; Rautakirja Oy; Tilastokeskus: Yritysrekisteri.

7. SUOMESSA KUSTANNETUN KIRJALLISUUDEN MYyntIKANAVAT 1971 - 1988¹⁾

Myyntikanava	Nettomyynti ²⁾														
	1971	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
	%														
Kirjakaupat	54,7	51,0	50,0	55,7	52,7	45,1	44,8	47,8	46,2	49,6	51,3	49,3	45,9	39,4	38,1
Keskusliikkeet															
Kirjavälitys Oy	9,9	6,3	4,8	6,6	8,2	8,1	7,1	7,9	8,0	7,4	8,4	9,8	10,4	11,5	14,0
Rautakirja Oy	2,3	5,2	4,7	3,6	2,6	1,4	1,3	1,4	0,9	0,8	0,9	3,2	7,5	7,3	8,1
Muut (mm. koulu- tarvikeliikkeet)	1,0	2,9	5,8	2,8	4,3	5,1	6,4	1,5	1,6	2,1	2,4				
Osamaksumyynti	25,6	28,2	22,4	20,4	20,7	22,3	22,6	22,6	21,4	18,4	15,1	15,5	14,3	15,1	14,2
Muut (mm. kirja- kerhot)	6,5	6,5	12,3	10,9	11,4	18,0	17,8	18,8	21,9	21,7	21,9	22,2	21,8	26,7	25,7
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1 000 mk	104000	245000	274000	297000	334000	423000	494000	554000

1) Luvut eivät ole vuosittain vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eri vuosina täysin samoja. Esim. vuonna 1988 tiedusteluun osallistui 29 Suomen Kustannusyhdistyksen 62:sta jäsenkustantajasta.

2) Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien nettomyynti eli kokonaismyynnin arvosta on vähennetty jälleenmyyjien myyntipalkkio. Erityyppisistä kirjoista myönnetty palkkio vaihtelee ja on kansa- ja peruskoulukirjoilla 6 %, muilla oppikirjoilla 25 % ja muilla kirjallisuudella 20 - 42 %.

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys r.y.

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. KIRJANKUSTANNUS

8. KIRJOJEN MYYNTI¹⁾ KIRJALLISUUSRYHMITÄIN VUOSINA 1980 - 1988²⁾

Kirjallisuusryhmä	1980		1981		1982		1983		1984		1985		1986		1987		1988	
	1000 kpl	%	1000 kpl	%	1000 kpl	%	1000 kpl	%	1000 kpl	%	1000 kpl	%	1000 kpl	%	1000 kpl	%	1000 kpl	%
Pääkustantajat ³⁾																		
Kaunokirjallisuus	3030	14,9	3296	16,3	3588	18,4	3683	18,8	3467	18,5	3981	21,0	3643	20,2	3447	18,6	3669	19,5
Lasten ja nuorten kirjat	2347	11,5	2322	11,5	2175	11,2	2308	11,8	2138	11,4	2085	11,0	1995	11,1	2326	12,6	2472	13,1
Suurteokset	3617	17,8	1085	5,4	1006	5,2	894	4,6	777	4,1	836	4,4	696	3,8	622	3,4	667	3,5
Tietokirjat	3617	17,8	2648	13,1	2580	13,3	2596	13,2	2349	12,5	2387	12,5	2252	12,5	2694	14,5	2668	14,2
Kansa- ja peruskoulukirjat	8974	44,1	8642	42,8	7829	40,3	7648	39,0	7368	39,3	7301	38,4	7112	39,4	7153	38,6	7116	37,8
Muut koulu- ja kurssikirjat	2392	11,7	2199	10,9	2271	11,7	2505	12,8	2671	14,2	2416	12,7	2348	13,0	2282	12,3	2235	11,9
Pääkustantajat yhteensä	20359	100,0	20192	100,0	19449	100,0	19634	100,0	18770	100,0	19006	100,0	18046	100,0	18524	100,0	18827	100,0
Muut kustantajat ⁴⁾ yhteensä	2835		2008		1991		1935		1775		1487		3533		4028		4424	
Yhteensä	23194		22200		21440		21569		20545		20493		21578		22552		23251	

1) Suomen Kustannusyhdistyksen jäsenkustantajien ilmoittama myynti.

2) Luvut eivät ole vuosittain vertailukelpoisia, koska tietoja antaneet Suomen kustannusyhdistyksen jäsenkustantajat eivät ole eri vuosina täysin samoja. Esim. vuonna 1988 tiedusteluun osallistui 28 Suomen Kustannusyhdistyksen 62:sta jäsenkustantajasta.

3) Pääkustantajia 7 kpl.

4) Esim. 1988 muita kustantajia 21 kpl.

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys r.y.

9. PÄÄ-, SIVU- JA LAITOSKIRJASTOT SEKÄ KIRJASTOAUTOT VUOSINA 1961 - 1988

Vuosi	Pääkirjastoja	Sivukirjastoja	Laitoskirjastoja	Yhteensä	Kirjastoautoja
1961	553	2 280	-	2 833	1
1962	555	2 355	-	2 910	10
1963	552	2 383	63	2 998	10
1964	551	2 555	109	3 215	10
1965	548	2 616	139	3 303	20
1966	548	2 624	159	3 331	29
1967	540	2 558	185	3 283	44
1968	539	2 468	191	3 198	53
1969	524	2 304	187	3 015	68
1970	519	2 174	210	2 903	89
1971	516	2 001	208	2 725	114
1972	514	1 828	208	2 550	147
1973	484	1 653	199	2 336	168
1974	482	1 399	191	2 072	178
1975	478	1 261	191	1 930	201
1976	475		1 330	1 805	205
1977	465		1 236	1 701	205
1978	464		1 262	1 726	228
1979	464		1 167	1 631	223
1980	464		1 144	1 608	219
1981	461		1 133	1 594	223
1982	461		1 119	1 580	223
1983	461		1 097	1 558	230
1984	461		1 125	1 586	230
1985	461		1 083	1 544	234
1986	461		1 082	1 543	234
1987	445		820	1 265	235
1988	445		759	1 204	233

Lähteet: Kouluhallitus, Kirjastotoimisto;
 Kouluhallitus, Kirjastojen valtionosuusseurantaportti;
 Vuoden 1973 kirjastokomitea. Komiteanmietintö 1975:110;
 Suomen tilastollinen vuosikirja;
 Kirjastovuosikirja 1983 - 1985

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

1. KIRJANKUSTANNUS

10. KUNNALLISTEN KIRJASTOJEN LAINAAJAT, KOTILAINAT JA KIRJAVARAT VUOSINA 1930 - 1987

Vuosi	Lainaaajia		Kotilainoja			Sidoksia	
	Kpl	% väestöstä	Kpl	Asukasta kohti	Lainaajaa kohti	Kpl	Asukasta kohti
1930	227 000	6,6	3 175 000	0,9	14,0	1 358 000	0,4
1935	344 000	9,6	4 859 000	1,4	14,1	1 829 000	0,5
1940	320 000	8,7	4 357 000	1,2	13,6	2 068 000	0,6
1945	296 000	7,8	3 941 000	1,0	13,3	2 436 000	0,6
1950	399 000	9,9	5 974 000	1,5	15,0	3 090 000	0,8
1955	539 000	12,7	9 653 000	2,3	18,0	4 315 000	1,0
1960	737 000	16,6	15 300 000	3,4	20,8	5 847 000	1,3
1965	911 000	19,9	19 968 000	4,4	21,9	8 784 000	1,9
1970	1 225 000	26,6	32 429 000	7,1	26,5	12 084 000	2,6
1971	1 282 000	27,7	35 736 000	7,7	27,9	12 850 000	2,8
1972	1 356 000	29,1	38 702 000	8,3	28,5	13 642 000	2,9
1973	1 432 000	30,7	43 060 000	9,2	30,1	14 490 000	3,1
1974	1 504 000	32,0	48 766 000	10,4	32,4	15 470 000	3,3
1975	1 612 000	34,1	54 657 000	11,6	33,9	16 824 000	3,6
1976	1 673 000	35,4	60 194 000	12,7	36,0	17 900 000	3,8
1977	1 729 000	36,4	66 368 000	14,0	38,4	19 221 000	4,0
1978	1 843 000	38,7	70 434 000	14,8	38,2	20 624 000	4,3
1979	1 877 000	39,5	71 669 000	15,0	38,2	22 006 000	4,6
1980	1 842 000	38,5	72 513 000	15,1	39,4	23 350 000	4,9
1981	1 919 000	39,9	75 352 000	15,7	39,3	24 881 000	5,2
1982	1 978 000	40,9	78 008 000	16,1	39,4	26 412 000	5,5
1983	1 999 000	41,0	78 730 000	16,2	39,4	27 674 000	5,7
1984	2 023 000	41,3	76 545 000 ¹⁾	15,6	37,8	28 917 000 ¹⁾	5,9
1985	2 021 000	41,2	80 335 000	16,4	39,8	30 469 000	6,2
1986	2 084 000	42,4	83 577 000	17,0	40,1	30 330 000	6,2
1987	2 160 000	43,7	86 985 000	17,6	40,3	33 004 000	6,7

1) Ahvenanmaan maakunta ei ole mukana.

Lähteet: Kouluhallitus, Kirjastotoimisto;
Vuoden 1973 kirjastokomitea. Komiteanmietintö 1975:110;
Suomen tilastollinen vuosikirja

11. KUNNALLISET KIRJASTOT, SIDOKSET, KOTILAINAT JA LAINAAJAT LÄÄNEITTÄIN VUONNA 1987

Lääni	Väestö	Pää- kirjastoja	Muita kirjastoja	Sidoksia		Kotilainoja		Lainaaajia	
				1000 kpl	Asukasta kohti	1 000 kpl	Asukasta kohti	1 000 kpl	% väestöstä
Uudenmaan	1 214 775	39	156	6 058	5,0	18 045	14,9	502	41,3
Turun ja Porin	714 196	94	172	5 098	7,1	12 132	17,0	290	40,6
Ahvenanmaa	23 761	16	8	236	9,9	332	14,0	12	50,5
Hämeen	681 550	49	76	4 290	6,3	12 133	17,8	292	42,8
Kymen	337 254	28	68	2 411	7,1	6 088	18,0	156	46,3
Mikkelin	207 927	29	20	1 311	6,3	3 830	18,4	88	42,3
Pohjois-Karjalan	176 699	19	28	1 321	7,5	3 441	19,5	71	40,2
Kuopion	255 705	24	40	1 824	7,1	5 228	20,9	125	48,9
Keski-Suomen	248 441	32	38	1 859	7,5	4 641	18,7	116	46,7
Vaasan	444 405	57	92	3 264	7,3	7 468	16,8	181	40,7
Oulun	433 715	52	62	3 356	7,7	9 445	21,8	227	52,3
Lapin	200 174	22	68	1 976	9,9	4 092	20,4	100	50,0
Koko maa	4 938 602	461	828	33 004	6,7	86 985	17,6	2 160	43,7

Lähteet: Kouluhallitus, Kirjastotoimisto;
Suomen tilastollinen vuosikirja

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

1. SANOMALEHDISTÖN LUKUMÄÄRÄINEN KEHITYS ILMESTYMISTIHEYDEN MUKAAN VUOSINA 1938-88

Vuosi	Ilmestyy viikossa			Yhteensä	Siitä		
	4-7 kertaa	2-3 kertaa ¹⁾	1 kerran ¹⁾		Suomenkielisiä	Suomen- ja ruotsinkielisiä	Ruotsinkielisiä
1938	38	86	64	188	162	1	25
1940	33	66	57	156	132	1	23
1945	54	55	55	164	138	1	25
1950	67	56	80	203	171	2	30
1955	70	49	78	197	167	3	27
1960	65	58	84	207	182	4	21
1965	68	54	116	238	214	4	20
1970	67	50	123	240	216	3	21
1971	65	59	131	255	234	2	19
1972	60	63	139	262	232	5	25
1973	61	62	128	251	223	6	22
1974	62	59	157	278	253	5	20
1975	60	62	161	283	258	3	22
1976	61	60	138	259	242	3	14
1977	59	65	180	304	280	2	22
1978 ²⁾	55	59	142	256	235	4	17
1979	58	63	171	292	272	5	15
1980	58	68	172	298	278	6	14
1981	63	78	210	351	329	5	17
1982	66	80	222	368	343	6	19
1983 ³⁾	66	101	175	342	328	3	11
1984	67	120	167	354	334	7	13
1985	65	145	176	386	368	4	14
1986	66	116	197	379	362	4	13
1987	68	133	178	379	360	5	14
1988	66	143	184	393	374	5	14

1) Suurelta osin paikallislehtiä, joita ei lueta varsinaisiin sanomalehtiin.

2) Laskenta-ajankohtaa muutettu. Myöhäisemmän laskenta-ajankohdan vuoksi tilasto on täydellisempi kuin aikaisemmin.

3) Vuodesta 1983 lähtien alle kolme kertaa viikossa ilmestyvät valtakunnalliset sanomalehdet on siirretty aikakauslehtiin. Vain osan vuotta ilmestyneitä sanomalehtiä ei ole laskettu tilastoon.

Lähteet: Suomen tilastollinen vuosikirja;
Helsingin yliopiston kirjasto, Vapaakappaletoimisto

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

2. SANOMALEHDISTÖN RAKENNE LUKUMÄÄRÄN, LEVIKIN JA VOLYYMIN SUHTEEN VUOSINA 1973, 1981, 1984/85 JA 1988

Lehtityyppi	Lukumäärä	Levikki	Volyymi ¹⁾
	kpl	Milj. kpl	Milj. kpl
1973			
Sanomalehtityyppiset julkaisut ²⁾			
Varsinaiset sanomalehdet ³⁾	94	2,4	710
Paikallislehdet	137	0,6	45
Ilmaisjakelulehdet	45	1,0 ⁴⁾	35
Yhteensä	276	4,0	790
1981			
Sanomalehtityyppiset julkaisut ²⁾			
Varsinaiset sanomalehdet ³⁾	94	2,9	890
Paikallislehdet ⁵⁾	113 ⁵⁾	0,6 ⁵⁾	..
Ilmaisjakelulehdet	88 ⁶⁾	2,44 ⁶⁾	95 ⁶⁾
Yhteensä
1984/85			
Sanomalehtityyppiset julkaisut ²⁾			
Varsinaiset sanomalehdet ³⁾	101	3,17 ⁷⁾	973
Paikallislehdet ⁵⁾	144	0,77 ⁷⁾	..
Ilmaisjakelulehdet	131	3,34 ⁷⁾	190
Yhteensä	376
1988			
Sanomalehtityyppiset julkaisut ²⁾			
Varsinaiset sanomalehdet ³⁾	103	3,37 ⁷⁾	976
Paikallislehdet ⁵⁾	159	0,77 ⁷⁾	61
Ilmaisjakelulehdet ⁸⁾
Yhteensä	262

1) Volyymi on lehden levikki kerrottuna ilmestymiskertojen vuotuisella määrällä.

2) Vähintään kerran viikossa ilmestyviä, sisällöltään yleisluontoisia ja ajankohtaisia asioita käsitteleviä. Koska mukaan on otettu vain ne lehdet, joista levikkitieto on ollut saatavissa saatavaa joitain lehtiä puuttua varsinkin ilmaisjakelulehdistä. Vuodet eivät ole täysin vertailukelpoisia.

3) Vähintään kolme kertaa viikossa ilmestyviä.

4) Painosmäärä

5) Levikintarkastus Oy:n tarkastamat 1-2 kertaa viikossa ilmestyvät paikallislehdet. Vuonna 1988 lisäksi joitain paikallislehtiä, joiden levikkitieto saatu lehden kustantajalta.

6) Tiedot vuodelta 1986

7) Osalla lehdistä viimeinen tarkastettu levikki ko. vuotta aiemmalta vuodelta.

8) Vuodelta 1988 ei ilmaisjakelulehdistä ollut luotettavia tietoja saatavissa.

Lähteet: Viestintäpoliittisen komitean I ja II osamietintö: lehdistöä ja tietotoimistoja koskevat selvitykset ja ehdotukset.

Komiteamietintö 1973:91 I ja 1973:148 II;

Levikintarkastus Oy;

Ylöstalo, Pekka: Ilmaislehtien sisällöstä 49 prosenttia ilmoituksia. Suomen Lehdistö 5-6/1980;

Meriläinen, Jouni: Ilmaislehtien sisällöstä 52 prosenttia ilmoituksia. Suomen Lehdistö 4/1985

Liitetaulukot 4.2.5. ja 4.2.6.

4. GRAAFINEN JOUKKOViestintä

2. LEHDISTÖ

3. VARSINAISTEN SANOMALEHTIEN LUKUMÄÄRÄ JA LEVIKKI PUOLUEKANNAN MUKAAN VUONNA 1988 SEKÄ LEVIKIN JAKAUMA PUOLUEITTAIN VUOSINA 1946 - 1988

Puoluekanta	Osuus levikistä					1988			
	1946	1966	1976 ²⁾	1981 ⁴⁾	1986	Lehtien lukumäärä		Levikki	
	%					Kpl	%	Kpl	%
Sitoutumaton	34,8	50,3	57,4	61,3	68,3	68	66,0	2 289 554	69,6
Ei-sosialistiset	49,8	36,9	30,4	27,7	23,5	16	15,5	743 770	22,7
- Kansallinen Kokoomus	23,8	17,7	12,1	11,3	10,7	5	4,8	343 949	10,5
- Keskustapuolue ⁵⁾	15,1	16,0	16,0	15,8	12,7	13	12,6	396 122	12,1
- Edistyspuolue ⁶⁾	6,1	-	-	-	-	-	-	-	-
- Ruotsalainen Kansanpuolue	4,8	3,2	2,3	0,6	0,1	1	1,0	3 699	0,1
Sosialistiset	15,4	12,8	12,2	11,0	8,1	15	14,6	240 759	7,3
- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	7,9	6,0	6,1	5,4	4,0	9	8,7	113 150	3,5
- Suomen Kansan Demokraattinen Liitto	7,5	5,7	6,1	5,6	3,4	6	5,8	105 609	3,2
- Suomen Työväen ja Pienviljelijäin Sosialistinen Liitto ⁷⁾	-	1,1	-	-	-	-	-	-	-
- Demokraattinen vaihtoehto (SKPy)	-	-	-	-	0,7	1	1,0	21 799	0,7
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	103	100,0	3 274 084	100,0

1) 3-7 kertaa viikossa ilmestyvät.

2) Kaikkiaan 16 lehden levikki on vuodelta 1975 ja 10 lehden levikki vuodelta 1976 on lehden oman ilmoituksen mukaan.

3) Kaikkiaan 18 lehden levikki on vuodelta 1979, 4 lehden levikki on vuodelta 1978 ja 4 lehden levikki on lehden oman ilmoituksen mukaan.

4) Kaikkiaan 14 lehden levikki on vuodelta 1980, 7 lehden levikki on vuodelta 1979 ja 4 lehden levikki on lehden oman ilmoituksen mukaan.

5) Mukana on myös Keskustapuolueen ja Liberaalisen Kansanpuolueen yhteinen lehti Karjalan Maa.

6) Edistyspuolueen/Liberaalisen Kansanpuolueen Etelä-Suomen Sanomat, Kaleva ja Turun Sanomat muuttuivat vuonna 1951 sitoutumattomiksi.

7) TPSL:n seuraajan STP:n lehti Päivän Uutiset lakkasi ilmestymästä vuonna 1975.

8) 15 lehden levikkitiedot ennen vuotta 1984.

Lähteet: Viestintäpoliittisen komitean I ja II osamietintö: lehdistöä ja tietotoimistoja koskevat selvitykset ja ehdotukset.

Komiteanmietintö 1973:91 I ja 1973:148 II;

Levikintarkastus Oy;

Suomen Lehdistö 9/1976, 9/1981 ja 9/1985

4. GRAAFINEN JOUKKOViestintä

2. LEHDISTÖ

4. SANOMALEHTIEN ILMESTYMISTIHEYDS, VOLYYMI JA PUOLUEKANTA VUONNA 1988 JA LEVIKKI¹⁾ VUOSINA 1985, 1986 JA 1988

Lehti	Puolue- kanta 1988	Levikki Huom ¹⁾ 1985 kpl	Levikki Huom ¹⁾ 1986 kpl	Levikki Huom ¹⁾ 1988 kpl	Ilm. kert. /vko 1988	Ilm. nro:t 1988	Volyyymi 1988 kpl	Levikin muutos % 1985-1988
Aamulehti, Tampere	kok	140 133	140 918	142 920	7	355	50 736 600	2,0
Ajalankosken Sanomat, Anjalankoski...	sit	7 483 -84	7 581	7 674	3	153	1 174 122	2,6
Borgåbladet, Porvoo	sit	11 861 -84	11 799	11 449	6	307	3 514 843	-3,5
Demari, Helsinki	sdp	34 099	34 099	32 669	5	225	7 350 525	-4,2
Eteenpäin, Kotka	sdp	20 408 -84	20 647	20 628	7	350	7 219 800	1,1
Etelä-Pohjanmaa, Seinäjoki	sit	10 876 -84	11 473	11 688	5	252	2 945 376	7,5
Etelä-Saimaa, Lappeenranta	kesk	32 915	34 304	35 527	7	352	12 505 504	7,9
Etelä-Suomen Sanomat, Lahti	sit	64 237	65 145	67 687	7	355	24 028 885	5,4
Etelä-Suomi, Kotka	sit	18 089	18 089	16 593	7	350	5 807 550	-8,3
Forssan Lehti, Forssa	sit	14 804 -84	15 345	15 985	6	300	4 795 500	8,0
Hangötidningen, Hanko	rkp	3 715 -84	3 751	3 699	3	151	558 549	-0,4
Helsingin Sanomat, Helsinki	sit	427 335	430 251	457 068	7	355	162 259 140	7,0
Hufvudstadsbladet, Helsinki	sit	66 996	65 089	66 562	7	352	23 429 824	-0,6
Hyvinkään Sanomat, Hyvinkää	sit	16 492	16 204	15 788	6	307	4 846 916	-4,3
Hämeen Kansa	sdp	6 582	6 005	6 005	3	151	906 755	-8,8
Hämeen Sanomat, Hämeenlinna	sit	30 838	31 085	32 253	7	355	11 449 815	4,6
Hämeen Yhteistyö, Tampere	skdl	13 187	13 187	11 155	3	151	1 684 405	-15,4
Iisalmen Sanomat, Iisalmi	kesk	18 766 -84	19 635	19 779	7	352	6 962 208	5,4
Ilkka, Seinäjoki	kesk	52 114	53 465	55 026	7	352	19 369 152	5,6
Iltalehti, Helsinki	sit	76 083	78 949	74 131	6	301	22 313 431	-2,6
Iltä-Sanomat, Helsinki	sit	181 294	193 971	195 280	6	305	59 560 400	7,7
Itä-Häme, Heinola	sit	14 307	14 309	14 577	4	208	3 032 016	1,9
Itä-Savo, Savonlinna	kesk	21 506	22 242	23 101	7	352	8 131 552	7,4
Jakobstads Tidning, Pietarsaari	sit	11 519	11 750	12 147	6	302	3 668 394	5,5
Kainuun Sanomat, Kajaani	kesk	29 330	29 610	30 301	7	352	10 665 952	3,3
Kalajokilaakso, Ylivieska	sit	10 594	10 650	8 588	5	255	2 189 940	-18,9
Kaleva, Oulu	sit	86 659	88 177	91 866	7	351	32 244 966	6,0
Kansan Lehti, Tampere	sdp	10 581	10 581	10 228	5	250	2 557 000	-3,3
Kansan Sana, Kuopio	skdl	8 843 -79	8 843	9 015	3	146	1 316 190	1,9
Kansan Tahto, Oulu	skdl	16 551	16 936	16 015	5	253	4 051 795	-3,2
Kansan Uutiset, Helsinki	skdl	45 731 -83	41 504	43 454	5	251	10 906 954	-5,0
Kansan Ääni, Vaasa	skdl	11 215 -79	11 215	11 215	3	146	1 637 390	0,0
Karjalainen, Joensuu	kok	53 221	53 364	55 261	7	352	19 451 872	3,8
Karjalan Maa, Joensuu	kes	16 259	12 543	12 500	3	152	1 900 000	-23,1
Karkkilan Tienoo, Karkkila	sit	-	-	5 835	3	150	875 250	-
Kauppa-lehti, Helsinki	sit	69 013	72 983	80 274	5	255	20 469 870	16,3
Keskipoijamaa, Kokkola	kesk	32 746	33 064	34 432	7	352	12 120 064	5,1
Keskisuomalainen, Jyväskylä	sit	75 423	76 283	79 362	7	355	28 173 510	5,2
Keski-Uusimaa, Tuusula	sit	22 238	22 693	23 695	7	353	8 364 335	6,6
Koillissanomat, Kuusamo	sit	10 717 -84	10 564	10 055	5	256	2 574 080	-6,2
Koillis-Häme, Jämsä	sit	9 596 -84	9 619	9 510	5	220	2 092 200	-0,9
Koillis-Lappi, Kemijärvi	sit	8 965 -84	8 578	8 598	3	149	1 281 102	-4,1
Kotimaa, Helsinki	sit	77 044	76 064	73 616	3	150	11 042 400	-4,4
Koti-Karjala, Kitee	sit	-	-	7 662	3	152	1 164 624	-
Kouvolan Sanomat, Kouvola	sit	32 493	32 767	33 464	7	352	11 779 328	3,0
Kuorovesi-Mänttä-Vilppula, Mänttä ..	sit	8 406	8 391	8 426	3	146	1 230 196	0,2
Kuusankosken Sanomat, Kuusankoski ...	sit	5 099	5 099	4 929	3	150	739 350	-3,3
Kymen Sanomat, Hamina	kesk	11 613 -83	9 985	9 816	6	300	2 944 800	-15,5
Laitilan Sanomat, Laitila	sit	-	6 017	5 725	3	146	835 850	-
Lalli, Kokemäki	kesk	11 417 -79	11 417	10 431	5	251	2 618 181	-8,6
Lapin Kansa, Rovaniemi	sit	39 942	40 407	41 533	7	352	14 619 616	4,0
Lieksan Lehti, Lieksa	sit	8 588	8 886	8 873	3	148	1 313 204	3,3
Loimaan Lehti, Loimaa	sit	10 319	10 319	10 244	3	147	1 505 868	-0,7
Loviisan sanomat, Loviisa	sit	4 533 -84	4 722	4 839	3	153	740 367	6,8
Luoteis-Uusimaa, Huhmari	sit	6 607	6 607	6 633	3	151	1 001 583	0,4
Länsi-Savo, Mikkelä	sit	27 143	27 296	28 286	7	352	9 956 672	4,2
Länsi-Suomi, Rauma	kok	19 214	19 453	20 069	7	352	7 064 288	4,4
Länsi-Uusimaa, Lohja	sit	15 531	15 531	13 471	6	306	4 122 126	-13,3
Maaseudun Tulevaisuus, Helsinki	sit	131 138	130 894	129 173	3	152	19 634 296	-1,5
Nokian Uutiset, Nokia	sit	-	9 291	8 056	3	153	1 232 568	-
Nurmijärven Sanomat, Nurmijärvi	sit	7 207 -84	7 333	7 383	3	150	1 107 450	2,4
Nya Åland, Maarianhamina	sit	6 059 -84	6 538	7 280	3	152	1 106 560	20,2

4. GRAAFINEN JOUKKOViestintä

2. LEHDISTÖ

4. JATKUU

Lehti	Puolue- kanta 1988	Levikki Huom ¹⁾ 1985 kpl	Levikki Huom ¹⁾ 1986 kpl	Levikki Huom. ¹⁾ 1988 kpl	Ilm. kert. /vko 1988	Ilm. nro:t 1988	Volyyymi 1988 kpl	Levikin muutos % 1985-1988
Orimattilan Sanomat, Orimattila	sit	-	7 086	7 103	3	148	1 051 244	-
Pieksämäen Lehti, Pieksämäki	sit	7 896	8 274	8 775	-87	5 255	2 237 625	11,1
Pietarsaaren Sanomat, Pietarsaari ...	sit	3 976	3 976	3 628	-85	3 156	565 968	-8,8
Pohjalainen, Vaasa	kok	63 715	64 008	63 828	7	352	22 467 456	0,2
Pohjan Kansa, Vaasa	sdp	10 054	10 054	6 113	-87	4 202	1 234 826	-39,2
Pohjois-Karjala, Joensuu	sdp	10 866	10 866	7 328	-85	3 153	1 121 184	-32,6
Pohjolan Sanomat, Kemi	kesk	38 123	39 149	40 890	7	352	14 393 280	7,3
Pohjolan Työ, Oulu	sdp	8 215	8 215	6 736	-87	3 151	1 017 136	-18,0
Pyhäjokiseutu, Oulainen	sit	9 953	9 953	9 878	-85	4 203	2 005 234	-0,8
Raahen Seutu, Raahen	sit	9 484	9 453	9 422	4	207	1 950 354	-0,7
Riihimäen Sanomat, Riihimäki	sit	12 303	12 787	13 191	6	302	3 983 682	7,2
Salon Seudun Sanomat, Salo	sit	20 271	20 637	21 293	7	352	7 495 136	5,0
Satakunnan Kansa, Pori	kok	60 451	60 807	61 871	7	355	21 964 205	2,3
Satakunnan Työ, Pori	skdl	14 755	14 755	14 755	-84	3 150	2 213 250	0,0
Savon Sanomat, Kuopio	kesk	84 712	85 167	87 819	7	352	30 912 288	3,7
Sisä-Suomen Lehti, Äänekoski	sit	8 628	8 822	9 029	3	151	1 363 379	4,6
Suomenmaa, Helsinki	kesk	32 802	32 802	18 000	oma	5 248	4 464 000	-45,1
Suomenselän Sanomat, Virrat	sit	11 645	11 645	11 645	-83	3 145	1 688 525	0,0
Suur-Keuruu, Keuruu	sit	6 682	6 909	7 038	3	154	1 083 852	5,3
Syd-Österbotten, Närpiö	sit	8 464	8 730	8 807	3	151	1 329 857	4,1
Tekniikka & Talous, Helsinki	sit	-	-	83 122	3	125	10 390 250	-
Tiedonantaja, Helsinki	skpy	30 838	oma	21 799	oma	4 201	4 381 599	-29,3
Turun Päivälehti, Turku	sdp	10 958	10 325	11 012	5	247	2 719 964	0,5
Turun Sanomat, Turku	sit	131 399	131 630	133 489	7	354	47 255 106	1,6
Tyrvään Sanomat, Vammala	sit	11 146	11 146	11 180	-85	3 148	1 654 640	0,3
Uudenkaupungin Sanomat, Uusikaupunki	sit	8 507	8 874	8 546	5	255	2 179 230	0,5
Uusi Aika, Pori	sdp	14 938	14 938	11 690	-84	3 152	1 776 880	-21,7
Uusi Suomi, Helsinki	sit	91 815	92 596	90 322	7	352	31 793 344	-1,6
Uusimaa, Porvoo	sit	12 772	13 143	14 190	6	304	4 313 760	11,1
Vakka-Suomen Sanomat, Uusikaupunki ..	sit	8 558	9 007	9 386	3	151	1 417 286	9,7
Valkeakosken Sanomat, Valkeakoski ...	sit	8 714	8 827	8 697	5	255	2 217 735	-0,2
Vasabladet, Vaasa	sit	27 231	27 407	27 307	6	300	8 192 100	0,3
Västra Nyland, Tammisaari	sit	12 073	12 183	12 497	6	300	3 749 100	3,5
Warkauden lehti, Varkaus	sit	13 531	14 207	13 635	6	300	4 090 500	0,8
Ylä-Karjala, Nurmes	sit	6 167	6 305	6 398	3	148	946 904	3,7
Ylä-Vuoksi, Imatra	sit	15 418	15 469	15 575	6	300	4 672 500	1,0
Åbo Underrättelser, Turku	sit	7 928	8 016	8 005	5	255	2 041 275	1,0
Åland, Maarianhamina	sit	11 435	11 212	11 285	5	249	2 809 965	-1,3
Österbottningen, Karleby	sit	5 152	5 189	5 438	6	301	1 636 838	5,6
Östra Nyland, Loviisa	sit	4 346	4 345	4 415	-87	4 201	887 415	1,6
Levikki yhteensä		3 109 795	3 152 431	3 272 841			976 011 931	5,2

1) Mikäli levikki ei ole ko. vuodelta, vuosi mainitaan erikseen.

Lähde: Suomen Lehdistö

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

5. PAIKALLISLEHTIEN ILMESTYMISTIHEYDET JA LEVIKIT¹⁾ VUONNA 1988

Lehti/Ilmestymispaikkakunta	Ilm. kert./viikko	Levikki 1988	Huom ¹⁾	Lehti/Ilmestymispaikkakunta	Ilm. kert./viikko	Levikki 1988	Huom ¹⁾
	kpl	kpl			kpl	kpl	
Alasatakunta, Eura	2	9 399	-87	Lapuan Sanomat, Lapua	2	7 976	
Alavieska, Alavieska	1	1 597	-86	Laukaa-Konnevesi, Laukaa	1	7 338	
Annonbladets - Ilmoituslehti, Kimito ..	1	5 000	oma ²⁾	Lauttakylä-lehti, Huttinen	2	8 840	
Elimäen Sanomat, Elimäki	1	3 216	-87	Lempäälän-Vesilahden Sanomat, Lempäälä	2	7 448	-87
Eurajoen-Luvian Seutu, Eurajoki	1	2 500	oma	Lestijoki, Kannus	2	5 693	-87
Hankasalmen Sanomat, Hankasalmi	1	3 750		Lohjan Uutiset, Lohja	1		
Harjavallan Seutu, Harjavalta	2	6 695	-87	Lopen Lehti, Loppi	1	4 413	-86
Heinäveden Lehti, Heinävesi	1	4 224		Luoteiskunnat, Noormarkku	1	3 554	
Hirvensalmen Sanomat, Hirvensalmi	1	1 874	-87	Luot.-Satakunta/Merikarvian Kunnallis-			
Hämeenkulma, Oitti	1	3 889		lehti, Kristiinankaupunki	1	1 446	-87
Hämeenkyrön Sanomat, Hämeenkyrö	2	6 749	-87	Luumäen Lehti, Taavetti	1	3 603	
Härmät, Ylihärkä	1	4 547	-87	Länsiraja, Ylitornio	1	4 282	
Iijokiseutu, Pudasjärvi	2	6 982	-86	Länsi-Saimaa, Mikkeli	1	3 392	
Iitinseutu, Kausala	2	4 993	-86	Maaselkä, Haapajärvi	2	7 232	-87
Ilmajoki-lehti, Ilmajoki	2	6 020	-86	Matti ja Liisa, Iisalmi	1	6 632	
Jalasjärven-Peräseinäjoen Kunnallis-				Merikarvia -lehti, Merikarvia	1	2 691	-87
sanomat, Jalasjärvi	2	8 070		Meriporilainen, Pori	1	2 339	-86
Jokiposti, Kiiminki	1	1 950	oma	Miilu, Sonkajärvi	1	5 068	
Jokivarsi, Haapavesi	2	2 532	-86	Mäntsälä-lehti, Mäntsälä	2	5 476	-87
Joroisten Lehti, Joroinen	2	3 253	-86	Nivala-lehti, Nivala	2	7 134	
Joutsan Seutu, Joutsa	1	5 156		Oriveden Sanomat, Orivesi	2	6 620	-87
Joutseno-lehti, Joutseno	1	3 784		Outokummun Seutu, Outokumpu	2	6 088	-87
Juankosken Sanomat, Juankoski	1	2 000	oma	Padasjoen Sanomat, Padasjoki	1	3 709	-87
Jurvan Sanomat, Jurva	1	3 077	-87	Paikallissanomat, Vammala	1	5 636	-87
Juvan Lehti, Juva	2	5 222	-86	Pargas Kungörelser - Paraisten			
Jyväskylän Maalaiskunta-uutiset, Jkylä	1	5 979	-87	Kuulutukset, Parainen	1	5 103	oma
Jyväskylän Ympäristölehti, Jyväskylä ..	1	2 824	-87	Parikkalan Sanomat, Parikkala	1	4 962	-87
Järvisuodun Sanomat, Lappajärvi	1	9 097		Perhonjokilaakso, Veteli	1	5 146	
Järvisuotu, Alajärvi	2	8 442		Perniönseudun Lehti, Perniö	1	3 890	-87
Kaakkoisseutu, Simpele	2	2 863	-86	Petäjävesi, Petäjävesi	1	1 859	-86
Kaakonkulma, Virolahti	1	5 156	-86	Pielavesi-Keitele, Pielavesi	2	7 020	
Kaarina, Kaarina	1	3 293	-87	Pielisjokiseutu, Eno	2	6 542	
Kalajoki-lehti, Kalajoki	1	4 339	-87	Pitäjäinen, Nilsiä	2	5 260	
Kangasalan Sanomat, Kangasala	2	8 620	-87	Pitäjänuutiset, Mäntyharju	2	7 847	-87
Kangansniemen Kunnallislehti,				Pogostan Sanomat, Ilomantsi	2	7 524	
Kangasniemi	1	4 530	-87	Pohjan Tornio, Tornio	1	2 787	-86
Kankaanpään Seutu, Kankaanpää	2	10 222		Pohjankyrö-lehti, Isokyrö	2	7 383	
Karjaan Seutu, Karjaa	1	2 947	-87	Pohjois-Satakunta, Ikaalinen	2	6 904	-87
Karttulan-Tervon-vesannon Sanomat,				Punkalaitumen Sanomat, Punkalaidun ...	1	4 339	-87
Karttula	1	3 904		Puolanka, Puolanka	1	2 600	oma
Kauhajoen Kunnallislehti, Kauhajoki ..	2	8 796		Puruvesi, Punkasalmi	2	9 569	
Kauhava, Kauhava	1	4 265	-86	Puumala-lehti, Puumala	1	3 666	
Keski-Häme, Lammi	1	5 295	-87	Pyhäjärven Sanomat, Pyhäsalmi	2	5 396	-86
Kiihtelys-Pyhäselkä Lehti, Hammaslahti	1	2 544	-86	Päijät-Häme, Vääkky	2	4 131	-87
Kiuruvesi, Kiuruvesi	1	9 549		Ranikkoseutu, Raisio	2	11 163	-87
Koillis-Savo, Kaavi	2	7 488		Rantalakeus, Liminka	1	5 809	-87
Kokemäen Sanomat, Kokemäki	1	5 826		Rantapohja, Haukipudas	2	12 488	
Korpilahti, Korpilahti	1	3 083	-87	Rantasalmen Lehti, Rantasalmi	1	3 429	-87
Kotiseutu-uutiset, Liperi	2	6 279		Reisjärvi, Reisjärvi	1	1 285	oma
Kotiseudun Sanomat, Pihtipudas	1	6 103		Ruovesi, Ruovesi	1	5 389	-87
Kotokulma, Turenki	2	5 573	-87	Salmetar, Iisalmi	1	6 228	
Kuhmoisten Sanomat, Kuhmoinen	1	3 548	-87	Sampo-lehti, Saarijärvi	1	6 739	
Kuhmolainen, Kuhmo	2	6 179		Stepakka, Pello	1	3 224	-86
Kunnallinen Viikkolehti, Karinainen ..	2	9 844	-87	Sieviläinen, Sievi	1	3 532	-87
Kunnallislehti Kyrönmaa, Laihia	2	4 068	-87	Siikajokilaakso, Ruukki	2	6 731	-87
Kunnallislehti Paimio, Paimio	2	6 967	-86	Sipoon Sanomat, Sipoo	1	2 972	
Kunnallistiedot, Pälkäne	2	6 547		Sisä-Savon Lehti, Suonenjoki	2	7 146	-87
Kuntasanommat, Halikko	1	2 112	-87	Soisalon Seutu, Leppävirta	2	5 459	
Kurikka -lehti, Kurikka	2	6 146	-86	Somero-lehti, Somero	2	5 724	-87
Kurkijokelainen, Loimaa	1	2 189	-86	Sotkamo, Sotkamo	2	5 405	
Kurun Sanomat, Kuru	1	2 369	-86	Sulkava, Sulkava	1	2 601	-86

Jatkuu

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

5. JATKUU

Lehti/Ilmestymispaikkakunta	Ilm. kert./viikko	Levikki 1988	Huom ¹⁾	Lehti/Ilmestymispaikkakunta	Ilm. kert./viikko	Levikki 1988	Huom ¹⁾
	kp1	kp1			kp1	kp1	
Säynätsalo, Säynätsalo	1	1 548	-87	Vanajaveden Seutu, Parola	1	4 491	
Teisko-Aittolahti, Kangasala	1	1 704		Vantaan Seutu, Vantaa (ti leveikki) ..	1	10 217	
Tejuka, Teuva	1	5 048	-86	Vantaan Seutu, Vantaa (to levikki) ...	1	33 829	
Tervareitti, Muhos	2	7 890		Vapaus, Mikkeli	1	6 173	
Tohmajärven-Värtsilän lehti	1	3 647	-87	Viiala-Lehti, Viiala	1	2 508	-87
Toijalan Seutu, Toijala	2	5 365	-87	Viiden Kunnan Sanomat, Karstula	1	5 685	-87
Turun Tienoo, Lieto	2	6 738		Viiskunta, Alavus	2	8 237	
Tuusniemen ja Vehmersalmen Lähi- sanomat, Tuusniemi	1	1 600	oma	Viitasaaren seutu, Viitasaari	1	5 197	
Tuusulan Kellokas, Tuusula	2	5 761	oma	Vuolinen, Otanmäki	1	1 432	-87
Ulvilan Seutu, Ulvila	2	4 928		Väylä, Paltamo	1	2 026	-87
Urjalan Sanomat, Urjala	1	6 113	-87	Yhteissanomat, Savitaipale	2	5 491	-87
Uutis-Jousi, Siilinjärvi	2	6 266		Ykkössanommat, Saukkola	1	3 878	
Uutis-Valjakko, Turku	2	4 672	-86	Ylä-Kainuu, Ämmänsaari	2	8 521	
Vaarojen Sanomat, Juuka	2	5 102		Ylä-Satakunta, Parkano	2	8 605	-87
Valkealan Sanomat, Valkeala	1	3 360	oma	Ylöjärven Sanomat, Ylöjärvi	1	5 225	-86
Valpas, Kuopio	1	5 100	oma				
				Varsinaiset 1-2 päiväiset paikallislehdet levikki yht.		701 998	

1) Useilla paikallislehdillä viimeinen levikintarkastus on tehty 1986 tai 1987.

2) Levikki on oma. Ilmoitus.

Lähde: Levikintarkastus
Paikallislehdistö -lehti

6. SANOMALEHTIEN JAKAUTUMINEN LÄÄNEITTÄIN PUOLUEKANNAN JA KIELEN MUKAAN JA PAIKALLISLEHDET LÄÄNEITTÄIN 1985 JA 1988

Lääni	Paikallislehtiä ²⁾				Varsinaisia sanomalehtiä ¹⁾				Varsinaiset sanomalehdet							Vars. sanomalehdet	
	1985		1988		1985		1988		1988							1988	
	Kp1	%	Kp1	%	Kp1	%	Kp1	%	Sit	Kok	Kesk	Rkp	Sdp	Skd1	Skp	Suomenk.	Ruotsink.
	Kp1	%	Kp1	%	Kp1	%	Kp1	%	Kp1							Kp1	Kp1
Uudenmaan	11	10	6,5	6,0	24	26	23,8	25,2	21	-	1	1	1	1	1	21	5
Turun ja Porin ..	29	28	17,3	16,7	14	14	13,9	13,6	8	2	1	-	2	1	-	13	1
Ahvenanmaa	-	-	-	-	2	2	2,0	1,9	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Hämeen	22	21	13,1	12,5	12	12	11,9	11,6	8	1	-	-	2	1	-	12	-
Kymen	11	12	6,5	7,1	9	8	8,9	7,8	5	-	2	-	1	-	-	8	-
Mikkelin	13	13	7,7	7,7	4	4	4,0	3,9	3	-	1	-	-	-	-	4	-
Pohjois-Karjalan	10	10	6,0	6,0	5	6	5,0	5,8	3	1	1	-	1	-	-	6	-
Kuopion	11	11	6,5	6,6	4	4	4,0	3,9	1	-	2	-	-	1	-	4	-
Keski-Suomen ...	17	16	10,1	9,5	4	4	4,0	3,9	4	-	-	-	-	-	-	4	-
Vaasan	18	19	10,7	11,3	11	11	10,9	10,7	6	1	2	-	1	1	-	7	4
Oulun	21	23	12,5	13,7	9	9	8,9	8,7	5	-	2	-	1	1	-	9	-
Lapin	5	5	3,0	3,0	3	3	3,0	2,9	2	-	1	-	-	-	-	3	-
Koko maa	168	168	100,0	100,0	101	103	100,0	100,0	68	5	13	1	9	6	1	91	12

1) Vähintään kolme kertaa viikossa ilmestyviä.

2) Paikallislehtien Liiton jäsenlehdet, tilanne 31.7.89

Lähteet: Suomen Lehdistö 9/1985, 7-8/1989;
Paikallislehdistö 4/86, 4/1988; Paikallislehtien liitto r.y.

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

7. VALTION TUKI LEHDISTÖLLE VUOSINA 1980 - 1990

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987 ²⁾	1988 ²⁾	1989 ²⁾	1990 ²⁾
	Milj. mk										
Valtion valikoiva lehdistötuki ¹⁾											
- Kuljetustuki	32,0	35,9	40,2	43,0	43,0	45,2	48,8	60,2	61,3	62,8	66,0
- Puolueiden kautta jaettu tuki	32,0	35,9	40,2	43,0	43,0	45,2	47,0	40,1	40,9	42,4	45,0
Uutis- ja tietotoimistojen sekä niiden asiakaslehtien telekustannusten alentamiseen annettu tuki	3,0	3,7	4,1	4,4	4,4	4,8	4,7	5,2	5,3	5,7	6,0
Lehdistön yleinen kuljetustuki	209,6	254,3	283,7	337,0	330,3	334,4	302,0	332,6	348,0	350,0	331,0
Sanomalehtien yhteisjakelun tukeminen (siirtomääräraha)	0,5	0,6	1,9	5,5	4,0	6,8	15,0	15,0	10,0	9,3	13,5
Tuki mielipidelehdille	1,0	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,7	2,0	2,1	2,3	2,3
Tuki uskonnollisille lehdille	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	2,2	2,0

1) Tuki sanomalehdistön kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentamiseen.
2) Tulo- ja menoarvio.

Lähteet: Liikenneministeriö;
Valtion tilinpäätökset;
Valtion tulo- ja menoarvioesitykset

8. SANOMALEHTIEN LIIKEVAIHTO JA LEHDISTÖTUEN OSUUS LIIKEVAIHDESTA VUOSINA 1971 - 1988

Vuosi	Sanomalehtien liikevaihto	Lehdistötuki	Tuen osuus liikevaihdosta
	Milj. mk		%
1971	330	7,5	2,27
1972	400	8	2,00
1973	490	9	1,84
1974	585	16	2,74
1975	738	27	3,66
1976	866	220,8 ¹⁾	25,50
1977	1 033	222,8	21,57
1978	1 150	252,7	21,97
1979	1 349	258,1	19,13
1980	1 567	274,1	17,49
1981	1 863	326,7	17,54
1982	2 080	366,0	17,60
1983	2 492	429,2	17,22
1984	2 900	420,3	14,49
1985	3 932	431,6	10,98
1986	4 739	412,8	8,71
1987	5 093	447,9	8,79
1988	5 993	460,2	7,68

1) Tuen laskentatapa muuttunut. Valikoivan lehdistötuen (=kuljetustuki + parlamentaarinen tuki) ja yhteisjakelutuen lisäksi mukaan on laskettu 1976 omaksi määrärahasi muutettu yleinen kuljetustuki. Vuoteen 1975 asti postille korvattiin lehtijakelun aiheuttamat tappiot eri määrärahasta, joka oli vuosina 1972-73 30 milj. mk, 1974 40 milj. mk ja 1975 50 milj. mk.

Lähteet: Komiteanmietintö 1986:29
Parlamentaarisen lehdistökomitean mietintö
Suomen lehdistö

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

9. VALTION VALIKOIVAN LEHDISTÖTUEN JAKAUTUMINEN ERI LEHDILLE VUOSINA 1981 - 1987

	1981	1983	1985	1986	1987			Tukea antanut puolue
					Kuljetus-tuki	Puoluetuki	Yhteensä	
	1 000 mk							

Sanomalehdet

Aamulehti	1 247	1 150	900	1 380	-	950	950	KOK
Borgåbladet	205	260	259	270	168	103	271	RKP
Eteenpäin	1 320	2 800	2 200	2 700	2 250	1 900	4 150	SDP
Etelä-Saimaa	350	450	450	500	-	800	800	KESK
Etelä-Suomi	23	100	-	50	80	-	80	-
Hangötidningen	149	232	256	277	450	21	471	RKP
Hufvudstadsbladet	1 901	2 108	2 103	2 299	3 100	-	3 100	RKP
Hämeen Kansa	810	850	1 100	1 300	990	670	1 660	SDP
Hämeen Yhteistyö	792	900	1 000	1 124	700	371	1 071	SKDL
Iisalmen Sanomat	1 400	1 325	1 325	1 400	900	650	1 550	KESK
Ilkka	1 600	1 850	1 850	1 500	-	850	850	KESK
Itä-Savo	1 300	1 400	1 400	1 300	-	1 050	1 050	KESK
Jakobstads Tidning	316	369	451	431	360	-	360	RKP
Kainuun Sanomat	500	575	575	600	-	800	800	KESK
Kalajokilaakso	30	40	-	-	-	-	-	-
Kansan Lehti	1 700	3 030	2 200	2 525	2 150	900	3 050	SDP
Kansan Sana	941	900	1 200	996	600	348	948	SKDL
Kansan Tahto	1 593	1 950	2 168	2 813	2 300	379	2 679	SKDL
Kansan Uutiset	8 930	9 527	8 848	8 323	6 200	1 519	7 719	SKDL
Kansan Ääni	377	580	631	886	400	444	844	SKDL
Karjalainen	1 590	1 350	950	1 190	-	950	950	KOK
Karjalan Maa	2 200	2 570	2 570	2 650	2 100	50	2 150	KESK
Keskipohtjanmaa	500	675	675	700	-	800	800	KESK
Keskisuomalainen	350	450	450	500	-	-	-	KESK
Kymen Sanomat	1 250	1 480	1 510	1 650	2 400	-	2 400	KESK
Lalli	1 550	1 838	2 000	2 130	2 000	400	2 400	KESK
Liitto	2 300	2 670	2 700	3 000	2 600	600	3 200	KESK
Länsi-Savo	200	265	-	-	-	-	-	KOK
Länsi-Suomi	977	1 230	800	725	-	1 200	1 200	KOK
Nya Åland	-	-	80	88	200	-	200	-
Pohjalainen	2 281	1 900	2 900	2 511	1 840	950	2 790	KOK
Pohjanmaan Kansa	840	1 250	1 300	1 440	990	600	1 590	SDP
Pohjois-Karjala	1 080	1 080	1 600	1 730	1 080	600	1 680	SDP
Pohjolan Sanomat	1 150	1 125	1 125	1 155	-	1 400	1 400	KESK
Pohjolan Työ	800	1 000	1 100	1 270	810	550	1 360	SDP
Saimaan Sanomat	660	1 050	700	-	-	-	-	SDP
Satakunnan Kansa	1 490	1 500	1 100	1 190	-	950	950	KOK
Satakunnan Työ	770	770	846	1 124	600	471	1 071	SKDL
Savon Sanomat	350	300	300	300	-	400	400	KESK
Suomenmaa	2 879	3 200	4 120	5 000	6 000	-	6 000	KESK
Suomen Sosialidemokraatti	7 050	7 902	10 800	11 731	7 770	2 978	10 748	SDP
Syd-Österbotten	218	257	256	277	250	36	286	RKP
Tiedonantaja	134	150	20	20	20	-	20	SKP
Turun Päivälehti	1 170	2 780	2 200	2 325	2 150	900	3 050	SDP
Uusi Aika	1 099	1 450	1 700	1 750	1 260	600	1 860	SDP
Uusi Suomi	1 700	2 150	1 750	1 760	2 760	-	2 760	KOK
Vasabladet	126	84	84	84	-	-	-	RKP
Västra Nyland	286	349	464	499	690	-	690	RKP
Åbo Underrättelser	690	813	850	875	855	152	1 007	RKP
Åland	-	70	-	78	-	-	-	-
Österbottningen	346	546	502	511	477	80	557	RKP
Östra Nyland	248	267	272	285	250	15	265	RKP

Sanomalehdet yhteensä	61 768	72 917	74 640	79 223	57 750	26 437	84 187	
-----------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--

Jatkuu

4. GRAAFINEN JOUKKOViestintä

2. LEHDISTÖ

9. JATKUU

	1981	1983	1985	1986	1987			Tukea antanut puolue
					Kuljetus-tuki	Puoluetuki	Yhteensä	
1 000 mk								

Muut tuen saajat

Ahvenanmaan Maakunta	179	215	226	235	-	200	200	-
Arbetabladet	680	770	950	825	400	340	740	SDP
Demokraattinen vaihtoehto	-	-	-	-	-	601	601	DEVA
Folktidningen Ny Tid	377	350	384	396	200	178	378	SKDL
Kansamme Puolesta	182	201	200	237	0	120	120	KESK
Kristinestads tidning	-	-	-	-	-	8	8	RKP
Kristityn vastuu	1 682	1 021	718	747	50	902	952	SKL
Medborgarbladet	840	1 139	1 287	1 344	0	1 491	1 491	RKP
Nykypäivä	3 102	3 580	4 694	4 855	0	5 175	5 175	KOK
Perustuslaillinen oik. puolue	-	161	226	235	0	50	50	POP
Suomen Uutiset	1 366	3 314	4 292	4 695	1 750	2 206	3 956	SMP
Svenskbygden	-	-	-	-	-	50	50	RKP
Svensk Framtid	120	120	120	108	0	150	150	RKP
Tidningen Astra	40	60	105	184	0	200	200	RKP
Uusin Polttopiste	830	859	678	705	0	0	0	LKP
Valpas	240	320	500	460	0	440	400	SDP
Vapaus	244	310	432	450	0	400	400	SDP
Vastin	-	80	200	370	0	400	400	SDP
Muut tuensaajat yhteensä	9 882	12 500	15 012	15 846	2 400	12 911	15 311	
Kaikki yhteensä	71 650	85 417	89 652	95 069	60 150	39 348	99 498	

Lähteet: Suomen Lehdistö 9/1984, 12/1986, 12/1987 ja 12/1877, 7-8/1989

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

10. AIKAKAUSLEHDISTÖN¹⁾ LUKUMÄÄRÄINEN KEHITYS ILMESTYMITIHEYDEN MUKAAN VUOSINA 1938 - 1988

Vuosi	Ilmestyy			Yhteensä	Siitä			
	Kerran viikossa	1-2 kertaa kuukaudessa	Muita (2 - 11 kertaa vuodessa)		Suomen-kielisiä	Suomen- ja ruotsin-kielisiä	Ruotsin-kielisiä	Muun kielisiä
1938	56	441	360	857	616	51	172	18
1940	43	320	475	838	611	53	160	14
1945	55	366	502	923	686	64	157	16
1950	32	431	739	1 202	879	103	176	44
1955	56	477	928	1 461	1 114	112	198	37
1960	59	516	965	1 540	1 179	130	183	48
1965	54	536	1 557	2 147	1 712	178	194	63
1970	45	411	1 447	1 903	1 557	144	152	50
1971	29	414	1 597	2 040	1 658	148	160	74
1972	37	399	1 593	2 029	1 701	134	138	56
1973	30	359	1 453	1 842	1 505	136	141	60
1974	45	395	1 605	2 045	1 651	174	157	63
1975	42	418	1 653	2 113	1 724	182	152	55
1976	42	419	1 687	2 148	1 762	154	162	70
1977	63	416	1 754	2 233	1 795	208	158	72
1978 ²⁾	72	443	1 870	2 385	1 980	190	153	62
1979	75	585	2 472	3 132	2 579	282	203	68
1980	68	546	2 992	3 606	3 080	271	195	60
1981	85	583	3 265	3 933	3 291	309	244	89
1982	93	640	3 583	4 316	3 608	322	261	125
1983 ³⁾	109	593	3 608	4 310
1984	115	517	3 800	4 432	3 817	285	233	97
1985	109	536	3 630	4 275	3 753	170	259	93
1986	97	566	3 889	4 552	3 940	243	267	102
1987	95	580	4 144	4 819	4 154	296	260	119
1988	88	507	4 065	4 660	4 174	202	188	96

1) Aikakauslehtien määrään sisältyy tässä vain vähintään kaksi kertaa vuodessa ilmestyvät lehdet.

2) Laskenta-ajankohtaa muutettu. Myöhäisemmän laskenta-ajankohdan vuoksi tilasto on täydellisempi kuin aikaisemmin.

3) Vuodesta 1983 lähtien alle kolme kertaa viikossa ilmestyvät valtakunnalliset sanomalehdet on siirretty aikakauslehtiin. Vain osan vuotta ilmestyneitä sanomalehtiä ei ole laskettu tilastoon.

Lähteet: Suomen tilastollinen vuosikirja;
Helsingin yliopiston kirjasto, Vapaakappaletoimisto

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

10. AIKAKAUSLEHDISTÖN¹⁾ LUKUMÄÄRÄINEN KEHITYS ILMESTYMISSIHEYDEN MUKAAN VUOSINA 1938 - 1988

Vuosi	Ilmestyminen			Yhteensä	Siitä			
	Kerran viikossa	1-2 kertaa kuukaudessa	Muita (2 - 11 kertaa vuodessa)		Suomenkielisiä	Suomen- ja ruotsinkielisiä	Ruotsinkielisiä	Muun kielisiä
1938	56	441	360	857	616	51	172	18
1940	43	320	475	838	611	53	160	14
1945	55	366	502	923	686	64	157	16
1950	32	431	739	1 202	879	103	176	44
1955	56	477	928	1 461	1 114	112	198	37
1960	59	516	965	1 540	1 179	130	183	48
1965	54	536	1 557	2 147	1 712	178	194	63
1970	45	411	1 447	1 903	1 557	144	152	50
1971	29	414	1 597	2 040	1 658	148	160	74
1972	37	399	1 593	2 029	1 701	134	138	56
1973	30	359	1 453	1 842	1 505	136	141	60
1974	45	395	1 605	2 045	1 651	174	157	63
1975	42	418	1 653	2 113	1 724	182	152	55
1976	42	419	1 687	2 148	1 762	154	162	70
1977	63	416	1 754	2 233	1 795	208	158	72
1978 ²⁾	72	443	1 870	2 385	1 980	190	153	62
1979	75	585	2 472	3 132	2 579	282	203	68
1980	68	546	2 992	3 606	3 080	271	195	60
1981	85	583	3 265	3 933	3 291	309	244	89
1982	93	640	3 583	4 316	3 608	322	261	125
1983 ³⁾	109	593	3 608	4 310
1984	115	517	3 800	4 432	3 817	285	233	97
1985	109	536	3 630	4 275	3 753	170	259	93
1986	97	566	3 889	4 552	3 940	243	267	102
1987	95	580	4 144	4 819	4 154	296	260	119
1988	88	507	4 065	4 660	4 174	202	188	96

1) Aikakauslehtien määrään sisältyy tässä vain vähintään kaksi kertaa vuodessa ilmestyvät lehdet.

2) Laskenta-ajankohtaa muutettu. Myöhäisemmän laskenta-ajankohdan vuoksi tilasto on täydellisempi kuin aikaisemmin.

3) Vuodesta 1983 lähtien alle kolme kertaa viikossa ilmestyvät valtakunnalliset sanomalehdet on siirretty aikakauslehtiin. Vain osan vuotta ilmestyneitä sanomalehtiä ei ole laskettu tilastoon.

Lähteet: Suomen tilastollinen vuosikirja;
Helsingin yliopiston kirjasto, Vapaakappaletoimisto

4. GRAAFINEN JOUKKOViestintä

2. LEHDISTÖ

11. AIKAKAUSLEHTIEN¹⁾ ILMESTYMISTIHEYDET, LEVIKIT, VOLYYMIT JA KUSTANTAJAT VUONNA 1988

Lehti	Ilm. krt/ viikko	Levikki 1988	Volyymi 1988	Kustantaja vuonna 1988
Yleisaikakauslehdet:				
Valitut Palat	12	330 523	3 966 276	Oy Valitut Palat - Readers Digest Ab
Seura	52	276 700	14 388 400	Yhtyneet Kuvalehdet Oy
Apu	52	266 572	13 861 744	A-lehdet Oy
Nykyposti	12	152 441	1 829 292	Lehtimiehet Oy
Suomen Kuvalehti	52	106 118	5 518 136	Yhtyneet Kuvalehdet Oy
Hymy	24	99 705	2 392 920	Lehtimiehet Oy
Suurimmat erikoisaikakauslehdet:				
Kotiliesi	24	191 636	4 599 264	Yhtyneet Kuvalehdet Oy
Kotivinkki	12	191 482	2 297 784	Kustannus Oy Forma
Kodin kuvalehti	24	166 697	4 000 728	Sanoma Osakeyhtiö
Anna	52	151 852	7 896 304	Yhtyneet Kuvalehdet Oy
Et-lehti	12	135 467	1 625 604	Sanoma Osakeyhtiö
Tekniikan Maaailma	20	124 805	2 496 100	Lehtimiehet Oy
Eeva	12	117 894	1 414 728	A-lehdet Oy
Suuri Käsiyökerho	12	111 359	1 336 308	Sanoma Osakeyhtiö
Me naiset	52	96 776	5 032 352	Sanoma Osakeyhtiö
Pellervo	20	88 079	1 761 580	Pellervoseura Oy
Tuulilasi	12	87 564	1 050 768	A-lehdet Oy
Suosikki	16	86 442	1 383 072	Lehtimiehet Oy
Kauneus ja terveys	12	79 700	956 400	A-lehdet Oy
Veikkaus-Lotto	52	74 988	3 899 376	Oy Veikkaus Ab
Katso	52	71 273	3 706 196	A-lehdet Oy
Alibi	12	64 801	777 612	Lehtimiehet Oy
Futari	8	63 695	509 560	Sanoma Osakeyhtiö
Koululainen	17	61 424	1 044 208	Yhtyneet Kuvalehdet Oy
Makasiini	12	61 325	735 900	A-lehdet Oy
Tieteen kuvalehti	12	58 676	704 112	Suomen Fogtdal Oy
Kaks plus	12	55 881	670 572	Lehtimiehet Oy
Voi hyvin	6	53 787	322 722	A-lehdet Oy
Avotakka	12	53 567	642 804	A-lehdet Oy
Kotilääkäri	12	51 881	622 572	Väestöliitto ry
Koneviesti	22	51 759	1 138 698	Viestilehdet Oy
Tee itse	12	51 699	620 388	Suomen Fogtdal Oy
Muoti + kauneus	9	51 528	463 752	Yhtyneet Kuvalehdet
Sana A+B	52	51 488	2 677 376	Karas-Sana Oy
Talouselämä	43	50 943	2 190 549	Talouselämä Oy
SinäMinä	14	48 285	675 990	Kolmiokirja Oy
Suomen Urheilulehti	52	47 776	2 484 352	Suomen Valtakunnan Urheiluliitto
Lasten Pyhäkoululehti	10	46 968	469 680	Suomen Ev.lut Puhäkouluyhdistys ry
Gloria	12	45 968	551 616	Sanoma Osakeyhtiö
Kunto Plus	4	43 961	175 844	Suomen Fogtdal Oy
Meidän Talo	12	42 427	509 124	A-lehdet Oy
Vauhdin Maaailma	12	39 821	477 852	Lehtimiehet Oy
Mikro BITTI	12	39 346	472 152	Technopress Oy
Regina	24	36 897	885 528	Kolmiokirja Oy
Eläinmaailma	12	36 613	439 356	Sanoma Osakeyhtiö
Tiede 2000	8	36 455	291 640	Tieteen tiedotus Oy
Vene	10	35 422	354 220	Lehtimiehet Oy
JP-Totto	10	34 207	342 070	Poikien keskus ry
Askel	11	33 905	372 955	Askel-lehdet Oy
V8-Magazine	8	33 641	269 128	Veekasi Oy
Erä	12	32 634	391 608	Lehtimiehet Oy
Käytännön Maamies	12	30 973	371 676	Maatalouskeskusten liitto
Metsästys ja kalastus	12	30 559	366 708	Yhtyneet Kuvalehdet Oy
Emäntälehti	12	30 120	361 440	Marttaliitto ry

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

11. JATKUU

Lehti	Ilm. krt/ viikko	Levikki 1988	Volyymi	Kustantaja vuonna 1988
Sarjakuvalehdet ¹⁾ :				
Aku Anka	52	288 721	15 013 492	Sanoma Osakeyhtiö
Roope-setä	12	53 537	642 444	Sanoma Osakeyhtiö
Nalle Puh	12	43 452	521 424	Sanoma Osakeyhtiö
Nalle	12	21 624	259 488	Lehtimiehet Oy
Nakke	52	18 896	982 592	A-lehdet Oy
Villivarsa	12	17 366	208 392	Lehtimiehet Oy
Maija Mehiläinen	28	15 786	442 008	Sanoma Osakeyhtiö
Tarzan	12	15 542	186 504	Lehtimiehet Oy
Kattimatti	12	9 810	117 720	Lehtimiehet Oy
Leppis	8	7 115	56 920	Lasten Keskus Oy
Pellefantti	12	6 172	74 064	Lehtimiehet Oy
Haamujengi	5	4 410	22 050	Lehtimiehet Oy
Jekku	12	3 587	43 044	Kolmiokirja Oy
Suurimmat ammatti- ja järjestölehdet:				
Kunta ja Me	24	198 326	4 759 824	KTV ry
Akava	8	185 960	1 487 680	Akava ry
SPR	4	179 291	717 164	Suomen Punainen Risti
Ahjo	23	167 432	3 850 936	Metallityöväenliitto ry
Kirkko ja kaupunki	42	164 849	6 923 658	H:gin ev.lut. seurakunnat
STTK-FTFC	11	153 250	1 685 750	STTK ry
Puntari-Pyndaren	22	122 681	2 698 982	Liikealan ammattiliitto ry
Sotaveteraani	8	118 511	948 088	Suomen sotaveteraanit ry
TUL	17	115 410	1 961 970	Työväen Urheiluliitto ry
Sydän	8	104 729	837 832	Suomen sydäntautiliitto ry
Työ Terveys Turvallisuus	16	96 077	1 537 232	Työterveyslaitos
Veronmaksaja	9	94 529	850 761	Veronmaksajain keskusliitto ry
Eläkeliitto	6	82 332	493 992	Eläkeliitto ry
Metsälehti	24	77 465	1 859 160	Keskusmetsälautakunta Tapio
Tekniset	15	74 099	1 111 485	Teknisten liitto ry
Suurimmat asiakaslehdet:				
Pirkka	12	1 665 454	19 985 448	Kauppiaitten Kustannus ry
Sähköviesti	4	1 589 629	6 358 516	Suomen Sähkölaitosyhdistys ry
YV	12	545 902	6 550 824	Osuuspankkien keskusliitto
Yhteishyvä	12	477 204	5 726 448	SOK
Kauppa ja Koti	12	401 375	4 816 500	Kauppa ja Koti Oy
Me	12	330 430	3 964 160	Viestintärensas Oy
Kymppi	8	183 651	1 469 208	Samerka Oy
Hippo (suomenk.)	6	176 405	1 058 430	Osuuspankkien Keskuspankki
Silver News	4	139 711	558 844	Osuuspankkien keskusliitto
Ykkösklubi	4	136 588	546 352	Samerka Oy
Elänto	10	133 671	1 336 710	Oy Kaupparengas Ab
Asu Hyvin	10	127 384	1 273 840	Kauppiaitten Kustannus ry
Maatilan Pirkka	7	119 952	839 664	Kauppiaitten Kustannus Oy
Elbladet	4	96 262	384 048	Finlands Elverksförening rf
Milli (suomenk.)	4	94 823	379 292	Samerka Oy

1) Lehdet, joista on levikkitiedot. Osalla lehdistä viimeisin levikkitieto on vuotta 1988 aiemmalta

Lähteet: Levikintarkastus Oy
Postin lehtiluettelo 1988

4. GRAAFINEN JOUKKOVIESTINTÄ

2. LEHDISTÖ

12. POSTIN KULJETTAMAT LEHDET¹⁾ JA JOUKKOLÄHETYKSET VUOSINA 1980 - 1988⁵⁾

Vuosi	Lehtien määrä								Joukkolähetysten määrä ³⁾				
	Sanomalehdet			Aika- kaus- lehdet	Paikal- lis- lehdet	Osoit- teet- tomat lehdet	Muita lehtiä	Yhteensä	Joukko- kirjeet ⁴⁾	Ryhmä- kirjeet	Joukko- jul- kaisut	Ryhmä- jul- kaisut	Yhteensä
	Yhteensä	Postin päivä- kan- nossa	Postin erillis- kan- nossa ²⁾										
				Milj. kpl	%	%	Milj. kpl	Milj. kpl					
1980	345,7	77	23	331,3	51,2	6,9	-	735,1	93,9	75,6	38,0	12,3	219,8
1981	385,1	72	28	343,2	53,8	7,8	-	789,9	115,1	91,5	40,5	15,1	262,2
1982	381,8	71	29	334,2	57,5	7,0	-	780,4	111,4	116,9	45,4	16,1	289,8
1983	392,0	61	39	342,4	62,1	10,2	-	806,7	126,3	135,9	45,8	21,8	329,8
1984	392,9	60	40	346,8	62,6	10,7	-	813,0	143,6	146,5	56,6	29,9	376,6
1985	402,7	61	39	338,6	65,2	8,9	-	815,4	150,9	146,9	61,9	33,2	392,9
1986	388,8	62	38	337,0	64,3	8,4	-	798,5	152,1	151,0	67,7	40,9	411,6
1987	386,7	63	37	335,8	64,1	7,2	-	793,8	169,9	157,5	70,8	44,6	442,8
1988 ⁵⁾ ..	391,0	62	38	335,4	63,6	8,3	61,4	859,7	228,1	204,6	-	-	432,7

1) Kotimaiset ja ulkomaille lähtevät.

2) Erilliskantoon luetaan kaikki muu kuin päiväkannto. Sanomalehdillä erilliskanto on enimmäkseen varhaiskantoa.

3) Joukkokirjeessä ja -julkaisussa on vastaanottajan nimi ja osoite. Ryhmäkirjeessä vain merkintä vastaanottajaryhmästä.

4) Kotimaiset ja ulkomaiset.

5) Vuoden 1988 tiedot eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien tietojen kanssa, lukuunottamatta sanoma-, paikallis- ja aikakauslehtiä. Vuonna 1988 postin tariffiluokkia muutettiin. Aikaisemmin joukko- ja ryhmäjulkaisuihin luetut lähetykset sijoittuivat vuonna 1988 joukko- ja ryhmäkirjeisiin sekä muihin lehtiin.

Lähde: SVT XIII: 104. Posti- ja telelaitos 1989.

Asiahakemisto

Taulukko/kuvio

Aikakauslehdet

- aikakauslehtien lukeminen	1.7. - 1.10.
- henkilökunta (kustant.)	4.1.
- ilmestyminen	4.2.10., 4.2.11.
- kotitalouksien kulutusmenot	1.4.
- kustantajat	4.2.11.
- lehtityyppi	4.2.11.
- levikki	4.2.11.
- liikevaihto	1.1.
- lukumäärä	4.2.10.
- mainonta	1.2.
- postin kuljettamat aikakauslehdet	4.2.12.
- valtion tuki mielipidelehdille	4.2.7.
- valtion tuki uskonnollisille lehdille	4.2.7.

Ammateissa (viestinnän) toimivat

1.5.

Elektroniset viihdelaitteet, ks. viihde-elektroniikka

Elokuva

- alkuperä (kotimaiset-ulkomaiset)	3.3.3., 3.3.4, 3.3.6., 3.3.11.
- elokuvajärjestöt	3.3.12., 3.3.13
- elokuvakerhot	3.3.14.
- elokuvamainonta	1.2.
- elokuvateatterit	3.3.1., 3.3.2., 3.3.12., 3.3.16.
- liikevaihto	1.1.
- elokuvatoimistot	3.3.5.
- elokuvien tarkastus	3.3.3., 3.3.7., 3.3.12.
- elokuvien valmistus	3.3.8.
- ensi-illat	3.3.4., 3.3.5., 3.3.6., 3.3.9
- katsojamäärät	3.3.1., 3.3.2., 3.3.9
- katsotuimmat elokuvat	3.3.10
- kotimaiset uutuuselokuvat	3.3.9
- kotitalouksien kulutusmenot	1.4.
- kunnallinen elokuvatoiminta	3.3.12., 3.3.15
- käynnit	3.3.1., 3.3.2.
- liikevaihto	1.1.
- maahantuonti	3.3.11.
- näytännöt	3.3.1., 3.3.2.
- Suomen elokuva-arkisto	3.3.12.

- Suomen elokuvasäätiö	3.3.12., 3.3.16.
- televisiossa esitetyt elokuvat	2.1.9. - 2.1.11.
- valtion määrärahat	3.3.12., 3.3.13., 3.3.15
- yritykset	3.3.5, 3.3.8
<i>Graafisen joukkoviestinnän liikevaihto</i>	1.1.
<i>Graafisen tuotannon henkilökunta</i>	4.1.
<i>Gramex-korvaukset</i>	1.6.
<i>Henkilökunta</i>	
- elektronisten viihdelaitteiden valmistus	2.2.
- graafinen tuotanto	1.5., 4.2.
- kirjastot	1.5.
- kustannustoiminta	4.1.
- mainonta	1.5.
- MTV	2.1.4.
- paikallisradiot	2.3.5.
- tietoliikennevälineiden valmistus	2.2.
- toimittajat	1.5.
- Yleisradio	2.1.3
<i>Ilmaislehdistö</i>	
- liikevaihto	1.1.
- lukumäärä	4.2.2.
- mainonta	1.2.
- painosmäärä	4.2.2.
- volyyymi	4.2.2.
<i>Ilmestymistiheydet</i>	
- aikakauslehtien	4.2.10, 4.2.11.
- paikallislehtien	4.2.5.
- sanomalehtien	4.2.1., 4.2.4
<i>Joukkolähettykset</i>	4.2.12
<i>Joukkoviestinmainonta</i>	1.2., 1.3
<i>Kaapelitelevisio</i>	
- kaapeli-tv-taloudet	2.2.1.
- katselu	2.2.3
- liikevaihto	1.1.
- liittymät	2.2.2.
- mainonta	1.2.
- ohjelmalvelut	2.2.1.
- satelliitti-tv-kanavat, Euroopassa näkyvät	2.2.2.
<i>Kasetit, ks. äänitteet</i>	

*Kasettinauhurit, ks. äänentoistolaitteet**Kirjallisuus*

- kaunokirjallisuus	4.1.2. - 4.1.4., 4.1.8.
- kirjakaupat	4.1.6., 4.1.7
- kirjallisuuslajit	4.1.2. - 4.1.4., 4.1.8.
- kirjojen lukeminen	1.7. - 1.10.
- kotimainen kirjallisuus	4.1.1., 4.1.4.
- kotitalouksien kulutusmenot	1.4.
- koulukirjat	4.1.2., 4.1.4., 4.1.8.
- kustantajat	4.1.8
- käännöskirjallisuus	4.1.1., 4.1.4., 4.1.5
- lastenkirjat	4.1.2., 4.1.4., 4.1.8.
- myynti	4.1.7., 4.1.8.
- myyntikanavat	4.1.6., 4.1.7.
- nimiketuotanto	4.1.1. - 4.1.4.
- tietokirjallisuus	4.1.2. - 4.1.4., 4.1.8.

Kirjankustannus

- liikevaihto	1.1.
- henkilökunta	4.1.

Kirjastoautot

4.1.9.

Kirjastot

- kirjavarat	4.1.10., 4.1.11.
- kotilainat	4.1.10., 4.1.11.
- lainaajat	4.1.10., 4.1.11.
- lukumäärä	4.1.9., 4.1.11.
- videotallenteet	3.1.11., 3.1.12.
- äänitteet	3.2.10., 3.2.11.

*Kolmostelevisio*2.1.7., 2.1.19.,
2.1.21., Kuvio 1.*Kopiosto-korvaukset*

1.6

Kulutusmenot, kotitalouksien

1.4.

Kustannustoiminnan henkilökunta

4.1.

Kuvanauhurit, ks. videonauhurit

Kuvatallenteet, ks. videotallenteet

Laitemyynti

2.7., 2.8.

Lehdistö, ks. aikakauslehdet, paikallislehdet, sanomalehdet

Lehtimainonta

1.2.

Levikki

- aikakauslehtien
- paikallislehtien
- sanomalehtien

4.2.11.
4.2.2., 4.2.5.
4.2.2. - 4.2.4.

Levysoitin, ks. äänentoistolaitteet

Liikevaihto, liikevaihdon kehitys

1.1., 2.1.2.,
4.2.8

Lukeminen

1.7. - 1.10.

Mainonta

1.2. - 1.3.

MTV, ks. myös Yleisradio

- henkilökunta
- liikevaihto
- lähetystuntimäärät
- ohjelmatyypit
- ohjelmien alkuperämaat
- ohjelmien kotimaisuus

2.1.4.
2.1.2.
2.1.6.
2.1.9. - 2.1.11.
2.1.12., 2.1.13.
2.1.10

Paikallislehdet

- ilmestymispaikkakunnat
- ilmestymistiheydet
- levikki
- liikevaihto
- lukumäärä
- mainonta
- postin kuljettamat lehdet
- volyyymi

4.2.5.
4.2.5.
4.2.2., 4.2.5.
1.1.
4.2.2., 4.2.6.
1.2.
4.2.12.
4.2.2.

Paikallisradiot, yksityiset

- henkilöstö
- kuuluvuusalueet
- kuuntelu
- käyttömenot
- lähetysajat, lähetystuntimäärät

2.3.5.
Kuvio 3.
2.3.13., 2.3.14.
2.3.4.
2.3.6. - 2.3.9.

- mainokset 2.3.8., 2.3.9.
- ohjelmisto, ohjelmatyypit 2.3.8., 2.3.10.
- omistajatyypit 2.3.1.
- radioasemat 2.3.1., 2.3.2.,
2.3.5. - 2.3.9.
- tulot 2.3.3.

Paikallisradiot, Yleisradion

- asemat 2.3.11.
- kuuntelu 2.3.13., 2.3.14
- lähetykset 2.3.11., 2.3.12.

Radio, ks. myös Yleisradio, paikallisradiot

- kotitalouksien kulutusmenot 1.4.
- kuuntelu 2.1.15. - 2.1.17.
2.3.13., 2.3.14.
- laitteiden keskihinnat 2.8.
- laitteiden myynti 2.7., 2.8.
- lupamaksut 2.1.1.
- lähetystuntimäärät, Yle 2.1.5.
- kuuluvuusalueet Kuviot 2 ja 3.
- ohjelmatyypit 2.1.8., 2.1.17.
2.3.10.
- radion kuuntelu 2.1.15. - 2.1.17.
2.3.13., 2.3.14.
- radiomainonta 1.2., 2.3.3.,
2.3.8., 2.3.9.
- vastaanottimien omistus 2.9., 2.10.
- vastaanottimien tuonti 2.3., 2.4.
- vastaanottimien valmistus 2.1., 2.2.
- vastaanottimien vienti 2.3., 2.4.

Sanomalehdet, ks. myös paikallislehdet

- henkilökunta 4.1.
- ilmestymistiheys 4.2.1., 4.2.4.
- kotitalouksien kulutusmenot 1.4.
- lehdistötuki 4.2.7., 4.2.8.,
4.2.9.
- levikki 4.2.2. - 4.2.4.
- liikevaihto 1.1., 4.2.8.
- lukeminen 1.7. - 1.10.
- lukumäärä 4.2.1. - 4.2.3.,
4.2.6.
- mainonta 1.2.
- puoluekanta 4.2.3., 4.2.4.,
4.2.6.
- postin kuljettamat lehdet 4.2.12.
- valtion tuki 4.2.7. - 4.2.9.
- volyyymi 4.2.2., 4.2.4.

Satelliitti-tv-kanavat, Euroopassa näkyvät

2.2.2.

Sähköinen joukkoviestintä

- liikevaihto 1.1.

Tallenteet, ks. äänitteet ja videotallenteet**Teletietopalvelu**

- liikevaihto

1.1

Tekijänoikeuskorvaukset

1.6

Televisio, ks. myös kaapelitelevisio, Kolmostelevisio, MTV, Yleisradio

- kotitalouksien kulutusmenot
- lähetystuntimäärät
- lähetysverkkojen peittävyys
- ohjelmatyypit
- ohjelmien alkuperämaat
- ohjelmien kotimaisuus
- television katselu

1.4

2.1.6.,

2.3.6 - 2.3.8.

Kuvio 1.

2.1.8. - 2.1.11.,

2.1.22.

2.1.12., 2.1.13.

2.1.10.

2.1.18. - 2.1.22.

2.2.3.

2.1.1.

2.1.14.

1.2., 2.1.2.

2.8.

2.7., 2.8.

2.9., 2.10.

2.3., 2.5.

2.1., 2.2.

2.3., 2.6.

- televisiолupamaksut
- televisiолuvat
- televisiomainonta
- vastaanottimet
- keskihinnat
- myynti
- omistus
- tuonti
- valmistus
- vienti

Teoston tallentamiskorvaukset

1.6

Työntekijät, ks: henkilökunta**Videoelokuvien tarkastus**

3.3.7.

Videokamerat

- keskihinnat
- myynti

2.8.

2.7., 2.8.

Videokasetit, tallentamattomat

- tuonti
- valmistus
- vienti

2.3., 3.1.1.,

3.1.3.

5.3.

2.3.

Videonauhurit

- katselu

3.1.6. - 3.1.9.

- keskihinnat	2.8.
- kotitalouksien kulutusmenot	1.4.
- käyttö	3.1.6., 3.1.7.
- myynti	2.7., 2.8.
- omistus	2.9., 2.10., 3.1.5.
- tuonti	2.3.
- valmistus	2.1., 2.2.
- vienti	2.3.

Videotallenteet

- alkuperämaat	3.1.2.
- hankinta kirjastoihin	4.1.12.
- katselu	3.1.6. - 3.1.9.
- katselu kirjastoissa	3.1.11.
- liikevaihto	1.1.
- ohjelmatyypit	3.1.4., 3.1.9.
- tallentamiskorvaukset	1.6.
- tuonti	2.3., 3.1.1., 3.1.2.
- valmistus	2.1.
- vienti	2.3.
- vuokraus	3.1.6., 3.1.10.

Viestintä

- ammateissa toimivat	1.5.
- kotitalouksien kulutusmenot	1.4.
- liikevaihto	1.1.

Viihde-elektroniikka, ks. myös video, radio, televisio, äänentoistolaitteet

- keskihinnat	2.8.
- kotitalouksien kulutusmenot	1.4.
- laitteiden omistus	2.9., 2.10.
- laitteiden tuonti	2.3.
- laitteiden valmistus	2.1.
- laitteiden vienti	2.3.
- laitteiden vähittäismyynti	2.7., 2.8.
- radioiden tuonti	2.3., 2.4.
- radioiden vienti	2.3., 2.4.
- televisioiden tuonti	2.3., 2.5.
- televisioiden vienti	2.3., 2.6.
- valmistuksessa ollut henkilökunta	2.2.

Yleisradio, ks. myös radio, televisio

- henkilökunta	2.1.3.
- liikevaihto	1.1.
- lupamaksut	2.1.1.
- lähetyksen peittävyys	Kuvio 2.
- ohjelmat ohjelmatyyppittäin	2.1.8., 2.1.9. - 2.1.11.
- radiolähetykset	2.1.5., 2.3.11., 2.3.12.
- radiolähetyksen kuuntelu	2.1.15. - 2.1.17. 2.3.13.

- televisiolut	2.1.14.
- televisiolähetykset	2.1.6.
- televisiolähetyksen katselu	2.1.18. - 2.1.22.
- tulot	2.1.1.
- valtionavustukset	2.1.1.

Äänentoistolaitteet (levysoittimet, nauhurit)

- keskihinnat	2.8.
- kotitalouksien kulutusmenot	1.4.
- omistus	2.9., 2.10.
- tuojamaat	3.2.4.
- tuonti	2.3., 3.2.4.
- valmistus	2.1.
- vienti	2.3.
- vähittäismyynti	2.7., 2.8.

Äänitteet (äänilevyt ja kasetit)

- alkuperä	3.2.2., 3.2.3.
- kotitalouksien kulutusmenot	1.4.
- liikevaihto	1.1.
- myynti	3.2.8., 3.2.9.
- nimiketuotanto	3.2.6.
- tallentamiskorvaukset, tyhjäkasettimaksut	1.6.
- tuojamaat	3.2.2., 3.2.3.
- tuonti	2.3., 3.2.1. - 3.2.3.
- valmistus	2.1., 3.2.1., 3.2.6., 3.2.7.
- vienti	2.3.
- äänitteiden kuuntelu	1.7., 3.2.12.

Äänittämättömät kasetit

- tuonti	2.3., 3.2.1., 3.2.5.
- vienti	2.3.

Joukkoviestintäalan virastojen, laitosten ja järjestöjen osoitteita:

Aikakauslehtien liitto ry
Lönnrotinkatu 33 A 00100 Helsinki
puh. 90 / 603 311

Elektroniikan tukkukauppiat ry
Mannerheimintie 76 A 00250 Helsinki
puh. 90 / 441 651

Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry
Hietaniemenkatu 2 00100 Helsinki
puh. 90 / 494 280

Graafinen Keskusliitto ry
Lönnrotinkatu 11 00120 Helsinki
puh. 90 / 602 911

Helsingin yliopisto
Tiedotusopin laitos / Valtiotieteellinen tiedekunta
Aleksanterinkatu 7 00100 Helsinki
puh. 90 / 1911

Helsingin yliopiston kirjasto
Vapaakappaletomisto
Teollisuuskatu 23 00510 Helsinki
puh. 90 / 70 851

Jyväskylän yliopiston kirjasto
Ääniteluetteloinnin yhteyshenkilö Harri Hirvi
Seminaarinkatu 15
40100 Jyväskylä
puh 90 / 291 563

Jyväskylän yliopisto
Nykykulttuurin tutkimusyksikkö
Seminaarinkatu 15
40100 Jyväskylä

Kopiosto ry
Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK
Runeberginkatu 15 A 00100 Helsinki
puh. 90 / 406 197

Kouluhallitus
Kirjastotoimisto
Hakaniemenkatu 2 00520 Helsinki
puh. 90 / 7061

Levikintarkastus Oy
Runeberginkatu 19 A 00100 Helsinki
puh. 90 / 496 793

Liikenneministeriö
Viestintähallinto-osasto
PL 235
Kaivokatu 6 00100 Helsinki
puh. 90 / 17 361

Opetusministeriö
Viestintäkulttuuri- ja tekijänoikeusasiaintoimisto
Videotoimikunta
Viestintäkulttuuritoimikunta
Meritullinkatu 10 00170 Helsinki
puh. 90 / 134 171

Taiteen keskustoimikunta
Mariankatu 5 00170 Helsinki
puh. 90 / 660 313

Paikallislehtien liitto
Arkadiankatu 18 A 00100 Helsinki
puh. 90 / 441 366

Posti- ja telehallitus
Talous-osasto / tutkimus- ja tilastotoimisto
PL 445
Mannerheimintie 11 00100 Helsinki
puh. 90 / 1561

Puhelinlaitosten liitto
Sinebrychoffinkatu 11 00120 Helsinki
puh. 90 / 602 200

Radioliikkeiden liitto
Vuorimiehenkatu 21 00140 Helsinki
puh. 90 / 174 233

Sanomalehtien liitto / Suomen Lehdistö
Kalevankatu 4 00100 Helsinki
puh. 90 / 607 786

Suomen elokuva-arkisto
Pursimiehenkatu 29-31 00150 Helsinki
puh. 90 / 171 417

Suomen elokuvakerhojen liitto
Annankatu 13 B 00120 Helsinki
puh. 90 / 648 354

Suomen elokuvasäätiö
K13, Kanavakatu 24 00160 Helsinki
puh. 90 / 177 727

Suomen Elokvateatteriliitto SEOL ry
Kaisaniemenkatu 3 B 00100 Helsinki
puh. 90 / 632 617

Suomen elokuvatuottajien keskusliitto ry
Kaisaniemenkatu 3 B 00100 Helsinki
puh. 90 / 635 898

Suomen Gallup Oy / Mainonnan kustannukset
Itälahdenkatu 21 00210 Helsinki
puh. 90 / 69 601

Suomen kaapelitelevisioliitto ry
Opastinsilta 8 B 00520 Helsinki
puh. 90 / 1565 212

Suomen kirjastoseura ry / Kirjastolehti
Museokatu 18 A 00150 Helsinki
puh. 90 / 441 984

Suomen Kustannusyhdistys ry
Merimiehenkatu 12 A 16 00150 Helsinki
puh. 90 / 179 135

Suomen Paikallisradioliitto ry
Itälahdenkatu 22b A 00210 Helsinki
puh. 90 / 6821 322

Suomen Sanomalehtimiesten Liitto ry
Yrjönkatu 11 A 00120 Helsinki
puh. 90 / 647 326

Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry
Arinatie 6 00370 Helsinki
puh. 90 / 551 021

Säveltäjäin Tekijänoikeutoimisto TEOSTO
Lauttasaarentie 1 00200 Helsinki
puh. 90 / 6922 511

Tampereen yliopisto
Tiedotusopinlaitos / Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
PL 607 33101 Tampere
puh. 931 / 156 111

Telehallintokeskus
Vattuniemenkatu 8 00210 Helsinki
puh. 90 / 69 661

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus
Hietaniemenkatu 2 00100 Helsinki
puh. 90 / 493 371

Tieteellisen informoinnin neuvosto TINFO
Pohjoisranta 4 A 00170 Helsinki
puh. 90 / 1341 7200

Tieteellisten kirjastojen atk-yksikkö
00 Helsinki
puh. 90 / 70 851

Tilastokeskus
Joukkoviestintä- ja kulttuuritilastot
PL 770
00101 Helsinki
puh. 90 / 17 341

Tullihallitus
Erottajankatu 2 00130 Helsinki
puh. 90 / 6141

Valtion elokuvatarkastamo
Jaakonkatu 5 B 00100 Helsinki
puh. 90 / 17 341

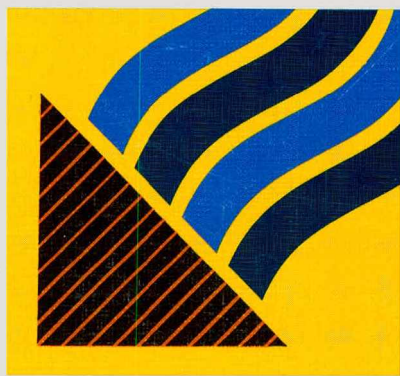
Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT
Graafinen laboratorio
Itätuulentie 2 02150 Espoo
puh. 90 / 4561

Videolevityksen valvontalautakunta
c/o Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ÄKT ry
Arinatie 6 00370 Helsinki
puh. 90 / 551 021

Oy Yleisradio Ab
Suunnittelu- ja tutkimusosasto
Viestinnän kehitysryhmä
Kesäkatu 2 00250 Helsinki
puh. 90 / 441 141

Joukkoviestintätilasto 1989

Joukkoviestintätilasto 1989 on artikkeleihin ja tilastoaineistoon perustuva monipuolinen katsaus Suomen joukkoviestintäoloihin. Artikkeliosassa käsitellään joukkoviestinnän eri osa-alueiden kehitystä 1980-luvulla. Lisäksi tarkastellaan joukkoviestinten omistuksen keskittymistä, kansainvälisen kaupan asemaa Suomen joukkoviestintäjärjestelmässä, joukkoviestinten käytön muutoksia ja mainontaa joukkoviestintäteollisuuden rahoittajana.

Julkaisu kattaa seuraavat alueet:

- yleisradiotoiminta
- kaapelitelevisiot
- paikallisradiot
- äänitteet
- video
- elokuva
- kirjankustannus
- lehdistö

Sarjassa aiemmin ilmestyneet julkaisut:

- Joukkoviestintätilasto (Tilastollisia Tiedonantoja n:78, Hki 1987, myös engl.)
- Kulttuurin ja joukkoviestinnän ammateissa toimivat 1970, 1980 ja 1985. 1988:1
- Joukkoviestinnän talous ja julkinen tuki. 1988:2
- Kulttuurin ja joukkoviestinnän toimipaikkarakenne 1984 ja 1986. 1989:1
- Kulttuurin julkinen rahoitus: Valtion kulttuurimenot 1983, 1985 ja 1987. 1989:2

Julkaisujen myynti:

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
(90) 17 341

Försäljning:

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
(90) 17 341

Hinta-Pris

140 mk

ISSN 0784-8978
= Yritykset
ISSN 0784-8463